

MITROPOLIA MOLDOVEI

FOAIE OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR

A P A R E L U N A R

SUB CONDUCEREA SECȚIEI CULTURALE A CONSILIULUI EPARHIAL

Redacția și Administrația:
Secția Culturală, Sf. Mitropolie

A B O N A M E N T U L
PE UN AN, 150 LEI

C U P R I N S U L :

Răspunsuri la felicitări de Anul Nou

24 Ianuarie

Protestul I. P. S. Mitropolit Pimen, contra aplicării
unei noi curbe pe salariul preșimeii

Cuvântarea I. P. S. Mitropolit Pimen ținută în Senat,
referitor la Biserica Neamului dela Mărășești .

Biserica Sf. Nicolae Domnesc, locaș de rugăciune a
studentimei ieșene

Atitudinea și modul de comportarea preotului într'o
lecțiune de religie în școala primară .

Sf. Efem Sirul: Toate sunt deșărtăciune, trad. .

Repaosul Duminică!

† Valentin Bude

Le drame roumain (recenzie)

Parohii vacante, Diverse

Pr. Gab. Niculiță

Pr. N. Donos

Pr. Val. Brânză

Pr. N. Hodoroabă

Căpitan Grama

MITROPOLIA MOLDOVEI

FOAIE OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR

APARE ODATĂ PE LUNĂ

SUB CONDUCEREA SECȚIUNII CULTURALE A CONSILIULUI EPARHIAL

Răspunsuri la felicitări

I. P. S. Mitropolit Pimen primind urări de bine din partea preoțimei cu prilejul Sf. Sărbători și Anul Nou 1933, a răspuns prin protopopii și stărețiile mănăstirilor, mulțumind tuturor clericilor prin următoarele scrisori :

Prea Cucernice Părinte Protopop,

Cu prilejul Sfințelor Sărbători a Nașterii Domnului și Anul Nou 1933, din partea preoțimei noastre am primit felicitări pentru care mă grăbesc a mulțumi tuturor și fiecărui în parte, rugând pe Dumnezeu, să le dea sănătate și putere de muncă, ca, în curgerea anului în care am intrat, să desăvârșască împlinirea datoriei pastorale în numele Bisericii către popor, mai ales, în aceste vremuri grele.

Dea Domnul să avem un an bun, pentru țară și popor.

PIMEN

Mitropolitul Moldovei

Stareției Mănăstirei,

Cu prilejul Sf. Sărbători a Nașterii Domnului și Anul Nou 1933, din partea mănăstirilor prin conducătorii lor, am primit felicitări, pentru care aduc mulțumirile mele tuturor părinților și fraților din acea mănăs-

tire cât și superiorilor lor, dorind dela Dumnezeu mântuire, sănătate și putere de muncă pentru împlinirea datoriilor călugărești, adică : evlavie, respect și dragoste către alții, ascultare și muncă stăruitoare pentru nevoile vieții călugărești.

Față de greutățile nemaipomenite prin care trece țara noastră, să cuvine ca fiecare să muncim ca prin munca noastră să ne agonisim cele trebuitoare, căci țara are alte îndatoriri de îndeplinit.

PIMEN

Mitropolitul Moldovei

*

La telegrama de felicitare a *I. P. S. Mitropolit Pimen*, cu ocazia onomasticei P. Sfințitului Grigorie al Aradului, P. S. Sa a răspuns prin următoarea scrisoare :

Inalt Prea Sfințite,

Bunul Dumnezeu să Vă răsplătească că de ziua mea onomastică V-ați gândit la nevrednicia mea.

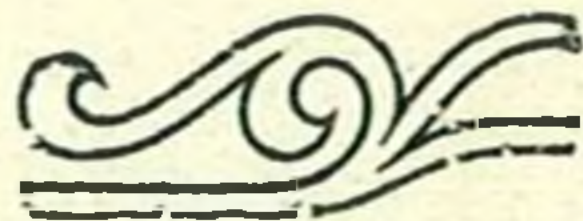
Vă rog Inalt Prea Sfințite să bine voiți a primi mulțumiri din partea mea.

Prea distins frate în Hristos

GRIGORIE

Episcopul Aradului

Arad 27 | I | 1933

24 Ianuarie

E ziua când se proslăvește de nația românească faptul împlinirii Unirii Principatelor într'un singur stat : *România*. Măreția acestei zile se proiectează cu atât mai larg în orizontul istoric, cu cât lupta pentru unire a fost dusă de o mână de oameni, contra atâtor tendințe ostile ale vecinilor noștri, de a ne vedea uniți într'un singuri trup. Cu toată mașinațiunile diplomatice, din timpul acela, atât la Petersburg, Wien și Constantinopol de a zădărnici realizarea idealul strămoșilor noștri, și a ne vedea mereu vasali când Turcilor când Rușilor, Dumnezeu a ajutat celor ce au avut cuget curat și mâni neprihănite.

Unioniștii vor sta mereu pildă de abnegație și cinste tuturor celor cari au destinele conducerii a Statului român pentru toate vremile cât va fi sortit să trăiască neamul românesc. În special Moldovenii, cu spiritul lor împăciuitoare au lasat la o parte orice sentiment de interes sau ambiție și și-au încordat puterile pentru cimentarea legământului făurit.

Numai 7 ani de domnie a avut Vodă Alexandru Cuza ! Am spune că e durata mersului unei stele căzătoare. Dar câte reforme adânci și chibzuite ; câte binefaceri nu a sămănat asupra acestui popor spoliat de toți ! Pe ceiace a făcut, cu atâta dragoste Vodă Alexandru Cuza, s'a clădit România modernă. Dela el s'a deschis zările dorințelor noastre, cari în urmă s'au îndeplinit : *Unirea Tuturor Românilor*. Și când timpul a cerut ca să ia drumul surghiunului, fără murmur și împotrivire, s'a închis în suflet. Numai roțile faetonului, care l-a dus peste graniță, au lasat urme adânci peste glia pe care el cu atâta dărnicie a înstăpânit-o țăranului român. *Heidelberg*-ul, orașul de glorie a germanilor, e *Cucuza* istoriei noastre naționale. Câtă reconfortare spirituală găsești în paginile în care se descrie traiul discret a marilor personalități, cărora soarta le-a hărăzit amurgul vieții mai înainte de vreme, fie în *Heidelberg* sau *Sfânta Elena* !

Osemintele lui Vodă Cuza Alexandru I se odih-

nesc la Ruginoasa, sub făcliile de ceară curată, pe care le înfig la căpătăiul său, cei ce trebuie să iubească pe un domnitor: *țaranii*. Și în viață ca și după moarte singuri țaranii sunt cei ce și-au aratat deschis sufletul lor față de Cuza Vodă.

În ei vicleșugul, lichelismul, dorul de parvenire și alte adiacente ale acestora salaș nu au. Câte nu sunt de învățat din trecutul nostru! Nu degeaba se spune că *istoria e mama înțelepciunii și a științei*.

Au venit regi glorioși și buni după Vodă I Cuza. Și au continuat, lucrând de istov, opera de consolidare a țării noastre. Independența, Regatul și gloria Avântului Țării sunt opera Marelui Rege Carol I. Iar Ferdinand I cel Loial a împletit cu jertfe cununa de lauri a Unirii tuturor Românilor pe care a purtat-o la Alba-Iulia, ca Făuritor al întregirii Neamului.

Toate aceste sunt consecințe firești a actului dela 1859. În veci să le fie memoria slăvită acestor domnitori și regi. Panteonul figurilor mărețe ale nației noastre le-a rezervat locul de cinste. De aceea ziua de 24 Ianuarie e o zi de reculegere; pentru slăvirea trecutului și fixarea țelului pentru viitor.

* * *

La Catedrala Metropolitană serbarea zilei de 24 Ianuarie a avut loc într'un cadru cu totul impunător. Serviciul divin a fost oficiat de P. S. Vicar Grigore Leu Botoșăneanu înconjurat de un sobor de preoți. I. P. S. S. Mitropolitul Pimen a asistat la slujba comemorării. De față erau autoritățile civile, militare și mult popor. Se remarcă prezența d-lor: general Toma Dumitrescu, comand. corpului IV Armată, d. Tr. Bratu rectorul universității ieșene, d. P. Bogdan, primarul municipiului Iași, reprezentanții justiției, poliției, școlilor și studențimei.

După terminarea slujbei divine, dl. general Toma Dumitrescu a ținut ostașilor o cuvântare ocazională. Apoi împreună cu I. P. S. Mitropolit, care dând binecuvântarea, au trecut trupele în revistă. După aceasta a urmat defilarea trupei.

Cu ocazia sărbătoririi zilei de 24 Ianuarie I. P. S. Mitropolit Pimen, a adresat ~~M. S. Regelui~~ următoarea telegramă:

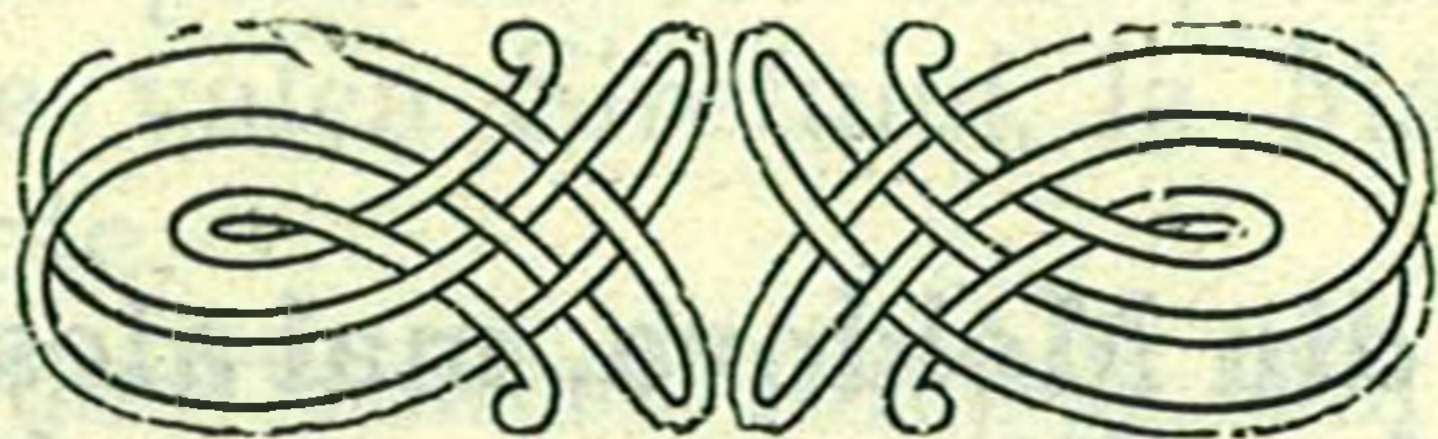
~~MAJESTAȚII SALE REGELUI CAROL~~

SINAIA

Azi, p'o zi de iarnă grea, față fiind autoritățile și mult popor, în Catedrala Metropolitană, am sărbătorit strălucita zi a Unirii Tuturor Românilor în o singură țară „România Mare“; ș'am rugat pe Dumnezeu să binecuvinteze neamul nostru românesc, ajutându-i de a realiza cele mai mari idealuri de cultură și civilizație sub înțeleapta domnie a Majestații Voastre.

PIMEN

Mitropolitul Moldovei

Protestul *I. P. S. Mitropolit Pimen*, contra aplicării noiei curbe asupra salariului preoției

Cu începerea noului an preoția a fost din nou lovită în drepturile ei de existență prin măsurile luate de a se reduce salariile cu 10 și 12¹/₂ 0/0. Față de toate categoriile de funcționari preoția stă în frunte în numărul de curbe aplicat salariului ei. E a șaptea curbă adică în totul 75⁰/₀ luat din salariul de altădată. De sigur că aceste măsuri a adus preoția la sapă de lemn. Ingrijorat de situația creată prin aceste măsuri *I. P. S. Mitropolit Pimen*, a trimis d-lor miniștri de finanțe și culte următoarea telegramă de protest :

DOMNULUI MADGEARU

Ministrul Finanțelor

București

Preoția din Moldova, mai ales cea dela sate, împovărată cu familii numeroase, din pricina crizei e redusă la lipsa pâinei de toate zilele; știut fiind, că țăranul moldovan e foarte sărac și în aceste vremuri grele el trebuie ajutat la toate întâmplările vieții.

Rog a nu mai pune o nouă curbă pe salariul preoției.

PIMEN

Mitropolitul Moldovei

Deasemenea și „Asociația Clerului din Iași” a protestat contra acestor măsuri pe care le socot nedrepte și nelegale, față de sacrificiile la care este supusă preoția.

Cuvîntarea I. P. S. Mitrooplit Pimen

în Senat, referitoare la Biserica Neamului dela Mărăşeşti ¹⁾

Dl. Costăchescu, preşedinte: Inalt Prea Sfinţia Sa Pimen Mitropolitul Moldovei, are cuvântul.

I. P. S. Mitropolitul Moldovei: Domnule Preşedinte, domnilor senatori. Să nu vă prindă mirarea că intervin în o chestiune, care, pentru unii, s'ar părea că nu cadrează cu situaţia mea în mijlocul dvs; căci, dimpotrivă, Bisericii noastre străbune în numele căreia sunt aici, îi incumbă datoria de a face rugăciuni de slavă pentru ostaşii, cari luptând vitejeşte pe câmpul de război, au murit, ca martiri ai neamului lăsându-ne România Mare. Acest simţământ sufletesc şi românesc, m'a îndemnat să iau iniţiativa, îndată după război şi să fac propunerea, ca: prin îndemnul şi stăruinţa „Societăţii ortodoxe a femeilor române“ să se ridice la Mărăşeşti un mare monument, numit: Biserica Neamului“ în care să se păstreze ca moaşte sfinte, osemintele ostaşilor morţi pe valea Siretului, la Mărăşeşti, adunate şi aşezate în cripte.

S'a alcătuit un comitet compus din: un delegat al ministerului de Război, un delegat al marelui stat major al armatei, al ministerului de Interne etc. cu comitetul „Societăţii oştodoxe a femeilor române“ şi Eu ca mitropolit al Moldovei şi propunător.

Lucrările s'au început pe locul ales de Noi cu ceilalţi membrii ai Comitetului, din fondurile adunate prin subscripţie publică, fără a cere fond bănesc dela guvern, întrucât socoteam, că valoarea acestui monument, e cu atât mai mare, cu cât va fi ridicat de popor, prin subscripţie publică.

Lucrările începute, ale acestui monument după planurile alcătuite de arhitecţii noştri, care lucrări se văd începute pe un deal din faţa gării Mărăşeşti, de unde s'au dat mari lupte în vremea marelui război şi armata noastră a pus pe fugă pe duşmani; acum, sunt pără-

1. Şedinţa Senatului dela 31 Ianuarie 1933.

site, ceea ce înseamnă o lipsă vinovată din partea noastră, pentru rămășițele pământești ale vitejilor noștri fii și va fi o rea pildă, rămasă dela noi generațiilor noastre viitoare, care cu drept cuvânt ne vor judeca, că n'am dat cinstea cuvenită „Eroilor Neamului“.

În fața celor arătate, mă folosesc de această împrejurare, care se discută înaintea dv, despre monumentul osoar dela Mărăști și atrag atenția Guvernului și Senatului, ca, cu toată criza prin care trece țara noastră să se găsească mijloace pentru desăvârșirea lucrărilor Bisericii Neamului dela Mărășești, împlinindu-ne o datorie sfântă, pentru vitejii noștri care au murit luptând vitejește și acum după ce ne-au dat România Mare prin jertfa vieții lor se odihnesc la Mărășești locul de biruință.

Acestea am avut de spus.

„Patriotismul este o virtute esențială de stat și orice acțiune a cetățeanului și a creștinului în stat trebuie să corespundă acestei virtuți“.

(Luthardt : Moral des Christentums).

Biserica Sf. Nicolae Domnesc

locaș de rugăciune a studențimei ieșene.

Se știe câtă impresie a făcut, anul trecut, în opinia publică românească descoperirea osemintelor și uneltelor de luptă din epoca lui Ștefan cel Mare, în șanțurile dela temelăa unei clădiri cămătărești, ce se construia în apropierea Altarului bisericeii domnești Sf. Nicolae!

Luni de-arândul ziarele și revistele s'au ocupat de această descoperire. Și, cum această chestiune a deslănțuit un conflict pe tema dreptului de proprietate a terenului din jurul bisericeii Sf. Nicolae *I. P. S. Mitropolit Pimen* a făcut două comunicări în Senat, susținând dreptul de proprietate a bisericeii asupra terenului. În afară de acte, oasele și uneltele de luptă ale demnitarilor, curtenilor și căpiteniilor de oști de pe vremuri, au fost cele mai puternice dovezi în susținerea cauzei.

Lucrurile aveau să se aplaneze pe cale pașnică.

Studențimea creștină ieșană, însă, văzând că lucrările casei în construcție merg mai departe—deși se dăduse ordin de sistare,—au considerat aceasta ca o sfidare a românismului și ca o jignire a sentimentului creștinesc, și în consecință au dărâmat din temelie construcția cu pricina.

Osemintele vechilor eroi au fost reînhumate cu mare pompă, în partea de răsărit a bisericeii, în prezența reprezentanților tuturor autorităților.

Uneltele de luptă, după ce au fost studiate de dl. Colonel Nădejde, au fost trimise dimpreună cu studiul prin Ministerul Apărării Naționale la București. Ele sunt depuse în Muzeul Militar din Parcul Carol, în despărțitura destinată epocii lui Ștefan cel Mare.

I. P. S. Mitropolit Pimen a dispus scoaterea unui tablou în care e înfățișată o masă pe care sunt expuse osemintele și uneltele de luptă descoperite, iar lângă ele, cu crucea în mână și îmbrăcat în vestminte preoțești ca un vajnic apărător al bisericeii, veghează bătrânul și veneratul preot *Econ. Ioan Miteșcu*.

Acest distins preot s'a arătat neînduplecat apărător

al drepturilor bisericeii Sf. Nicolae, și de aceea i se cuvine toată cîntea și recunoștința.

Tabloul este depus la Muzeul din Parcul Carol, cu uneltele de luptă găsite.

*
* * *

La București în ziua de 24 Ianuarie a. c. studențimea creștină voind a pune o cruce de marmoră la Mormântul Eroul Necunoscut, au fost opriti de autorități. Dar nu numai atât, ci crucea a fost smuisă din mâinile duhovnicului studenților, preotul Georgescu-Edineți, trântită de caldarâm și frântă. Preotul a fost bătut până la sânge, vestmintele rupte și în urmă închis la poliție ca cel din urmă borfaș.

Această nelegiuire, pe care nici barbarii în frunte cu Atila n'au făcut-o, a provocat o dureroasă impresie în întreaga țară.

Studențimea dela toate universitățile din țară în semn de solidarizare cu cei din București au hotărît ziua de 29 Ianuarie a. c. ca zi de protest contra sacrilegiului săvârșit adus sfintei Crucii.

Catedrala metropolitană din Iași a fost neîncăpătoare pentru studenți și popor, cari veniseră să se roage lui Dumnezeu pentru iertarea de sacrilegiul săvârșit de unii nesăbuiți.

Cu această ocazie dl Th. Mociulschi, președ. Asociației studenților creștini din Iași, a ținut o cuvântare protestând contra celor întâmplăte și asigurând, că, de-acum înainte vor face front puternic pentru apararea bisericeii. Făcând observația că în Apus toate universitățile au locașuri de rugăciune special pentru studenți, dar chiar și în țara noastră celelalte centre universitare au biserici sau capele pentru acest scop, a rugat pe I. P. S. *Mitropolit Pimen* să puie la dispoziția studențimei ieșene biserica Sf. Nicolae Domnesc. Aceasta cu atât mai mult cu cât tinerimea universitară de astăzi trebuie să păstreze strînsă legătură cu trecutul de glorie al Moldovei, pe tărâm național și religios, cu acel trecut făurit de apărătorul ortodoxiei și neamului Ștefan cel Mare.

I. P. S. Mitropolit Pimen a promis solemn că le pune la dispoziție această biserică, ctitorie a lui Ștefan

cel Mare. Rugarea studențimei ieșene îi face cînste, mai ales astăzi când curente dizolvante bîntuie în întreaga lume și la noi. Numai dragostea de neam și biserică mai pot salva ceiace ne-au lasat înaintașii noștri.

Studențimea mulțumind *I. P. S. Mitropolit Pimen* pentru hotărârea luată, au cerut binecuvîntarea să se ducă la mormîntul dela bîs. Sf. Nicolae să aducă mulțumire lui Dumnezeu.

Faptul acesta a făcut o profundă impresie în lumea creștină din Iași.

„Statul nu-i numai un mijloc de care noi să ne folosim pentru a aduna bani. E drept, acesta este un interes de stat, dar, e un interes egoist. Nu mai puțin păcătuiesc față de datoria de a fi patrioți, acei cari slăvesc cosmopolitismul, cărorora le este indiferent cum merg afacerile publice naționale, numai dacă ei își pot aranja afacerile...”

(Luthardt: § Das Leben des Christen im Staate)

Atitudinea și modul de comportarea preotului într'o lecțiune de religie în școala primară.

Subiectul de față, dându-ne indicația unei comportări într'un anumit moment, care, prin repetarea lui, poate fi determinant în ce privește principiile de conducere a omenirii, pentru înțelegerea lui și a atitudinii, ce trebuie luată în acest moment, vom releva două mari afirmațiuni, care își au izvoarele în principii opuse.

Ceace ne-a adus pe noi, la hotărârea de a preda învățământul religios în școala primară, a fost tendința de afirmare a unora din marile principii, cuprinzând concepția despre viață, despre origina omului, despre existența unei cauze supreme a lumii întregi, în sensul creștin.

Omul își recunoaște dependența sa de o Ființă supremă. Fiind înzestrat cu rațiune, conchide dela efect la cauză, atât în ce privește existența lumii, cât și în domeniul moral, unde greșala sau binele, sunt în strânsă legătură cu existența voinței libere, a conștiinței și a unui Răsplătitor suprem.

Fiind conduși la această credință a noastră de descoperirea dumnezeiască, de însuși sentimentul de dependență al nostru față de o Ființă supremă, precum și de puterea de concluzie, bazată pe toate elementele sufletului omenesc, afirmăm existența unei cauze spirituale supreme, care diriguiește și conduce, precum și existența unei lature spirituale preponderentă în lume. Această afirmație a fost obiectul întregului martiraj și al tuturor sacrificiilor, întâmplate de-a lungul secolelor și tot această afirmație este și astăzi, în Rusia, obiectul strangulării, al deportării în Siberia și al execuțiilor miilor de clerici și zecilor de mii de drept credincioși.

În opunere cu această afirmațiune, este afirmația materialistă.

Dealungul timpurilor au fost reprezentanți ai așa numitei științe pozitive, care împărțiau starea socială a omenirii în stadii, dintre cari ultimul stadiu, al științei pozitive — reprezentat prin August Comte—este menit să înlocuiască, prin afirmația sa materialistă orice alt izvor de cunoaștere a existenței.

Interesează pe preot ca cel ce este chemat să facă educația religioasă, să știe, ca în domeniul social, teoriile positivis-

mului, a fost sâmburele teoretic, din care și-au luat naștere aproape toate revoluțiile. Și ca dovadă, că la bază, revoluțiile au fost alimentate, pe lângă nemulțumirile de ordin social și economic, cari, au fost cauze primordiale și de teorii materialiste, este faptul că izbucnirea lor, aproape întotdeauna a fost însoțită și de manifestații antireligioase.

Teoriile acestea fără Dumnezeu, formând un sistem de gândire și un sistem pedagogic, cu pretenția de a fi singurul adevărat și cel mai serios din toate sistemele de gândire și pedagogice, socotite ca perimate în decursul timpului, au întâlnit contradicțiile destul de întemeiate și bine meritate a concepțiilor spiritualiste și sistemului de educație idealist.

Nu este locul aici să demonstrăm absurditatea unei pretenții pe cât de hazardată pe atât de nejustificată.

Am întreba atât doar: cum poate cineva crede întemeindu-se pe posibilitățile de cunoaștere numai a obiectelor care ne cad sub simțuri, că ne poate sili să facem deducție, neadmițând ei însuși raționamentul deductiv sau să primim pe bază de credință, aceia ce nu este de domeniul credinței și care ni se prezintă ca element al științei pozitive.

Cum putem primi ca adevăr formarea unei celule vii din materia amorfă și să admitem că prin diferențiere s'a format omul, paserile, peștii și toate animalele.

Știința pozitivă nu ne poate dovedi cu toate datele ei experimentale că așa ceva s'ar mai putea întâmpla și astăzi.

Pasteur fiind acela, care a demonstrat cu date științifice că viața ia naștere numai din sămânța vieții,

Și totuși acest sistem de gândire împreună cu sistemul pedagogic bazat pe el a început să se afirme tot mai mult acum în viața practică.

Marxismul, al cărui aplicare se zice că se face astăzi în Rusia, în fond, aplicându-se un haos de concepții, se inspiră în toate așezemintele lui sociale din materialism.

Materialiștii bolșevici, spun că a existat mai întâi materia moartă și mai pe urmă din ea s'a produs viața și în urmă gândirea, clădind în mod consecvent pe această concepție și sistemul lor pedagogic.

În programul școlii sovietice întâlnim ca obiecte de predat

- 1) origina omului privită din punct de vedere materialist,
- 2) omul, membru al lumii animale,
- 3) origina speciilor,
- 4) evoluția regnurilor animal și vegetal, etc.

Poate nu ne-ar interesa toată această înșirare, dar intra-

rea noastră a preoților, în școala primară, pentru predarea religiei se datorește, excluzând alte cauze de ordin cu totul secundar, tocmai răspândirii treptate și la noi în țară a teoriilor aplicate în Rusia, având aceleași tendinți ca și acolo.

Înțelegând acestea, vom pricepe care trebuie să fie atitudinea noastră în educația de astăzi.

Doctrina materialistă fiind în embrion acum câteva veacuri în urmă și prezentându-se numai în teorie, n'a meritat efortul decât a unei neînsemnate combateri teoretice; efort care n'a necesitat multă sforțare, fiind prea vădită netemeinicia materialistă, față de siguranța cugetului pe care ți-o dă religia sublimă a creștinismului și față de siguranța pe care ți-o dă filozofia spiritualistă, cu mult mai multe surse superioare de adevăr, în floare astăzi, mai mult decât în veacurile din urmă.

Materialismul este periculos acum, pentru că ni se prezintă sub forma propagandei practice.

Teoria nu este acceptabilă oricui, practica însă da.

Materialismul se propagă practic, în cercurile așa numite mai înalte prin societăți secrete — ex. francmazoneria — cuprinzând aceste societăți o formă de cult alcătuită din rituri magice, budiste, iudaice, etc. în exterior, în fond însă urmărind subminarea religiei și înlocuirea ei.

Sectele încă au caracter de societăți secrete, și cu învățătura lor despre un paradis pământesc; în Rusia, după revoluție, au fost încurajate pentru a pregăti terenul materialismului bolșevic.

Materialismul se propagă în uzine și în fabrici însoțind doctrinele de reformă socială; iar în Rusia este la baza unui întreg sistem pedagogic după care se face educația tineretului. Și pentru că acest sistem tinde să se popularizeze în țara vecină prin educație, cu multe influențe și dincoace peste graniță, preotul va trebui să reacționeze tot prin educație impunând prin atitudinea sa religia, ca fundament al sistemului educativ.

Conducătorul Institutului Pedagogic Român, d. G. G. Antonescu, referindu-se la aceia ce poate forma un sistem pedagogic, afirmă: „O concepție pedagogică lipsită de o fundamentare filozofică, nu ar putea duce la construirea unui sistem pedagogic, nici la realizări practice serioase și durabile. Pentru a respecta aceasta, reformatorul — fie ca o persoană, fie o grupare socială — trebuie să aibă o concepție filozofică și socială, care se determine selecția ideilor pedagogice ce-și va însuși și să garanteze unitatea ideilor selecționate într'un sistem.

„Acest criteriu n'a fost aplicat nicăieri mai consecvent, în vremurile noastre, ca în Italia de către Fasciști și în Rusia de către Soviete“.

În Rusia sovietică, toate normele de educație — dela cele mai mărunte până la cele mai importante—sunt determinate de scopurile, pe care, le-a impus concepția filosofică a regimului sovietic“.

Consecvenți materialismului, după dâșii, omul este un produs al materiei, supus aceluiași legi mecanice, ca ori care din obiectele materiale. Prin urmare și sistemul lor pedagogic va fi mecanicist, admițând posibilitatea aplicării din afară în lăuntru a aceluiași norme pedagogice și în acelaș mod la toți indivizii fără deosebire.

Omul educat după sistemul rusesc, va trebui să fie o infimă piesă din mașinăria mare a colectivității.

Pedagogia modernă a celorlate popoare, în opunere cu concepția rusească mecanicistă, a adoptat în mod hotărât concepția organicistă, „care consideră că în alegerea mijloacelor de educație, trebuie să luăm ca punct de plecare, natura individuală, respectând specificul fiecărei individualități, care se dezvoltă din lăuntru în afară“, ținând seama de năzuințele personale ale celor de educat.

Prin urmare pedagogia modernă adoptă sistemul pedagogic organicist lăsând însă să se înțeleagă că-i lipsește o concepția filosofică care trebuie să garanteze trăinicia acestui sistem.

Chemarea noastră, a preoților în școala primară, în urma dorinței exprimate și de noi și-ar avea rostul tocmai în a împlini aceia ce lipsește sistemului pedagogic modern: baza.

În Italia, sistemul pedagogic este complet, având o concepție filosofică la bază și desigur, în opunere cu sistemul din Rusia, această concepție este spiritualistă, fiind în esență, în acord cu ceiace este obiectul credinței.

Acelaș subiect, atât al religiei cât și al filosofiei spiritualiste învățând despre existența dumnezeirii, cu oarecare deosebire în expunere, formează baza de educație a sistemului italian.

Poate în liceele noastre, unde mintea elevilor este mai dezvoltată și predispusă a face raționamente, ar fi bine ca în locul puținului amalgam de elemente filosofice combinate, prin care, am zice nimic nu se urmărește, ca să se adopte concepția filosofică spiritualistă.

Aici însă este vorba de școala primară.

Oricum s'ar strădui cineva, nu va putea preda nici cele mai elementare din concepțiile filosofice, oricât de popularizate ar fi ele. Totuși sovietul predă filosofia chiar în primele clase primare, învățând că din materie dau naștere toate.

Concepția fundamentală în școale noastre primare, care înlocuește cu prisosință filosofia, având ca preocupare același subiect, în înțelesul mai înalt însă, este religia. Ele se adresează suficient atât minții cât și sufletului.

Dacă baza învățământului rusesc este moartă, în ceea ce privește influența —prin educație— asupra sufletului, după cum și materia este moartă, apoi baza învățământului italian este—și ar trebui să fie și în restul țărilor—tot atât de însuflețite pe cât de însuflețite sunt toate câte viețuiesc prin voința Aceluia, care singur este Viața.

Preotul, fiind indicat, prin predarea învățământului religios, a forma concepția fundamentală, care se garanteze unitatea ideilor într'un sistem, în lecțiile religioase va avea acea atitudine dictată de convingerea pe care se bazează cariera lui și de rolul social pe care îl îndeplinește.

Reprezentanții pedagogiei moderne, poate greșesc când spun că învățământul așa cum se predă la noi, nu a format un sistem, lipsindu-i concepția fundamentală.

Este, am putea zice mai, mult o scapare din vedere.

Concepția fundamentală a fost și este și acum la baza sistemului nostru pedagogic modern : Religia.

Spunea d. Nisipeanu pedagog distins, într'un articol din ziarul „Calendarul“, în pagina : „Biserica și Școala“, că religia așa cum a fost predată până acum de învățător, a fost mai mult un obiect de instruire și că e momentul să devie obiect de educație ; ceiace trebuia să urmărim însă este ca pe lângă obiect de educație, prin excelență, prin atitudinea noastră și prin importanța pe care trebuie să o arătăm predării religiei, va trebui să dovedim, că într'adevăr, ea este concepția fundamentală a sistemului pedagogic organicist.

Preotul va trebui să fie conștient, că religia este la baza ridicării valorilor ideale și creatoare, formând individul, în opunere cu omul mecanizat. Și în acest caz, modul lui de comportare va trebui să fie, pe lângă acel general dictat de caracterul obiectului, dar și în legătură cu natura fiecărui individ

Prin educația religioasă se urmărește, desigur, în modul cel mai apropiat formarea credincioșilor , să nu se uite însă, că educația, având la bază concepția religioasă a făcut promovarea individului transformându-l în personalitate.

Ar fi prea deajuns ca să amintim doar despre unele personalități ideale a căror opere de o frumuseță neîntrecută, sunt inspirate din concepțiile religioase.

Faust al lui Goethe este sublimă în acest senz.

Dintr'o lipsă de înțelegere a atitudinii și a rolului nostru în educația religioasă, precum și întreaga misiune a noastră, vom fi cauza indirectă a răsturnării valorilor existente, a distrugerii operelor de artă, a înmormântării gândirii întregi, așa de sublimă, care ne leagă cu necunoscutul, a reînvierii sălbătăciunii și a reîntronării păgânismului.

Spunea dl. I. Petrovici, profesor distins, că astăzi toată lumea își îndreaptă privirea către Biserică—chiar și filosofia spiritualistă se află neputincioasă—așteptând tonul pentru o regenerare spirituală, care ar aduce desigur și regenerarea materială.

Vom corespunde oare noi așteptărilor așa de însemnate?

Cu toată puterea misiunii noastre va trebui să încercăm.

Pr. Gab. Niculiță

Sf. Efrem Sirul¹⁾

„Toate sunt deșertăciune și vânare de vânt”

Ecl. I, 14

1. Profetul ne strigă : „Omul este ca o suflare și viața lui ca o umbră care trece”²⁾ „Fiii oamenilor, până când veți iubi deșertăciunea și veți umbla după minciuni ?”³⁾ „Cursul lumii este trecător ; grija lumii, a bogățiilor și averilor ei trece ca o suflare, căci, după cum ne'nvață și apostolul : „chipul lumii aceștia trece”⁴⁾ Timpuri se 'mbulzesc peste timpuri și dispar, neamuri după neamuri urmează și pier. Anii, lunile și zilele ne strigă : lumea trece. Abia a intrat omul în lume și a și pășit pe drumul pe care iese din ea ; ba chiar și pruncul, încă din pântecul maicii sale, a pornit spre mormântul, în care se va sălășlui. Abia născut, omul începe călătoria spre lăcașul morții. Unul intră în lume, ca 'ntr'o casă, altul o părăsește. Cel dintâi strânge și îngămădește avuții, celalalt le părăsește și se depărtează de ele. Uită-te, precum bogăția trece dintr'o casă în alta, tot așa și sărăcia se mută dintr'o locuință în cealaltă. Totul este deșertăciune, ba încă deșertăciunea deșertăciunilor, după cum este scris.

2. Lumea se asemănă c'o roată, pe care timpurile care trec o 'nvârtesc mereu. Relele lumii sunt o suflare iar bunurile ei un fel de nimic ; da, nici relele ei nu sunt adevărate rele, dar nici bunurile ei nu-s adevărate bunuri. Fericirea se preface repede în nenorocire ; bucuriile abia ivite dispar și'n locul lor vin supărări. Cine se bucură astăzi, nu mai departe decât mâni plânge și se bocește. Peste celce astăzi își sărbătorește plin de bucurie nunta și se depărtează cu femeia tinereții sale, vine pe neașteptate moartea și desparte perechea și jalea care urmează este mai mare decât bucuria cea dintâi. Altul se fălește cu haine luxoase și se 'mbracă în veșminte strălucitoare, dar luxul lui trece repede,

1. Bibl. d. K. v, VII, 376.

1) Ps. 143,4. 2) Ps. 4, 3. 3) I. Cor. VII, 31. 4) Ecl. I, 2.

întocmai ca un vis și mormântul îl acopere cu pânzi de painjin. Cel ce și clădește palate mărețe și se plimbă semeț prin odăile lor, este lovit năprasnic de sfârșitul vieții sale; este aruncat în patul morții, minile și picioarele îi sunt împedecate, ochii i se întunecă; și gura sa nu mai poate grăi; este apoi târât afară din casa sa, fără să i se fi lăsat vreme ca să se desfăteze macar o zi în odăile sale cele pline de podoabe. Indată este luat, pentru a fi pus în mormânt și să locuiască acolo. Intreg cursul vieții sale a fost deșărtăciune și vânare de vînt, pentrucă zilele lui s'au furișat ca un vis și din ele n'a mai rămas nimic. Cel ce ocupă o dregătorie înaltă și se semețește, năpăstuește pe alții și-și umple casa cu bunuri smulse de la alții, este surprins de sfârșitul vieții și se prăbușește în pulbere. Toată bogăția sa nu este decît deșărtăciune și vîinare de vînt.

3. Lumea se asemănă cu noaptea și toate întîmplările din ea sunt ca niște visuri. Sufletul se scufundă în ele și se lasă înșelat de năluciri. După cum ne înșală visurile nopții, tot așa ne amăgește și lumea cu făgăduințele ei. După cum visul amăgește sufletul cu diferite năluciri și vedenii, tot așa ne 'nșală și lumea cu plăcerile și bogățiile sale. Visul te târăște în rătăcire noaptea, te face bogat prin nălucirile sale, te înalță la o dregătorie de samă, te împopoțonează cu veșminte strălucite, te face să te umfli de semeție, ba chiar îți înfățișază în chip înșelător pe oameni, care te-ar ridica în slavă. Indată însă ce-a trecut noaptea și s'a îndepărtat somnul, îndată ce te trezești de-a binelea, îndată-ți dai samă că aceste vedenii din vis au fost numai o înșelăciune. La fel ne amăgește și lumea cu bogățiile și comorile ei, care se perindează pe dinaintea ochilor ca niște vedenii de noapte și pe urmă se prefac în nimic. Cînd trupul adoarme somnul morții, atunci se deșteaptă sufletul, își aduce aminte de visurile lumii și se rușinează cumplit de ele. Cuprins deodată de uimire, sufletul se umilește, începe a se 'ncurca, tremură și se îngrozește, cunoscînd limpede cele ascunse. El se asemănă cu'n om, al cărui suflet, după ce s'a trezit din somn, se întristează în zadar, că viața sa a trecut ca un simplu vis. Il cuprinde groaza, cînd își amintește și

bagă de samă că-l încunjoară faptele sale cele rele. Intocmai ca niște neguri dese se 'ngrămădesc spre el faptele sale cele rușinoase și nu mai știe unde să fugă, unde să se ascundă, când răutățile sale-i stau înaintea ochilor.

Atunci se va 'nfățișa cel viclean și-și va ridica față de suflet pretențiile sale. Ii va pretinde să arate visurile lumii, pentru ca să i le înfățișeze în toată deșărtăciunea lor; îi va pretinde bogăția pe care a adunat-o, îi va arăta-o în toată goliciunea sa, va râde și-și va bate joc de el. Il va trage la răspundere pentru nedreptatea sa, care-l târăște acum în focul iadului, îi va cere socoteală de tâlhăriile lui, care acum îl aruncă în întunec : de pismă și de nedreptățile făcute, care acum îl împing acolo, unde este scrâșnirea dinților; de mânia și de furia sa, care i-au pregătit chinurile cele veșnice. Ii va aduce și-i va pune înaintea ochilor toate faptele sale cele rușinoase, i le va explica pe toate și nu va lăsa ascunsă nici-o singură greșală, pe care să nu i-o vâre acum în ochi. Acestea vor fi explicările cele pline de amărăciune, pe care i le va face cel viclean, stând înaintea lui. Pentru că sufletul s'a lăsat târât în rătăcire de niște visuri, acum tocmai aceste visuri îi vor deveni un chin.

4. Să nu uităm dar că lumea este trecătoare și să nu ne lăsăm inebuniți de plăcerile ei. Să nu iubim înșelătoriile ei, pentru că ele se topesc ca și visurile nopții. Zilele fug par'c'ar sbura, ceasurile dispar repede și par'că nici n'ar avea durată, de oarece lumea merge spre sfârșitul ei în galopul nepotolit al timpului. Nici-o zi nu îngăduie alteia să meargă împreună cu ea, nici un ceas nu așteaptă ca altul să alerge dimpreună cu el. După cum apa nu poate fi oprită în loc cu degetele, tot așa nu poate fi oprită în loc viața ori-cărui născut din femeie. Viața fiecărui om, care vine în lume, este cântărită și măsurată și-i este cu neputință să depășască hotarele care-i sunt puse. Viața oamenilor este măsurată de Dumnezeu exact și această măsură hotărâtă este împărțită regulat în zile. Fiecare zi își ia partea sa din viață pe nesimțite și nici un ceas nu-și lasă în urmă porția sa, când își urmează neîntrerupt drumul său.

Zilele dărâamnă ca pe un zid viața ta, ceasurile surpă clădirea vieții tale, pentruca să ajungi mai repede la sfârșitul ei, pentruca nu ești decât o suflare. Intocmai ca niște hoți și tâlhari ceasurile fură și răpesc zilele, încât firul vieții ți se scurtează mereu și la urmă se sfârșește zilele înmormîntează viața ta, ceasurile o 'ngroapă, în zile și ceasuri ea dispare cu totul de pe pămînt. Timpul, pe care-l trăești astăzi, odată cu sfârșitul zilei fuge și nu mai există, pentruca fiecare zi își ia partea sa din viață și aceasta se pierde odată cu ea. Fiecare zi îngroapă partea sa (din viață), fiecare ceas înmormîntează pe a sa și'n galopul grăbit al timpului viața trece și dispare. Zilele pretind și iau; ceasurile iau și se grăbesc, pentruca măsura vieții tale să se sfârșască și sfârșitul să-ți vie mai repede, Viața ta este măsurată de Dumnezeu și este fixată de pămînt și fiecare zi ia măsura fugară a vieții tale, ca să se scurgă mereu, După cum aleargă unele după altele zilele, aleargă și viața ta mereu cătră sfârșit, pentruca ea nu poate să stea locului sau să-și întrerupă cursul ei. Numai atunci când soarele ar rămâne fix pe cer și luna și-ar opri învîrtirea sa, numai atunci ar putea să se oprească în loc și cursul vieții tale și ar înceta să alerge mereu cătră sfârșit.

5. Invață chiar de la umbră adevărul celor ce-ți spun și convinge-te că viața ta trece ca și umbra, care nu poate sta locului. Hotărăște-ți un loc fix, rămâi acolo și observă umbra trupului tău. După cum umbra înaintează și nu rămâne la locul unde era, când ai început observația, tot așa și viața ta mereu înaintează și se grăbește cătră sfârșit. De dimineață până sara se mișcă umbra trupului tău și de la sânul mamei și până la mormânt se mișcă necontenit și cursul vieții tale. Chiar palma ta poate servi de măsură a vieții tale, pentruca ea nu trece mai departe de dânsa și cele cinci degete sunt subîmpărțirile măsurii. Palma începe cu degetul cel mic și sfârșește cu cel mare. La fel și începutul vieții și sfârșitul bătrâneții tale. De la degetul cel mic, adecă din pruncie începe viața și ajunge la al doilea deget, l'a copilăria încă lipsită de minte. De aici omul pășește la mijloc, la tinereța mândră și semeață. Când ajunge la degetul al patrulea ajunge om deplin și apoi

măsura începe să tot scadă, mai scade c'un deget și ajunge la vrâsta bătrâneții, degetul cel mare, sfârșitul vieții. Aceasta-i măsura, în cazul când îți va fi dat s'o trăiești complectă, căci se prea poate să vină moartea mai timpuriu și să nu-ți fie îngăduit a o trăi până la la capăt, pentrucă creatorul poate, după voință, scurta palma ta, poate, pentruca să se pue un capăt răutății, s'o împiedece să nu se prelungească toată viața. Mâna deci îți arată măsura vieții, care este menită omului iar cele cinci degete sunt cele cinci trepte, pe care are de pășit omul. Uită-te bine, la care deget ai ajuns și deci pe care treaptă te afli; pentrucă nu știi la care deget îți poate veni moartea năprasnic. Ziua Domnului este ca un hoț¹⁾ și te va surprinde când nici nu gîndești.

6. Trăiește-ți deci viața cu pace și deprinde-te a o consuma cu bună socoteală, pentruca ea să se adune la Domnul, pentruca după ce te vei sfîrși s'o regăsești acolo, dacă ai să trăiești cinstit. Dacă din potrivă vei trăi rău, atunci viața-ți va fi perdută și n'o vei maigăsi, oricît ai căuta-o. Dacă apa se varsă pe pămînt, n'o mai poți bea; numai dacă o torni într'un vas o poți păstra pentru băut. Nu-ți petrece viața în ură și mânie! n'o risipi în răpiri și nedreptăți, ca să n'o mai poți găsi. N'o face prin desfrînare și furturi să fie la fel cu apa bihilită, ca pămîntul s'o absoarbă și să n'o mai vadă nimeni. Nu-ți petrece viața în pismă și răutate, în minie și cîrtire, pe scurt în nici un fel de răutate, pentruca să se peardă și să mori cu adevărat, pentru că ți-ai perdut viața. Omul n'are nimic mai scump decît viața, pentrucă, dac'ar fi cu puțință, el ar da pentru dînsa toată lumea. Urmează deci îndemnurilor celor bune, care să ți servească drept canale, așa fel ca viața ta, chiar dacă curge, să se adune la Dumnezeu. Dirijază micul râu al vieții tale spre Dumnezeu, pentruca chiar dacă aici sacă, dincolo să devină un râu de viață. Viața ta samînă cu un mic pârâiaș, în lumea această trecătoare; dirijază-l spre Dumnezeu, pentruca să devină un abis de viață veșnică. Zi de zi viața ta curge și se scurge, revars-o în Dumnezeu, pentru ca s'o regăsești pe vecie.

1) II, Petru II, 10.

Mânia să nu facă să ți se scurteze viața, păcatul să nu ți-o răpească, pentru ca să mori deabinelea, întrucât ți s'a răpit întreagă. Dacă locuește minia în suflet, ea-ți nimicește viața unei zile. N'o lăsa să ajungă până a doua zi, pentruca să n'ajungă să-ți răpească tot restul vieții. „Ajunge zilei răutatea ei“¹⁾ a spus Mântuitorul; e mult așa dar când mânia îți răpește chiar o singură zi a vieții. De aceea n'o lăsa și peste noapte în sufletul tău, adecă „să nu ajungă soarele peste mânia ta“²⁾. Un musafir rău locuește la tine; gonește-l și nu-i mai da găsduire. Cu ziua care trece să treacă și mânia și să nu mai rămâe în sufletul tău. Și după cum ceasul aleargă neîncetat, tot așa și mânia să nu întârzie a se depărta.

7. Nu lăsa mânia să și facă culcuș în sufletul tău, pentru că atâta vreme cât doarme înel este foarte greu s'o alungi. N'o lăsa deci să și petreacă noaptea la tine, să dospească și să rămâe să se odihnească în sufletul tău pentruca atunci când minia dospește în suflet, îl strică, îl tulbură, îl otrăvește și-l murdărește, încât nu mai rămâne bun de nimic. Un aluat stricat, de cade undeva, face ca toată făina de acolo să capete miros urât și tot așa și minia, odată ce capătă sălaş într'o inimă, lasă în ea gustul ei urât. Periculoase sunt viperile, periculos este vasiliscul, dar mânia este și mai rea. Ea duce sufletul în prăpastie, îl omoară și-l depărtează de Dumnezeu.

Când zărești un șerpe în casa ta, alergi după dînsul și-l ucizi; pe când minia, pe care dac-o oploșești în suflet, îți cauzază moarte, nu vrei s'o dai afară! De vezi undeva o viperă, te ferești tremurând, de frică să nu te muște; pe când mânia, care conține otravă ucigătoare, o lași să sălășluiască liniștită în suflet. Dacă-ți intră un șerpe în sân, atunci toate membrele tale se înfiorează, pe când inima ta nu este decât o visuină plină de vasiliști. Carnea suferă și se usucă fiind atinsă numai de suflarea unui vasilisc și acolo unde locuește minia se găsește un izvor de otravă pierzătoare. Te temi

1) Mart. IV, 24.

2) Mat. IV, 26.

să fii mușcat de-o viperă sau înțepat de-un scorpion, dar de mușcătura mâniei nu te temi și nu te cutremuri de înțepătura furiei. Cine poate dori să vie la dânsul un vasilisc și să se ascundă în odaia lui? Cine chiamă la sine un șerpe, ca să i se strecoare în sân și să-și facă culcuș acolo? Dacă nu poți suferi aceste vietăți, pentru ce suferi pe altele și mai primejdioase: Mânia, care-i mai rea decât un vasilisc și furia, care-i mai rea decât un șerpe? Pentru o singură vorbă nenorocită, pe care diavolul a șoptit-o la ureche cuiva, tu deschizi mâniei larg porțile inimii tale, ca să intre și să găsduiască întrînsa. Când vecinul tău se ceartă cu tine pentru niște lucruri de puțină importanță, tu chemi să vie furia, să pătrundă și să se oploșască în sufletul tău. Mai degrabă, când mânia latră la tine ca un câne și-i curg balele ca la un câne turbat, svârle în ea cu pacea, ca cu o peatră și oprește astfel latratul miniei. Înblânzește-o prin veselie, arată-te vesel, nu plin de ură. Atunci mânia va fi împedecată să ducă la pieire două suflete de odată.

8. Doamne, care prin sîngele curs din coasta ta ai dăruit pace atât celor mai de sus, cât și celor din cele mai mari adîncuri, trimite pacea ta tuturor celor mînioși. Tu, cel ce ai restabilit pacea între două partizi, cea cerească și cea pămîntească,¹⁾ împacă prin dragoste pe cei învrăjbiți, samănă pacea ta în inimile lor! Doamne, tu celce ești pacea noastră, după cum scrie ucenicul tău²⁾ pacea ta să fie păzitoarea sufletelor noastre, care se roagă ție!

„Pacea mea dau vouă, pacea mea las vouă“³⁾ a spus Domnul cătră apostolii săi, atunci când s'a înălțat în ceruri la Tatăl. Cînd el va veni din nou cu strălucire mare și pămîntul se va cutremura; cînd va răsună trâmbița în înălțime, de se va auzi până la toate marginile pămîntului; cînd pietrele se vor despica, mormintele se vor deschide și toți morții într'o clipă, vor învia întru nestrîcăciune; cînd pulberea tuturor oamenilor se va aduna, încât să nu rămâe risipit macar

1) Efes. II, 14,17.

2) Idem.

3) Ioan XIV.27.

un fir de praf, și când toți locuitorii din înălțime și din adâncuri vor sta înaintea lui cu frică mare; fie ca atunci să ne întâmpine pacea Domnului și răscumpărarea lui.

A ta fie mărirea, Doamne, iar peste noi pogoare-se, milostive, milostivirea ta cea plină de îndurare.

Pr. Nicolae Donos

Repaosul duminical

Multe sunt laturile care dovedesc cu prisosință însemnătatea repaosului duminical pentru viața omenească, dar încercând să ne dăm seama de atitudinea actuală ce o are această omenire față de acest desiderat dumnezeiesc, poruncit și orânduit din început, ne vom putea da seama de stadiul atât de îndepărtat în care se găsește societatea creștină de Dumnezeu.

Parecă durerile ce au plouat asupra omenirii, prefacerile atât de rapide din viața socială, ce au revoluționat așa de adânc în viața popoarelor, în loc să apropie sufletele către Dumnezeu, adevăratul liman și scop al vieții noastre, mai mult le-au înstreinat și năimit.

Zilnic observăm cum se violează majestatea dumnezeiască prin nerespectarea zilelor sfinte.

„Din 168 ore din șapte zile, pe care omul le sacrifică pentru hrănirea și păstrarea sufletului său, a ajuns aproape neputincios să jertfească o oră și jumătate pentru sufletul său. Ce prăpastie uimitoare întru cât valorează astăzi sufletul omenesc, față de trupul omenesc !

Trei ore în șir, din ziua a șaptea, slujitorii lui Hristos stau îngenunchiați în altarele lui ce pecetluiesc întinsul pământ strămoșesc și pătrunși de pietate și sfințenie, în asistența complet redusă a ascultătorilor, rostesc rugă către ceruri, cerând sănătate, bună sporire, pace, îmbelșugare de roade, ferire de războaie, etc., iar marea mulțime stă în afară, și ca oarecând Ebreii dela poalele Muntelui Sinai, se închină vițelului de aur¹⁾.

Dacă odihna ideală, adevăratul repaos duminical, în primul rând este o împlinire a voiei divine, atât de bine stabilită

1) Pr. C. N. Găiculescu : Creștinismul doctrină utopică ? Buc. pag. 70.

în Vechinl și Noul Testament, cât și de magisteriul bisericii în decursul celor dintâi veacuri ca: „*ἡμερα ἀναπαύσεως καὶ προσευχῆς*“, tot așa petrecerea creștinească în ziua Domnului este o conformare la firea sau natura omenească cât și la cerințele reclamate de moralitatea socială. Insemnătatea economică a muncii de Duminică propoveduită încă de mult, dar mai ales astăzi purtată de vânturile socialismului bolșevic nu va putea nicio dată lua locul însemnătății religioase și morale a repaosului zilei de Duminică. „Porunca despre ziua repaosului a fost înainte de lege și deaceia a supraviețuit legii, a fost odată la începutul creațiunii și deci va avea valoare până la sfârșitul lumii“¹⁾, în ciuda tuturor teoriilor, a necredinței oamenilor din toate vremurile.

Dacă *odihna în sine* a fost dată omului de Dumnezeu ca un *dar*, totuși nu rezultă de aici că „un dar al lui Dumnezeu... nu conține în sine și *datorii*, mărturie având întreaga evanghelie. Omul credincios ține ziua odihnei în duhul lui Hristos. Hristos nu ședea în ziua Sâmbetei ca un visător trândav nemișcându-se din loc, nici nu mergea încet și semeț, numărându-și pașii ca un fariseu, ci după obiceiul său se ducea Sâmbăta la templu... (Luca 4. 16)²⁾.

Ori tocmai împlinirea acestor sfinte datorii formează și pentru zilele noastre împlinirea voinții dumnezeiești și cine e absent dela această sacră datorie este un necinstitor al zilei Domnului. Dacă pentru trup omenirea sacrificială atât de mult din această viață pământească, cu cât mai mult n'ar trebui să sacrifice pentru suflet, care singur pășește spre o altă viață veșnică și nemuritoare! Cine i-ar putea procura hrana cea nepieritoare sufletului decât Dumnezeu? Duminica este ziua inteligenței și a inimii, este ziua împărtășirii nu cu materia, ci cu veșnicul ziditor al materiei. Duminica este ziua în care se învață virtutea în care se clădește pedestalul faptelor celor frumoase și în care se face educația morală a omului.

Astăzi însă stăvilarele Domnului sunt distruse iar apa tulbure a necredinței și a indiferenței a năvălit cu furie, și ziua Domnului nu mai oglindește ca altădată, petrecerea spirituală cu Dumnezeu, odihna creștinească de munca fizică din celelalte zile ale săptămânii ci sau muncă neconținută sau cine știe ce dis-

1) C. Skovgaard Petersen : Insemnătatea credinței în lupta pentru existență. pag. 135.

2) Idem.

tracții la teatru, cafenele, berării, sau în altă parte, numai la biserică nu !...

Dacă astăzi aceia ce numim „criză” economică, financiară, pacifică, sau ori cum i-am zice, nu o putem vindeca cu doctori sau doctorii și totuși vedem că aproape strigă la cer, gândul tuturor trebuie să se reîntoarcă la Dumnezeu, iar cei chemați pentru propovăduirea cătră acest liman, preoți și orice fel de conducători cari au răspunderea morală înaintea lui Dumnezeu și a legilor, să lupte pentru restaurarea, cinstirea și respectarea repaosului și sfințeniei zilei de Duminică.

A venit vremea să spunem oricui ar îndrăsni să calce această poruncă dumnezeiască—și mai ales acelor care legiferează în acest scop—cuvintele ilustrului scriitor danez Skovgaard Petersen, care a fost un aprig apărător al repaosului Duminical. „Cel puțin nu te face singur vinovat, că legea Domnului se calcă. Roagă pe Dumnezeu ca să-ți dea atâta curaj social cum a dat lui James Nasmyth, care a respins pe Țarul Rusiei când acesta voia să vadă lucrând ciocanul cel mare de abur, pe care-l avea. Intăriți-vă între voi în aceiaș conștiințozitate sfântă, cu care Washington își ținea serviciul divin din fiecare Duminică, chiar în taberile cele mai îndepărtate și în împrejurările cele mai grele—fiți așa de conștiințoz și credincioși în credință ca Gladstone, care niciodată nu se ducea Duminica într'o societate mai mare, niciodată nu călătorea sau citea decât „o lectură de Duminică”, cu conținut religios, și exercitați-vă în aceiaș dragoste îndurătoare ca președintele Grant, care niciodată nu se servea de cai sau de servitori în ziua Domnului. Numeste Duminica plăcerea inimii tale și ziua Domnului mărirea sufletului tău, atunci tu, vei pluti peste înălțimile pământului și vei gusta moștenirea lui Iacob, tatăl tău. Munca ta va isbuti și frica ta de Dumnezeu îți va fi ție câștig, nu numai pentru viața viitoare ci și pentru cea de acum”¹⁾).

Pr. Valerian Brânzei

Hilișeu-Dorohoiu

1) Skovgaard Petersen, op. cit. pag. 156.

† Valentin Bude

A dispărut de timpuriu din arena vieții și profesorul de origine ardeleană, Valentin Bude. L-am cunoscut, acum aproape de 30 de ani, când a suplinat câțva timp catedra de limba germană la Seminarul „Veniamin” din localitate. Eram seminarist începător, iar dânsul era în primii ani ai carierei sale didactice. Am avut pe atunci trei profesori, scoborâtori din Ardealul robit al lui Șaguna și al lui Avram Iancu: N. Mazere, Solomon Halița și Valentin Bude. Cel care ne-a captivat însă de la început, cu darul său de povestitor, cu glume și anecdote, potrivit priceperii noastre, a fost tânărul profesor naționalist, Valentin Bude. Profesorul Mazere, deși ne mișca când vorbea de eroii ardeleni, în deosebi de Rațiu, întemnițat la Seghedin și lăcrăma în fața noastră, totuși, era o fire închisă, meditativă mai mult; iar Halița era profesorul aristocrat, care nu-și prea pune mintea cu noi. Fiind numit inspector general școlar, era mai mult în concediu de la catedră. Valentin Bude însă, din generația lui Șt. O. Iosif, autorul volumului cu 101 epigrame, având real talent literar, cultură frumoasă, fiind înzestrat cu un deosebit spirit critic și cu un fin simț de observație, a căpătat de la primele lecțiuni încrederea și dragostea noastră. Ora de germană devenea plăcută, căci—în legătură cu materia—adesea ori ne purta prin mitologia greacă pe care o cunoștea bine, prin epoca renașterii, prin castelele medievale, prin clasicii germani, sau prin bordeiele moșilor din Ardeal...

Fire de poet, apostol pe catedră, el sădea zi cu zi în sufletele noastre dragostea pentru frații subjugăți și nădejdea, că într-o zi va trosni din încheeturi tronul împăratului... Fiul de învățător și de dascal sătesc a trăit să vadă cu ochii întregirea hotarelor țării.

Iubitor pasionat al trecutului neamului, el admira arhitectura monumentelor noastre istorice și a colindat multe meleaguri, în tovărășia distinsului cunoscător al artei bizantine, prof. I. D. Ștefănescu, *adunând pictura veche și produsele artistice din bisericile și mănăstirile noastre.*

Numismat pasionat, profesorul Bude, agonisise o bogată colecție de monede antice, de reală valoare. Până și din Atena s'a înturnat odată cu asemenea monede interesante prin vechimea lor.

Fire optimistă, conștient de valoarea sa, el a trăit modest în dealul Sărării, nefăcând nici politică și nici râvnind la onoruri și demnități trecătoare. Era un izvor de sănătos humor și de snoave ce descreșteau oricând frunțile prietenilor, colegilor și cunoscuților.

Cu Valentin Bude Iașul cultural a pierdut un suflet ales.

Din publicațiile răposatului profesor *Valentin Bude* în revista *Arhiva organul Soc. științifice și literare din Iași*; întemeiată la 1888.

1. *Versuri și epigrame.* Inima noastră. Nunta. Vijelia. (Traducere din limba germană. după Rosegger. Fitzer și Nekrasow (versuri XVI. 391).

2. *Taci.* După Ida von Düringsfeld. Odată și azi (după Anastasius Grün) versuri. Doi călători. Sfat bun, (După Grün și Baumbach). XVI. 436. 443. 444.

3. *Cântec.* După Marie von Ebner Eschenbach. Peregrinul de la Sanct-Just. Viața omenească. După Robert Hamerling XVI 458, 492, 497.

4. *Epigramă.* Unui sgârcit. XVI 556, 559.

5. *Unui plagiator numit în administrație* XVII. 32.

6. *Sonet de oțel* XVII. 55.

7. *Lecțiuni de logică, de A. Valeriu dare de samă,* XVI 565.

Preot N. Hodoroabă

General Petin : Le drame roumain 1916-1918

Payot, Paris. 1932

Războiul nostru pentru întregirea neamului a fost o pagină de dureroasă epopee.

Condus de aspirațiile, pe care secole de curdă asupra le-au accentuat până la cea mai intensă formă de conștiință națională, poporul român a realizat în această nedreaptă și neegală încercare dovada vitalității sale ancenstrale, a eroismului și neînfrânteii sale voinți,

Voința aceasta e a unui popor, care nu a căzut în fața dușmanului apropiat și amenințator dublat de forța unui destin, ce a întunecat o clipă existența eroică a poporului românesc.

Împotriva loviturilor comune a unei alianțe dubioase, a unui adversar incomparabil superior prin tehnică și număr și a destinului implacabil, puterea de rezistență a neamului românesc și-a dat toată măsura. De aceia spuneam că drama pe care o reprezintă efortul de rezistență al armatei pe de o parte, al întregii populații—pe de alta—are ceva din elementul epopeii antice, în care eroul luptă împotriva destinului invincibil, fatal.

Evident, în această direcție în afară de credința proprie, de opiniunile noastre, ca cetățeni, ce am făcut experiența acestei dureroase suferinți, mărturiile oamenilor politici sau comandanților streini, sunt de extremă importanță. În primul rând, pentru că ei ne prezintă o perspectivă mai complectă și mai largă a evenimentelor trăite de noi. În al doilea rând, pentru că istoria se construiește prin fapte mari, dar la constituirea ei trebuie să prezide spiritul de obiectivitate. Astfel cum o elementară lege psihologică ne împedică de a fi în acelaș timp obiect de experiență, observator imparțial al faptelor trăite, mărturia acelor care observa cu competență și atenție evenimentele de care nu sunt direct legați, constituie cea mai perfectă garanție de obiectivitate.

O astfel de funcție îndeplinește cartea Generalului Pétin, fostul șef de stat major al misiunii militare franceze în România, intitulată „drama română”. Spirit clar, documentat până la cele mai neînsemnate detalii—utilizând atât documentele publicate de statul major român, cât și de acel german—autorul acestei extreme de interesante lucrări, prezintă cu o admirabilă imparțialitate condițiile în care am fost constrânși să atacăm, să rezistăm și să păstrăm intact spiritul de sacrificiu și disciplină, de care a dat dovadă armata română.

Cartea plină de învățăminte pentru prezent și viitor, în care tragedia sfâșietoare a retragerii e prezentată în toată grandoarea ei de epos, fără întunecimi, fără ezitare, fără falsă interpretare a faptelor. Din paginile lucrării Generalului Pétin se degajă în primul rând importanța deosebită și rolul excepțional

pe care l'a avut misiunea franceză în opera de consultare și consiliere a marelui stat major român, căruia i-a servit adesea drept călăuzitor, și în perioada de refacere a armatei române, căreia i-a dat un neprețuit concurs.

Misiunea franceză, trimisă de guvernul francez în Octombrie 1916 avea în fruntea ei pe generalul Berthelot, colaboratorul mareșalului Joffre în grelele lupte de la Marna, Verdun și Meusa. Suflet blând, de o inteligență pătrunzătoare și rapidă—după propria mărturisire a autorului cărții, care l-a cunoscut și secondat de aproape—generalul Berthelot a întrezărit întotdeauna gravitatea momentelor dificile, și a preconizat soluțiile cele mai satisfăcătoare.

În clipa în care a început retragerea și lunga serie a luptelor de la Jiu, apoi când atacați de armate superioare, am părăsit în întregime Oltenia, am încercat trecerea Dunărei și la sfârșitul lui Noembrie, marea luptă în jurul Capitalei, curând abandonată, generalul Berthelot, neobosit, nesdruncinat în speranțele lui de luptător încercat, aducând un nou suflu de calm și sânge rece, a fost poate cel mai necesar dar pe care ni l-a făcut Franța în grelele momente, ce amenințau dezastrul armatei noastre. Generalul Berthelot, a fost un consilier de rară pricepere și înțelegere a situației. Urmând retragerea odată cu Cartierul general român, informând zilnic telegrafic pe mareșalul Joffre despre dramatica soartă a evenimentelor din țara noastră, colaborând la toate planurile de rezistență defensivă sau contra ofensivă, generalul Berthelot a adus sugestii, lămuriri și convingeri, pe care numai lunga sa experiență de luptător la Marna și Verdun le putea avea.

Dar militarul distins era dublat de un bărbat politic de primul rang.

În 1917, împreună cu Doumergue, general de Castelnau și Albert Thomas, el susținu împotriva diplomației Ruse, care cerea retragerea armatei române în Rusia și abandonarea completă a țării în mâinele dușmanului, planul de refacere a armatei române, de utilizare a rezervelor de energie și forță nouă pe care le aduce misiunea militară franceză și de a menține această armată pe teritoriul ei, triumfă spre norocul țării, care încurând trebuia să fie apărată de trupele rusești, contaminate de microbul revoluției.

Misiunea franceză a îndeplinit în România o datorie de onoare și generozitate umană, minată de epidemiile, pe care le-a combătut cu ultima energie, realizând acea reconfortare morală și materială, prin prezența, prin valoarea ei tehnică și morală, ea merită recunoștința noastră de totdeauna.

Dar rolul acestei misiuni ar fi fost minim, dacă vitalitatea acestui popor n'ar fi oferit un admirabil corp de rezistență în fața primejdiilor și lovirilor ce veniau de pretutindeni.

Armata română, atacată neconținut, nedispunând de rezerve în oameni, material și aprovizionare, lipsită de experi-

ența pe care dușmanul o avea după doi ani de luptă modernă și perfecționată, s'a dovedit—după mărturisiri amice și inamice—superioară așteptărilor ce se pusese în ea. Generalul Pétin arată cum aceleași divizii, luptând de luni de zile în șir, cu forțe incomparabil superioare, după câteva zile de „refacere“ au susținut cele mai grele lupte în operațiile de salvare a Capitalei.

Desigur în această atitudine decisă pentru orice sacrificiu, se citează dragostea de țarină a țaranului, care își apăra cu prețul sângelui, pământul în care a văzut lumina zilei. Dar dragostea aceasta rămâne instinctivă atunci când conștiința a ajuns să o clarifice, să o prezinte în toată intensitatea ei. Aci a fost rolul educației și dezvoltării sentimentului național, pe care nici odată nu va trebui să-l uităm, lăsându-l să apară palid și micșorat.

Valoarea armatei române nu a fost nici tehnică, nici materială, nici numerică, ci a fost, o valoare morală. Forța ei, rezistența ei, minunata oțelire a conștiinței se intrevește dela efortul celui mai mic ostaș și până la marele comandant, care luând hotărârea de a lupta cu supremă sforțare împotriva dușmanului superior, spunea: „E înțeleaptă hotărârea de a lupta, căci ea ne împedecă a primi mai înainte hotărârea defavorabilă a destinului“. (Gl. Prezan către Gl. Berthelot).

Vom încheia cu un cuvânt despre o altă forță care a ținut trează conștiința datoriei și energia de rezistență a poporului românesc.

Biserica, care a întreținut aprinsă în decursul veacurilor flacăra credinței și a culturii, a fost cel mai puternic sprijin al tuturor în momentele de restriște și încercare grea prin care ne-a silit să trecem marele războiu. Atunci când forțele fizice slăbesc, când dispariția e aproape, omul își încredințează speranța sa de salvare unei forțe superioare, pe care o intrupează Divinitatea în toate religiile existente. Dar viața unui individ e minimă în fața existenței unui popor.

Poporul românesc, pornit la luptă pentru realizarea nobilului ideal al unității neamului, a încercat o crudă lovitură prin trădarea marelui aliat pe care ne sprijineam și prin înverșunata luptă a unui adversar superior.

Se cuvine să menționăm efortul de reconfortare sufletească încercat de Biserică și de Marele Prelat I. P. S. S. Mitropolitul Pimen. Spirit cult, pătruns de necesitatea momentului, luptător cu cuvântul plin de căldură și convingere I. P. S. S. a fost nu numai un mare animator al mulțimii ci și om politic de primul rang. Din rugăciunile și cuvântările I. P. S. S. se desprinde patriotismul, spiritul de independență și libertate de care era convins. Pentru I. P. S. S. idealul și suprema mulțumire a fost realizarea visului milenar de unitate a poporului românesc.

Căci iată ce spune Generalul Pétin despre acest mare Prelat, care a știut să-și păstreze în timp de restriște spiritul

calm și reconfortant cerut de necesitatea momentelor grele prin care a trecut neamul românesc, așa cum știe să păstorească cu blândețe sufletul mulțimii credincioase în timp de pace :

„După încoronare, generalul Berthelot pleacă la Iași, pentru a decora orașul cu Crucea de războiu franceză. Autoritățile îl așteptau la gară. A fost condus la Catedrală pentru a asculta un Te-deum. După rugăciunile obișnuite pentru Familia Regală, Mitropolitul Pimen, Primatul Moldovei, improvizează această rugăciune pe care noi o reproducem fără a schimba un cuvânt—„Dumnezeu nostru, îndură-te și trimite bine-cuvântările tale, asupra sorii noastre Franța, pentru ca poporul ei să prospereze. Indură-te și dă soldaților săi sănătate și putere, pentru că datorită lor, patriilor, să poată conduce ca un far, popoarele pe drumul libertății“.

În adevăr, în această zi, acest Prelat nu a gândit și vorbit ca un om de stat?“.

Cpt. Grama

A apărut

Iconoclaști și apostatați contemporani de Ioan Gh. Savin, prof. univ. Tip. Cărților bisericești, 1932. Prețul 50 lei.

De valoarea acestei cărți pentru preoțime ne vom ocupa în no. proxim al revistei. Se recomandă tuturor preoților această carte, scrisă de un distins mânuitor al condeiului și cunoscător profund al problemelor teologice cum e dl. prof. I. Savin.

Red.

MITROPOLIA MOLDOVEI

FOAIE OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR

A P A R E L U N A R

SUB CONDUCEREA SECȚIEI CULTURALE A CONSILIULUI EPARHIAL

Redacția și Administrația:
Secția Culturală, Sf. Mitropolie

A B O N A M E N T U L
PE UN AN, 150 LEI

C. U P R I N S U L :

- Circulară** către protopopii privitoare la obligația ce
o au preoții de a preda învățământul religios în
școlile primare, cu dispozițiile Sf. Sinod . . .
- Sărbătorirea savantului prof. Dr. Gh. Marinescu . . .
- Telegrame trimise de **L. P. S. Mitropolit Pimen** cu
prilejul întemeierii asociației mirenilor „Frăția
Ortodoxă Română” din Ardeal . . .
- Propunerea **I. P. S. Mitropolit Pimen** în Sf. Sinod
Adevărata școală creștină (Fr. W. Förster) . . . trad. de **Pr. I. Negoită**
și **N. Donos**
- Sf. Vasile cel Mare, Postul . . . trad. de **Pr. N. Donos**
- Ierarhia valorilor după concepția N. T. . . **I. Simionescu**
- † Preotul Ioan Danalache . . . **Pr. N. Hodoroabă**
- Iconoclaști și Apostați contemporani de I. Gh. Savin
Recenzie . . . **Pr. C. Nonea**
- Mulțumiri publice. Parohii vacante. Cărți noi.

MITROPOLIA MOLDOVEI

FOAIE OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR

APARE ODATA PE LUNĂ

SUB CONDUCEREA SECȚIUNII CULTURALE A CONSILIULUI EPARHIAL

Circulară

către protopopii privitoare la obligația ce
o au preoții de a preda învățământul reli-
gios în școlile primare.

Prea cucernice Părinte,

Dorința Bisericii de mult așteptată, ca preoții noștri să predea învățământul religios elevilor din școlile primare, precum se obișnuiește în țările civilizate — cu un cler cult — ca educația tineretului să fie făcută de preot a sosit.

Prin lege, preoțimea noastră, socotită ca o preoțime cultă, e obligată de oficiul ei bisericesc pastoral, de a preda învățământul religios în școlile noastre. Se cuvine să mulțumim lui Dumnezeu că a sosit și la noi acea vreme, ca educația religioasă a tineretului nostru să se facă de preoți.

Legea învățământului primar, prin modificarea art. 61 obligă pe toți preoții de a preda învățământul religios, în școlile primare.

Cu durere însă aflăm că unii dintre preoți, fără să-și dea seama de greșala ce fac față de enoriași, care sunt fiii lor duhovnicești și de păcatul ce comit înaintea lui Dumnezeu, — ca izvor al tuturor bunătăților sufletești — nu-și dau silință de a îndeplini acest rol de învățător și educator al tineretului nostru din școlile primare.

De aceia vă invităm, să îndemnați cu toată stăruința punând în vedere preoților noștri, ca să se pregătească cât mai mult și cât mai bine, după regulele pedagogice învățate și recomandate de marii pedagogi, ca astfel, tinerii elevi, cu mintea lor fragedă, să înțeleagă cât mai

ușor învățămintele religioase și morale, pe care cunoscându-le din copilărie și practicându-le cu înaintarea în vârstă, cu timpul să devină buni credincioși ai Sf. noastre Biserici Ortodoxe străbune și vrednici cetățeni ai Statului și neamului nostru românesc.

Se impune dar, ca preoții noștri pe care îi socotim ca harnici și luminați păstori, cu drag să aștepte orele de predarea învățământului religios la școală și fără preget, să îndeplinească această frumoasă sarcină învățătorescă.

S'ar cuveni ca, în înțelegere cu învățătorii colegi dela școală, să aleagă orele de predare în timpul cel mai potrivit, dela care preotul, pentru nici un motiv, nu trebuie să lipsească—chiar în fața îndeplinirii unor oficii pastorale, fie în Biserică fie afară de Biserică. Numai așa făcând, elevii se vor deprinde să vadă pe preotul satului, ca părinte duhovnicesc, învățător și educator al lor, exact și punctual în împlinirea oficiului de catihet.

Preotul, trebuie să trateze pe elevi cu multă bunăvoință și cu dragoste părintească, întrebuițând cuvinte frumoase, ca astfel să capete dragoste și iubirea elevilor, ca niște copii și fii ai lui sufletești. Căci, nu prin o atitudine severă și prin cuvinte aspre se câștigă dragostea și încrederea copiilor, de care preotul are necesitatea de a fi ascultat.

Pe lângă orele de clasă preoții vrednici și pătrunși de chemarea lor pastorală, se cuvine să întrunească pe elevii tuturor claselor din școală, învățându-i împreună cu ceilalți învățători cântece religioase, formând astfel coruri, care să poată cânta în Biserică Sf. Liturghie.

Aceasta ar fi calea prin care s'ar îndemna copiii să vină cu drag la Biserică, pentru a cânta Sf. Liturghie, iar părinți lor, vor simți o mare mulțumire sufletească văzând pe copiii lor cântând în cor.

Aici ar fi locul ca preotul la sfârșitul slujbei, prin cuvinte alese, să laude pe elevi în Biserică pentru frumoasele cântece ce au executat și să felicite pe părinți că au copii buni, cari prin învățătura din școală și Biserică, vor deveni urmași buni ai lor și vrednici cetățeni ai țării noastre.

Aceste învățăminte să le împărtășiți tuturor preoților din cuprinsul protopopiatului P. C. voastre—în conferințe

și cu ori ce ocazie—căci fac parte din împlinirea datoriei pastorale.

Preoții care se vor dovedi că rămân nepăsători pentru îndatorirea ce o au față de educația tineretului nostru, vor fi socotiți ca preoți răi, care nu-și îndeplinesc misiunea lor sfântă și fără nici o cruțare, se vor pedepsi.

Ca primă măsură, li se vor aplica art. 137 din Legea învățământului primar, în care se prevede: „absențele nemotivate dela cursuri și celelalte îndatoriri legale atrag după sine reținerea corespunzătoare din salar, în afară de măsurile disciplinare ce s'ar lua împotriva celui ce absentează ilegal dela datorie”.

P. C. Părinte,

Avem convingerea că vă dați bine seama de însemnătatea acestei îndatoriri, ce se impune preoților noștri și nu ne îndoim că, cu toții vă veți sili ca această frumoasă sarcină pastorală, să fie îndeplinită de preoțime.

O serioasă obligație vi se impune de a controla înși-vă, personal, precum și prin preoți delegați, chipul cum își îndeplinesc această îndatorire preoții noștri.

A rămâne nepăsători de îndeplinirea acestei îndatoriri pastorale, societatea și poporul, cu drept cuvânt, vor judeca că preoțimea noastră, nu-și înțelege chemarea, mai ales azi, când puternice curente primejdioase pentru zdruncinarea credinții strămoșești și ordinea socială, au început să sufle în țara noastră.

La lucru deci, fiecare, căci, vremurile sunt grele!

PIMEN

Metropolitul Moldovei

Consilier referent, *Pr. Const. Nonea*

Extras

**Din Sumarul Sf. Sinod din ședința dela 18.II.933,
privitor la normele de conducere la predarea
învățământului religios în școlile primare**

1. Unde sunt mai multe școlii preotul, în mod natural, va preda învățământul religios numai la o școală pentru

toate clasele câte două ore. În celelalte școli din comună, la cererea eparhiei competente, onor. Minister al Instrucțiunii Publice va dispune ca învățătorul din școala respectivă să predea religia. La celelalte școli preotul va îndeplini toate cele necesare educației religioase pe care le impune ocupația pastorală.

a) Serviciul religios la Biserică în Duminică și sărbători.

b) Cântarea răspunsurilor liturgice în cor de elevi.

c) Rostirea anumitelor rugăciuni (Crezul, Tatăl Nostru, etc. în Biserică).

d) Sf. Mărturisire ;

e) Sf. Impărtășanie ;

Învățătorii, care vor face orele de religie pentru celelalte școli, să fie obligați a duce pe elevi la biserică din satul respectiv, la serviciul dumnezeesc în Duminică și sărbători.

Eventual ar fi bine ca preotul în fiecare an să propună religia la altă școală din comuna sa așa că — în mod rotativ—să ajungă la toate școlile din comună, propunând în fiecare an la altă școală.

2. Preoții din orașe vor împărți între dânsii munca în mod egal și proporțional, așa că fiecare preot ori are școală în enoria sa ori nu, dacă în comună sunt mai multe școli va preda învățământul religios. Aranjamentul se va face în înțelegere cu direcțiunea școlară localnică în conformitate cu avizul și ordinele autorității bisericești competente.

3. Toți clericii hirotoniți, fie diaconi, fie preoți ajutători, fie preoți parohi, sunt obligați a preda învățământul religios.

Funcționarii bisericești nehirotoniți nefiind socotiți clerici, cu toate titlurile teologice, nu vor fi obligați la predarea învățământului religios. În cazuri speciale și în lipsă de preoți, Chiriarhul poate lua dispozițiunile necesare și pe care le crede de corespunzătoare spre a pune și pe funcționari bisericești, absolvenți de școli teologice, la predarea învățământului religios.

Clerul catedralelor episcopale, al bisericilor particulare vor fi obligați la aceasta ca și cel al parohiilor. Clerul mănăstiresc, va fi lăsat la aprecierea Chiriarhului în funcție.

de pregătirea teologică, de împedimentele canonice, ca schimnici etc.

4. Unde preoții parohi, preoții ajutători, diaconi și clerici hirotoniți nu sunt destui pentru predarea învățământului religios în școlile din comuna sau orașele respective, Chiriarhul competent este în drept de a stabili obligativitatea Consilierilor Referenți și a Protoiereilor, în ceea ce privește predarea învățământului religios în număr diferit de ore.

Profesorii secundari și universitari, preoți, sunt obligați și dânsii a preda învățământul religios în școlile primare.

Președinte-Patriarh, MIRON

Secretar, † Nifon Craioveanu

Sărbătorirea savantului

Prof. Dr. Gh. Marinescu

Cu ocazia plinirii a 70 ani vârstă a D-lui Prof. Gh. Marinescu dela Facultatea de Medicină din București, I. P. S. Pimen i-a trimis următoarea telegramă:

Domnului Profesor
Dr. Gh. Marinescu

București

Mă asociez din toată inima cu cei ce vă sărbătoresc la plinirea a 70 ani de vârstă pentru genialele voastre lucrări, cunoscute în lume, puse în folosul omenirii și rog pe Dumnezeu să vă dăruiască încă mulți ani pentru mândria neamului nostru românesc.

PIMEN

Metropolitul Moldovei

„Frăția ortodoxă română“ din Ardeal

Cu ocazia întemeierii asociației intelectuale „Frăția Ortodoxă Română“ din Ardeal, care va avea loc la 5 Martie a. c., cu scopul de a apăra biserica noastră ortodoxă românească *I. P. S. Mitropolit Pimen*, a trimis d-lui Sextil Pușcariu, președintele comitetului de inițiativă, următoarea telegramă :

D-lui Sextil Pușcaru

Profesor Universitar

C l u j

Vârsta înaintată și iarna grea mă împiedecă a veni la Cluj, pentru a fi cu D-voastră și ceilalți fruntași intelectuali români ortodoxi, ca împreună cu frații noștri în Hristos, să înființăm o societate sacră pentru apărarea Sfintei noastre Biserici ortodoxe strămoșești, de care azi se simte mare nevoie.

Sufletește sunt și rămân totdeauna cu D-v.

PIMEN

Metropolitul Moldovei

* * *

Tot cu acest prilej *I. P. S. Mitropolit Pimen* a expedit I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului următoarea telegramă :

Eminenții Sale

Mitropolitului Balan

S i b i u

Fiind obosit, regret din suflet că nu pot fi la Cluj cu frăția voastră și ceilalți colegi.

Am telegrafiat D-lui Pușcariu să mă socoată că sunt și rămân cu tot sufletul pentru această societate sacră.

PIMEN

Metropolitul Moldovei

P r o p u n e r e

de I. P. S. Mitropolit Pimen în
ședința Sf. Sinod

Prea Sfințiți Părinți și Frați,

În ședința de ieri a Senatului, cu ocazia discuției proiectului de lege pentru reducerea salariilor funcționarilor Statului, I. P. S. Patriarh, în o cuvântare foarte bine chibzuită, în numele sfintei noastre Biserici ortodoxe strămoșești, a clerului pastoral și Sf. Sinod, a făcut următoarea declarație :

În fața grozavei crize economice prin care trece țara noastră și toate instituțiile de Stat, acum mai mult de cât în alte vremuri, e gata să facă toate sacrificiile și să primească reduceri din salarii, de și până acum, salariul preoților noștri a fost redus cu cinci curbe de sacrificiu, numai țara noastră, să fie salvată de greutatele care apasă asupra ei.

Preoțimea noastră ortodoxă, de și nedreptățită prin tratamentul bugetar, față de clerul altor confesiuni, totuși, e gata a suporta toate greutatele și a face toate sacrificiile, numai țara să fie salvată.

De asemenea se cuvine să mulțumim I. P. S. Patriarh, pentru sfaturile părintești, date cu toată bunăvoința, frunțașilor țării și neamului nostru, pentru a evita în viitor unele din greșelile trecutului și a nu se mai menține și sporii greutatele ce suportă țara, reducând funcții și sarcini, care ne-au adus la aceste vremuri, ne mai pomenit de grele.

Se cuvine ca în numele clerului pastoral al țării noastre mărite, a poporului nostru român întregit și a Sfântului nostru Sinod să aducem cuvenitele noastre respectuoase mulțumiri I. P. S. Patriarh dr. Miron Crîstea.

Sunt de părere ca această propunere să fie trecută în procesul verbal al ședinței de azi.

PIMEN

Metropolitul Moldovei

18 Februarie 1933.

Adevărata școală creștină ¹⁾

(FRIEDRICH WILHELM FÖRSTER)

Omul, care știe multe, mai mult ca ori care altul trebuie să ajungă la unitatea puterilor sale sufletești. Dacă nu se întâmplă aceasta, atunci știința sa devine în el întuneric, care aduce dezorganizarea sufletului său. (*Pestalozzi*).

Cine a urmărit expunerile cărții de față, acela va înțelege de ce subliniem mai accentuat în încheiere concluzia că o adevărată cultură a caracterului, a cărei ființă este unificarea înrâuririi, raportarea oricărui lucru de un bun suprem și la un adevăr central, poate fi așteptată numai de la școala confesională și nu de la o școală neutrală, care este numai o expresie a desrădăcinării moderne și de care trebuie să se lipească în chip necesar orice pedagogie organică. Faptul că această școală neutrală este un fenomen de tranziție, indispensabil, trecător, din cauza căreia a trebuit să se găsească noi forme de raporturi a statului cu trebuințele educative ale comunităților cu deosebite concepții despre lume, faptul acesta nu trebuie să tulbure și să falsifice ideea despre neputința ei din punct de vedere moral-pedagogic ²⁾. Adevărata școală creștină și adevărata școală creatoare de caractere este numai acolo unde este nu numai o oră de religie vârâtă într'un sistem de învățământ, care-i complect despărțit de cunoștințele, lămuririle și teoriile religioase supreme, ci unde științele naturale, literatura, istoria, limbile, ba chiar matematica sunt puse încontinuu în legătură cu un adevăr și o realitate care stau mai presus de toate cunoștințele pământești și care numai poate conduce toate artele și capacitățile pământești la

1) Din „*Religion und Charakterbildung*” de Fr. W. Förster, carte ce va apărea în curând, tradusă de pr. I. Negoită și pr. N. Donos, profesori la Sem. „Veniamin”.

2) Este interesant cum pedagogul laic, citat de noi deja, Delvolve (Universitatea din Toulouse) în opera sa cea mai nouă „*La technique d'éducation*” Paris, F. Alcan, plecând de la noi judecăți și observațiuni, atacă pedagogia morală a școlii laice și critică în special ostenele lui Ferd. Buisson, care exclude cele mai adevărate și mai adânci izvoare de viață ale etice din înrâurirea morală. Delvolve compară pedagogul moral „*Ecole neutre*” cu un începător în sculptură, care imită toate organele externe ale modelului său, până la încrețiturile pielii, dar realizează numai un manechin în loc să prindă și să redea puterea plastică a vieții, care lucrează în dosul oricărei forme externe.

adevărata întrebuițare, la adevărata subordonare, sub acel „Un singur lucru este necesar”. Tocmai de aceea este indispensabilă prezența lui Hristos în școala modernă, pentru că numai în lumina celei mai înalte lumini se întâlnește toată *supravalorificarea exagerată a cunoștințelor și capacităților de a doua și a treia mână*, așa că apare în cea mai deplină claritate, aceea ce singură împrumută valoare, pace, putere și cunoștință adevărată „Devină om cu adevărat, căci dacă lumea trece, atunci cu ea trece și tot ce-i accidental, întâmplător; ceiace-i real, aceea, rămâne” (Angelus Silesius).

Necesitatea accentuată aici a unei școli organice creștine, trebuie accentuată și față de învățământul umanist, ba subliniată cu cea mai mare tărie. În mișcarea umanistă și în talmăcirea ei a spiritului antic, talmăcire ce izvorăște din renaștere este de fapt, adeseori, o concepție anticreștină, care împedica tot atât de mult explicarea exactă a ființei antichității precum și influențează disolvant asupra convingerilor religioase: „Zeii Greciei” a lui Schiller sunt stăpâniți cu totul de această falsă interpretare a culturii etnice.

Spre exemplu, pentru dezvoltarea politică germană, a fost de o influență fatală, faptul că cultura umanistică a transmis cu totul unilateral tinerimii noțiunea individualistă a statului din primele începuturi ale antichității, care nu numai că contrazice ideea fundamentală creștină cu privire la viața popoarelor, dar contrazice și toate ideile mai superioare, prin care cugetarea antică de mai târziu se întâlnește în ideile creștine și profetice ebraice. Ceea ce a lipsit complect culturii europene de la apariția umanismului renașterii cu puținele concepții (școalele fraților Moravi, școalele „fraților vieții comune”, unele institute iesuite) este că nu s'a pus în legătură conștientă și organică materialul culturii antice cu bunul cultural creștin, nu s'a realizat un așa fel de educație umanistă, în care antichitatea sa a fost folosită pentru formarea sufletului creștin, exact cum în realitatea istorică de fapt a înrâurit asupra ei. În loc de aceasta s'a lăsat să se înrâurească reciproc cele două mari puteri culturale antichitatea și creștinismul și prin aceasta s'a produs în sufletele tinere cea mai mare zăpăcială de închipuit. Pentru aceasta s'ar

putea aduce dovezi nenumărate. Cu ajutorul marilor părinți bisericești nu se poate arăta în deajuns tinerilor în ce sens creștinismul era o împlinire a întregii năzuinți a lumii antice, cu toată prăpastia ce dispărta revelația creștină de toate filosofii omenești și cât de puțin are de a face așa numita afirmare a vieții în sensul modern cu spiritul mai adânc al păgânismului: spiritele conducătoare ale antichității au afirmat, au simțit și au căutat o viață cu totul alta decât aceea care se exprimă în zeificarea grosolană a lumii senzuale, false, în care se complac marii și mici copii ai concepției moderne despre lume.

Pe lângă constatarea acestui fapt neîndoios, adevărata școală creștină ar trebui: cu cât mai mult pune în evidență valoarea umanității antice, cu atât mai mult trebuie pe de altă parte să pună în lumină clară lipsurile și insuficiențele acesteia. Să se arăte spre ex. cu ajutorul conrespondenței lui Ciceron, cum cei ce cugetau odinioara uman, vorbeau cu dispreț despre alergările cu animale și nu iubeau spectacolele cu gladiatori, dar totuși mergeau acolo și nu protestau. După introducerea creștinismului, un monah a sărit în mijlocul arenei și a despărțit pe luptători. Poporul l-a ucis cu pietre, dar împăratul și-a acoperit capul și a părăsit arena. Îndată după aceea jocurile au fost oprite. „Acest magnavivimus, non loquimur“ nu era o afirmare goală, ci adevărul viu. Umanitatea antică este o nobilă floare sufletească, dar creștinismul este mai mult decât umanitatea, delicateță, compătimire: el poartă în toate aceste simțiri o logică înfricoșătoare, neîngăduitoare, desprețuitoare de moarte, le purifică de toate amestecurile vanității și iubirii de sine și prin acestea le pune în stare să se măsoare cu puterea naturală a pornirilor inferioare. Deasemenea în antichitate totul a rămas numai un mozaic de virtuți: lipsea unitatea vie, în care orice putere găsește măsura și locul ei. La Homer zeii se luptă unii împotriva altora și-si bat joc unii de alții, tot așa se luptă și în sufletul păgân virtuțile unile cu altele: Ares și Atena, curajul și puterea spirituală, fineța și tăria încă nu s'au îmbinat într'o activitate armonică. Păgânismul a luptat pentru această soluțiune, abea în creștinism ea a fost dată sufletului, și abea în Vechiul și Noul Testament primește ființa greaca cea contra greu-

tate, ce nu mai este în stare să se măsoare cu primejdiile estetismului, culturii muzicale și intelectualismului ușor schimbător. Momentul hotărâtor în evoluția spirituală a lui Augustin este atunci când spiritul psalmilor pătrunde în lumea neo platonismului și a retorice: „Tu mă rechemi la unicul lucru necesar, în vreme ce gândul meu era împrăștiat la multe“.

Măreția scopului

Prin toate expunerile și propunerile precedente străbate năzuința de vindecare a boalei specific occidentale anume desbinarea prăpăstioasă dintre viață și religie. Această desbinare adică desfacerea politice, a vieții economice, ba din ce în ce mai mult mai ales a întregii vieți zilnice, a vorbirii și a scrisului, de spiritul creștinismului și cu această cădere a omului în cea mai simplă animalitate *mărită* tehnic și științific, a adus civilizația noastră apuseană la criza vieții ei prezente. Totul depinde, dacă există încă o generație de educatori, care să înțeleagă întreaga mărime a primejdiei și a scopului și c'un simț luminaț al realității, așa să modeleze opera de educație creștină, încât omul viu al civilizației noastre să fie determinat de aceasta în toate acțiunile sale și să fie făcut invulnerabil față de mediul stricat. Simpla alianță a popoarelor, alianța economică, pacifismul nu poate rezista demoniei dușmăniei omenești; cât timp nu se unesc iarăși cercuri din ce în ce mai mari în ceia ce este mai presus de om și mai presus de timp și nu vor fi bine-cuvântați cu curajul de a rezista neîmpedicat timpului și opiniei maselor și de a lucra de sus, în loc de a lucra după sânge și trup, atât timp barbaria nebună va călca în picioare toate granițele legilor omenești și divine, și se va arăta unde duce cultura creștină, care vrea să mărginească creștinismul la viața privată, iar în viața publică abdică în fața puterilor păcatului.

Tânărul modern este astăzi atât de apăsător (strâmtor) de zgomotul asurzitor al realității zilnice, că este în primejdie lumea invizibilă și veșnică de a pierde din zi în zi tot mai mult puterea ei de a determina și autoritatea ei de conducere.

Față de această primejdie nu-i nimic mai important ca reprezentantul drepturilor lumii invizibile să înțeleagă că tocmai față de patimile și interesele cele mai arzătoare ale zilei, să apere neînduplecat (puterea supremă) *supremația legilor nescrise* și să dovedească întreaga însemnătate fundamentală a acestora pentru orice fidelitate și statornicie pământească, așa dar și pentru sinceritatea și siguranța iubirii de patrie. Când nu are loc aceasta și când în loc de aceasta chiar păzitorul religiei se retrage fricos din fața semeției și intoleranței patimilor pământești și a nebuniei colective, atunci se va vedea că nici un cult de duminică al celeilalte lumii nu poate împedica despărțirea nerușinată a celor șase zile din săptămână de adevărul duminicii, până când într'o zi strada deslănțuită pătrunde sgomotos în sanctuare și batjocorește și distruge fațăș ceia ce credincioșii au tăgăduit și au trădat de trei ori înaintea ostașilor.

Toate îndemnurile care au putut fi date în direcția aceasta, în cartea aceasta, sunt numai o fărâma mică în comparație cu întreaga mărime a problemei și întreaga bogăție a temei.

Tratarea însemnătății pedagogice a formelor bisericesti a trebuit să fie rezervată pentru o altă lucrare mai târziu. Trebuia numai să se dovedească o serie de puncte de vedere psihologice, pentru ca discuțiunea să se deschidă în ambele, care stau față în față și să se arăte la amândouă întreaga greutate și urgență a problemei. Căci doar aici este vorba de problema centrală a reconstituirii totale a sufletului și a societății omenești!

Ura popoarelor și războiul cu gaze, lupta de clase, destrămarea întregii ordine economice, sunt numai ultima urmare a înlăturării supranaturalului din viața omenească; nu cu omul-animal, ci numai cu omul-dumnezeu poate fi consolidată și păstrată adevărata cultură umană.

Trad.: Pr. I. Negoiță și N. Donos

Sf. Vasile cel mare

P o s t u l

„Sunați din trâmbiță la lună nouă, la ziua solemnă a sărbătorii voastre!” zice Psalmistul. ¹⁾ Aceasta-i porunca unui profet. Dar textele, ²⁾ care mi s'au cetit acum din sfânta Scriptură, ne vestesc mai tare de cât acea trâmbiță și mai mareț decât orice instrument muzical sărbătoarea care ne sosește zilele acestea. Cu privire la binecuvântarea postului am auzit pe Isaia, care osândește postul ebreesc și ne învață care-i postul adevărat, prin cuvintele: „Postiți nu spre ceartă și gâlceavă, ci deslegați toate legăturile nedreptății!” ³⁾ Iar Domnul zice: „Nu fiți cu fața întristată, ci spală-ți fața și ungeți capul tău!” ⁴⁾ Să ne arătăm deci cu toții, după cum am fost învățați, pentru zilele ce urmează, nu abătuți și bine dispuși, cum se cuvine unor sfinți! Nimeni nu va fi încununat dacă-i lipsit de curaj; nimeni nu obține premiul biruinței dacă-i întristat. Nu fi deci trist, când ești vindecat! Nebun este, cine nu s'ar bucura de sănătatea sufletului, dar se întristează pentru schimbarea felului de bucate și se arată mult mai îngrijat de plăcerea pântecelui de cât de binele sufletului. Omul se satură pentru plăcerea pântecelui, pe când postul ne aduce câștig sufletesc. Fii deci vesel că doctorul ți-a pus la'ndemână o doctorie care curăță păcatele. După cum vermi din intestinele copiilor sunt alungați afară cu anumite doctorii foarte amare, tot așa și postul, cel care merită cu adevărat acest nume și pătrunde până la suflet, ucide păcatele adânc înrădăcinate.

„Unge capul tău și spală ți fața!” Sf. Scriptură te chiamă prin aceste cuvinte la niște taine. Cel ce a fost uns (de Duhul sfânt), a uns (pe sfinții apostoli); cel ce a fost spălat (de Ioan, la botez) a spălat (picioarele apostolilor). Tu însă înțelege această poruncă cu privire la interiorul tău! Spală sufletul, ca să fie curat de păcate! Unge-ți capul cu sfântul mir, ca să te împărtășești cu Hristos, și pe urmă mergi și postește! Nu-ți masca fața ca actorii! Fața se maschează, când vrea să întunece printr'o aparență meșteșugită în exterior dispoziția lăuntrică a sufletului și când o acoperă

1) Ps. 80, 4.

2) Textele care urmează imediat; Isaia 58, 4-6 și Mat. VI, 16-17.

3) Isaia 58, 4-6.

4) Mat. VI, 16-17.

cu minciuna, ca și c'un vâl. Un actor doar este o persoană, care înfățișază în teatru altă persoană, adeseori o face pe stăpânul, de și nu-i decât un sclav, sau pe regele, de și nu-i decât un cetățan de rând. Tot așa și în viață, cei mai mulți oameni joacă întocmai ca pe scenă toată viața lor, întrucât altceva simt în inimă și altfel se arată în fața lumii. Deci nu-ți lua o înfățișare prefăcută. Nu te arăta morocănos și cu fața înăcrită, ca să capeți renume de ascet. O faptă bună, pe care-o trâmbițezi, nu aduce nici un folos și tot așa, postul numai de fața lumii nici un câștig.

Ceeace se face numai pentru laudă, nu aduce rod pentru viața viitoare, ci se termină odată cu lauda oamenilor. Aleargă deci bucuros spre acest dar al postului! Postul este un dar vechi, dar care nu s'a'nvechit, nici nu se'nvechește, ci mereu întinerește și înflorește frumos.

Crezi tu, poate, că eu ridic vechimea postului numai până la legea lui Moise? Postul este mai vechi decât legea aceasta. Dacă ai numai puțină răbdare, îți voi dovedi îndată adevărul acestei afirmații. Să nu crezi cumva că ziua împăcării, pe care Israel o fixase în ziua a zecea din luna a șaptea, ar fi obârșia postului. Cercetează istoria și mai înainte și vezi care-i vechimea postului! El nu este o născocire a timpurilor mai noi, ci o moștenire scumpă dela părinții noștri. Tot ce se distinge printr'o mare vechime, este vrednic de cinste. Deci cinstește mult postul pentru a-dânca sa vechime. El este tot așa de vechi ca și omenirea; postul a fost poruncit chiar din paradis. Cea dintâi poruncă pe care a primit-o Adam, sună : „Din pomul cunoștinții binelui și a răului sa nu mâncați!“ ¹⁾ Însă cuvintele „să nu mâncați“ nu-s de cât o poruncă de post și de înfrânare. Dacă Eva n'ar fi gustat din pom, acum n'am fi mai avut nevoie de post. „Căci nu sănătoșii au nevoie de doctor, ci bolnavii“ ²⁾ Prin păcat noi am ajuns bolnavi, prin pocăință suntem datorii să ne însănătoșim. Dar pocăința fără post n'are valoare. „Blestemat să fie pământul, spinii și pălămidă să-ți producă“ ³⁾ Ți s'a poruncit să jelești iar nu să te îmbuibezi. Deci prin post îndreptează-te înaintea lui Dumnezeu! Chiar viața în paradis este o preînchîpuiere a postului, nu numai întrucât omul petrecea la fel cu îngerii și prin înfrânare păstra asemănarea cu îngerii, ci și pentru că tot ce-a născocit mai târziu mintea ome-

1) Fac. III, 17.

2) Mat. IX, 12.

3) Facere III, 17, 18.

nească, precum băutul vinului, tăerea animalelor, într'un cuvânt tot ce turbură sufletul omenesc, n'a fost cunoscut celor ce au trăit în paradís.

Pentru că n'am postit am pierdut raiul. Să postim deci pentru ca să-l redobândim! Nu vezi tu cum Lazăr prin post a răsbătut în rai? ¹⁾ Nu imita neascultarea Evei; nu-ți lua ca sfătuitor pe șarpele, care lîngusește carnea și deșteaptă pofta! Să nu te desvînovești cu slăbiciunea corpului și neputința, pentru că doar nu-mi spui mie astfel de motive de desvînuire, ci celui care știe totul. Cum? Nu poți posti? Dar să te îmbuibezi cât e viața de lungă și să-ți îngrași trupul cu mîncări de prisos poți? Căci doar se știe că medicii prescriu bolnavilor nu tot felul de mîncări, ci dimpotrivă post și abținență. Și când prescripțiile medicului le poți observa, cum poți să obiectezi că nu poți posti? Cum este mai bine pentru stomah, să petreacă noaptea după o masă cumpătată sau să zacă încărcat peste măsură—dar ce spun eu să zacă, să se frământe toată noaptea icnind și sughițând?

Ai putea obiecta, poate că marinarii mai ușor salvează o corabie încărcată cu multe bunuri, de cât una mai puțin grea sau chiar ușoară.—Cea încărcată greu se scufundă însă chiar din cauza unor lovituri mai mici ale valurilor, pe când corabia încărcată ușor, alunecă cu ușurință pe deasupra valurilor, întrucât, lipsită de greutate, poate pluti mai la suprafață. Tot așa și corpul omului, care se îmbuibă neîncetat cu multă mîncare, cade ușor pradă boalelor; cine însă iubește mîncările ușoare și mîncă cu măsură, scapă nu numai de răul boalei ce-l amenință, ca o furtună, ci biruește și neplăcerile deja ivite, ca și cum ar trece peste niște vârtejuri de apă.

Sau poate, după părerea ta, odihna este mai obositoare de cât alergătura și șederea mai greoaie de cât munca? Căci tu zici că e mai potrivit pentru bolnav să se îmbuibeze, de cât să se mulțamească cu mîncări ușoare. Numai că organismul animalic mistue ușor o hrană simplă și cumpătată și și-o asimilează, pe când, dacă se încarcă cu tot felul de mîncări nutritive, pe care nu le poate mistui, atrage asupra-și tot felul de boale.

Dar să revenim iarăși la istorie să cercetăm vechimea postului și să arătăm cum toți sfinții au avut în mare cinste acest exercițiu, ca pe un dar moștenit de la părinți, pe care tatăl l-a transmis fiu-

1. Vezi Luca XVI, 20-31.

lui și astfel acest dar, prin neîntreruptă tradiție, s'a păstrat până la noi. În paradis nu era vin, nu s'au tăiat animale și nici nu s'a mâncat carne. Vinul a apărut după potop și tot după potop s'a zis: „mâncați toate, ca și pe legume!“¹⁾ Când s'a renunțat la desăvârșire, atunci abia a fost îngăduită mâncarea tuturor lucrurilor. Un exemplu despre faptul că încă nu se cunoștea vinul este Noe, care nu știa întrebuintarea vinului. El nu se furisase încă în viața omului și încă nu intra în rândul lucrurilor trebuitoare pentru întreținerea vieții. Noe nu mai văzuse pe altcineva bând vin și nici nu-l cercase el însuși, și de aceea, din neprevedere, a trebuit să afle relele urmări ale băuturii vinului: „Noe a plantat o vie și a băut din rodul ei și s'a îmbătat“²⁾ — nu pentru c'ar fi fost bețiv, ci pentru că nu știa măsura cu care să bea. Prin urmare băutura vinului este mult mai nouă de cât paradisul și iată dar că sfințenia postului este străveche.

Dar și despre Moise știm că s'a urcat pe munte pe calea postului.³⁾ Căci n'ar fi îndrăsnit să se urce pe vârful muntelui, care fumega, nici n'ar fi avut curajul să se avânte în nori, dacă nu s'ar fi înarmat de mai înainte prin post.

Prin post deci a căpătat el legea scrisă de Dumnezeu cu degetul pe table de piatră. Și pe când sus pe munte postul contribuia să fie dată legea, jos îmbuibarea împingea spre închinarea la idoli. „căci poporul s'a așezat jos ca să mănânce și să bea și apoi s'a sculat să joace“⁴⁾ Ceeace sluga dobândise prin post aspru de patruzeci de zile și prin rugăciune, s'a pierdut din cauza unei singure beții. Căci tablele scrise cu degetul lui Dumnezeu, pe care le dobândise postul, au fost sfărmate de beție, deoarece profetul socotea pe poporul beat nevrednic de a primi legi de la Dumnezeu. Într'oclipă poporul, care trebuia să cunoască pe Dumnezeu prin ajutorul celei mai mari minuni, s'a scufundat prin îmbuibare în idolatria nebunească a Egiptenilor. Alături acum aceste două lucruri: postul apropié pe om de Dumnezeu, îmbuibarea răpește fericirea. Să ne scoborâm mai încoace și să mergem pe acelaș drum bătut al istoriei.

Ce-a înjosit oare pe Esau și l-a făcut slugă fratelui său? Nu-i singura mâncare de linte, pentru care și-a vândut dreptul de întâi născut?⁵⁾ Și dimpotrivă, nu rugăciunea și postul a făcut ca

1) Fac. IX, 3.

2) Fac. IX, 20-21.

3) Exod XXIV 8.

4) Exod XXXII, 6.

5) Fac. XXV, 33.

Ana să dobândească fiu pe Samuel? ¹⁾ Ce-a făcut nebiruit pe puternicul erou Samson? Oare nu postul, prin ajutorul căruia a fost zămislit în pântecul mamei sale? ²⁾ Postul l-a născut, postul l-a alăptat, postul l-a făcut om, anume postul pe care îngerul îl poruncise mamei sale: „Să nu guste din tot ce provine din vița de vie, să nu bea vin și băuturi tari“ ³⁾ Postul deci dă naștere la profeți și întărește pe cei puternici. Postul luminează pe dătătorii de legi, este un scut bun al sufletului, un bun tovarăș pentru corp, o armătură pentru luptătorul viteaz, un câmp de exerciții pentru luptători. Postul alungă ispitele, unge pe om pentru fericirea veșnică, este un bun tovarăș al trezviei și ajută mult castității. El dă bărbăție și curaj în războaie, iar în timp de pace liniște. El sfințește pe monahi și desăvârște pe preoți. Căci fără post nu poate și nu trebuie să se apropie nimeni de sfintele taine. Acesta-i rostul postului, nu numai în cultul nostru tainic și adevărat, ci tot acesta era și în cultul preinchipurilor, care se săvârșia după legea veche,

Postul a făcut ca Ilie să vadă cu ochii acea mare minune, când, după ce și-a curățit sufletul printr'un post de patruzeci de zile, a fost învrednicit să vadă pe Domnul în peștera din Horeb, atât cât este îngăduit unui om să vadă pe Dumnezeu. ⁴⁾ Postind a redat văduvei pe fiul ei și astfel prin post s'a arătat că el are putere și asupra morții. Din gura celui ce postea a eșit glasul, care a încuiat poporului celui plin de nelegiuiri cerul pentru trei ani și șase luni. Numai că doar ar muia inima poporului încăpăținat, el s'a osândit și pe sine de bună voie la aceeași păcoste, a foametei. De aceea a și zis: „Viu este Dumnezeu, nu va cădea apă pe pământ de cât prin gura mea“ ⁵⁾ Și'n chipul acesta, prin foamete el a impus un post întregului popor, pentru ca să răscumpere răutatea, îmbuibării și a vieții desfrânate.

Apoi, ce viață a dus Elisei? Cum a fost el gănduit de Șuniteancă? Cum a gănduit el însuși pe profeți? Ospățul său nu consta din altceva, de cât din erburii sălbatică și puțină făină? ⁶⁾ Iar când s'au adăugat și curcubețele, cei ce gustaseră din ele erau în primejdie de moarte, dacă otrava n'ar fi pierdut efectul prin rugăciunea marelui postitor Elisei. ⁷⁾

1) I, Regi, I, 14.

2) Jud. XIII, 4.

3) Jud. XIII, 4.

4) III Regi, XIX, 8-13.

5) III Regi, XVII, 1.

6) IV Regi, IV, 42-44.

7) IV Regi, IV, 39-41.

Pe scurt dar, te voi convinge că postul a contribuit ca toți sfinții să ducă o viață bine plăcută lui Dumnezeu.

Există un anume corp numit amiant, pe care nu-l arde focul. Când îl pui în flăcări, pare că s'ar carboniza, dar îndată ce-l scoți înapoi din foc, apare mai strălucitor, ca și cum ar fi fost curățit în apă. Intocmai ca acest amiant au fost și trupurile celor trei tineri din Babilon și datorită numai și numai postului. ¹⁾ Căci în mijlocul flăcărilor puternice ale cuptorului ei păreau c'ar fi de aur, așa de puțin a putut să-i atingă puterea mistuitoare a focului. Ba încă ei s'au arătat și mai tari de cât aurul, pentru că focul nici nu i-a topit măcar, ci au rămas nevătămați. Și totuși, pe atunci nimic n'ar fi putut rezista acelei flăcări, care hrănită cu rășină, smoală și vreascuri se înalța de 49 coți, consuma totul împrejurul ei și a înghițit mulți Haldei. În acest foc spaimântător s'au vârât tinerii cu ajutorul postului, l-au călcat în picioare și în mijlocul unei îngrozitoare mări de flăcări ei respirau aer răcoros ca roua. Nici măcar de păr nu li s'a atins focul, pentru că și acesta fusese nutrit cu post. ²⁾

Apoi Daniil „bărbatul cel prea iubit și scump” ³⁾ care timp de trei săptămâni n'a mâncat pâine și n'a băut apă ⁴⁾, fiind aruncat în groapă, a învățat chiar pe lei să postească. Ca și cum ar fi fost de peatră, de aramă sau de altă materie tare, lei nu-l puteau rupe cu dinții. Postul îmbrăcase trupul acestui bărbat într'un fel de cuirasă și-l făcuse să nu poată fi atins de lei, căci ei nici nu și-au deschis măsar gura asupra lui. Postul deci a constrâns puterea focului și a astupat gurile leilor. Postul înalță rugăciunea la cer, dându-i un fel de aripă ca să sboare în sus. Postul sporește numărul caselor, este mama sănătății, educatorul tineretului, podoaba bătrânilor, un bun tovarăș pentru călător, un nedespărțit amic al celor căsătoriți. Bărbatul căsătorit nu bănuiește nimic rău, când vede că soția sa respectă postul. Și nici soția nu se amărăște de moarte din cauza gelosiei când vede că soțul ei postește. Căci cine-a adus vr'odată pagubă casei sale prin post? Socotește-ți astăzi toată pojiția casei și după ce trece postul socotește-o iarăș! Nu-ți va lipsi nimic din cauza postului. Niciun animal nu se plânge c'a fost ucis, nu s'a vărsat de loc sânge, nu s'a rostit nicio sentință de moarte

1) Dan. I, 8-16.

2) Dan. III, 24-50.

3) Dan. IX, 23 și X, 11.

4) Dan. X, 2.

5) Exod XX, 10.

asupra animalelor în interesul pântecelui nesățios. Se odihnește macar acum cuțitul măcelarului, iar masa se mulțamește cu celce cresc de la sine (vegetale).

Sâmbăta s'a dat Iudeilor „pentruca să se odihnească vita ta și robul tău“. Postul trebuie să devină și un repaos al slugilor de treburile neîncetate, pe care le fac tot anul. Dă puțin repaos și bucătarului tău, dă puțină odihnă celui ce te servește la masă, lasă să se mai odihnească mâna celui ce-ți toarnă de băut! Să se mai odihnească odată cel ce-ți face plăcinte și tot felul de prăjituri! Mai odihnească-se și casa de atâta sgomot, de atâta fum și abur, de atâta frăsuială și alergătură în toate părțile a celor ce slujesc pântecelui tău, ca un stăpân neîndurat.

Până chiar și strângătorii birurilor mai dau uneori puțină libertate slujitorilor lor. Dea deci și stomahul puțină odihnă gurii și să închee cu noi un armistițiu măcar de cinci zile, el, care mereu cere și nu se mai mulțumește, care primește astăzi și mâine a a uitat că a primit. Când este plin face filosofie asupra înfrânării, iar odată ce-i gol, uită cu totul acele teorii.

Postul nu cunoaște monstrul cametei; masa unui om care postește nu miroase a dobânzi. Copilul ortan al unui tată care postește nu se înspăimântă de datoriile rămase pe urma părinților, care-l înlănțuesc ca un șarpe. Și mai la urmă, postul chiar îți dă prilej de veselie. După cum setea face băutura plăcută și o foame mai lungă face mâncarea mai gustoasă, tot așa și postul crește gustul mâncărilor. Pentrucă el intervine și întrerupe hrănirea neîncetată cu mâncări gustoase și prin aceasta face ca pofta eelor ce au fost temporal părăsite să-ți revină din nou, mai puternică. Deci dacă vrei să ai totdeauna o masă plăcută, atunci înțelege-te cu postul, pentru a face variație! Pe când tu, robit prea tare de poftă, îți strici, fără să vrei, pofta pentru mâncări gustoase și din cauza poftii prea mari ajungi de pierzi pofta de tot. Căci nu-i nimic așa de bun, în cât după ce mănânci neîncetat să nu-ți producă desgust. Pe când ceace ai mai rar este mult mai poftit. Așa, de altfel, a aranjat chiar creatorul, ca să avem poftă neîncetat de darurile sale, numai datorită variației. Nu vezi tu că pe urma nopții soarele este mai plăcut, că după veghere somnul este mai dulce și mult mai dorită sănătatea, după ce-ai gustat din suferițele boalei? To așa și un ospăț imbelșugat este mai plăcut după post, atât pentru bogații, care se ospătiază cu mâncări alese, cât și pentru cei ce mănâncă simplu și frugal.

Prinde apoi la minte și din pilda bogatului! ¹⁾ Căci numai viața trăită în desfătări l-a dat pradă focului. A trebuit să ardă în focul cel veșnic nu învinuit de nedreptate, ci de o viață ușuratică. Pentru a stinge acest foc avem nevoie de apă. Și nu numai pentru viitor postul ne este folositor, ci este foarte recomandabil pentru corpul nostru chiar în viața aceasta. Se știe doar că buicirea neîntreruptă a trupului ne expune adeseori la boale și de la o vreme natura refuză și nu mai poate purta grăsimea corpului.

Bagă deci de samă ca nu cumva tu, care acum disprețuești apa, să ajungi mai târziu să dorești foarte mult macar o picătură, ca acel bogat. Nimeni nu s'a îmbătat vr'odată de apă. Pe nimeni nu l-a durut capul, pentru că s'ar fi îngreuiat de apă. Niciun om care bea apă n'are nevoie de picioare străine. Nimănui nu i s'au paralizat picioarele și nu i-au ajuns nefolositoare mâinile, dacă le-a adăpat numai cu apă. Pentru că mistuirea necompletă, o urmare neînălăturabilă a imbuibării, produce în corp boale dureroase. Celce postește are o față plăcută, nu pătată de un roș lipsit de rușine, ci împodobită cu o paliditate modestă. Ochiul său este blând, mersul măsurat, trăsăturile feței serioase, vorba cumpănită, nu desfigurată de un răs nechibzuit, inima curată.

Adă-ți aminte de sfinții de la'nceputul lumii, cărora lumea nu era vrednică, care au umblat în cojoace de oae, în piei de capre, apăsați, alungați și maltratați. ²⁾ Imitează purtarea lor, dacă vrei să ai și soarta lor! Ce-a făcut pe Lazăr să se odihnească în sânul lui Abraam? ³⁾ Oare nu postul? Viața lui Ioan a fost un prost lung. ⁴⁾ El n'avea nici pat, nici masă, nici ogor, nici boi pentru arat, nici grâne, nici bucătar, într'un cuvânt nimic din cele trebuincioase pentru viață; cu toate acestea „dintre toți cei născuți din femei, niciunul n'a fost mai mare ca Ioan Botezătorul.” Pavel s'a ridicat până la al treilea cer ⁶⁾, între alte virtuți, și pentru post pe care el îl număra între necazurile, cu care se laudă.

Pe lângă cele spuse, se mai adaugă un lucru principal și anume că însuși Domnul întâi și-a întărit prin post trupul, pe care-l luase pentru noi și pe urmă a primit asupra lui loviturile diavo-

1) Vezi Luca XVI, 24.

2) Ebrei XI, 37-38.

3) Luca XVI, 23.

4) Mat. III, 4.

5) Mat. XI, 11.

6) II Cor. XI, 27 și XII, 2.

lului. ¹⁾ Cu aceasta el a voit să ne'nvețe să ne ungem și să ne exercităm prin post pentru lupta împotriva ispitelor, iar pedealtă parte a voit prin foame să ofere o porțiță diavolului. Căci el nu s'ar fi putut apropia de Domnul din cauza înălțimii Dumnezeirii sale, dacă Domnul prin foame nu s'ar fi scoborât până la slăbiciuni omenești. Înaintea de a se înălța la cer însă, el a luat mâncare ²⁾, numai ca să ne convingă că a înviat cu acelaș corp, cu care fusese înmormântat.

Iar tu nu vrei altceea de cât să te'ngrași mereu și să te încarci cu carne? Tu vrei să sărăcești sufletul și să-l lași flămând, ca să nu ție samă de loc de învățăturile cele aducătoare de viața și de mântuire? Oare nu știi tu că, dupăcum pe câmpul de luptă ajutorul armat nu folosește de cât unuia din adversari, tot așa și celce ține cu trupul, luptă împotriva sufletului, pe când celce se dă de partea sufletului, dominează trupul? „Căci ele luptă unul împotriva celuilalt.” ³⁾ Deci dacă vrei să întărești sufletul, încătușează trupul prin post! Aceasta a'nțeles doar și apostolul, când zice: „În măsura în care slăbește omul din afară în aceiaș: măsura se înnoește omul dinlăuntru”, ⁴⁾ și „când devin slab, atunci sunt tare”. ⁵⁾

Așa dar, tu nu vrei să disprețuești mâncările cele trecătoare? Nu vrei să râvnești la ospățul din împărăția cerurilor, pe care postul de aici ți-l pregătește sigur? Nu știi tu că prin îmbuibare îți pregătești un verme mare care are să te chinuiască? Primit-a vr'odată vr'un dar sufleteș cel ce-a trăit în belșug și în îmbuibare? Moise, pentruca să primească un nou rând de table ale legii, a trebuit să postească din nou. Dacă împreună cu Ninevitenii n'ar fi postit până și animalele necuvântătoare, atunci n'ar fi scăpat Niniva de nimicirea, cu care fusese amenințată. ⁶⁾ „Cine erau cei ale căror trupuri au rămas împrăștiate prin pustie?” ⁷⁾ Oare nu ceice umblau după carne? ⁸⁾ Câtă vreme s'au mulțumit cu mană și cu apă isvorată din stâncă, au biruit pe Egipteni, au trecut prin Marea roșie „și nici un bolnav nu era în semințiile lor”. ⁹⁾ Indată însă ce-au început a se gândi la oalele cu carne ¹⁰⁾ și doreau să

1) Mat. IV, 2.

2) Luca XXIV, 43.

3) Gal V, 14.

4) II. Cor. V, 16.

5) II. Cor. XII, 10.

6) Iona III, 4-10.

7) Ebrei III, 17.

8) Num. XIV, 37.

9) Ps. 104, 37.

10) Exod. XVI, 3.

se'ntoarcă înapoi în Egipt, au fost osândiți să nu mai vadă țara făgăduinții. Nu te temi de acest exemplu? Nu te'nspăimâți tu de îmbuibare, de frică să nu te îndepărteze de la dobândirea bunurilor făgăduințe. Nici Daniil n'ar fi avut visiunile sale, dacă nu și-ar fi luminat dintăi sufletul prin post. Din multa mâncare și băutura se înalță ca fumul un fel de aburi, care întocmai ca un nor gros împiedică lumina ce ne vine de la Sfântul Duh. Căci dacă și îngerii au o hrană, apoi aceasta este pânea, după cum spune profetul: „Omul a mâncat pâne îngerească“, ¹⁾ nu carne, nu vin, nimic din cele, după care aleargă robii pântecului lor. Postul este o înarmare în lupta contra duhurilor rele. Pentru că, după cum se știe: „neamul acesta nu iese de cât cu rugăciune și cu post“ ²⁾.

Iată cât de mult bine făptuește postul, pe când, dimpotrivă, îmbuibarea este isvorul desfrânării. Căci alături cu îmbuibarea, beția și pofta de mâncări alese, merg și toate celelalte patimi animalică. Pe urma ingrășării, care este efectul îmbuibării oamenii ajung ca niște cai inferbântați. ³⁾ De la beție pornește pervertirea naturii, încât caută genul femeesc în cel bărbătesc și pe cel bărbătesc în cel femeesc. Postul ne învață însă ținerea măsurii chiar și în traiul conjugal, osândește exagerarea plăcerii îngăduite de lege și provoacă astfel o înfrânare reciprocă, ca soții să petreacă timpul în rugăciune. ⁴⁾

Deaceia nu mărgini bunele urmări ale postului numai la simpla abținere delă mâncări. Postul adevărat constă în înlăturarea păcatelor. „Desfă toate legăturile răutății!“ ⁵⁾ Iartă supărările pe care ți le-a făcut aproapele! „Nu postiți spre ceartă și gâlceavă.“ ⁶⁾ Nu mânânci carne, dar nimicești pe fratele tău; postești de vin, dar nu-ți pui frâu mâniei. Aștepti sosirea serii pentru a lua masa, dar petreci toată ziua în procese. Vai celor ce sunt beți, dar nu de vin! ⁷⁾ Mânia este o beție a sufletului; ea te face să-ți pierzi mintea, ca și vinul. Și întristarea este un fel de beție, care amorțește mintea. Altfel de beție este frica, când vine și unde nu trebuie. Căci David zice: „Păzește sufletul meu de frica de dușman!“ ⁸⁾

1) Ps. 77, 25.

2) Marcu IX, 28.

3) Ier. V, 8.

4) I Cor. VII, 5.

5) Isaia 58, 6.

6) Isaia 58, 4.

7) Is. 51, 21 și 29,9.

8) Ps. 63,2.

Pe scurt, orice patimă, care tulbură liniștea sufletească, poate fi numită uneori beție. Uită-te la cel mânios, cum este îmbătat de patimă! Nu mai este stăpân pe sine, nu se mai cunoaște pe sine, nu mai cunoaște nici cele din jurul său; ca într'o luptă de noapte atacă pe toți, se repede la toate, vorbește incurcat, nu vrea să se oprească, ocărăște, bate, amenință, strigă pân'ce crapă. Fugi de astfel de beție, dar nu te împrieteni nici cu beția de vin. Nu căuta să te despăgubești prin băutura peste măsură de vin, pentru timpul de post, când ai băut numai apă! Căci doar nu cu beția vei inaugura postul. Beția nu este drumul care duce la post, dupăcum nici lăcomia nu-i calea ce duce la dreptate sau desfrânare, calea care duce la castitate, sau, pe scurt, răutatea un drum spre virtute. Alta este ușa care duce la post. Beția duce la desfrânare, cumpătarea duce la post. Luptătorul se exercitează înainte de luptă; tot așa cine vrea să postească, se pregătește dinainte prin înfrânare. Nu te-apuca să tragi o beție care să-ți ție pe cinci zile, ca și cum ai vrea să te răzbuni pe ele, ca și cum ai vrea să tragi pe sfoară pe legiuitor. Căci nu-ți va tolosi nimic să-ți mortifici trupul, dacă nu ajuți pe cei nevoeși cu ceea ce-ai economisit. Pivnița este nesigură, tu torni într'un vas fără fund. Dar vinul curge și-și caută de drumul său, pe când păcatul rămâne. Sclavul caută să fugă de stăpânul care-l bate; tu însă rămâi lângă vin, deși'n toate zilele te lovește peste cap. Cea mai bună măsură pentru băut prin vin este trebuința corpului. Dacă treci măsura, atunci ajungi a doua zi cu capul greu, căscând, abătut, mirosind a vin stricat. Ți se pare că totul se'nvârtește, că totul se mișcă în jurul tău. Beția aduce după sine somnul, frate cu moartea, și o veghere plină de visuri.

Știi tu bine cine-i cel pe care trebuie să-l primești. Este cel ce ne-a făgăduit: „Eu și Tatăl vom veni și ne vom lua locuința la dânsul”.¹⁾ De ce te îmbeți dar și în chipul acesta împiedici intrarea Domnului? Pentruce dai curaj vrăjmașului, să ocupe de mai înainte șanțurile tale? Beția nu primește pe Domnul, beția alungă pe duhul sfânt. Fumul alungă albinele, pe când beția sperie darurile sfântului Duh. Postul este podoaba unui oraș, belșugul pieții, pacea caselor, scutul și apărarea averii. Vrei să vezi sfințenia lui? Compară numai sara aceasta cu cea de mâni, și vei vedea cum larma și sgomotul de acum al orașului se vor transforma în cea mai adâncă liniște.²⁾ Ce bine-ar fi dacă ziua de astăzi ar fi tot

1) Ioan XIV, 23.

2) Se crede că această cuvântare s'a ținut la vecernia premergătoare zilei întâi din post.

așa de demnă ca cea de mâni, iar cea de mâni n'ar fi mai puțin vcselă ca cea de astăzi! ¹⁾).

Domnul însă, care ne-a lăsat să ajungem până la timpul postului, să ne dea nouă luptătorilor puterea de a da dovadă, în acest timp de exerciții premergătoare, de o statornicie tare și neclătinată, ca să putem ajunge cu bine și la ziua fericită a încoronării și să ne aducem de-acum aminte de suferința care ne poate duce la mântuire, iar în viața viitoare să primim plata pentru ceiece am făcut în această viață, când ne va judeca cu dreptate însuși Hristos, a căruia este cinstea în veci. Amin.

Trad. Pr. N. Donos

1) Se condamnă veselă desordonată, dar se laudă bucură adevărată.

Ierarhia valorilor după concepția Noului Testament

Viața aceasta imanentă în evoluarea ei se prezintă sub două aspecte: unul material și altul spiritual. Aceste două aspecte de cele mai multe ori, sunt notă discordantă pentru armonizarea vieții individului. La începutul omenirii, nu exista notă distinctă în ierarhizarea valorilor materiale și spirituale. Omul se conforma în valorificarea acestor bunuri, sub impulsul aptitudinilor sale naturale. Marea lecție a vieții era tocmai determinarea omului pentru una sau alta din cele două valori. Creștinismul, opera de regenerare a omenirii, clasează acești doi antipozi ai vieții. Într'adevăr, Domnul Hristos cere omenirii o revoluție în prețuirea valorilor, o punere pe al doilea plan a lucrurilor comun judecate ca esențiale și o nouă valorificare aplicată lucrurilor mult timp neglijate. Iisus, a găsit aici jos ființe umane care consumau cu ardoare energiile lor spre acumularea bunurilor materiale și el s'a sforțat de a da aspirațiilor vieții lor un centru mai demn: „Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea lui și toate acestea se vor adăuga vouă“ (Mat. VI, 33). El a întâlnit oameni cari păstrau cu strictețe observarea sabatului ca mai importantă decât de exemplu asistența unei ființe umane în suferință. Aici Domnul Hristos încearca să rectifice prețuirea atât de pervertită a valorilor: „Sabatul a fost pentru om și nu omul pentru sabat“ (Marcu II, 27). Pretutindeni unde merge, El fixează o scară ierarhică în ordinea valorilor. Pretutindeni, noi constatăm că valorificarea a ceea ce este esențial și accesoriu în viață, este atât de revoluționar, încât individul ce primește această valoare, suferă o totală transformare. Dela început El imprimă această idee ucenicilor săi: „Acolo unde va fi comoara ta, va fi și inima ta“ (Mat. VI, 21). Și care este această comoară, factorul determinant al vieții omului? Mântuitorul precizează foarte clar acest lucru când spune: „ce va folosi omului dacă va fi câștigat lumea întreagă, iar sufletul său îl va fi pierdut?“ (Mat. XVI, 26). Nu face aici aluzie la viața spirituală care implică fondul și esența eului? Da. Și această viață spirituală, acest eu real, această personalitate invizibilă făcută după imaginea lui Dumnezeu, destinată să se identifice cu el, este de o valoare infinită în ochii Domnului Hristos. El caută prin toate cuvintele sale ca să evidențieze subordonarea valorilor materiale, celor spirituale.

Dar în efortul său pentru evidențierea acestui fapt,—doctrinei sale sublime—i se opune concepția umană greșită, concepție în care prevalează materia în locul spiritului. Acest dușman al spiritului care se opune mult învățăturilor dumnezeescului Învățător, îl numește Domnul Hristos: Mamona, bogăție. Cu câtă tristeță constată Mântuitorul că oamenii au comoara lor în această lume „unde molii și rugina le strică, iar furii le dezgroapă și le fură” (Mat. VI, 19). Ei plasează bunurile materiale deasupra bunurilor spirituale și pun mai mult preț pe bogăție decât pe caracter. În concepția lor, apogeul valorilor esențiale este materia. Domnul Hristos vede creaturi la care orice posibilitate de viață supremă este înăbușită de-o zădarnică urmărire a banului; El vede oameni preocupați de lucruri mici și la care perspectiva valorilor este absolut eronată, refuzând participarea la viața divină; El vede pe acești oameni că uită drepturile cele mai simple ale fraternității umane, în dorul lor nesăbuit după averi, oameni, cari, nu știu să ofere sufletului lor decât bani și viață cât mai comodă; El se indignează contra fariseilor orgolioși, cari substituie operile lor de binefaceri aparente, realei bunătăți a inimei și se întristază când vede pretutindeni germenii reînnoirii spirituale înăbușiți ca sămânța căzută între spini, de „grija lumii și înșelăciunea bogăției” (Mat. XIII, 22). Autorul primei epistole către Timotei zice: „rădăcina tuturor relelor este iubirea de argint” (I. Timot. VI, 10). Și ’ntr’adevăr iubirea de argint este pentru Iisus, cel mai mare obstacol care se opune omului, unei juste aprecieri a valorilor. Câteodată conflictul dintre cele două concepțiuni ale vieții este atât de acut, încât după prezentarea tânărului bogat (Mat. XIX, 16—22), Mântuitorul foarte întristat spune: „adevăr zic vouă că cu greu va intra bogatul în împărăția cerurilor...” (Mat. XIX, 23—24), Iisus urăște avariția și dorul înăbușit după bani, întocmai cum o mamă urăște răul care distruge sănătatea copilului său. Și dacă întâmplător întâlnește un om care este stăpânul și nu sclavul bunurilor sale, el se veselește și-i citează ca exemplu de viață bine înțeleasă. Aceluia care privește bogăția sa ca un depozit pe care Dumnezeu i l’a încredințat, Domnul Hristos îl cinstește: „bine slugă bună și credincioasă..., intră întru bucurie domnului tău”. (Mat. XXV, 21-23). Intreaga sa viață, Domnul Hristos insistă asupra adevăratei bogății care nu-i din domeniul material, ci din domeniul moral și nici un sacrificiu nu-i prea mare pentru menținerea supremației Spiritului.

Personalitatea morală este pentru Iisus suprema valoare către care trebuie să tindă fiecare individ: „Ce-i va folosi omului de va

câștiga toată lumea, iar sufletul va pierde?" Prin aceste cuvinte nu vrea să arate Domnul Hristos în contrast cea mai perfectă expresiune a personalității umane? Și care este idealul acestei personalități? Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea sa. Această împărăție zice Iisus „este asemenea unei comori ascunse în țarină, pe care gășind-o un om o ascunde și de bucurie se duce și vinde toate câte le are și cumpără țarina aceea" (Mat. XIII, 44). De aici rezultă că societatea întreagă, precum și fiecare individ în parte trebuie să subordoneze toate elementele de valoare secundă și chiar să le sacrifice pentru realizarea celui mai frumos din tezaure, care este împărăția spiritului, împărăția lui Dumnezeu. Această judecată atât de clară, enunțată în învățătura sa, se afirmă în întreaga viața a Domnului Hristos. Totul este sacrificat ideii divine: viața sa de familie, reputația sa, până și instituțiile venerate de poporul său. Această fidelitate atât de absolută, este fondată pe aprecierea justă a valorilor: el moare pentru împărăția lui Dumnezeu, pentru că el judecă că asta-i o cauză demnă de un astfel de sacrificiu. Opiniunea Domnului Hristos față de bogăție este fondată pe o pătrunzătoare observație a vieții și pe experiența sa personală. El nu apare în învățăturile sale ca un mare comunist, nici ca un partizan al teoriilor revoluționare, dar ca o ființă care plasează, deasupra a orișice, dreptatea în om și printre oameni. Și dacă ne dăm seama de plenitudinea cu care Iisus a trăit viața unui tip superior, apoi lesne înțelegem că el a avut conștiința de-a fi El însuși o ființă infinit de bazată: „Eu sunt calea, adevărul și viața"; „Eu sunt viața"; „Eu am venit pentru ca oile mele să aibă viață și să aibă de prisos". (Ioan XIV, 6; VI, 48; X, 10). Astfel de declarațiuni nu ne dau impresia unui suflet împovărat de sacrificii, dar a unei ființe ce știe să poseadă o comoară, ce întrece toate bogățiile pământului. Mântuitorul văzând pe oameni că se sforțază de-a câștiga bogăția sub formă de bunuri exterioare, îi desorientează prin acest paradox aparent: „Oricine va fi vrut să-și scape sufletul, îl va pierde; dar cine va fi pierdut sufletul pentru mine și pentru Evanghelie, acesta îl va scăpa" (Marcu VIII, 35). În ochii săi viața se adâncește în altă viață a cărui apogeu este împărăția lui Dumnezeu. Iată secretul bogăției cele mai înalte: îmbogățirea personalității intime, practica dreptății sociale. Acestea sunt pentru Iisus singurele fonduri reale, singura bogăție neperitoare și omul care a activat în acest domeniu, este singurul adevărat milionar.

Dar Domnul Hristos în ierarhizarea valorilor nu ignorează, nici nu disprețuiește bunurile materiale ca factor principal al existenței individuale. El spune: „Tatăl vostru din ceruri știe că voi

aveți nevoie de toate aceste lucruri" (Mat. VI, 32). El însuși lucrează cu un complect devotament pentru înlăturarea suferințelor fizice și-i suficient de-a parcurge textul evanghelic pentru ca să ne convingem despre acest lucru. Domnul Hristos pune preț pe bunurile materiale atât numai cât pot servi unei cauze ideal-morale în viața aceasta. Căci adevăratul centru sigur al vieții nu este decât dezvoltarea personalității morale a individului și practicarea dreptății. În erarhizarea valorilor, aceasta este comoara sigură pe care „nici rugina și molizile n'o strică și nici furii n'o sapă s'o fure". Și când valorile pe ordin secundar intră în conflict cu cel mai mare dintre toate bunurile: — Mântuitorul Hristos, apogeul tuturor valorilor —, sacrifică cu bucurie tot ce ai pentru a-L salva. Către El trebuie să tindă omenirea, căci El este: „calea, adevărul și viața",

I. Simionescu

Licențiat în teologie

† Preotul Ioan Danalache

In revista „Biserica Ortodoxă Română” din Noembrie 1933, Păr. Arhim. Scriban în art. „Se duc de tineri”, făcea constatarea dureroasă, că de o bucată de timp, preoții noștri mor de tineri și nu mai au velenul preoților de odinioară. Constatare dreaptă. Iată acum, a venit altul la rând, încolonându-se în seria celor înserați, de Păr. Arhim Scriban. Preotul Ioan Danalache, parohul parohiei Dersca din jud. Dorohoi, moare în vârstă de 48 de ani, răpus de o boală care îl rodia de câțiva ani. Fiu de sătean din Dimăcheni, acelaș județ, absolvește seminarul „Veniamin” în 1905. Urmează teologia la București, fiind hirotonit preot în Noembrie 1909. E numit preot ajutor la **Pomârla**, unde suplinește și catedra de religie de la Liceul „A. Bașotă”.

In 1915 e transferat la parohia **Dersca**, unde a păstorit până la moarte. A slujit Domnului 24 ani.

Preotul Ioan Danalache a fost un om al datoriei, un preot harnic și conștincios. De pe urma muncii sale rămâne în Dersca o casă parohială model. Intr’o bună măsură și clădirea școlii tot lui se datorește. A împrejmuit curtea bisericii cu’n gard care a costat 120.000 lei. A condus banca populară din sat, fiind și casier al ei mai mulți ani.

Dar preotul Danalache a ostenit „cu timp și fără timp” și și-a pus tot sufletul său pentru reparația radicală a bisericii, care a durat mai mulți ani și care a costat suma de aproape **un milion lei**.

In vara anului 1930, când se afla la M-rea Neamțu în căutarea sănătății, îmi spunea îngândurat: „Tare aș dori să-mi vad biserica terminată din reparații și s’ajung s’o sfîțesc”.

Dumnezeu însă a voit altfel, căci l-a chemat la sine mai înainte de a fi ajuns să-și vadă pe deplin visul împlinit.

Era socotit ca un preot fruntaș al Dorohoiului.

In 1913 e numit delegatul I. P. Sf. Mitropolit la conferințele generale preoțești din Dorohoi.

A fost deputat eparhial, fiind trimis în primă Adunare Eparhială a Mitropoliei de către colegii lui preoți din cercul electoral Mihăileni.

A fost ales membru supleant în consistoriul spiritual al eparhiei. A făcut campania din 1916—1918 cu reg. 29 infanterie din Dorohoi.

In politică, a fost adept credincios până în timpul din urmă al partidului național-democrat de sub conducerea d-lui N. Iorga.

Sub guvernul „tehnicienilor” a fost numit Președintele consiliului județean. La stăruința sa, multe biserici și școli au căpătat ajutoare pentru reparații de la prefectura județului.

Era un bun bisericaș. A muncit în parohie cu tragere de inimă și cu tact pastoral pentru propășirea poporânilor săi pe calea economică, culturală și religio-morală.

Să-l așeze Domnul în rândul slugilor sale credincioase, care n'a ascuns talantul în pământ!

Pr. N. Hodoroabă

Recenzii

Ioan Gh. Savin prof. univ.: *Iconoclași și Apostafi contemporani*. Tip. Cărților bis., pag. 105. București 1932.

Prețul 50 lei.

Profesorul de Fundamentală dela Chișinău, d-l *Ioan Gh. Savin*, a avut fericita inspirație de a înmănunchia în volum o serie de probleme pe care d-sa le-a desbătut în foaieletonul ziarului „*Calendarul*”.

Cele 17 capitole din „*Iconoclaști și Apostafi*” de și poartă titluri diferite au o legătură internă netăgăduită. Intocmai cum păcatul este unul dar se manifestă sub diferite aspecte și circumstanțe, tot așa și problemele pe care d-sa le înșiră poartă în sine unitatea organică a lucrării lui Satan în lumea contemporană.

O mulțime de sisteme pseudo-filosofice, morale sau religioase, închise multor oameni sub ermetica tăcere, voită, a unei discipline arcanе, sunt demascate de d-l prof. Savin, iar făuritorii și susținătorii lor sunt expuși, abil în vitrina infamiei.

Umbra și lașitatea în care se complăce francmasoneria — acea hidră de dărămători de cele sfinte — e desvăluită, așa că se poate vedea cu claritate insectele purtătoare de morb social. Suprimarea ziarului „*Calendarul*”, n'a fost decât opera masonilor, cari și-au văzut sfârșitul apropiindu-se, prin demascarea ce le-o făcea acest ziar de înaltă conduită intelectuală.

Cui i-a căzut în mână cartea d-lui *Savin* și poate, cumva, a fost cuprins de admirația pentru Krișna Murthi (un fel de boală a influenței foarte frecventă printre pseudo-intelectuali) găsește în această carte rețeta intelectuală pentru a fi vindecat.

Pentru că discenământul cu care d-l Savin descoase și analizează problemele este clar și incisiv. Indoiala nu mai are loc în urma lecturii unui capitol din această carte.

Bolșevismul, acel sistem de guvernare prin siluirea oricării libertăți umane, prin animalizarea insului, e disecat cu precizie. Inrudirea lui cu oculta masonică e în gradul întâiu de descendență. Teroare prin care se menține, vădește îndeajuns minciuna pe care o predică conducătorii bolșevismului, ca să narcotizeze mulțimea îndobitocită. Și, câmpul de experiență și supliciu este Rusia, fostă pravoslavnică. Aici pentru Isus Mântuitorul loc nu este decât în sufletul omului. Pe acesta bolșe-

vicii ni-l pot distruge cu toată tehnica diabolică a diferitelor planuri, sorocite la etape fixe.

Dacă însă în Rusia Isus este isgonit prin forță și tortură în Franța se găsesc teoreticieni, cari militează pentru excluderea Lui din istorie. Reeditarea fantezistă a neexistenței istorice a Mântuitorului de către *P. L. Couchoud* în „*Le mystère de Jesus*”, nu dă decât apa la moară bolșevicilor.

D-l Savin le opune documentele vremii, provenite dela oameni cu o competență netăgăduită cum sunt *Iosif Flaviu*, *Pliniu cel tânăr*, *Tacit*, cari adevăresc pe deplin că Mântuitorul a existat. Aceste isvoare laice sunt zdrobitoare pentru cei tendențioși în a judeca faptele istorice, și hotărâtoare pentru convingerea celor de bună credință.

Cât privește bazaconiile predicate de *ocultism*, *spiritism* & comp., sunt scuturate așa cum trebuie.

Cartea d-lui prof Savin e scrisă competent. clar și convingător.

E un merit deosebit pentru d-l prof. Savin, că a pus la îndemâna oricui deslegarea unor probleme, pe cât de periculoase ca efect, pe atât de onorate în o anumită pătură socială.

Acest fel de apologetică se mai înțelege în vremile noastre; cât privește cel dela catedra universitară, acela are destui reprezentanți cari se simt bine în a-și citi cursul tacticos la un auditor inofensiv. Felul urmat de d-l Savin aduce mult mai mult folos pentru vremile noastre; căci au sosit timpuri pentru biserică, similare cu cele trăite de Tertulian și Lactantiu.

Cartea, prin conținutul, stilul și personalitatea autorului se impune dela sine.

O recomandăm cu căldură; se găsește la *Tipografia Cărilor Bisericești*, Principatele-Unite 60, sau la autor *Str. Vaselor 30, București*. Prețul 50 lei exemplarul.

Pr. C. Nonea

Mulțumiri publice

Aducem pe această cale mulțumiri publice următoarelor persoane:

1) D-nei Savastița Hr. Manoilescu din Botoșani, care a donat bisericii Uspenia un molitvelnic, un liturghier înbrăcat în argint, o cruce de argint, un ceaslov; D-nei Aristița Th. Gheorghiu care a donat deasemeni o cruce în valoare de 5000 lei și o icoană; D-rei Paulina Georgescu, care a împodobit icoana Maicei Domnului, D-lui Dr. Capșa, pentru donația a o pereche cununii în valoare de 1500 lei, D-lui Neculai Adam, D-rei Alex. Constantinescu, D-nei Lucia Oprescu, care au donat deasemeni diferite obiecte bisericești.

2) D-nei Elena Făgăraș, D-lui Vasile Alexandru care au donat o cruce de metal pentru Sfânta Masă și o cruce mare pentru părazi, bisericii Sf. Paraschiva din Târgul Frumos jud. Iași.

3) D-nei și D-lui D. Ciobotaru învățători, și altor enoriași din parohia Covasna jud. Iași pentru sârguința cu care au activat la strângerea de diferite ofrande dela locuitori, necesare măririi fondului pentru construirea bisericești noi din acea parohie.

4) Deasemeni Primăriei, enoriașilor, consilierilor și epitropilor din parohia Mihăileni jud. Dorohoi, care au contribuit la reparația și întreținerea bisericești parohiale. D-nei și D-lui Vasile Maței care au donat un rând de veșminte în valoare de 18000 lei.

Parohii vacante

Parohia **Oanțu** din județul Neamț, are o singură biserică parohială din lemn în stare bună, cu o populație de 215 capi de familie și 697 suflete.

Are casă parohială. Sesia în folosul clerului este în întindere de 6 jum. fălci, majoritatea fânaș.

Parohia **Mastacăn** jud. Neamț, compusă din satele Portărești, Balanu, Marginea și Nichid.

Are biserică parohială din zid în stare bună și filiale: în satul Balan cu biserică construită din lemn și satul Nichid, cu biserică construită din zid în stare bună. Are pământ bisericesc 20 ha. Casă parohială nu este. Are 500 capi de familie.

Parohia **Dersca**, jud. Dorohoi, vacantă prin decesul preotului paroh.

Are o singură biserică.

Sesia bisericești 15 ha., are casă parohială.

Se compune din 520 familii cu 2866 suflete.

MITROPOLIA MOLDOVEI

FOAIE OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IASIILOR

A P A R E L U N A R

SUB CONDUCEREA SECȚIEI CULTURALE A CONSILIULUI EPARHIAL

Redacția și Administrația:
Secția Culturală, Sf. Mitropolie

A B O N A M E N T U L
PE UN AN, 150 LEI

C U P R I N S U L :

Oficiale

Epistola pastorală de Sf. Paști
 Telegramme de felicitare
 I. P. S. Mitropolit Pimen și Abatele Dr. Zavoral
 Cum s'au desfășurat sărbătorile Sfintelor Paști la Mi-
 tropolia Moldovei st.
 Inventarierea averii bisericilor
 Plătirea impozitelor către stat
 Consilieri referenți și legea cumulului
 Revendicarea pământurilor bisericesti cutropite
 Parohii scoase din bugetul anului 1933-34
 Inhumarea decedaților de boli infecțioase
 Trimiterea bugetelor pe anul 1933-34
 Dispozițiuni la primirea în călugărie
 Excludere din călugărie
 Norme de salarizare

Neoficiale

Regulamentarea Te-Deum-urilor Pr. I. Chirica
 Recenzii: L'ortodoxie, S. Bulgakoff Pr. I. Constantinescu
 Curs de Catihetică Dr. P. Barbu x
 Parohii vacante, înștiințări, mulțumiri publice

MITROPOLIA MOLDOVEI

FOAIE OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR
APARE ODATĂ PE LUNĂ

SUB CONDUCEREA SECȚIUNII CULTURALE A CONSILIULUI EPARHIAL

Epistola pastorală de Sfintele Paști

P I M E N

din mila lui Dumnezeu

*Arhiepiscop și Mitropolit al Moldovei și
Sucevei*

Tuturor clericilor și dreptmăritorilor creștini, har, milă și pace dela
Dumnezeu, iar din partea Noastră binecuvântare.

Iubiții mei fii în Domnul,

Cu câteva săptămâni în urmă, meleagurile țării noastre și în deosebi ale Moldovei: dealuri și văi, munți și câmpii, erau neturburate sub vâlul argintiu al zăpezii. Nesfârșitele șiraguri de troene ce se încrucișau, netezite de șuerul crivățului, opriseră în loc munca sătenilor noștri. Iarna grea prin care am trecut, strânsese pe toți ai casei, în jurul vetrei căminului părintesc.

Dar, iată, că, în zborul său lin, vântul cel cald de miază-zi a alungat iarna cea grea, trimițând-o în alte părți ale pământului. Din spuma omătului topit, au răsarit ghiociei, flori albe ale nevinovăției, crainici credincioși și drăgălași, ce ne vestesc începutul primăverii și a unui nou an de muncă.

Câmpiile și șesurile arse de asprimea gerului, sub blânde raze ale soarelui, au început să-și țeară cu iarbă verde haina nădejdi și vieții.

Pe otava moale și fragedă, hălăduesc turmele de oi, în armonia tălângilor și sunetului buciurilor, în jurul cărora din zori de zi și până seara târziu, nu încează o clipă, jocul sburdalnic al drăgălașilor mieluși.

Satele și-au deschis porțile țarinilor și de pe întinsul islazurilor și pășunilor, se întorc în amurg de soare, cârdurile de vite — bogăția țării noastre — la sălașurile lor.

Ogoarele au început să fie răscolite de ferul lucitor al plugului, care lasă în urma lui brazde de pământ înșiruite ca bucelele de păr, pe capul bătrânilor noștri săteni.

Berzele s'au reîntors din țări îndepărtate, poposind bucuroase la cuiburile lor vechi, frumos construite pe modestele acoperișuri de stuf ale caselor țărănești. Sălciile își apleacă în jos ramurile pline cu muguri verzi peste râurile cristaline, tainic șoptitoare. Codrii și luncile înverzite răsună de ciripitul și cântecul paserilor.

În fața acestei priveliști mărețe, omul cuprins de admirație rostește cuvintele Scripturii: **Cerurile spun mărirea lui Dumnezeu și facerea mânilor lui o vestește tăria**". (Ps. 19, 1)

Iubiții mei fii sufletești,

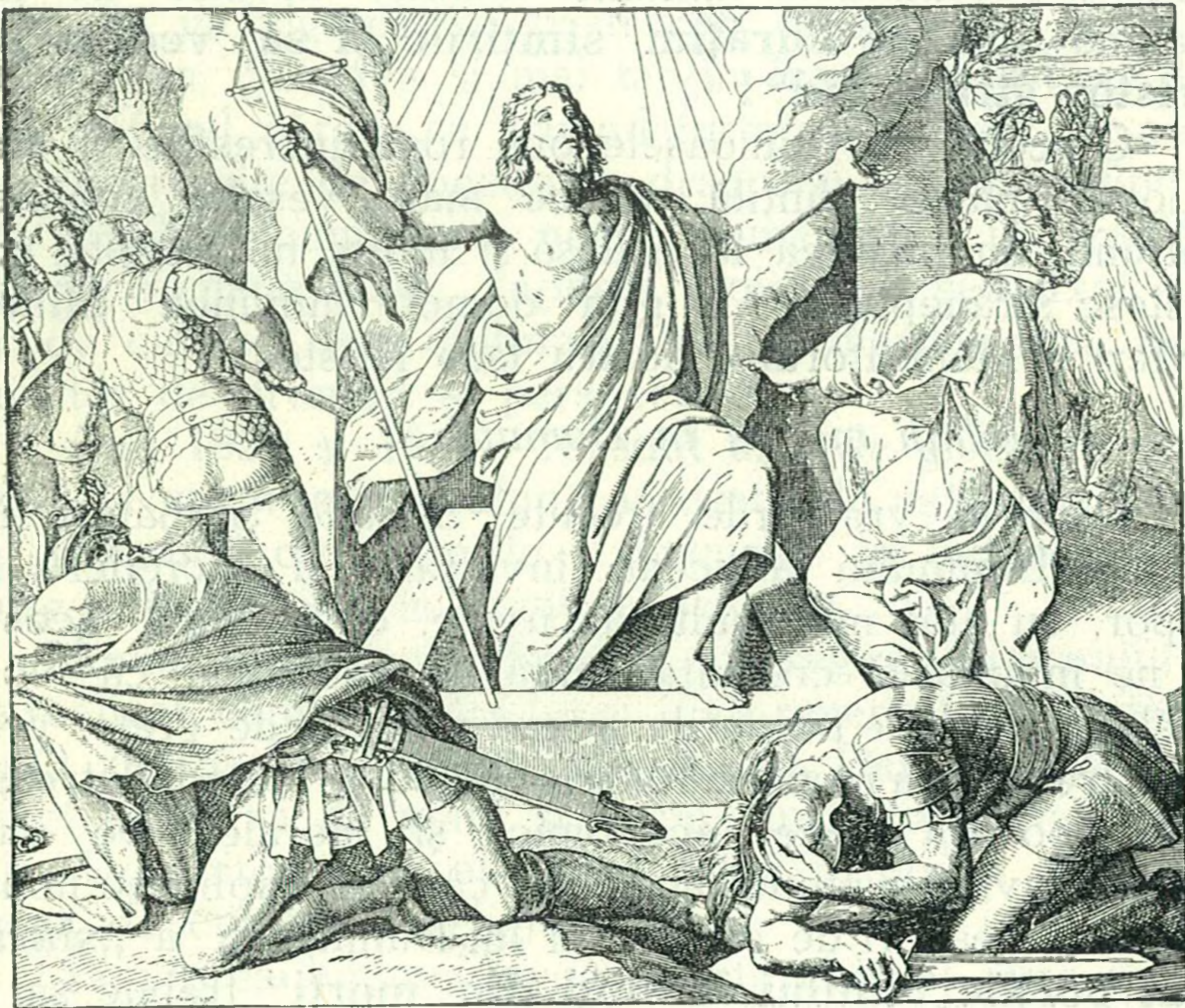
Dar oare, pe adevăratul creștin, numai frumusețile primăverii îl îmboldesc să exclame cuvinte de slavă față de Dumnezeu? Nu! Căci, creștinul simte bucurii cu mult mai mari când se află în legătură cu Dumnezeu prin sărbătorile creștinești, cari amintesc momente însemnate din planul iconomiei divine. Frumusețile lumii pământești sunt trecătoare, pe când cele ale lumii, mai pre sus de fire, sunt veșnice. De aceea când prăznuim zilele mari, numite praznice împărătești, în fruntea căroră stă sfintele Paști, sufletele noastre trebuie să se înalțe la culmile cele mai mari, cari par a fi neînțelese deplin de mintea omenească. De aceea se și exprimă sfânta noastră Biserică:

„Cât este de sfințită, cu adevărat și mult prăznuită această noapte de mântuire", înțelegându-se noaptea învierii Domnului, și care se vede din frumoasele obiceiuri vechi ale neamului nostru.

Noaptea Sfintei Invieri a Domnului nostru Iisus Hristos se lasă asupra sufletului nostru, ca un balsam vindecător de rane. Greutățile vieții, mai ales a celor

de acum, par'că sunt uitate cu prilejul acestei strălucite sărbători. Serbarea Sfintelor Paști e pentru creștinătate, izvorul nădejdei unei vieți mai bune și a lumini veșnice. Căci Sfântul Evangelist Ioan zice: „**în El era viață și viața era lumina oamenilor**“ (Ioan 1, 4).

Cu câtă nerăbdare se așteaptă de poporul nostru românesc aceste zile sfinte în care pământul par'că se înalță și se unește cu cerul! Bisericile noastre din sate și orașe sunt neîncăpătoare pentru mulțimea creș-

Invierea Domnului

tinilor. Cât de mișcătoare e acel moment când în Biserică, în liniștea adâncă, de miez de noapte, ușile împărătești ale Sfântului Altar se deschid și preotul, chiamă pe toți păstoriții lui zicându-le cu voce blândă: „**Veniți de primiți lumina!**“

Un fior tainic și înălțător străbate sufletele și toți, cuprinși de bucurie îngerească, cântă imnul biruinței și slavei: „**Hristos a înviat din morți, cu moartea**

pre moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le“.

În fața măreții strălucitei sărbători a Sfințelor Paști, iubirea frăției creștine își întinde larg mâna, invitând pe toți credincioșii să zică: **„să iertăm toate pentru Înviere“**, și cu căldură să ne înbrățișem, căci Hristos a suferit de bună voie pentru noi, a murit și a înviat din morți, pentru mântuirea noastră.

Satele noastre, în această noapte de Paști, par că sunt niște buchete de stele luminoase presărate pe pământ. Pretutindeni luminile făcliilor aprinse ne îndeamnă: **„să ne curățim simțirile și să vedem pe Hristos strălucind“!**

Obiceiul cu frumoasele ouă roșii încrestite și tradiționala pască sfințită, aduce mare veselie copiilor. Bătrânii, cu privirea lor galeșă și iubire nețărmuită, povestesc strănepoților în grai domol, minunea Sfintei Invieri a Mântuitorului nostru Ișus Hristos.

Iubiții mei fii în Domnul,

Dacă în vremurile trecute Sfintele Sărbători ale Invierii Domnului aduceau înviorare și încredere în popor, cu atât mai mult să cuvine, ca în anul acesta să ne întărească credința, unită cu nădejdea, că vom străbate cu bine timpurile nemai pomenit de grele, prin care trece țara noastră. Marele război a lăsat la întreaga lume, povara crizei economice și morale. De ziua Sfintei Invieri a anului acestuia, când se împlinesc nouăsprezece veacuri de când Fiul lui Dumnezeu a **„sfărâmat porțile iadului înviind din morți“** trebuie să arătăm prin fapte credința noastră către Dumnezeu, iubire desăvârșită prin ajutorul semenilor noștri și nădejdea, că bunul Dumnezeu ne va ajuta să înlăturăm greutățile care acum ne apasă. Munca voastră, iubiții mei fii sufletești, să fie încoronată de sporul cel bun; **„căci, bogăția câștigată fără trudă scade, dar ce se strânge prin muncă cinstită crește“** așa zice Scriptura (Pilde 3,).

Nu uitați, că dacă primăvara aduce o reînnoire a vieții plantelor, înfrumusețind natura, tot așa se cuvine și din partea creștinilor, să aducă prosperare în viața

Cum s'au desfășurat sărbătorile Sfin- telor Paști la Mitropolia Moldovei

Dacă deschizi hrisoavele vechi împăturite și decolorate de vreme și uitare, dacă stai de vorbă cu monumentele făurite de prisosul dragostei de neam a înaintașilor boeri, domnitori și regi, afli—ca un fir tras cu roșu—că Mitropolia Moldovei a avut un rol de prim ordin în încheierea și păstrarea organizației de stat moldovean. Suceava și mai târziu Iașul au fost cei doi poli în jurul cărora se grupau forțele spirituale ale părților ocârmuite de bogdanizi, dragoșizi sau mușatini și multe familii domnitoare neaoș românești. În tradiția storică română Iașul, capitala Moldovei, și-a fixat un loc de cinste: oraș cultural, oraș al marilor idei, deschizător de drumuri și perspective.

Anii 1859 și 1916—18 sunt anii de glorie în care Iașul se ancorează străfund în destinele naționale, dându-le prisosință din durerile și bucuriile lui îndemnuri de unire a Românilor în granițele istorice.

Acum după ce marele ideal—întregirea Neamului—l-a realizat, capitalei Moldovei i s'a rezervat locul uitării. Mulți zic că Iașul trăește din trecut. Dar cetatea Moldovei pulsează de viață și acum; însă cu o viață proprie, deosebitoare de ale altor orașe printr'un elan spiritual, de cultură și religiozitate.

Prin firea lui moldoveanul este aplecat spre meditație și gândire profundă. Conservator de datini, moldoveanul cu greu se deslipește de sfintele tradiții.

Când participă la o manifestare de ordin cultural sau religios el o trăește din plin.

Acest lucru se observă cu prilejul diferitelor sărbători creștinești.

La Catedrala Metropolitană

Întămâna Patimilor

N. Ca un exemplu edificator a ieșenilor față de instabilitatea bisericii a fost marea lor participare la slujbele în-

pre moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le“.

În fața măreții strălucitei sărbători a Sfințelor Paști, iubirea frăției creștine își întinde larg mâna, invitând pe toți credincioșii să zică: **„să iertăm toate pentru Înviere“**, și cu căldură să ne înbrățișem, căci Hristos a suferit de bună voe pentru noi, a murit și a înviat din morți, pentru mântuirea noastră.

Satele noastre, în această noapte de Paști, par că sunt niște buchete de stele luminoase presărate pe pământ. Pretutindenii luminile făcliilor aprinse ne îndeamnă: **„să ne curățim simțirile și să vedem pe Hristos strălucind“!**

Obiceiul cu frumoasele ouă roșii încrestite și tradiționala pască sfințită, aduce mare veselie copiilor. Bătrânii, cu privirea lor galeșă și iubire nețărmuită, povestesc strănepoților în grai domol, minunea Sfintei Invieri a Mântuitorului nostru Isus Hristos.

Iubiții mei fii în Domnul,

Dacă în vremurile trecute Sfintele Sărbători ale Invierii Domnului aduceau înviorare și încredere în popor, cu atât mai mult să cuvine, ca în anul acesta să ne întărească credința, unită cu nădejdea, că vom străbate cu bine timpurile nemai pomenit de grele, prin care trece țara noastră. Marele război a lăsat la întreaga lume, povara crizei economice și morale. De ziua Sfintei Invieri a anului acestuia, când se împlinesc nouă sprezece veacuri de când Fiul lui Dumnezeu a **„sfărâmat porțile iadului înviind din morți“** trebuie să arătăm prin fapte credința noastră către Dumnezeu în iubire desăvârșită prin ajutorul semenilor noștri nădejdea, că bunul Dumnezeu ne va ajuta să înlăturăm greutatea care acum ne apasă. Munca voastră, iubiții mei fii sufletești, să fie încoronată de sporul cel bun **„căci, bogăția câștigată fără trudă scade, dar ce se strânge prin muncă cinstită crește“** așa zice Scriptura (Pilde 3,).

Nu uitați, că dacă primăvara aduce o reînnoire vieții plantelor, înfrumusețind natura, tot așa se cuvine și din partea creștinilor, să aducă prosperare în via

Cum s'au desfășurat sărbătorile Sfin- telor Paști la Mitropolia Moldovei

Dacă deschizi hrisoavele vechi împăturite și decolorate de vreme și uitare, dacă stai de vorbă cu monumentele făurite de prisosul dragostei de neam a înaintașilor boeri, domnitori și regi, afli—ca un fir tras cu roșu—că Mitropolia Moldovei a avut un rol de prim ordin în încheierea și păstrarea organizației de stat moldovean. Suceava și mai târziu Iașul au fost cei doi poli în jurul cărora se grupau forțele spirituale ale părților ocârmuite de bogdanizi, dragoșizi sau mușatini și alte familii domnitoare neaoș românești. În tradiția istorică română Iașul, capitala Moldovei, și-a fixat un loc de cinste: oraș cultural, oraș al marilor idei, deschizător de drumuri și perspective.

Anii 1859 și 1916—18 sunt anii de glorie în care Iașul se ancorează străfund în destinele naționale, dând cu prisosință din durerile și bucuriile lui îndemnuri de unire a Românilor în granițele istorice.

Acum după ce marele ideal—întregirea Neamului—s'a realizat, capitalei Moldovei i s'a rezervat locul uitării. Mulți zic că Iașul trăește din trecut. Dar cetatea Moldovei pulsează de viață și acum; însă cu o viață proprie, deosebitoare de ale altor orașe printr'un elan spiritual, de cultură și religiozitate.

Prin firea lui moldoveanul este aplecat spre meditație și gândire profundă. Conservator de datini, moldoveanul cu greu se deslipește de sfintele tradiții.

Când participă la o manifestare de ordin cultural sau religios el o trăește din plin.

Acest lucru se observă cu prilejul diferitelor sărbători creștinești.

La Catedrala Metropolitană

Săptămâna Patimilor

Ca un exemplu edificator a ieșenilor față de instituția bisericii a fost marea lor participare la slujbele în-

doliata din săptămâna Patimilor. În special catedrala metropolitană a fost în toate serile, la denii, asiduu frecventată de credincioși.

Joia Mare

În seara de Joia Mare *I. P. S. Mitropolit Pimen* a oficiat serviciul divin înconjurat de clerul catedralei. Cu o voce vibrantă de bas, clară și pătrunzătoare *I. P. S. Sa* a citit prima Evanghelie.

Cuvintele curgeau în deplină înțelegere a textului scripturistic. Fieri sguduitori pătrundeau sufletele tuturor păstoriților, cari, îngenunchi, ascultau cuvintele de rămas bun ale Mântuitorului Hristos adresate ucenicilor săi :

— „*Peste puțină vreme, nu mă veți mai vedea ; apoi, iarăși peste puțină vreme, mă veți vedea pentru că mă duc la Tatăl.*

Mă rog ca toți să fie una, cum tu tată ești în mine și eu în tine ; ca, și ei să fie una în noi, pentru ca lumea să creadă că tu m'ai trimis.

Semiîntunericul ce se estompa în vasta încăpere a catedralei metropolitane îți răscolea imagini din anticile catacombe, unde piozitatea creștinilor depășea cadrul unei înțelegeri a religiei numai pe calea rece a rațiunii.

Când s'a scos sfânta Cruce în mijlocul bisericeii se auziau în taină suspinuri întretăiate.

Mântuitorul Hristos, unicul Fiu a lui Dumnezeu crucificat între doi tâlhari !!

Dacă atunci se găseau destule lacrimi, chiar în ochii celor necredincioși, cari să se verse pentru omorârea unui nevinovat, dar acum când misiunea Domnului Hristos e îndeajuns de înțeleasă ?

În tăcere de mormânt s'au retras în pâlcuri credincioșii dela slujba amintitoare a chinului de pe drumul Calvarului

Vinerea Mare

Vineri seara la scoaterea sfântului aier au participat în afară de mult popor, reprezentanții autorităților civile și militare.

D-1 General *Toma Dumitrescu* comandant corp. IV Armată, d. *P. Bogdan* primarul municipiului, d. *V. Pe-*

trovanu prefectul județului, reprezentării justiției și ai învățământului erau de față.

Doamne din înalta societate au adus buchete de flori și le-a depus pe sfântul epitaf.

Clerul catedralei împărțit în două strane cântau prohodul Domnului Hristos alternându-se cu selectul cor dirijat de d-l prof. V. Popovici.

Când s'a făcut înconjorul bisericii mii de oameni erau în curtea catedralei. În liniștea adâncă a nopții vaerul duios al clopotelor se contopea cu armonia melancolică a muzicii corale, care executa: „*Sfinte Dumnezeule*”, funebru. Momentele acestea aminteau clipele, când Iosif din Arimateia a cerut corpul Domnului Hristos dela Pilat și împreună cu Nicodem l-au îngropat în mormânt nou de piatră, peste care au prăvălit o piatră grea.

Noaptea Invierii

Sâmbătă seara curtea metropoliei era masată cu trupe de ceremonie. Tot corpul ofițeresc în frunte cu d-l general *T. Dumitrescu* era în catedrală. Ambele rânduri de galerii și încinta Bisericii erau neîncăpătoare pentru mulțimea de popor. La ora 12 fix, în miez de noapte, ușile împărătești se deschid, și în întunericul dens ce domnia în Biserică apare *I. P. S. Mitropolit Pimen* adresându-se tuturor:

— „*Veniți de primiți lumina*”!

Distinsele personalități ale Iașului se apropie de *Inaltul Ierarh* și și aprind făclile, apoi se formează cortegiul care iese afară din Biserică. În fața catedralei se citește Sf. Evanghelie de *I. P. S. Mitropolit Pimen*, după care corul cânta din cafasul de sus: „*Hristos a Inviat*”.

După aceasta *I. P. S. Mitropolit Pimen*, întorcându-se către trupele aranjate pentru trecerea în revistă, adresează ostașilor următoarele cuvinte:

***Iubiți ostași și fii ai
bisericii strămoșești,***

In noaptea aceasta este clipa când se sărbătorește biruința asupra morții prin învierea Dom-

nului Hristos. În toată țara poporul proslăvește dărâmarea iadului și începerea altei vieți veșnice. Majestatea Sa Regele Carol II, bunul și înțeleptul nostru Rege, se află în Capitală împreună cu poporul la această sfântă slujbă.

Pentru scumpa noastră patrie Invierea Domnului are un înțeles deosebit. Bunul Dumnezeu a voit ca prin vitejia armatei noastre, în timpul marelui războiu, să se îndeplinească Intregirea Neamului,—ideal dorit de veacuri—și să reînvie în granițele istorice vechi o nouă Românie: **România Mare**. În aceste clipe trebuie să ne aducem aminte de făuritorul întregirii Neamului de marele Rege Ferdinand, desăvârșitul ostaș, care s'a sacrificat pentru mărirea țării noastre cum și de cele 800.000 mii de eroi căzuți pe câmpul de onoare. Luați exemplul dela înaintașii voștri cari s'au jertit pentru neam și lege și fiți vrednici de nădejdea pe care și-o pune poporul în voi.

Să ne îndreptăm cugetul acum la Majestatea Sa Regele Carol II, fala și speranța neamului românesc și plini de dragoste și devotament să strigăm cu toții din adâncul inimei:

„Trăiască Majestatea Sa Regele!

„Trăiască armata română și vrednicii ei conducători!

„Trăiască poporul român!

„Hristos a înviat“ și vă doresc sănătate la toți și sfintele sărbători cu bine!

Un formidabil „ura“ eșit din piepturile sănătoase ale ostașilor învăluia văzduhul. Muzica militară întonează: „Trăiască Regele“.

Adânc mișcat de frumoasele cuvinte adresate oștirii d-l General *Toma Dumitrescu* mulțumește *I. P. S. Mitropolit Pimen* în fața oștașilor și-i urează mulți ani. Toate trupele izbucnesc în urale.

După terminarea serviciului divin autoritățile și poporul au plecat, iar *I. P. S. Mitropolit* s'a retras în

palat unde a invitat clerul catedralii, cu care a ciocnit tradiționalele ouă roșii.

Prima zi de Paști

În ziua Invierii la ora 2 jum. p. m. s'a oficiat iarăși de *I. P. S. Mitropolit Pimen* serviciul divin. Acum s'a citit Evanghelia în mai multe limbi streine și anume:

I. P. S. Mitropolit Pimen a citit, primul, Evanghelia în românește, pr. I. Negoită în grecește, pr. Gh. Petrovanu în latinește, pr. N. Todicescu în franțuzește, Arhim. T. Stupcanu în italienește, pr. Const. Nonea în nemțește, pr. Cezar Vuza în ebreeste, diaconul N. Luchian în spaniolește, diaconul V. Arghirescu în slavonește iar la urmă, din amvon, arhidiaconul Ciopron a terminat ciclul în românește.

După terminarea slujbei religioase *I. P. S. Mitropolit Pimen* a primit pe clerul din Iași care prin P. S. Sa Vicar Grigore Leu Botoșăneanu a adus felicitări Înaltului Ierah. A răspuns prin frumoase cuvinte *I. P. S. Mitropolit Pimen*. După recepție au fost reținuți la o gustare preoții cari au oficiat la Catedrală în sobor.

La Cetățuia

A doua zi de Paști *I. P. S. Mitropolit Pimen* a asistat la slujbele religioase dela mănăstirea Cetățuia, unde se află o școală călugărească.

Aici Înaltul Chirarh, după ce a arătat însemnătatea Invierii Domnului, a îndemnat pe elevii călugări ai școlii călugărești să depună toată dragostea pentru învățătură și pentru înțelegerea unei munci manuale raționale, căci vremurile prin care trece întreaga lume sunt grele.

STILICON

Inventariarea averii bisericilor

Consiliul Central Bisericesc

No. 2162

1933 Martie 14.

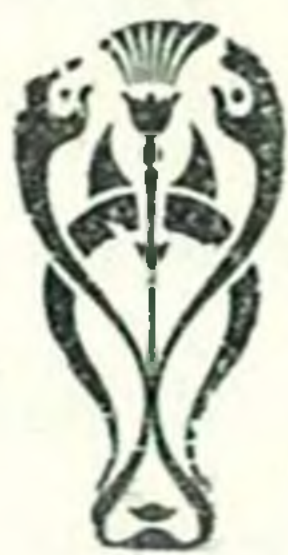
Inalt Prea Sfințite,

Ca urmare la adresa noastră din 19 Septembrie 1931 No: 6583/931 cu frățească dragoste vă rugăm din nou și stăruitor să binevoiți a dispune urgentarea trimiterii în câte 2 exemplare a inventarului de avere mobilă și imobilă 1) a acelei de Dumnezeu păzite Arhiepiscopii și 2) a protopopiatelor și parohiilor, de care avem trebuință în vederea întocmirii unui inventar general conform prevederilor „Regulamentului pentru funcționarea Consiliului Central Bisericesc”, ale Eforiei Bisericești, ale art. 34 din „Regulamentul pentru înstrăinarea bunurilor imobile bisericesti”, — toate isvorâte din dispozițiunile legii și statutui bisericesc — precum și în urma cererii, ce ni s'a făcut în privința aceasta de Minister.

După terminarea inventariilor respective vă rugăm să binevoiți a lua măsuri, ca pe viitor să ne trimiteți la începutul fiecărui an numai modificările obvenite dela caz la caz în averea mobilă și imobilă a eparhiilor, protopopiatelor, parohiilor. Acestea se vor trece apoi în inventarul general al Bisericii.

Președinte
Patriarh,
(ss) Miron

Consilier Referent
(ss) Gh. Velehorschi

Plătirea impozitelor către Stat

Ad-ția Financiară Iași cu adresa Nr. 49703 din 30 Martie 1933 ne comunică următoarele:

Conform ordinului Ministerului de Finanțe Nr. 478. 319/933, vă facem cunoscut că prin art. 6 tranzitoriu din legea pentru modificarea și complectarea unor dispozițiuni din legea pentru unificarea contrib. directe și pentru desființarea impozitului pe venitul global, s'a acordat contribuabililor o nouă amnistie fiscală, în interesul ca toți contribuabilii, care în trecut nu au declarat în termenile legale veniturile sau sumele asupra cărora statul ar fi avut de primit impozite sau taxe și care nu au fost precise, pot declara aceste venituri în termen de o lună adică până la *18 Aprilie inclusiv*.

Odată sumele declarate, agenții fiscali impunerea sau taxarea lor în conformitate cu legele în vigoare fără de a se mai aplica contribuabili aflați în această situațiune, nici un fel de sancțiuni pentru nedeclararea la timpul lor a acestor venituri sau sume.

În cadrul acestei amnistii intră atât veniturile supuse impozitelor directe cât și cele supuse altor taxe cum ar fi: taxele succesoriale, taxe de timbru, cifra de afaceri, taxe pe spectacole și taxe de consumație.

Odată stabilite drepturile statului pentru veniturile sau sumele nedeclarate la timpul lor, contribuabilii au facultatea de a achita drepturile statului în cel mult 3 rate egale lunare dela rămânerea definitivă a procesului verbal de impunere, sau dela comunicarea făcută de fisc pentru sumele ce urmează a se plăti drept taxe.

După expirarea termenului de 18 Aprilie 1933, se vor aplica cu toată rigoarea sancțiunile prevăzute de lege în ceiace privește evaziunea fiscală.

Ministerul prin ordinul No. 478. 319/933 atrage atențiunea contribuabililor că orice interpretări, care vor da amnistie fiscală în sensul că unii contribuabili înțeleg că nu mai sunt obligați să plătească impozitele până la data de mai sus, sau că aceste ar atrage o nouă reducere a impozitelor, este cu desăvârșire falsă.

Cu această ocazie lămuresc că, potrivit legii pentru

modificarea datei deschiderii anului financiar și a duratei exercițiului bugetar, pentru perioada 1 Ianuarie—31 Martie 1933, impozitele și taxele ce trebuiesc plătite statului, sunt egale cu $1/4$ din debitele stabilite pentru anul 1932.

Așa dar, anul bugetar începând dela 1 Aprilie 1933, pentru trimestrul Ianuarie 1933, toți contribuabilii plătesc un sfert din impozitele și taxele anuale stabilite pentru anul 1932.

p. Administrator Financiar
(indescifrabil)

Șeful Serviciului
(indescifrabil)

Consilierii referenți și legea cumulului

Cerându-se din partea Ministerului Instrucțiunii și Cultelor date asupra situației consilierilor referenți pentru a li se aranja gradațiile la salar, *I. P. S. Mitropolit Pimen* a răspuns cu următoarea adresă:

Domnule Ministru,

Situația preoților consilieri referenți despre care tratează adresa D-voastră, Direcția Cultelor, No. 49757-5872 din 13 Aprilie a. c., e neprecisă; așa că în Biserica noastră ortodoxă a neamului întregit, acești demnitari bisericești — consilieri referenți, care au sarcina de a ajuta pe șeful eparhiei; metropolit sau episcop, variază dela o provincie la alta, și îndeosebi variază între situația consilierilor referenți din biserica Ardealului și Bucovinei și cei din vechiul regat, și pari-mi-se și cei din Basarabia.

În Ardeal și Bucovina unde organizația bisericească e mai corespunzătoare rolului ce îl are Biserica în Stat și societate — mai ales în vremuri de față — consilierii referenți nu mai ocupă nici un alt post sau altă însărcinare, fie de preot păstor de parohie fie de profesor de curs secundar, ci, *numai sarcina de consilier referent la episcopie sau metropolie.*

Această restricțiune e făcută în fața însemnătății ce are un referent consilier, în afacerile eparhiale.

La noi, în biserica vechiului regat, prin Legea de organizare a Bisericii Ortodoxe Române, introducându-se posturile de consilieri referenți pe lângă episcopii sau metropoli, au fost ocupate de preoți parohi, sau de preoți care erau și profesori de religie la curs secundar. Această situație a durat până când s'a pus în evidență imposibilitatea, ca un preot să poată îndeplini în chip corespunzător și conștient sarcinile cerute de fiecare post în parte; astfel că, cu vremea, s'a obișnuit a fi îngăduit unui preot paroh de a fi și consilier referent.

Această îngăduință a durat mai multă vreme, deși se evidențiasse ca aceeași persoană, nu poate îndeplini cerințele ambelor posturi din cauza lipsei de timp și a însemnătății sarcinilor lor.

Mulți consilierii referenți s'au bazat pe principiul așa numit al „drepturilor câștigate“ prevăzut în legea cumulului, care permite ocuparea a două posturi. Și aceasta a făcut că la multe eparhii, din vechiul regat, să fie cazuri când unul și acelaș preot, ocupă postul de consilier referent și cel de paroh și firesc e, că nici una nici alta din aceste sarcini, nu este îndeplinită în destul și în mod conștiincios: consilieratul cu multele lui cerinți își are însemnătatea lui, iar sarcina păstoriei își are însemnătatea ei, mai ales azi, când în poporul nostru dela țară, cum și în atelierele și fabricile dela orașe s'au ivit, mai cu seamă după război, curente foarte primejdioase, atât pentru siguranța Statului și liniștea socială, cât și pentru doctrina credinții străbune.

Necesitatea de a se preciza că un preot, oricât de destoinic e, nu poate fi decât sau consilier referent cu multele sale atribuțiuni, sau păstor de suflete, cu multe sarcini în popor, a fost rezolvată de Congresul Național Bisericesc în ședința sa din 15 Octombrie 1932, în care s'a hotărât că: *preotul consilier referent nu mai poate ocupa alt post, decât cel de consilier.*

Tot așa Sf. Sinod în ședința sa din 20 Martie a. c., a hotărât ca: consilierul referent, să aibă numai postul de consilier, cum și Consiliul Central Bisericesc, prin adresa sa No. 8350 din 25 Noembrie 1932, rezolvă această chestiune în acelaș senz.

Aceste și alte hotărâri ale autorităților noastre superioare bisericești: Sf. Sinod, Congresul Național Bisericesc și Consiliul Central Bisericesc au rămas fără efect: căci, unii dintre preoții consilieri referenți, sprijinindu-se pe dispozițiunea legii cumulului, la invitațiunea făcută de șefii eparhiilor, n'au dat și nu dau nici o ascultare, năzuind a ocupa ambele posturi.

Această atitudine abuzivă, a unor preoți consilieri referenți față de colegii lor, dovedește confuzie și desordine, ca să nu zic anarhie.

De aici știrbire în bunul mers al afacerilor administrative, economice și culturale ale eparhiilor.

Ceva mai revoltător e că la aceeași eparhie, consilierii referenți, nu sunt retribuiți la fel; cum de pildă e la arhiepiscopia noastră unde doi dintre referenții consilieri

primesc ambele salarii integral pe când cel de al treilea referent, numit mai târziu, deși destul de meritos, este retribuit la a doua funcțiune ca preot deservent al catedralei numai cu a 1/5 parte din salar, fapt ce constituie un act de nedreptate.

Pe lângă aceste considerațiuni, în care se evidențiază o nedreptate și pretențiuni abuzive sprijinite pe legea cumulului din partea unor consilieri referenți, credem, domnule Ministru, că a sosit timpul ca să se ia una și aceeași măsură pentru toți membrii consilierii referenți, adică: *să aibă numai o singură funcțiune așa cum a hotărât Sf. Sinod, Congresul Național Bisericesc și Consiliul Central Bisericesc.*

Se cuvine cași consilierii referenți din vechiul regat să intre în aceeași ordine ca confratii lor din provinciile alipite: Ardeal și Bucovina, având numai un singur post, unde au foarte mult de lucru, fapt ce se aplică și consilierilor celorlalte culte minoritare din cuprinsul țării noastre.

Căci, consilierul referent prin sarcina sa, are destulă ocupație la birou în zilele de lucru, cu studiul diferitelor afaceri bisericesti: administrative, economice și culturale; iar în zilele de Duminică și sărbători, ca demnitar bisericesti, ei trebuie să însoțească pe metropolit sau episcop la biserică, așa cum se practică în Ardeal și Bucovina.

Pe lângă aceste considerente foarte temeinice, rog să se aibă în vedere și aceea că avem o pleoră de tineri cu titluri academice de licențiați și doctori în teologie, cari nu au loc a fi hirotoniți în preotii, deși cer cu stăruință, dat fiind că parohiile—mai ales cele urbane—sunt ocupate de cumularzi: preoți parohii și învățători; parohii și profesori de curs secundar; parohii și consilieri referenți.

Acesta este răspunsul pe care cu onoare îl dăm la adresa D-voastră, Direcția Cultelor, No. 49757-5872 din 13 Aprilie a. c., privitoare la consilierii referenți și care corespunde cu hotărârea dată de Sf. Sinod, Congresul Național Bisericesc și Consiliul Central Bisericesc.

Socot că a sosit vremea ca fiecare slujbaş al țării și Bisericii, să aibă o singură funcție, îndeplinind-o cu conștiință și capacitate, lăsând astfel și altor fii ai țării, dreptul la existență.

Aceasta se impune mai ales la fețele bisericești!
 Primiți, vă rugăm, Domnule Ministru, încredințarea
 deosebitei noastre considerațiuni și arhiepiscopale bine-
 cuvântări.

P I M E N

Metropolitul Moldovei

Șef de birou, Al. Gheorghită

No. 1933

21 Aprilie 1933

Revendicarea pământurilor bisericești cutropite

Consiliul Central Bisericesc

No. 2571

1933 Martie 24.

Inalt Prea Sfințite,

Cu frățescă dragoste vă aducem la cunoștință cele ce urmează cu privire la normele, potrivit cărora se vor revendica în justiție terenurile bisericești cutropite în prezent de particulari sau succesori de ai foștilor slujitori bisericești, cari nu mai au în patrimoniul lor întregi pământurile acordate prin legile trecute de împroprietărire sau dăruite din timpuri străvechi de diferiți credincioși generoși.

Principial pentru revindecarea terenurilor bisericești cutropite se vor intenta acțiuni de revindecare.

Acțiunea de revindecare se va introduce conform art. 33 Leg. Jud. de Ocoale, contra actualilor deținători ai terenului încălcat. În textul acțiunii se va determina precis suprafața revendicată, fixându-i-se delimitările, adică vecinătățile,

Deasemenea se va alătura și tabela de împroprietărire dela 1864, dacă este vorba de un teren rural împreună cu un certificat dela Primăria respectivă, doveditor că biserica a fost împroprietărită indicându-se și cu ce suprafață de pământ.

Identitatea pământului menționat în acțiune, se va

dovedi cu martori din localitate, care vor declara că au cunoștință că biserica a fost *improprietărită la 1864*, pământul din proces făcând parte din acela cu care biserica a fost înzestrată pe baza legii rurale.

Martorii vor adăuga că știu că pământul în discuțiune a fost stăpânit de biserică, slujitorii bisericii, chiar dacă s'au folosit de teren, l-au posedat pentru biserică, deoarece erau simplii uzufructuari.

În sprijinul acțiunii se va invoca și art. 84 din Legea Casei Bisericii, care declară că toate terenurile acordate prin diversele legi pentru folosința personalului clerical, sunt proprietatea bisericilor.

Președinte
Patriarh,
(ss) Miron

Consilier Referent
(ss) Ec. Cămârzan

Parohii scoase din bugetul anului 1933-34

Copie de pe adresa Ministerului Cultelor No. 45280/5362 din 13 Aprilie 1933 către I. P. S. Mitropolit al Moldovei.

Inalt Prea Sfințite

La întocmirea bugetului pe anul 1933-34, conform normelor stabilite de Ministerul de Finanțe, nu s'au mai prevăzut salarii, decât pentru posturile ocupate.

Astfel parohiile menționate mai jos, ale căror posturi de preoți au fost vacante în cursul anului 1932 și nu s'au întregit până la data încheierii lucrărilor pregătitoare pentru buget (1 martie 1933) nu au mai putut fi prevăzute în bugetul pe 1933/34.

Spre a nu se oprî complectarea acestor parohii și pentruca echilibrul bugetar să poată fi menținut, avem onoare a vă face cunoscut, că Ministerul încuviințează întregirea lor, în cursul anului 1933/34 numai în contul unei alte vacanțe de post ivită în cuprinsul acelei eparhii și care ni se va comunica.

Primiți vă rugăm Inalt Prea Sfințite, asigurarea deosebitei noastre considerațiuni.

p. Ministru (ss) **Emanoil Bucuța**

Consilier (ss) *S. Brădișteanu*

Parohii	Județul
1. Panaci	Baia
2. Cucuteni I	Iasi
3. Mastacan	Neamt
4. Oantu	"

Inhumarea decedaților de boli infecțioase

Pentru a nu contraveni Legii Sanitare li se atrage preoților atenția ca să fie prudenți la înmormântarea decedaților de boli contagioase. Dăm mai jos copie de adresa Serviciului Sanitar al jud. Iasi No. 1425/933 către I. P. S. Mitropolit al Moldovei :

Inalt Prea Sfinte Stăpâne,

D-na medic al circumscripției Copou ne face cunoscut că în comuna Rediu lui Tatar, a decedat de tifus exantematic, femeia Paraschiva Gr. Sandu, iar în comuna Lețcani, copila Maria V. Gribincea de crup difteric.

Cum ambele cazuri sunt boli infecțioase, sau luat de serviciul sanitar local măsurile legale, sigilându-se sicriile respective și dându-se ordin ca aceste sicrie să fie duse direct la cimitir și înhurate fără a mai fi deschise.

Cu toate acestea, măsurile impuse nu s'au respectat ; cadavrele au fost depuse în biserică, și descoperite, prin ruperea sigiliilor.

Prin acest procedeu, nu numai că s'a contravenit art. 23 din Regulamentul prevenției boalelor infecțioase, dar s'a prilejuit extinderea epidemiilor prin contactul direct ce populația l'a avut cu cei morți.

Pentru a evita pe viitor asemenea grave abateri, cari periclitizează sănătatea publică, facem apel la înalta Dvs. bunăvoință, rugându-vă să binevoiți a dispune să se pună în vedere tuturor preoților din județul Iasi, să dea tot concursul pentru executarea măsurilor impuse de autoritățile sanitare, acordând asistență religioasă în cazuri de deces prin boli infecțioase, cu respectarea art. 23 din Regulamentul sus citat, publicat în Legea Sanitară veche vol. I pagina 451 pe care îl trimitem în copie.

Art. 23 — Se vor izola cadavrele persoanelor încetate din viață de boale transmisibile. Locuitorii caselor vecine vor fi povățuiți ca să nu între în casa în care se află mortul, iar cei cari îl însoțesc la cimitir, să se adune în curte în aer liber. Asemenea cadavre nu se vor primi în biserică, ci se vor duce deadreptul la cimitir, după ce vor fi desinfectate în modul prescris în acest regulament la titlurile IV și V.

Medic primar, *M. Vasiliu*

Trimiterea bugetelor pe 1933-34

Circulară No. 1957 din 24 Aprilie către parohiile din Eparhia Iașilor:

Vi se face cunoscut ca în termen de 10 zile să ne înaintați bugetele pe anul 1933—34, urmând ca la neconformare să luăm măsuri.

Deasemenea ne veți înainta în cel mai scurt timp, conturile de gestiune pe 1932 precum și orice lucrări restante ca: bugete, conturi de gestiune, licitații etc.

Consilier Referent, PR. V. MIHAILESCU

Șeful Serviciului
N. Vântu

Dispozițiuni la primirea în călugărie

Circulară No. 1955 din 24 Aprilie, către Mănăstirile și Schiturile din Eparhia Moldovei:

Se pune în vedere Starților de mănăstiri și schituri din această eparhie, de a nu mai primi și recomanda Mitropoliei pentru primire în mănăstire în vederea călugăriei, persoane care nu posedă ca studii cel puțin 4 clase primare.

În viitor nu se va da curs nici unei cereri sau raport, care nu va avea anexat acest certificat de studii.

Mitropolit, PIMEN

Șeful Biroului
Al. Gheorghiu

Excludere din călugărie

Circulară No. 1956 din 24 Aprilie către Mănăstirile și Schiturile din Eparhia Moldovei:

Protosinghelul Luchian Zagan din mănăstirea Horaiața jud. Neamțu, părăsind mănăstirea fără învoirea starețului, a fost exclus din călugărie.

Se pune în vedere tuturor stărilor din eparhia noastră, de a nu-l primi sub nici un motiv, în cazul când ar încerca să se stabilească în altă mănăstire.

Mitropolit, PIMEN

Șeful Biroului
Al. Gheorghiu

Norme de salarizare

Serviciul de învățământ local No. 9259 din 19 April 1933

Inalt prea Sfințite

Mai jos vă comunicăm în copie ord. No. 482424/933 al Ministerului de Finanțe cu rugămintea să vă conformați întocmai.

Șeful Serviciului (ss) **Băleanu**

Șef de Secție (ss) **Stegărescu**

Copie de pe adresa Ministerului Finanțelor Direcțiunea Contabilității Generale a Statului și a Finanțelor Publice No. 482442 29/3/933.

Domnule Administrator Financiar Iași

Pentru stabilirea modalității de plată a salariilor funcționarilor publici de orice categorie în funcțiune de plată impozitelor către stat, Ministerul de Finanțe a stabilit următoarele criterii care vor servi ca norme generale pentru viitor.

1. Ordonatorii primari și secundari vor alcătui statele și vor ordonanța sau mandata salariile în întregime.

2. Concomitent cu prezentarea ordonanței sau mandatului de plată spre încasare se va anexa în triplu exemplar, un tablou nominal cuprinzând pe toți funcționarii care nu și-au plătit impozitele către stat.

3. Administrația financiară va reține din valoarea ordonanței sau mandatului de plată suma datorată ca impozite și o va consemna la depuneri pe numele titularului.

4. Recipisa de consemnare va fi păstrată de către D-1 Administrator financiar personal și în schimbul ei, va elibera

mandatarului o adeverință din care să se constate motivul reținerii.

5. Mandatarul va obliga pe funcționarii respectivi ca imediat după primirea soldei sau a salariului să-și plătească impozitele la percepțiile respective și să prezinte cuvenitele recipise.

6. Mandatarul când se va găsi în posesia tuturor recipiselor de plata impozitelor înscrise în tablou, le va prezenta Administrației financiare împreună cu adeverința eliberată de către acea administrație.

7. Administrația financiară va lua notă și va elibera recipisa Casei de Depuneri pe baza căruia, mandatarul va ridica suma consemnată spre a fi distribuită celor în drept.

8. În cazul când un funcționar tot nu achită impozitul într'o lună cu ocazia plății salariului pe luna următoare acel funcționar va fi șters din statul de plată, fără nici o discuție.

9. Dispozițiile ordinului de față vor fi aplicabile tuturor funcționarilor publici, civili, militari, eclesiastici etc. și la fiecare sfârșit de trimestru.

10. De neexecutarea acestor dispozițiuni se fac personali răspunzători șefii serviciului de contabilitate ale ordonatorilor primari, ordonatorilor secundari și Administrațiilor financiare.

11. Tablourile nominale și funcționarii cărora urmează să li se rețină impozitele neplătite, vor fi vizate de către D-nii Consilieri controlori sau de către D-nii șefi ai serviciului de contabilitate depe lângă Administrația Financiară pentru mandatele de plată emise de către ordonatorii secundari.

Regulamentarea Te-Deum-urilor

În afară de celelalte slujbe religioase, precum și Sf. Taine pe care le administrează preotul în cursul unui an bisericesc, acesta mai este chemat să slujească și la anumite Te-Deum-uri atât în cinstea Familiei Domnitoare, cât și a zilelor istorice din trecutul glorios al neamului nostru.

În timp ce onomastica Marelui Voivod Mihai se slujește de fiecare preot la Biserica sa, pentru că în această zi a Sf. Arhiepiscopului sânt de împlinit din partea Bisericii pentru enoriași un bogat serviciu de pomenirea repositărilor; pentru toate celelalte Te-Deumuri preotul e poftit să ia parte la Biserica Catedrală. În tocmai așa se și face, în afara Doamne păzește de cazuri de boală sau de alte întâmplări binecuvântate, cari vrând nevrând înlănțuesc plăpânda ființă omenească.

E de văzut cum s'ar putea aranja mai bine sau reglementa faptul cum preoții să se rânduiescă la slujba Te-Deum-urilor, așa fel ca toți să ia parte efectivă la această îndatorire pastorală și civică.

După toată dreptatea și fastul acestui ceremonial, preoții trebuie să se îmbrace cu toți și să slujească numai la 10 Mai și Ziua Eroilor.

Așa cer toate împrejurările, mai ales strălucirea acestor zile istorice, în lumina cărora trebuie să strălucească și sufletul nostru omenesc; mai ales personalitatea preotului. Vorbim aici de lucrurile care se petrec la oraș. Pentru celelalte Te-De-um-uri nu-i de nevoie să slujească toți preoți în sobor, cel mult și pe cât e posibil să asiste toți, dar slujba Te-Deumului să se facă pe rând, călduri călduri, de câte trei preoți și-un diacon. Nu-i nevoie să slujească numai decât protoereul totdeauna. El poate face ca preoții, colaboratorii săi, să-l înlocuească și atunci când el ar fi reținut în administrație și atunci, când ar fi liber. Nu i se poate știrbi astfel nici prestigiul și nici nu i s'ar răpi un drept protocolar. S'ar valorifica și s'ar pune în lucru valoarea preotului, nu să stea numai de priveliște sau de ornament al decorului unui ceremonial.

Este în deobște cunoscut că bietul protoereu se menține și el pe toate pozițiile, numai din pricina „pârdalnicului de culion-roșu“ etc. încolo de mult ființa acestui slujitor a încetat de-a mai palpita în ritmul idealului cultural al Bisericii noastre. Cugetarea și fapta creștină nu-i mai animează!

Protoiereii noștri s'au anchilozat în circumvoluțiunile formelor de cancelarie; unii s'au fanatizat pentru aceste; iar alții vor fi făcând mijloace de parvenire și de încurcare a lucrurilor, dacă nu de lovire în aproapele, atunci când abuzul de putere și pășirea obișnuită alături de legiuirile și regulamentele bisericesti, ar vibra struna sensibilității tuturor aranjamentelor lor. Eu cred că Biserica ar câștiga mult mai mult, dacă coloratura aceasta, care este acum în rândurile preoțimei noastre, ar trece pe seama episcopilor.

Preotului să i se recunoască meritele prin ecoul ce s'ar desface din buna sa reputație, din scrierile sale, din totala sa personalitate morală. El trebuie să se miște liber în societate, deaceia uniforma ce o poartă azi este cea mai adecuată, fără filacteriile și ceaprazurile tuturor cadourilor și temenelilor.

Am colegi preoți din viața universitară eminenti. Mulți din ei s'au anchilozat, fiindcă spinii tuturor boeriilor, culorilor și expedientelor i-au detras din drumul idealului lor. La un congres bisericesc dealfel preoți profesori din București nu-și mai găseau astâmpăr, descoperindu-și burțile lor încercuite în brâne de lățimea a $\frac{1}{2}$ de m. în fața umililor și harnicilor preoți de oriunde erau adunați acolo. Înături deci cu toate mofturile și cu toate aberațiile. Renumele unui preot distins și cult plutește deasupra tuturor numai prin acesta, nu-i nevoie de a i se pune pedici înzorzonându-l cu toate mofturile, ca să nu-și mai poată omul împlini rolul.

Apoi mai am ceva de zis! Nu știu cum s'ar fi petrecând lucrurile prin alte părți, cel puțin în ce mă privește, apoi chiar

în ziua „Inchinării Sf. Cruci“ mi s'a trimis printr'o ordonanță ordinul circular de ținerea cercului pastoral din 21 Mart a. c. tocmai în timpul Sf. Leturghii, când rosteam icteniile antifoanelor. Curată bătae de joc și la adresa mea și a Bisericii?! Cui trebuie să mă dedic mai întâi: lui Dumnezeu sau oamenilor!? Iscălii într'o condică de expediție, citii numai începutul circularii—încolo n'am mai avut cum!

O! Doamne, ce bun lucru ar fi ca, spiritul cel bun al creștinismului să ne insuflă toate actele vieții noastre!

Ce minuni n'am face noi preoții. Dar atâta vreme cât duhul rău ne va învălui întru vremelnicile noastre lucrări, vom păgubi cu toții, dacă nu altfel, apoi vom alunga dela noi pacea sufletului; iar poporul va avea puțința să ne cunoască după dreptate.

Pr. I. Chircă

Recenzii

Note pe marginea unei cărți

L'ortodoxie : S. Boulgakoff

Fenomenul de recrudescență religioasă al epocii noastre e aproape unanim recunoscut. Acel val de spiritualitate ce cuprinde elita intelectuală și care se revarsă dinspre capitală spre provincie, e un fapt notoriu. Sunt anumite ziare și nu din cele mai puțin bune, în foiletoanele cărora sunt desbătute probleme religioase. Toate aceste polemici și eseuri vădesc o constantă preocupare și nevoie, de clarificare asupra marilor probleme creștine. Dar nu numai atât; lumea cultă, influențată într'o mare măsură și de o revistă laică cu preocupări strict spirituale, abordează o serie de probleme creștin-ortodoxe. Dela spiritualitate și creștinism, vedem dezbătându-se probleme ortodoxe. Așa, un distins intelectual, după ce scrisese despre creștinismul lui Eminescu, a scris un judicios articol despre personalitatea ortodoxă a erarului de origină moldoveană Petru Movilă.

Dar în toate aceste discuții, în tot ce se scrie despre ortodoxism sau ating vreuna din problemele sale, se simte acea confuzie a termenilor și noțiunilor, acea lipsă a unui punct sigur de reper, pentru confirmarea și soluționarea certă a problemei discutate, Ortodoxismului nostru, îi lipsește opera sintetică, opera reprezentativă și definitorie care să servească ca izvor de inspirație, sursă de argumentare și care să constituie axa gândirii și vieții ortodoxe. În afară de scrierile sfinților părinți, dar cari nu sunt accesibile decât câtorva specialiști, marea majoritate a clericilor puțin familiarizați cu limba greacă și

lipsită complet de operele acestora, cu atât mai mult marele public, este strein de doctrina ortodoxă. Aceasta-i cunoscută cel mult prin asemănare, din manualele cari expun în franțuzește doctrina protestantă sau catolică. Literatura teologică română în afară de câteva manuale de școală, catehisme oficiale și răzlețe traduceri, nu cunoaște o operă de mari proporții, accesibilă marelui public și unde să se găsească clar și sistematic cristalizată doctrina ortodoxă. Imprejurările istorice poate o justifică, dar lipsa ei nu e mai puțin simțită.

Dacă înainte de războiu această lipsă era mai puțin vizibilă și prin preocupările de altă natură ale laicilor, cât mai ales prin remarcabilele traduceri din rusește, în epoca noastră când și la noi, deabia zorile culturii teologice încep să apară și când răsăritul a tăcut, cartea care trebuia să umple un imens gol, ne-a venit tot din afară și anume : dela Sergiu Boulgacoff, unul din pleiada marilor scriitori ruși, fugit în occident de furia ateismului distrugător, înscăunat vremelnice în fruntea pravoslavnicului popor rusesc. *L'ortodoxie*, cartea despre care este vorba și care-i sortită să facă epocă, a fost salutată în presa ortodoxă cu un viu entuziasm. Pr. Toma Chiricuță o așează —și pe drept cuvânt—pe acelaș plan cu *πηγή γνώσεως* a lui Damaschin.

De-o înaltă factură intelectuală, autorul expune în mod sintetic întreaga doctrină ortodoxă. Incepând cu tradiția și terminând cu eshatologia ortodoxă, nici una din problemele ortodoxiei nu scapă autorului erudit. Un rezumat al cuprinsului nu este posibil căci fiecare problemă este întretășută cu multe altele de care desprinzând-o pare prea banală, iar o înșirare a capitolelor n'ar arăta prea mult. Capitolele prin titlul lor nu-s suficient de elocvente. Unitatea Bisericii, tainele, Fecioara și științii în ortodoxie, sunt destul de obișnuite și cele cari ar putea să surprindă prin nouitatea lor sunt doar : mistica ortodoxă —acea mistică ortodoxă obiect de veșnică polemică și obiect de veșnic dispreț al ultra-naționaliștilor—și ortodoxia și viața economică. Dar dacă titlul capitolelor nu vorbește prea mult, cuprinsul lor te vrăjesc ; căci felul de expunere și modul de argumentare nu sunt deloc comune. Nu e aproape nimeni care să nu fi citit o sumă de tratate despre Biserică sau Sf. Tradiție, nu e nici un manual de dogmatică în care aceasta din urmă să nu fie definită, aducându-se ca sprijin o sumă de citate din Scriptură, sau mărturii de ale Sf. Părinți și totuși cât e de departe de această definiție a lui S. Boulgakoff : „tradiția bisericească este o manifestare exterioară, fenomenală, a unității Bisericii interioare, noumenală. Și înainte de toate, trebuie s'o înțelegem ca o forță vie, ca conștiința unui organism viu, în care toată viața sa anterioară se află închisă. Tradiția nu-i un fel de arheologie, care ar lega prin umbre prezentul cu trecutul, nici o lege, ci-i faptul vieții Bisericii de a rămânea totdeauna identică cu ea însăși ; ea primește o valoare normativă

din cauza acestei identități (pag. 38). Iată dar, în câteva rânduri sintetizată natura și rolul tradiției. E un exemplu luat la întâmplare de claritate, concizie și de înaltă cugetare. L'ortodoxie, operă de sinteză, e lipsită în întregime aproape de lungi citări din Sf. Părinți, conține însă întreg spiritul doctrinei lor. Autorul, nu utilizează nici lungi pasagii din Scriptură, totuși nicăieri nu sunt mai magistral dovedite dogmele și principiile credinței ortodoxe pe bază de texte sante ca în această carte. Toată doctrina ortodoxă, cu întreg cortegiu de probleme ridicate în jurul ei, sunt demonstrate nu numai scripturistic dar și rațional, autorul dispunând de o vastă cultură filosofică, arhicunoscută prin operele sale anterioare filosofico-teologice cât și activitatea sa revuistică apreciată alături de conașionarii săi Behdiaef, Arseniev, Florenski etc. Însă dacă ortodoxismul este discutat și analizat prin prizma modernă a raționalismului, autorul nu înclină nicidecum spre panta raționalismului protestant, care prezintă pentru mulți un fel de miraj, prin faptul că se remorchează ultimilor descoperiri științifice. S. Boulgakoff, reînviază creștinismul Capodochienilor, atât prin dovezile scripturistice, cât și prin argumentele raționale. Nu lipsește însă, nici spiritul apologetic; în tot cursul expunerii deosebiriile dintre legalismul și juridismul catolic pe deoparte și individualismul anarhic și disolvant al protestantismului pe de altă parte, este judicios arătat. Cartea—nu oferă numai oricărui intelectual cât de pretențios—o clarificare desăvârșită a oricărui probleme de doctrină ortodoxă, dar și o sumă de sugestii instructive pentru orice cugetător pe care-l frământă înaltele probleme ale ortodoxismului. Dacă ar fi s'o plasăm printre operele cari au apărut nu de mult în aceiaș colecție „les religions”, prin pasiunea pe care autorul o depune, prin stilul său simplu, clar și totuși captivant, am putea-o situa pe acelaș plan cu monografia lui W. Monod: du protestantisme. Și totuși, câtă deosebire dele apologia spiritului bătaios, aproape sectar, al lui Monod, la expunerea caldă și ponderată al autorului ortodoxiei. Așa dar cartea lui Boulgakoff, aduce un imens serviciu ortodoxismului și umple un mare gol.

Dar cele câteva calități expuse mai sus dau numai o sumară idee despre valoarea acestei cărți; spre a se verifica cele spuse și spre o complectă edificare, invit pe cititor să se împărtășească singur direct la sursă.

Pr. I. Constantinescu

Sulița

Indicațiuni și note rezumative

Curs de Catehetică

(de **Dr. P. Barbu**)

Cartea este scrisă de dl. Dr. Petru Barbu, are ediția III-a 91 de pagini, costul 60 lei, tiparul Tipografiei Diecezane, Caransebeș.

Învățământul religios primar trecut fiind în grija preoțimei noastre ortodoxe în mod natural se simțeste necesitatea de a avea lucrări și manuale de îndreptare pentru preoțime. Lucrarea P. C. Păr. Rector Dr. Petru Barbu cred că trebuie primită cu toată căldura. Ea este scrisă cu temeinice cunoștințe și pe baza unei praxe îndelungate, ținând seama pe lângă principiile pedagogice cele mai alese și de trebuințele speciale profesionale și naționale românești. Cartea o consider de mare folos și de un sprijin foarte puternic în lucrarea pe care are să o facă preoțimea noastră la propunerea religiunii în școlile primare.

Ediția aceasta a III-a se deosebește de celelalte prin câteva schimbări din text și prin adăugiri noi, conform împrejurărilor și trebuințelor actuale.

Autorul are în vedere principiile pedagogice cele mai bune și cele mai corespunzătoare pentru a putea realiza prin învățământul religios primar un succes bun și statornic și totodată a putea face o educație religios morală corespunzătoare trebuințelor impuse de vremurile actuale.

Cuprinsul acestei cărți are pe lângă o introducere patru părți speciale.

În introducere, pe o extensiune de 7 pagini, autorul se ocupă cu educațiunea, necesitatea și mijloacele educative școlare, disciplina, religiunea ca obiect de învățământ, arătând însemnătatea, dar mai ales absoluta necesitate a învățământului religios primar atât pe bază istorică, cât și accentuând că acest învățământ este mijlocul cel mai însemnat de educațiune, în jurul căruia se grupează în mod natural celelalte obiecte de învățământ.

Autorul în mod documentat își susține părerea sa că religiunea nu poate lipsi din planul de învățământ al nici unei școli, fie primară, fie secundară, ba cerând totodată ca religiunea să fie introdusă și în școlile superioare.

Arată că scopul religiunii se cuprinde în scopul educațiunii, și, în școala primară are în vedere în special formarea caracterului religios moral al elevilor, precum și formarea din

elevii școlii primare a viitorilor creștini buni, fii devotați ai Bisericii noastre ortodoxe române.

Vorbește apoi despre noțiunea catehetice, obiectul și împărțirea catehetice, arătând izvoarele din cari rezultă toate cunoștințele omului, prin urmare și totalitatea învățăturilor și a practicilor ce constituiesc raportul omului cu Dumnezeu. Izvoarele acestea sunt natura, viața omenească și descoperirea divină. În continuare vorbește despre metoda de propunere a materiei religioase în școlile noastre.

După aceasta urmează tratarea în particular a celor patru părți sau capitole.

În partea I-a dela pag. 10-14 autorul expune natura ca material de religiune, în special observarea naturii din punct de vedere religios moral arătând cum studiul naturii îl duce pe om fără să vrea de-a dreptul la bunul Dumnezeu și deci la credință.

În partea II-a se ocupă cu viața familiară școlară și socială ca materie de religiune, în extensiune de 14 pagini arătând importanța lucrurilor și momentelor religioase și totodată importanța lor în familie, arătând și ce însemnătate are familia ca factor educator, având părțile sale bune și părțile sale rele. Expune educația prin școală și societate, accentuând îndeosebi de ce însemnătate este personalitatea învățătorului pentru educația religios morală.

În partea III-a pe o extensiune de 48 pagini arată materia de învățământ religios: a) Materia istorică, Sf. Scriptură, istoria bisericească, istorioare religios morale, Viața Mântuitorului accentuând, în deosebi în paragraful 16, că poveștile și fabulele, obicinuite în învățământul religios primar. D-sa nu le poate admite ca materie de învățământ religios. Totodată prezintă și exemple pentru aceasta.

b) Expune materiile abstracte, cunoștințele și învățăturile abstracte din materialul învățăturilor Bisericii ortodoxe, pe cari le consideră ca necesare pentru orice creștin adevărat, pentru ca acesta să-și poată întocmi viața sa de toate zilele după acestea, și ca în toată vremea creștinul să-și poată da seama de învățăturile de credință pe cari apoi să se simtă de obligat a le și pune în practică. Face o expunere a misterelor arătând cum au să fie propuse acestea precum și cari adevăruri din revelația dumnezeiască au să fie propuse în învățământul primar religios și în ce măsură.

Trece apoi la materia practică religioasă în genere, cum au să fie introduși elevii în practica tuturor învățăturilor câștigate în teorie, adică cum dâșii trebuie să participe în mod activ la toată viața bisericească, prin rugăciune, cercetarea bisericii, împărtășirea cu Sf. Taine, participarea la cultul divin și altele.

Expune câteva prelegeri de model, despre rugăciune, Tatăl Nostru, cântarea bisericească, „Veniți să ne închinăm“, apoi

cum au să se facă cetirile biblice, participarea la serviciile dumnezeiești și altele.

În partea IV-a face o grupare a materialului de învățământ religios în conformitate cu cele expuse mai sus. Adaugă o programă analitică, pe care P. C. Sa o susține ca lucrată pe baza principiilor pedagogice cele mai bune.

Expune programa analitică istorică, lecțiuni istorice, câteva prelegeri model, manualele de religie, catehismul religios și felul de a propune după catehism și o programă analitică completă.

x.

Parohii vacante

Parohia **Sf. Ioan Botezătorul**, din orașul Botoșani.

Biserica parohială zidită din cărămidă se găsește în stare bună. Este casă parohială.

Parohia se compune din 200 familii cu 852 suflete.

Parohia **Oanțu** din județul Neamț, are o singură biserică parohială din lemn în stare bună, cu o populație de 215 capi de familie și 697 suflete.

Are casă parohială, Sesia în folosul clerului este în întindere de 6 jum. fălci, majoritatea fânaș.

Parohia **Mastacăn** jud. Neamț, compusă din satele Portărește, Balanu, Marginea și Nichid.

Are biserică parohială din zid în stare bună și filinle : în satul Balan cu biserică construită din lemn și satul Nichid, cu biserică construită din zid în stare bună. Are pământ bisericesc 20 ha. Casă parohială nu este. Are 500 capi de familie.

Parohia **Dersca**, jud. Dorohoi, vacantă prin decesul preotului paroh.

Are o singură biserică.

Sesia bisericii 15 ha., are casă parohială.

Se compune din 520 familii cu 2866 suflete.

Parohia **Dolheștii Mici** din jud. Baia, cu satul Valea Poenii, are o singură biserică parohială, zidită din piatră și cărămidă și aflată în stare bună. Sesia bisericii este 24 hectare.

Parohia are casă parohială și se compune din 370 de familii cu 1600 suflete.

MITROPOLIA MOLDOVEI

FOAIE OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR

A P A R E L U N A R

SUB CONDUCEREA SECȚIEI CULTURALE A CONSILIULUI EPARHIAL

Redacția și Administrația:
Secția Culturală, Sf. Mitropolie

A B O N A M E N T U L
P E U N A N, 150 L E I

C U P R I N S U L :

Biserica binecuvintează și îndrumază mișcarea anti-revizionistă ; schimbul de telegrame între I. P. S. Mitropolit Pimen și D-l prof. I. Găvănescul

Referatele Secțiilor : Culturală, Administrativă și Economică ale Consiliului Eparhial a Mitropoliei Moldovei pe anul 1932, citite în ședința Adunării Eparhiale din 14 Mai 1933.

Instrucții relativ la popririle pe salarii

Norme relativ la compensarea impozitelor

Parohii vacante

Referatul

**Secției Culturale a Arhiepiscopiei Iașilor, cetit în
ședința Adunării Eparhiale din 14 Maiu 1933.**

**Inalt Prea Sfințite Președinte,
Onorați Membri,**

Potrivit prevederilor Statutului de Organizare a Bisericii Ortodoxe Române am distinsa onoare să expun momentele mai principale din activitatea Secției Culturale a Arhiepiscopiei Iașilor în descursul anului 1932.

I. Foaia Oficială „Mitropolia Moldovei“

În afară de lucrările de birou obișnuite, cari s'au ținut la curent, cu toată lipsa personalului birocratic, secția culturală s'a îngrijit să apară lunar foaia oficială „Mitropolia Moldovei“. La înserarea materialului în acest buletin oficial s'a avut în vedere în prima linie publicarea diferitelor ordine, circulări, adrese, care cuprindeau dispozițiuni pentru bunul mers al vieții bisericești. În spațiul rămas disponibil s'au publicat diferite articole ale preoților din eparhie cu constatări și lămuriri, care slujesc la promovarea culturii religioase în genere.

II. Fondul Cultural pe 1932

Fondul cultural acordat de minister Arhiepiscopiei Iașilor pe anul 1932 a fost de 30.000 lei, iar fondul acordat de eparhie pe acelaș an a fost tot de 30,000 lei. Acest fond a fost întrebuințat pentru cheltuețele necesitate cu tipărirea diferitelor circulări, pastorale cu ocazia Sf. Sărbători, diverse instrucțiuni privitoare la predarea învățământului, contribuțiuni ce reprezintă cota de cheltueli de întreținerea Sf. Sinod, cumpărarea diferitelor cărți pentru bibliotecă, ajutorarea unor studenți și seminarisți. Tot din acest fond s'au executat clisee reprezentând vederi instructive din viața Bisericii Moldovei în vederea alcătuirii unui almanah, dar care nu s'a executat, de oarece necesită multe cheltueli și în timpul acesta de criză ar fi o povară asupra preoțimei. Cliseele sunt

în posesia secției culturale și se vor întrebuința atunci când vremurile vor fi mai prielnice.

Fonduri speciale pentru stipendii în străinătate, cum se prevăzuse anii trecuți, n'au mai fost acordate de minister. De altfel fondul acordat de minister nici până acum nu a fost achitat. De modul cum s'a întrebuințat fondul cultural pe anul 1932 există acte justificative, cari se pot cerceta oricând.

III. Societăți pentru combaterea moravurilor rele

La apelul făcut de D-na V. Dr. Hurmuzescu ca Biserica să dea concursul prin preoțimea ei Asociației „Amicele Tinerelor Fete“, Sf. Sinod, în ședința sa din 26 Noembrie 1931 luând cunoștință de caracterul înalt moral și social ce urmărește această asociație, a hotărât ca preoțimea să-i dea tot sprijinul.

Prin circulara No. 1186 din 1 Februarie 1932 secția culturală a făcut cunoscut tuturor parohiilor scopul cel urmărește această asociație. În ultimii ani s'a constatat că există o tendință pronunțată, ca tinerele vlăstare băeți și fete să părăsească satele și să ia drumul orașelor în căutarea unor mijloace mai ușoare de existență. Cum realitatea este alta decât și-o închipuiesc dâșii, aceștia cad fără să vrea pradă cuiburilor de corupție. Microbul boalelor neiertătoare își găsesc sălaș în corpurile lor și în loc de a deveni elemente bune pentru progresul social ajung vagabonzi, cari îngroașă rândurile excrocilor și criminalilor. S'a observat adesea ori că, crimile cele mai orbile sunt făcute de acești deposedați ai soartei. Pentru stăvilirea acestui rău Asociația A. T. F. a căutat să înființeze prin orașe și prin gările principale biouri, care să se intereseze de soarta acestor nenorociți. Cum Biserica urmărește prin scopurile sale caritabile și o îndrumare cetățenească sănătoasă, sprijinul pe care îl poate da ea în această chestiune este de mare importanță. Prin dispozițiile date de secția culturală, ca preoțimea să sfătuiască pe tineri de a nu părăsi satele atrași de mirajul orașelor, ci să-și caute de ocupațiunile agricole și industria casnică, credem că am ajutat într'o mică măsură la lămurirea unei probleme atât de grave.

IV. Predarea învățământului religios în școlile primare

În cursul anului 1932 s'a realizat un vechi deziderat al Bisericii, anume acela: de a administra prin organele ei, preoții, instrucția și educația religioasă morală a copiilor de curs primar. Lupta pentru câștigarea acestui deziderat a fost dusă de preoțime prin congresele ei și prin presa bisericească ani de-a rândul. Prin modificarea art. 61 din Legea Învățământului primar, preoțimea a fost obligată să predea învățământul religios în școlile primare. De oarece punctul acesta câștigat de Biserică deschidea o nouă activitate pastorală Secția Culturală a avut grijă ca să puie la dispoziția preoțimei, prin foaia oficială, instrucțiuni metodice și didactice cu privire la învățământ. Aceste instrucțiuni au fost date de către oameni de specialitate profesori de pedagogie. Măsurile luate de noi au avut răsunet în toate eparhiile. Chiar unele capitole din instrucțiunile publicate în revista „Biserica Ortodoxă”, pe întreaga țară, sunt în spirate din măsurile luate de Arhiepiscopia Iașilor. Aceasta este un punct de onoare pentru Secțiunea Culturală a Mitropoliei Moldovei. Pentru a nu turbura mersul învățământului s'a dispus ca programa și manualele didactice să fie cele în vigoare, până când Sf. Sinod împreună cu Ministerul instrucțiunii vor da noi dispozițiuni. Cercurile pastorale au fost transformate în cercuri didactice, iar subiectele care s'au dezvoltat la aceste cercuri au fost în legătură numai cu învățământul. De asemenea și la conferințele generale preoțești, subiectele date pentru tratare au fost în legătură cu bunul mers al Învățământului religios primar.

Prin circulara No. 6016 din 27 Septembrie 1932 s'a dispus ca preoții să predea 8 ore săptămânal. Acolo unde sunt mai multe școli preotul va preda la una singură iar la celelalte, urmând a preda ca și până acum, învățătorii respectivi.

În ședința adunării eparhiale din 10 Noembrie 1932 s'a discutat măsurile luate de secția culturală, iar hotărârile adunării, care ș exprimă încrederea în preoțime în vederea bunului mers al învățământului, s'au adus la cunoștința preoților prin circulara No. 7123 din 12 Noembrie 1932.

Cum obligativitatea predării învățământului primar n'a

fost înțeleasă de toți, în aceiaș măsură, Sf. Sinod în ședința din 18/II-933 a luat hotărârea, ca toți preoții parohi, diaconi, clerul catedralelor episcopale și al bisericilor particulare, profesori secundari și universitari hirotoniți, consilieri referenți și protopopii, toți sunt obligați a se achita de această sarcină. Cum măsura aceasta a survenit la mijlocul anului școlar nu s'a putut executa întocmai, ca să nu se turbure ordinea stabilită la începutul anului școlar 1932. Din toamna anului acestuia se va face încadrarea preoților în școlile primare dela orașe așa cum prevăd dispozițiile Sf. Sinod.

Din 424 de preoți pe care-i avem în arhiepiscopia Iașilor 358 predau învățământul iar restul de 66 n'au intrat în școli, fie din cauză că sunt prea bătrâni, fie că le-a lipsit timpul necesar. Procentul celor care predau învățământul religios se ridică la aproape 87⁰/₀.

Controlul învățământului religios se face de către P. S. Vicar, Consilierul Referent al secției culturale și Protopopii județelor. Din inspecțiunile făcute până acum rezultă că preoțimea predă cu succes învățământul religios. Raportul dintre învățători și preoți se cimentează pe zi ce trece, așa cum stă bine să conlucreze cele două instituții de cultură ale neamului: Biserica și școala. Ar fi de relevant că din cauza lipsei speselor de transport controlul învățământului este oarecum stingherit.

Cap. V. Mișcarea stilistă și a sectelor

Una din problemele greu de rezolvat, care a preocupat Secția Culturală ani de-a rândul, este mișcarea stilistă ce bătute în județele de munte Neamț și Baia. Mișcarea aceasta a fost speculată de unii călugări vagabonzi pentru interese bănești. Mai la toate ședințele adunărilor eparhiale trecute problema aceasta a ocupat în discuțiune un loc de discuție însemnat. Chiar în adunarea eparhiașă din 10 Noembrie 1932, au propus soluții pentru liniștirea spiritelor d-l Profesor I. Bârliba, d-l Avocat Gh. Ghișescu, Păr. Valeriu Iordăchescu. Punctele principale cari au fost stabilite se rezumau la următoarele deziderate :

1. Să se voteze în Parlament o lege prin care să se oprească propaganda stilistă și ridicarea de biserici în cari să slujească pe stilul vechiu.

2. Să se pedepsească aspru pre cei ce poartă haina preoțească în mod ilegal.

3. Călugării, cari vagabondează să fie trimiși la mănăstirile lor iar cei ce nu ascultă să fie închiși într'o mănăstire aparte.

La repetatele noastre intervenții, Ministerul de Interne, prin adresa No. 2936 din 6 Martie 1933, ne-a făcut cunoscut, că a dispus ca, călugării cari fac propagandă nesocotită și tendențioasă în chestiunea nerecunoașterii calendarului îndreptat, să fie trimiși la urma lor, adică fiecare în comuna sa natală și în cazul când au fost scoși din tagma monahală să fie obligați a desbrăca hainele eclesiastice. Măsura aceasta a făcut ca mulți călugări, cari erau urmăriți în județele Neamț și Baia, să se refugieze în Jud. Iași. S'a trimis Inspectoratului de Jandarmi Iași, precum și legiunilor din Neamț și Baia un tablou conținând numele a 30 călugări, cari agită spiritele pe tema calendaristică. S'ar părea că dispozițiunile luate de a se potoli mișcarea stilistă cu ajutorul forței publice n'ar fi cea mai potrivită; totuși, avându-se în vedere, că propagandiștii au găsit o sursă destul de bogată pentru a-și servi interesele personale prin agitații și refuză cu îndârjire de a intra în sânul Bisericii pe calea unei ascultări pașnice, găsim nimerit ca această dispozițiune poate să aducă la realitate pe acei de rea credință. De altfel, calendariști, nu numai că propagă nesupunere față de erarhia bisericească, dar au început să predice chiar nesupunerea față de autoritatea în genere. Așa, într'un manifest pamflet anonim, care circulă în județul Baia, se amintea poporului de revoluția din 1907.

Merită a fi relevat atitudinea demnă a preoțimii din Jud. Baia, care s'a adunat în orașul Fălticeni și, împreună cu deputații eparhiali locali și cu autoritățile publice administrative, au chibzuit ce măsuri efective ar putea lua pentru liniștirea satelor contaminate de calendariști. S'au înaintat memorii Onoratului Guvern, Sf. Sinod, ba încă mai mult s'a prezentat o delegație în persoană la D-l Prim Ministru expunându-i situația. De rezultatele practice în urma acestor intervenții nu avem știri pozitive. Nu știm dacă s'a introdus în Codul Penal pedepse pentru cei ce fac propagandă deșanțată pe tema calendarului îndreptat.

Conducătorii stilști mereu fac memorii la M. S. Regele

și către Ministerul Instrucțiuni și Cultelor reclamând pe preoții care ș fac datoria, punând în sarcina lor fel de fel de abateri. Acestea sunt mijloace prin care se caută a paraliza contrapropagandă a preoților. În comparație cu anii trecuți mișcarea calendaristică, după rapoartele care ne-au venit—s'a mai potolit. Centrele principale de progagandă au rămas Rădășanii Jud. Baia și Zănestii în Jud. Neamț.

Cu această ocazie țin să aduc la cunoștința Onor. Adunării Eparhiale că *I. P. S. Mitropolitul Pimen*, față de nevoile misionare din Eparhie, propune ca fondul cultural misionar pe anul în curs să fie ridicat la suma de 100,000 lei. Din acest fond se vor ajuta preoții delegați cu combaterea sectelor și stiliștilor, cum și pentru suportarea cheltuelilor pentru tipărirea broșurilor de contrapropagandă.

În ce privește sectele situația lor stagnează. În orașul Iași unii dintre sectanți, fiind urmăriți de Siguranța Statului, —pentru alte chestiuni decât religioase—s'au declarat la Oficiul Stării Civile, că părăsesc religia ortodoxă și rămân fără confesiune. Prin aceste mijloace ei se sustrag dela un control sever; chiar conducătorul sectei evangheliștilor din Iași s'a declarat fără confesiune. Aceasta nu-l împedică de a exercita propaganda pentru captarea de noi prozești la secta din care face parte.

Contra propaganda noastră față de stiliști și de sectanți se stabilește la cercurile mici misionare după necesitățile și circumstanțele locale.

Cu această ocazie trebuie să amintim, că se simte marea lipsă a misionarului eparhial, care funcționa altă dată și care din economii bugetare a fost desființat. Misionarul era factorului care coordona întreg câmpul de activitate de contra propagandă pe întinsul eparhiei. Acum această sarcină în mod efectiv se exercită de către protopopi, căci consilierul referent ori cât de vigilant ar fi din cauza lipsei de spese și a multelor ocupațiuni care-l apasă nu se poate deplasa atât de des în cuprinsul eparhiei.

S'a cerut și mai înainte în adunările eparhiale trecute ca să se poată găsi mijloacele pentru cumpărarea unui automobil, care să servească pentru transportul preoților însărcinați cu propaganda. Acest deziderat cu toată stringenta lui necesitate a rămas și rămâne mereu un „pium desiderium”.

În privința colportajului de cărți cu caracter religios

moral în masele poporului anul 1932 a fost cu totul sterp. Lipsa de fonduri pentru tipărirea cărților necesare, cum și pentru încurajarea autorilor, cari ar avea dragostea să se ocupe cu asemenea lucrări, face ca acest mijloc de propagandă să fie căzut în desuetudine. În depozitul secției culturale se mai găsesc încă un stoc de cărți, cari trebuiesc plătite autorilor ca astfel să se poată distribui parohiilor în mod gratuit.

Cap. VI. Școlile de cântăreți

Pentru pregătirea cântăreților noștri bisericești funcționează 3 școli: în Iași, Botoșani și Piatra Neamț. Necesitatea funcționării acestor școli se vede acum când ministerul a scos din bugetul Statului pe toți cântăreții practicanți. Dacă toți cântăreții bisericești ar fi fost cu școală nu ajungeam la lucrurile de acum, când la multe biserici ambele posturi de cântăreți sunt scoase din buget. De aici se vede nevoia de a da tot concursul pentru bunul mers al acestor școale.

Cap. VII. Seminarele

În cuprinsul Arhiepiscopiei Iașilor funcționează două seminarii în Iași și Dorohoi. Primul este întreținut de Stat iar al doilea pe sama comitetului școlar. Din referințele, ce le avem asupra mersului învățământului în aceste școli clericale, reesă că învățământul se administrează în chip destul de mulțumitor. Din cauza crizei financiare taxele școlare se încasează foarte greu. Directorii acestor instituții ș'au exprimat dorința ca să le vie în ajutor parohiile cu o cotă anuală. Acest lucru, în vremea de acum, e greu de realizat. Se observă că în cl. I-a nu mai este afluența de candidați ca altă dată; aceasta din cauză că perspectiva de a ajunge preot în viață de multe ori nu asigură nici existența. Preoțimea prin nenumăratele curbe puse pe salar ocupă locul de frunte între slujitorii țării și neamului. Ne mângăiem că vremurile aceste grele ne vor solidariza mai mult și ne vor întări în lupta pentru deschiderea orizontului unui viitor mai bun. Încheind referatul nostru putem să afirmăm că, cu mijloacele care i-au stat în putință, secția culturală și-a îndeplinit atribuțiunile sale și acum așteptăm din partea Onoratei Adunări observațiuni, îndemnuri și noi orientări spre o mai spornică realizare.

No. 3009
din 14 Mai 1933

Consilier referent
Pr. Const. Nonea

Referatul

Secției administrativ-bisericească de activitatea ei pe anul 1932.

**Inalt Prea Sfințite Președinte,
Onorați Membri,**

I. Ședințe

În cursul anului 1932 Secția Administrativă a Consiliului Eparhial a Arhiepiscopiei Iașilor a ținut un număr de 4 ședințe și anume: la 23 Ianuarie, la 9 Mai, la 23 Iunie și la 24 Octombrie.

În comparație cu anul precedent numărul de ședințe este același, numai cu deosebirea că în anul 1932 ședințele Secției Administrative au avut loc aproape câte una din fiecare trimestru. De obicei ședințele Secției Administrative sunt în legătură cu necesitățile ocupării parohiilor ramase vacante; deci ele nu au o ordine fixă.

II. Transferări și numiri

Potrivit regulamentului pentru ocuparea locurilor vacante de preoți parohi și preoți ajutori în eparhiile unde nu se practică alegerea, cum e cazul în Arhiepiscopia noastră, vacanțele parohiale se publică în foaia oficială de unde solicitanții iau cunoștință. Principiul călăuzitor la ocuparea unei parohii este cel preconizat în citatul regulament adică: „orice vacanță de parohie se completează prin înaintare, transferare, sau prin o nouă hirotonie”. (Art. 3) Pe lângă aceasta se ține sama în primul rând de titlul academic și de vechimea în parohia de unde voiește candidatul a se transfera.

În ceea ce privește satisfacerea condițiunii pregătirii teologice așa cum prevede Art. 35 din Statutul pentru organizarea Bisericii ortodoxe române, adică candidații trebuie să posede titlul academic de licențiat sau doctor în teologie, în majoritatea cazurilor, la ședințele secției administrative din anul

1932, această condiție a fost satisfăcută. Din expunerea ce urmează se poate evidenția acest lucru.

Din cele 16 parohii vacante care au fost în discuțiunea consiliului secției ad-tive 14 au fost ocupate după cum urmează: 4 prin transferare, iar 10 prin noi hirotonii.

III. Studiile celor transferați

Ca studii preoții cărora li s'au aprobat transferarea posedă următoarele titluri:

Doi licențiați dela facultatea de teologie din Cernăuți;

Un absolvent al Academiei teologice din Arad;

Un preot din eparhia Clujului student anul I la Cernăuți.

IV. Studiile celor hirotoniți

În privința numirilor noi în preoție consiliul secției ad-tive al Arhiepiscopiei noastre a ținut, cu tot dinadinsul, să selecționeze elementele din cele mai bine pregătite. Astfel din cele 10 numiri 9 candidați sunt licențiați în teologie, iar unul în ultimul an al facultății. Origina acestor candidați în majoritatea cazurilor sunt din cuprinsul Arhiepiscopiei noastre. În ce privește proveniența titlurilor academice ele se împart după cum urmează:

6 licențiați dela facultatea de teologie din Cernăuți;

2 " " " " " " București

1 " " " " " " Kișinău

1 student anul IV " " " Kișinău

Două parohii au rămas neocupate în cursul anului 1932 din motive binecuvântate. Parohia Mastacăn din jud. Neamț care a fost contaminată de stiliști și care a fost încredințată Arhimandritului Mina Prodan spre suplinire. Acest călugăr a reușit să liniștească spiritele în parohie făcând serviciu zilnic ca la M-re, ceiace un preot de mir cu greutăți familiare nu ar fi putut face.

Parohia Lișna fiind o parohie cu fonduri proprii, deci nebugetară, nu s'a putut ocupa decât anul acesta, când s'a prezentat un candidat cu mijloace de existență proprii. Consiliul eparhial al secției ad-tive a avut aceasta în vedere, ca nu cumva preotul să se dea la abuzuri în parohie sau să rămâie muritor de foame, fiind fără salar.

V. Numărul candidaților de hirotonie

Este interesant de relevat faptul că la parohiile vacante nu se mai prezintă atât de mulți absolvenți de seminar. Din 25 de candidați de hirotonie la cele 14 parohii vacante 9 au avut titlul de licențiați în teologie, iar restul fiind studenți în anul I—IV.

Faptul acesta desigur că este îmbucurător pentru viitorul Bisericii având în vedere situația grea care ne apasă. Nu trebuie însă să se treacă cu vederea, că pe zi ce trece numărul licențiaților în teologie se sporește iar locurile vacante se micșorează. Avem astăzi o mulțime de absolvenți de seminar cari nu pot ocupa parohii în fața celor cu titluri superioare. Aceștia se mângăie cu speranța, că după ce-și vor termi studiile academice, se vor putea plasa. Aici stă punctul nevralgic, căci după datele care le avem nu se va putea face o îmbunătățire a situației teologilor noștri decât : sau prin o nouă ratunjire a parohiilor cu mai multe biserici și prea întinse sau prin deschiderea posibilității ca tinerii seminariști să poată urma și alte facultăți în afară de teologie. Aceasta cred că ar fi soluția cu care să se înlătore deocamdată problema plasării candidaților la parohii, titrați în teologie,

VI. Câte parohii au fost vacante ?

În raport cu anii precedenți se observă o descreștere înceace privește vacantarea parohiilor. În 1932 scăzându-se cele 4 transferări rămân 12 parohii. Numărul lor față de trecut este 50% în minus. Aceasta dovedește că, cadrele preoțimei sau întinerit cu elemente noi.

VII. Demisii

Vacanțele parohiale din cursul anului 1932 s'au produs prin demisii din preoție sau prin decese. Au demisionat 2 preoți din cauză de bătrânețe. În raport cu anii precedenți numărul demisiilor s'a micșorat.

VIII. Decese

S'a mai produs vacanțe parohiale și prin decese. Numărul deceselor în cursul anului 1932 a fost de șapte. Propriu zis în decursul aceluși an am avut 9 vacanțe, restul până la 16 sunt ramase din anii precedenți.

IX. Parohii vacante

În timpul de față în cuprinsul Arhiepiscopiei Iașilor se găsesc 3 parohii vacante: parohia Dănești jud. Neamț, vacantă prin transferarea preotului la o parohie din orașul Botoșani, parohia Giurgești jud. Baia vacantă prin transferarea preotului la parohia Dolheștii Mici și în fine parohia Mastacăn.

Țin să aduc la cunoștința Onoratei Adunări Eparhiale că Ministerul Instrucțiunii și Cultelor prin adresa No. 45270/5362 din 13 April 1933 ne face cunoscut că două parohii Oanțu și Mastacăn din jud. Neamț au fost scoase din bugetul anului în curs ca neocupate până la 31 Martie a. c. Aceste parohii se pot ocupa numai în cazul când avem în eparhie alte două parohii vacante. De altfel parohia Oanțu a fost ocupată în ședința consiliului secției Ad-tive din 7 Mai a. c., punând în locul ei parohia Dănești jud. Neamțu.

X. Cântăreții bisericești

În ce privește cântăreții bisericești numirile lor se fac în baza recomandării consiliilor parohiale și a proto-popiilor respective. Dela 1 Ianuarie 1932 și până la 1 Noembrie 1932 au fost numiți 25 de cântăreți cu școală și 3 cântăreți cu practică. Aceștia toți au fost recunoscuți de Minister

Dela 1 Noembrie 1932, din cauza economiilor bugetare, ministerul nu a mai recunoscut nouile numiri până la 1 Aprilie 1933. În acest timp au fost numiți 17 cântăreți, toți absolvenți ai școalelor de cântăreți.

Un fapt care a adus o oarecare turburare în bunul mers al Bisericii a fost și măsura luată de minister ca toți cântăreții fără școală să nu fie prevăzuți cu salar în bugetul pe 1933-934. Se întâmplă că la multe biserici ambele posturi de cântăreți să fie ocupate de practicanți. În caz de deces al unui practicant postul nu se poate ocupa nefiind trecut în buget. Ministerul cultelor prin adresa No. 53448/6208 din 28 Aprilie a. c., ne face cunoscut că toți cântăreții practicanții deși vor fi scoși din statele de plată ei vor funcționa mai departe în mod onorific, beneficiind de celelalte folosințe ca: venitul epitrahilutui, pământ etc.

Pentru cântăreții numiți delă 1 Noembrie 1932 și până la 1 Aprilie a. c., și cari n'au fost recunoscuți, s'au făcut

intervențiile necesare pentru a fi recunoscuți și trecuți în state. Se așteaptă dispoziția ministerului.

XI. Instanțele de judecată

Forurile de judecată bisericească instituite prin lege pe lângă Arhiepiscopia Iașilor și-au dezvoltat activitatea în cursul anului 1932 după cum urmează :

1. Judecătoriile protopopești, în competența cărora intră abaterile personalului inferior bisericesc cântăreți și parclisieri au ținut un număr de 4 ședințe, judecând 4 cazuri.

2. Consistorul Spiritual Eparhial a ținut o ședință judecând 2 cazuri și

3. Consistorul Metropolitan Apelativ a ținut 2 ședințe având a judeca 10 procese din care numai 1 s'a judecat și restul s'a amânat pe anul în curs.

Toate aceste instanțe de judecată funcționează cu totul onorific.

Din cauza lipsei de mijloace membrii Consistorului Metropolitan Apelativ nu pot lua parte la ședințe. La intervențiile noastre pe lângă Episcopiile sufragane și Metropoliile Bucovinei și Basarabiei, ca fiecare eparhie să-și plătească spesele de transport pentru delegatul ei în Consistorul Metropolitan, unele eparhii re-au răspuns că nu pot plăti spese de transport neavând fonduri. Sf. Sinod în ședința sa din 2 Decembrie 1932 a hotărât ca pentru procurarea fondurilor necesare susținerii Consistorilor Spirituale Metropolitane și Central să se perceapă de fiecare apel taxa de 1000 lei și de fiecare recurs taxa de 2000 lei. Apelurile și recursurile fără această taxă nu se vor lua în considerațiune și nu li se va da curs. Sperăm că în urma acestei hotărâri a Sf. Sinod Consistorul Mitropolitan de pe lângă Arhiepiscopia noastră va funcționa în mod satisfăcător.

XII. Locașurile bisericești

O altă latură a activității secțiunii Ad-tive este și aceea de a îngriji ca bisericile să se clădească conform Sf. Canoane și în stilul Bisericii Ortodoxe. Cu toate greutatea care apasă poporul legătura dintre Biserică și credincioși se arată destul de trainică. În timpul anului 1932 s'a aprobat 6 construcții de biserică din nou, în valoarea aproximativă de 1.630.000 lei. S'au făcut reparațiuni la 18 biserici în valoare de 1.96800

În total suma cheltuită cu reparațiuni și ridicări din nou de biserici se ridică la 3.533.800 lei. În comparație cu anii precedenți suma aceasta este mai mică, chiar scăzută în proporțiile de 50%, totuși apreciind că timpurile din ce în ce sunt mai grele se cuvine din partea Bisericii toată mulțumirea față de credincioși și toată lauda față de preoțime, care nu se lasă răpusă de duhul vremii.

XIII. Delimitări de parohii

Pentru a ușura activitatea pastorală Secția Activă a avut grija, la propunerea Protopopiei respective, de a delimita unele parohii care au satele prea împrăștiate. În cursul anului 1932 s'a făcut o nouă delimitare a parohiei Darabani jud. Dorohoi dela care s'a deslipit satul Siliștea format din coloniști fiind departe de parohie de 9 kilometri și s'a atașat la parohia Mileanca, care este mai apropiată, distanța fiind numai de 2 km. Mai sunt în curs a se îndeplini noi delimitări de parohii care se vor spune Onor. Adunări Eparhiale.

Observațiuni generale

În ce privește organele noastre de execuție și control, protopopiile, ele se găsesc în situația nu tocmai avantajoasă. Lipsite de personal de cancelarie necesar unei bune funcționări a biroului, protopopului se răpește timpul necesar pentru inspecțiuni în cuprinsul județului fiind legat de multe ori de rezolvarea urgentă a diferitelor ordine. Diurna mică alocată protopopiei nu permite angajarea de funcționari. Cu toate acestea se remarcă o activitate conștiincioasă a tuturor protopopilor, deplasându-se în anchete și inspecțiuni de cele mai multe ori pe cheltuială proprie, din micul lor salariu. Țin să amintesc că posturile de Revizor Eparhial și de Secretar Eparhial, care au fost suprimate, n'au fost trecute în bugetul anului 1932 cum nici în bugetul anului în curs.

Așa prezentându-se activitatea Secțiunii Active, schematizată în rezumat, pe durata anului 1932 o supun Onoratei Adunări Eparhiale spre a dispune și da noi îndrumări.

Consilier referent
Pr. Const. Nonea

Darea de Samă pe 1932

Secția Economică

**Inalt Prea Sfințite,
Onorați Membri,**

Lucrările îndeplinite de Secțiunea Economică a Mitropoliei se pot împărți în 3 servicii distincte și anume:

I. — Lucrări cu privire la ordonanțarea salariilor personalului bisericesc din Eparhie.

II. — Administrarea bunurilor Eparhiei și

III. — Administrarea averii particulare a Arhiepiscopiei.

Cu privire la ordonanțarea salariilor pe anul financiar pe anul 1932 și 3 luni din 1933, serviciul nostru de ordonanțare, verifică și întocmește toate lucrările necesare plății salariilor până și ordonanțele de plată, urmând ca apoi să fie trimise Serviciului de Ordonanțare dela Inspectoratul Școlar din Iași pentru Județele Iași, Botoșani și Neamț și Inspectoratului de Cernăuți, pentru Județele Dorohoi și Baia.

La aceste inspectorate ordonanțele întocmite de noi se semnează de delegatul ordonator al Ministerului de Instrucție și Culte și se dă descărcare creditului acordat.

Pentru anul 1932 și 1933 încasarea salariilor a fost regulată începând cu luna Maiu.

Toate bisericile însă și instituțiunile bisericești din Eparhie n'au primit salariul pe luna Aprilie, iar parte n'au încasat nici pe Martie și nici chiar pe Februarie 1932.

Această situație pe lângă suferința adusă momentan personalului bisericesc, dar a încurcat foarte mult și socotelele „Cassei de Credit a Clerului” în legătură cu împrumuturile făcute preoților și cântăreților.

Neîncasarea la timp a salariilor și neplata datoriilor a făcut ca, Cassa să jaloneze din nou datoriile pe 1933, aducând prin aceasta o mare perturbare în primirea drepturilor personalului bisericesc, perturbare ce se va resfrânge încă multă vreme.

Dealtfel salariul personalului bisericesc e cel mai mic din toate categoriile de funcționari din țara aceasta.

Bugetele Cultelor se întocmesc după aprecierea ce dau guvernării din București și împrejurimi și nu dă situația

preoților din Moldova și restul țării, unde venitul preoților și cântăreților este foarte redus.

Ca salarii preoțimea și cântăreții sunt împărțiți în 3 categorii după localități și anume: din categoria III-a pe țară fac parte Iași; din categoria X-a celelalte orașe din cuprinsul Eparhiei și din categoria a XII-a, parohiile rurale.

Salarul preoților și cântăreților comparativ cu anul 1930 s'a redus cu aproape 60% la 1 Ianuarie 1932.

Astfel un preot din Iași, licențiat cu 4 gradații, care în 1930 primea ca salariu suma de lei 8700 la 1 Ianuarie 1933 primește suma de lei 4100.

Un preot de țară cu 8 clase seminar cu 4 gradații care în 1930 primea un salariu de lei 5100 primește astăzi 2800 lei lunar.

Un cântăreț din Iași cu 4 gradații care primea lei 3600, lunar, primește astăzi 1900 lei lunar.

Un cântăreț de la țară care primea la 1930 suma de lei 1400, astăzi primește lei 740 lunar.

Din cele de mai sus se vede, că în adevăr salariul personalului bisericesc a scăzut cu peste 50%.

Totalul ordonanțat pe anul 1932 ca salariu personalului bisericesc a fost după cum urmează mai jos de lei 26.317.048 față de lei 60.000.000 cât a fost în anul 1930, deci o scădere aproximativ 60%:

Iași:		Botoșani:	
<i>Urbane</i>	1,700,000 lei.	<i>Rurale</i>	3,466,092 lei.
<i>Cancelaria Mitrop.</i>	820,000 „	<i>Urbane</i>	1,524,816 „
<i>Catedrală</i>	„ 400,000 „	<i>Mânăstiri</i>	168,000 „
		<i>Suplimentare</i>	17,500 „
<i>Rurale</i>	3,480,000 lei.	<i>Total</i>	5,176,408 „
<i>P. S. Vicar</i>	184,000 „		
<i>I.P.S. Mitropolit</i>	340,000 „	Baia:	
<i>Corul</i>	85,000 „	<i>Rurale</i>	2,568,472 lei.
<i>Școala de Cântăreți</i>	180,000 „	<i>Urbane</i>	660,000 „
<i>Mânăstire</i>	74,200 „	<i>Mânăstiri</i>	228,000 „
<i>Total</i>	7,263,400 „	<i>Suplimentar</i>	24,000 „
		<i>Total</i>	3,480,472 „
Neamț:		Dorohoi:	
<i>Rurale</i>	4,217,868 lei.	<i>Rurale</i>	2,850,000 „
<i>Urbane</i>	1,191,096 „	<i>Urbane</i>	924,500 „
<i>Mânăstiri</i>	1,092,804 „	<i>Mânăstire</i>	46,500 „
<i>Suplimentare</i>	74,000 „	<i>Total</i>	3,821,000 „
<i>Total</i>	6,575,768 „		

Afară de aceasta, prin bugetul anului în curs 1933—1934, s'au redus toți cântăreții fără școală—practicanții—, după 10-20-30 ani de serviciu.

În Eparhia noastră în felul acesta s'au redus:

64	cântăreți	rurali	în	jud.	Iași.
50	"	"	"	"	Botoșani
2	"	urbani	"	"	"
49	"	rurași	"	"	Dorohoi
4	"	urbani	"	"	"
44	"	rurali	"	"	Baia
3	"	urbani	"	"	"
18	"	rurali	"	"	Neamț
1	"	urbani	"	"	"

Total 236 cântăreți, reduși din Eparhia noastră, iar în toate Eparhiile vechiului regat după buget aproximativ 1800 cântăreți.

Această măsură s'a luat după ce în 1931 au fost reduși paraclisierii parohiilor urbane, Revizorul Eparhial, Misionarul și protopopiile de circumscripție.

Situația aceasta, dă de gândit și nu știm ce surprize poate aduce viitorul.

Dacă bisericile și parohiile ar avea venituri, situația n'ar fi de desperat.

Situația însă a veniturilor bisericilor din Eparhie, atât la orașe cât și la țară nu-i din cele mai fericite. La orașe, afară de câteva biserici cu venituri proprii—celelalte sunt cu totul sărace. Bugetele lor nu însumează decât o mie, două de lei, cu care nu se poate face aproape nimic.

La țară, singurul venit, pe care îl au bisericile, e cel din terenurile bisericesti—dela bisericile filiale.

Dar și aici, dacă cu câțiva ani în urmă aceste terenuri se arendau cu prețuri fabuloase dela 1000-2000 lei hectarul, astăzi avem foarte multe cazuri, când nu se poate obține decât 100-200 lei hectarul și chiar cu acest preț, arenzile nu se plătesc.

Astăzi foarte multe biserici, au de încasat zeci de mii de lei dela arendași ce foarte cu greu vor fi încasați.

După informațiile ce avem, bisericile din Eparhie, au datorii de încasat, între 3-4 milioane.

O situație exactă nu se poate avea, întrucât datoriile fluctuiază din zi în zi.

Administrarea averilor bisericesti se face de organele legale ale parohiei: epitropie, consiliu și adunare eparhială.

Totuși, nici o mișcare nu se poate face în bunurile bisericesti, fără știința și aprobarea Consiliului Eparhial—respectiv Secția Economică.

Toate bugetele instituțiilor bisericesti, conturile de gestiune, etc., se verifică, se descarcă și aprobă de Secțiunea Economică a Mitropoliei.

Arendările, închirierile, vânzările, schimburile de teren, donațiunile, etc., care altă dată erau de competența Ministerului și Parlamentului, astăzi se desăvârșesc prin Consiliul și Adunarea Eparhială. Fac excepție: donațiunile, ce trec de 50.000 lei, care în conformitate cu Legea Cultelor, trebuie să treacă prin Minister și prin Parlament,

În cursul anului 1932-1933 s'au arendat, conform borderourilor întocmite la vreme, terenuri în întindere de 12194 cu un preț total 404.029 ceiace revine pe hectar 300 lei.

Repartizarea de pe județe este:

1. În Județul Iași 313 ha plus 7 imobile cu 114.467 plus Lei 261.500 pentru imobile.

2. În Județul Botoșani 238 plus 4 imobile Lei 122.100 plus Lei 45400 pe imobile.

3. În Județul Dorohoi 177 ha cu lei 46.464

4. „ „ Baia 241 ha cu lei 73.298

5. „ „ Neamț 250 „ „ „ 47.700

Total 1219 ha „ „ 404.029

Pentru 11 imob. Lei 306.900

Total General 710.929 lei

La averea bisericeii din cuprinsul acestei Eparhii, s'a adăugat în cursul anului 1932, următoarele;

Prin donații

1. Un imobil în Str. Sărărie în imediata apropiere de Biserica Vulpe din Iași, filială la Bis. Sf. Atanase și Kiril, donat de defuncta Natalia Stănoiu.

2. Un imobil situat în Str. I. C. Brătianu—Iași—donat de aceias defunctă Natalia Stănoiu, Bisericeii Vovidenia filială la Biserica Golia din Iași.

Despre aceasta tratează referatul prezentat Consiliului și Adunării Eparhiale din Martie 1932.

3. Un imobil situat în Iași Str. Micșunelelor No. 4, donat Bis. Sf. Dumitru Misai din Iași.

4. Suma de 4000 lei titluri de rentă expropriere, donată de D-1 D. Zăhărescu din Craiova Arhiepiscopiei Iașilor.

5. Din diferite obiecte de valoare, donate de Dr. Gavrilescu din Iași, Mănăstirii Văratec. Valoarea donației se cifrează la 30.000 lei.

6. 24 prăjini vie plantată pe rod, în satul Scobinți și 28 prăjini loc de grădină cu livadă, donate de defuncta Maranda T. Tofan, Bisericeii din satul Scobinți Jud. Iași.

7. Un hectar teren, cu destinație pentru cimitir, donat de către Obștea Tg. Ștefănești din Jud. Botoșani parohiei Ștefănești.

8. Două mii 952 m. p. cu o casă și atenanse, donată de către Primăria Com. Ștefănești, Bisericeii din parohia Ștefănești Sat.

9. O casă cu grădină și loc, cu destinație de casă parohială la parohia Cernești Jud. Botoșani, donată de Primăria Comunei Todireni.

10. 20 prăjini teren, donate de locuitorii Uglea și Butnariu, Bisericeii din Vascani Jud. Baia.

11. 2 ha. teren, donate de către Eleonora Gr. Lateș din Fălticeni, Bisericeilor din parohia Sf. Ilie Fălticeni și din satul Râșca Jud. Baia câte un hectar fiecare.

12. 25 prăjini loc pentru biserică și cimitir donate de locuitorul Gh. Lungu Bis. din Hârtop Jud. Baia.

13. 12 prăjini donate de locuitorul Gr. Aprofirei cu destinație de cimitir Bis. din parohia Siminicea Miclescu Jud. Botoșani.

14. 12 prăjini teren pentru casă parohială, donat de către Profira N. Ștefănescu Bisericeii din parohia Hilișeu Gafencu Jud. Dorohoi.

15. 45 prăjini loc de grădină donat de locuitorul D. I. Arnăutu Bis. din Satul Ocea Jud. Neamț.

Prin tranzacții și schimburi

1. Schimbul de teren survenit între Primăria Orașului Botoșani și parohia Ruset, pentru deschiderea unei strade în interes public.

2. Prin tranzacția și schimbul de teren survenit între parohia Negrești și locuitorul V. N. Mățoaia.

Prin cumpărare

1. Prin cumpărarea dela vecini a câțiva metri teren a-lăturat de casa parohială la parohia Ștefănești jud. Botoșani.

Tot această parohie în acelaș timp a făcut un schimb de teren cu locuitorul N. Cadinoiu.

2. Prin cumpararea a unei case parohiale Trușești jud. Botoșani cu suma de lei 85.000.

În acelaș timp se intervine de parohia Banu din Iași pentru vânzarea câtimei de 283 m. p. teren, proprietatea Bis. Filiale Mitoc din Iași.

Toate aceste chestiuni au fost discutate și aprobate de către Adunarea Eparhială ținută la 10 Noembrie 1932.

Dela această dată și până astăzi, adică în cursul restului de an 1932 și începutul anului 1933, deasemena s'au adăugat la averea bisericeii din cuprinsul Eparhiei noastre următoarele:

Prin donații

1. Un hectar teren donat de locuitorul I. Hrișcă Bisericeii parohiale Dumești jud. Iași.

2. 35 arii teren grădină, cu destinație de a se clădi casă parohială, donat de către D-l Dr. N. Grigorescu, Bisericeii din parohia Prisăcani jud. Iași.

3. 2 Hectare teren donat de locuitorul Al. Tănase. Bisericeii din satul Tabăra jud. Iași.

4. O casă cu 2 odăi, atenanse și grădină, donate prin testament de locuitorul Vasile I. Ciuciu, Bisericeii din parohia Lozna jud. Dorohoi.

5. 18 Prăjini teren, în interesul lărgirii cimitirului donat de locuitorul Gh. Scutelnicu Bis. din parohia Liteni.

Prin tranzacții și schimburi

1. Schimbul de teren survenit între Comitetul Școalei din satul Simca și Bis. din parohia Sasca jud. Baia, în interesul de a se clădi o școală primară în sat.

2. Schimbul de teren survenit între Bis. parohiei Broscăuți jud. Dorohoi și locuitorii Nec. Gheorghită și Anica Pascariu, în interesul lărgirii cimitirului satului.

3. Schimbul de teren survenit între parohia Hangu jud. Neamț și locuitorul Th. Acatrinei.

Prin cumpărare

1. O casă cu atenanse, grădină și curte, cu destinație de casă parohială la parohia Zaboloteni jud. Iași, cumpărate dela locuitorul I. Răileanu cu preț de 65.000 lei.

Prin tranzacții

1. Tranzacția intervenită între parohia Bis. Golia din Iași și D-l antreprenor Gh. Luchian, în interesul de a se clădi o construcție pe locul bisericii din str. Sf. Teodor colț cu str. Eminescu, urmând ca antreprenorul să se folosească de ea timp de 22 ani.

2. Prin tranzacția survenită între Bis. Sf. Atanasie și Kiril din Iași și D-na Zoe Possa care urmează a clădi pe locul bisericii o casă de locuit, dela care va avea uzufructul cât va trăi.

3. Prin tranzacția survenită între Bis. Talpalari jud. Iași și soții Ioan și Rozalia Bădic, care se obligă a construi pe locul bisericii, o casă cu parter și etaj, urmând a se folosi de uzufruct cât vor trăi.

Prin schimburi

1. Prin schimbul de teren survenit între parohia Drăgușeni și locuitorii satului Podriga, în interesul lărgirii cimitirului satului,

In acelaș timp, se propune vânzarea a 2000 m. p. teren proprietatea Bisericii Toma Cozma din Iași.

Toate acestea vor face obiectul discuțiilor în Adunarea Eparhială de astăzi.

Revenind acum din nou la bugetele întocmite de toate instituțiile din cuprinsul Eparhiei noastre, cercetate și aprobate de Secțiunea Economică, ca expresie a Consiliului Eparhial, vedem că în cuprinsul Eparhiei noastre, bisericile după averea lor pot fi clasate în 3 categorii :

1. Biserici cu venituri proprii îndestulătoare sau aproape îndestulătoare, pentru a-și susține nevoile fără ajutorul statului a căror venit trece de 40.000 lei.

2. Biserici cu venituri mijlocii, dela 10,000-40.000 lei.

3. Biserici sărace a căror bugete nu trec de suma de 10.000 lei.

Tot după aceeași normă pot fi clasate și mănăstirile din cuprinsul acestei Eparhii.

Cercetând îndeaproape bugetele celor 500 de unități bisericesti, enumerăm în primul rând bisericile din categoria I-a din orașul Iași pe anul financiar 1932 și avem :

1. Arhiepiscopia Iașilor cu un total de venituri		
de lei		1,678.070
2.	Școala de Cântăreți venituri lei	127.000
3.	Biserica Talpalari „ „	235.777
4.	„ Banu cu fil. Mitoc „	133.420
5.	„ Lozonschi „	150.700
6.	„ Balș—Sf. Sava „	228.000
7.	„ Bărboiu „	141.400
8.	„ Buna Vestire „	140.000
9.	„ Barnoschi „	71.900
19.	„ Golia-Vovidenia „	72.060
11.	„ Sf. Paraschiva Păcurari	389.240
12.	„ Sf. Andrei „	45.000
Venitul total a acestor biserici este de lei		<u>3.176,790</u>

Adăugând la această sumă veniturile celorlalte biserici din Iași, din categoria II-a și III-a, care toate însumează suma de lei 620.760, avem un total general al veniturilor bisericilor parohiilor urbane din Iași și județ, de lei 3,797.550.

În celelalte capitale de județ, n'avem biserici care să intre în categoria I-a, în ce privește veniturile lor.

Venitul bisericilor urbane din Botoșani și județ, însu-		
mează lei 146.200		146.200
Idem orașul Fălticeni și urbane jud. Baia	lei	148.340
Idem „ Dorohoi „ „ „ Dorohoi „		140.880
Idem „ P. Neamț „ „ „ Neamț „		<u>152.350</u>
Totalul acestor venituri este de lei		587.770

În ce privește parohiile rurale avem următoarele :

1. Bugetele parohiilor jud. Iași	însu-	mează lei	631.240
2. „ „ „ Botosani	„	„	641.790
3. „ „ „ Neamț	„	„	416.490
4. „ „ „ Dorohoi	„	„	445.670
5. „ „ „ Baia	„	„	<u>313.600</u>
	Total		2,448.790

Totalizând bugetele tuturor parohiilor urbane și rurale avem un total de lei 6.834.090.

Trecând la mănăstiri avem următoarele :

1.	Bugetul M-tirei	Neamțu	însumează lei	1042.600
2.	"	"	Secu	210.000
3.	"	"	Agapia	147.550
4.	"	"	Varatec	191.200
5.	"	"	Agafon	6060
			Total	<u>1.598,410</u>

Celelalte toate la un loc însumează suma de lei 319.950.

Total general suma de lei 1.917.360.

Adunată această sumă cu sumele de mai sus ce reprezintă venitul tuturor bisericilor afară de mănăstiri avem un total de lei 8.751.451.

Dar în legătură cu bugetele, avem conturile de gestiune care se întocmesc de unitățile bisericești și se verifică tot de Secțiunea Economică a Mitropoliei.

Aci e de observat, o foarte puțină atenție la bisericile cu venituri mici, în genere cele rurale, cu venituri din arendări de terenuri.

Din anul 1928 de când s'a dat de către Minister, administrarea acestor averi preoților și până astăzi, sunt 5 ani și cu regret arătăm că foarte multe parohii nu și-au înaintat conturile de gestiune. Și avem cazuri cum e parohia Ciurbești din jud. Iași, care în acest timp n'a întocmit și înaintat nici bugetul, deși biserica arendează 5 terenuri bisericești în întindere de peste 60 Ha. și au fost ani—1928, 1930, când parohia anual urma să încaseze ca arendă peste 50.000 lei. În timpul din urmă s'au luat măsuri cu privire în acest caz.

Lipsa unui aparat de control, în afară la parohii aduce asemenea încurcături.

Protopopiile nu mai pot face astăzi față lucrărilor. Altădată era la protopopii o adevărată cancelarie ținută în cele mai bune condițiuni având personal de ajutor subprotopopii și secretarii, cum și un om serviciu. Astăzi însă protopopul trebuie să facă de toate: anchete, corespondență, poștă, socoteli cu cassa Clerului, Cassa Corp. Didactic, Mitropolie, întocmirea statelor de salar și plata salariilor, care toate la un loc îi ocupă tot timpul disponibil.

Pentru a eși din această stare și a scoate la lumină situația încurcată a f. multe parohii, este necesar ca Mitropolia să aibă, precum am aratat și în referatele din anii din

urmă, un serviciu de control extern, care să înceapă verificarea gestiunilor tuturor parohiilor și să avizeze la mijloace de îndreptare după împrejurări; căci lucrurile nu se mărginesc la cazuri sporadice, sunt foarte multe parohii, sute chiar, cu situația încurcată.

Adesea s'a încasat sume de bani și s'au cheltuit fără formă și justificare.

Sunt apoi arendași răi platnici, care deși nu intră în legea de suspendare a execuțiilor, cu toate acestea nu sunt urmăriți prin judecată și biserica ca instituție suferă.

Legăturile între preoți și popor, ca și între popor și episcopie și consiliul parohial, fac adesea ca cei datori să nu fie urmăriți și să avem milioane restante neplătite bisericilor.

Prin controlul arătat, s'ar pune odată la punct și s'ar isprăvi cu această situație neclară. Cine solicită și merită scăderi de arenze, să li se admită cu condițiunea de a lichida imediat plata datoriilor. Altfel, să fie dați judecăței și urmăririi.

S'a propus de către Adunările Eparhiale anterioare, ca pământurile bisericesti în plus, să se arendeze preoților și cântăreților prin bună învoială, cu preț redus. Cu începere din toamna anului trecut 1932, s'a pus în practică acest deziderat și avem astăzi arendate foarte multe terenuri preoților și cântăreților.

În fine ajungem la partea ultimă a chestiunii :

La administrarea averii particulare a Arhiepiscopiei noastre.

Pentru lămurirea și cunoașterea lucrurilor, în vedere că suntem în primul an după alegerea noului Consiliu și Adunări Eparhiale țin să arăt în scurt inventarul statistic a averii imobile de care dispune această Arhiepiscopie.

Arhiepiscopia noastră dispune și are spre întreținere și administrare Catedrala Centrală Metropolitană cu parcul împrejmuit, palatul Metropolitan, Cancelariile, locuințele personalului bisericesc și de serviciu, atenansele, etc.

Apoi bisericile monumentale : Sf. Trei Erarhi și Sf. Neculai Domnesc, cu parcurile și curțile lor.

Arhiepiscopia noastră își crează astăzi veniturile din exploatarea pădurilor date spre folosință de stat prin noua lege de organizare bisericască, situate la Valea Alunului și Vocotești din jud. Iași și Tărcuța din Comuna Tarcău jud. Neamț.

Intinderea pădurilor din jud. Iași este de 390 Ha. iar acele dela Tărcuța din jud. Neamț de 110 Ha, avem deci un total de 500 Ha pădure.

Mai are Mitropolia 50 Ha teren în județul Soroca, Com. Visoca, satul Dărcăuți.

Celelalte venituri ce le are Arhiepiscopia noastră provin din cupoanele titlurilor de expropriere în valoare nominală de 3.862.500 lei, care ne dau un venit de aproximativ 180.000 lei, cum și dobânzile eventuale depuse la bănci.

Situația fondurilor depuse de către Arhiepiscopia noastră la bănci vom arăta detaliat la predarea gestiunii pe 1933-1934.

Afară de cele arătate mai sus, Arhiepiscopia noastră are ca fond 200 Ha. teren moșie la Popricani și Lungani jud. Iași—câte 100 Ha fiecare, date Mitropoliei de stat cu ocazia exproprierii, în conformitate cu legea de organizare bisericească.

Aceste moșii sunt date spre folosință I. P. S. Mitropolit.

Deasemenea tot spre folosința I. P. S. Mitropolit este și via din podogoria „Doi peri” Com. Bucium jud. Iași, în întindere aproximativă de 5 Ha.

Moșia și via se administrează personal de I. P. S. Mitropolit prin un Econom al palatului, care răspunde direct I. P. S. Sale.

De alte imobile Arhiepiscopia noastră nu dispune.

Bugetul ce urmează a prezenta pe anul în curs 1933-1934 însumează suma de lei 1.295.000.

Această sumă la încasări credem că nu va fi reală, întru cât este foarte greu a se încasa față cu criza de astăzi și legile de protejare a debitorilor, ca dobânzi suma de lei 100,000.

Tot asemenea sumă de 100.000 lei prevăzută ca venit din exploatarea arborilor deperisanți, încă este în dubiu.

Aceasta atârnă de aprobarea Ministerului Domeniilor și de refacerea tablei de etragereculturală a arborilor, tabelă prevăzută în amenajamentul întocmit pentru pădurile dela Vocotești și Valea Alunului și mai atârnă și de stăruințele pe care le vom pune în această direcție.

Fondurile adunate de Mitropolie în cursul anilor 1927-1932 însumează astăzi un total de lei 3.114,317.

Acest fond s'a depus la diverse instituții financiare din orașul Iași, în scopul de a fructifica cât mai mult. Astăzi însă din cauza crizei prin care trecem, 2 din aceste instituții fi-

nanciare : Banca Marmorosch Blank și Moldova sunt în stare de concordat.

Suma totală la aceste bănci este de lei 408,601.

1,500.000 lei reprezintă creanța ipotecară a fraților Horovitz din str. Ștefan cel Mare No. 9 cesionată nouă de către Prima Societate de Economie Iași, restul sumelor sunt depuse la Banca Românească, Cassa Clerului București, Prima Societate de Economie din Iași, etc.

Poate ar fi cazul ca toate aceste sumi încetul cu încetul să se ridice dela băncile unde sunt depuse, și să fie prefăcute fie în efecte publice, fie să se depună la Banca Națională sau Cassa de depuneri și Consemnațiuni, pe seama Arhiepiscopiei noastre.

Deasemeni, poate ar fi cazul, ca cu aceste sumi să se cumpere un imobil în orașul Iași, ce ne-ar aduce oarecari beneficii, prin chiriile obținute.

Consilier referent
Pr. D. Mișailescu

Iustrucții relative la **popririle pe salarii**

Copie de pe ord. Ministerului de Finanțe No. 24.971 din 25 Aprilie 1933.

Ministerul de Justiție, prin adresa No. 21825 | 933, supunând acestui Departament raportul No. 925 | 933, al Judecătoriei Ocolului II București, prin care se semnalează modul neregulat cum se distribuie de unele Ministere și autorități pendinte, sumele rezultate din popririle ordonate de instanțele judecătorești, În conformitate cu textele de legi referitoare la popririle înființate pe salarii, avem onoare a vă ruga să binevoiți a lua următoarele măsuri :

1) Popririle înființate pe salarii să se execute regulat, reținându-se din salariile funcționarilor numai $\frac{1}{3}$ lunar, oricâte popriri ar fi înființate pe unul și același salariu, excepându-se cazurile de pensie alimentară, în care poprirea merge până la jumătate din salariu, dacă bineînțeles se prevede aceasta în hotărârea judecătorească.

2) Sumele reținute se vor consemna în contul tuturor creditorilor iar recipisele de consemnare nu se vor elibera nici unui creditor, ci se vor înainta direct instanței judecătorești care a ordonat poprirea, singura în drept să dispună în privința distribuirii sumelor între creditori.

3) Dacă pe salariul aceluiaș funcționar s'au înființat eventual mai multe popriri, atunci recepisele de consemnare se vor înainta unei dintre instanțele judecătorești, de preferință aceleia care a ordonat ori a validat *prima poprire*, făcându-se neapărat mențiune, în adresele de trimiterea recepiselor, despre toate popririle ce mai sunt puse pe acelaș salariu, în care scop se va indica: numărul și data ordinilor judecătorești respective către Corpul Portăreilor. pe care bază s'au dresat procesele verbale de sechestru, numărul și data cărților de judecată sau a titlurilor obținute, arătându-se instanța judecătorească dela care emană, numele și pronumele creditorilor și sumele imputate de fiecare prin procesele de sechestru ori prin hotărârile judecătorești.

Se va menționa asemenea, dacă popririle în cauză au fost sau nu validate și dacă eventual s'a distribuit până în prezent direct de acea instituție vre-o sumă creditorilor, indicându-i pe fiecare în ce proporție au fost satisfăcuți.

Instanța judecătorească căreia urmează să i se trimită recipisele de consemnare, are neapărată nevoie de datele menționate mai sus pentru a proceda la repartizarea și distribuirea sumelor reținute între creditori în ordinea în care aceștia sunt îndreptățiți după lege.

Acesta fiind procedeul legal ce trebuie urmat de toate Departamentele și autoritățile, cu privire la executarea popririlor pe salarii, vă rugăm să binevoiți a da dispozițiuni în consecință organelor D-vs în subordine pentru a se conforma întocmai instrucțiunilor de mai sus, atrăgându-le deosebită atențiune că «*dacă vor elibera vreunui creditor recipisele de consemnare, ori îi vor distribui direct sumele poprite*, se expun la daune ce li s'ar putea imputa de ceilalți creditori prejudiciați în drepturile lor, întru cât dreptul de a distribui sumele poprite între creditori, este de competența exclusivă a instanțelor judecătorești și nu poate intra în atribuțiunile autorităților cari, în calitate de terț poprit, deci parte în proces, au pur și simplu îndatorirea numai de a

dispune executarea popririlor, adică de a efectua reținerile, a le consemna și trimite recepisele instanței judecătorești care a ordonat poprirea.

p. *Ministru*, (ss) **I. Banciu**

N o r m e r e l a t i v l a **compensarea impozitelor**

Copie de pe ord. Ministrului de Finanțe No. 15694 din 1933.

Ministerul de Finanțe prin adresa No. 15694/933, ne-a încunoștiințat că în exercițiul 1933/1934, va face operațiunile de compensare, între drepturile stabilite asupra exercițiului 1932, care figurează în statele nominative conform art. 38 din Legea Contabilității Publice și între debitul de contribuțiuni directe, numai partea Statului (fără aditionale, drumuri etc.), datorat pe acel exercițiu inclusiv trimestrul Ianuarie 1933, după normele arătate mai jos pe care vă rugăm să binevoiți a le aplica întocmai:

1) Cererile de compensare se vor adresa Direcțiunii Mișcării Fondurilor din Ministerul de Finanțe, la care titularii vor anexa un certificat din partea Percepției respective, din care să se poată constata, suma ce datorează Statului pe anul 1932 (fără aditionale, drumuri etc.). În cerere se va menționa și suma ce titularul are de primit de la Minister.

2) Compensarea nu poate fi cerută decât pentru drepturi personale, cu impozite personale și de către soț pentru impozitele soției, de către copii pentru impozitele părinților sau invers.

3) Drepturile de salarii, vor fi primite în compensare integral pe când drepturile derivând din furnituri, indemnizații etc., nu vor fi primite decât pentru 30% din debit, iar restul de 70% urmând a se plăti numerar în momentul efectuării compensării.

4) Pentru efectuarea compensărilor este nevoie în prealabil să emitem crdonanța de plată, de oarece creanțele

exercițiului 1932, sunt prevăzute în bugetul extraordinar pe 1933/1934 al acestui departament.

5) În ce privește compensarea impozitelor din 1931 sau mai vechi, cu drepturi din 1931 sau anterioare acestui an sau cu recipise de depozit provizoriu, pentru aceste drepturi se vor emite bonuri de impozite, conform legii speciale pentru reglementarea lichidării datoriilor arierate ale Statului anterioare exerc. 1932.

Lichidarea acestor drepturi cade în sarcina Casei de amortizare, conf. art. 2 din legea bugetară.

Instrucțiuni în acest sens vă vom trimite ulterior.

p. *Director General*, (ss) **Vineș**

Parohii vacante¹⁾

1) Parohia **Mastacăn**, jud. Neamț, compusă din satele Portărești, Balan, Marginea și Nichid.

Are biserică parohială construită din zid în stare bună și filiale în: satul Balan cu biserică construită din lemn și în satul Nichid cu biserică construită din zid în stare bună. Are pământ bisericesc 20 ha. Casă parohială nu este. Parohia se compune din 500 familii.

2) Parohia **Dănești**, jud. Neamț, cu satele Doina și Boțești.

Are biserică parohială construită din lemn și o biserică filială, ambele în stare mijlocie; pământ bisericesc este de 25 ha. Parohia nu are casă parohială și se compune din 370 familii.

3) Parohia **Giurgești**, jud. Baia, cu satele Mirești și Racova. Are biserică parohială construită din piatră și cărămidă și o biserică filială din lemn, pământ bisericesc este de 19 ha. Casă parohială nu este. Are 310 familii.

1) Conform dispozițiilor Ministerului de Finanțe și Instrucțiunii două parohii vor rămâna vacante tot anul, ca nefiind ocupate până la 31 Mart 1933.

MITROPOLIA MOLDOVEI

FOAIE OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR

A P A R E L U N A R

SUB CONDUCEREA SECȚIEI CULTURALE A CONSILIULUI EPARHIAL

Redacția și Administrația :
Secția Culturală, Sf. Mitropolie

A B O N A M E N T U L
P E U N A N , 1 5 0 L E I

C U P R I N S U L :

Jubileul a 50 ani de existență a ziarului „Universul”
(scrisoarea L. P. S. Mitropolit Pimen adresată
d-lui Stelian Popescu)

Sărbătorirea d-lui prof. I. Găvănescul (schimb de scri-
sori între I. P. S. Mitropolit Pimen și D-l
prof. I. Găvănescul)

Conferințele generale preoțești

Retragerea la pensie a unui venerat preot

S'a întors la calea adevărată † Grigore L. Botoșăneanu

Preotul și politica (din „Calendarul”) Nichifor Crainic

Comunismul o nouă religie ? Pr. Gav. Niculiță

Un preot model (memoriu) Pr. I. Corijescu

Icoana Maicii Domnului „Axionîța” Arhim. Th. Bonteanu

„Mama” (scurt cuvânt) Ec. Al. Simionescu

Știri universitare

Observațiuni asupra corespondenței oficiilor parohiale
(Circulară)

Parohii vacante

MITROPOLIA MOLDOVEI

FOAIE OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR

APARE ODATĂ PE LUNĂ

SUB CONDUCEREA SECȚIUNII CULTURALE A CONSILIULUI EPARHAL

Jubileul a 50 ani de existență

a ziarului „UNIVERSUL”

La 5 Iunie a. c. s'a sărbătorit un eveniment unic în analele presei românești : jubileul a 50 ani de existență a marelui cotidian și neprețuitul ziar românesc „*Universul*”.

Intr'o țară ca a noastră cu civilizație de împrumut, în care vechile tradiții strămoșești se năruie ca zidurile unei cetăți antice iar altele cu nădejdi de trăinicie nu se clădesc, jubileul „*Universului*” face o demarcație impunătoare în timp, chemând la fixarea pietrei de hotar a existenței sale de 50 ani întreaga conștiință românească.

Căci sărbătorirea acestui eveniment depășește cu mult granițele unui cenaclu de intelectuali, care-și măcină energiile lor în scrisul de orientare zilnică.

Bucuria unei așa de fructuoase munci și a unei așa de lungi existențe se resfrânge și asupra cititorilor cari au conlucrat, tacit și anonim, la o așa de înălțătoare operă. E procesul care se întâmplă la sărbătorirea unui dascăl de către elevii lui :

Generațiile cari s'au decimat pe altarul ridicării României contemporane au fost inspirate—în mare măsură—în năzuințele lor din coloanele „*Universului*”.

Acest neprețuit ziar a fost călăuza tuturor claselor sociale românești spre atingerea țelului visat de veacuri : *Unirea tuturor fraților și închegarea tuturor forțelor românești în granițele consfințite de istorie, în mod irefutabil, din timpuri străvechi.*

Universul a știut să înăbușe dureri chinuitoare în timpuri de restriște, să tempereze bucurii trecătoare,

să aibă ochiul ager de vultur asupra vrăjmașilor și să dea semnalul când pericolul era iminent.

În chestiuni naționale, atitudinea sa a fost clară, luminoasă și nemaleabilă. A explicat răspicat tuturor ce e al *nostru* și ce al *altora*. Din ideile ce se încrucișau și se ciocneau în chip vrăjmaș, a știut să elimine pe cele periculoase iar pe cele bune să le canalizeze pe făgașul progresului, transformându-le în curente generatoare de viață productivă.

Dela 1884 și până astăzi—mai ales sub direcțiunea d. Stelian Popescu, marele și sincer iubitor de patrie—„Universul” a fost școala zilnică a naționalismului luminat. Românii de sânge au găsit în coloanele lui catehismul educației civice iar celelalte neamuri, conlocuitoare cu noi, îndrumări de loialitate față de neamul găzduitor.

Nici o problemă națională sau culturală nu a scăpat preocupărilor acestui mare ziar. De aceia imensa lui popularitate. Numele de „Universul” și-a căpătat atributul de universal în masa românismului.

De la copiii de curs primar și până la bătrânii încărunțiți de drumul vieții, dela intelectualul de marcă și până la salahorul ce-și câștigă pâinea muncind pe șantier, „Universul” se afirmă ca un ce ce face parte din hrana zilnică a tuturor.

Dacă la sărbătorirea unui așa de înălțător jubileu a unui organ de presă românească ia parte întreaga suflare românească, se pune întrebarea dacă biserica ortodoxă, ca instituție fundamentală a neamului, datorește recunoștința ziarului „Universul” ?

Ar fi multe de spus și relevat.

Ținem să mărturisim că „Universul” a luat totdeauna apararea intereselor bisericii ortodoxe așa cum dreptatea cauzei o indica.

„Universul” a fost în tot timpul un real sprijin al legii străbune. Și această înțelegere se datorește d. Stelian Popescu, care și-a însușit primele cunoștinți și și-a format educația în duhul vechilor seminari cari ne-au dat distinși învățați și totdeauna buni români.

Deaceia biserica, ca instituție, este adânc recunoscătoare marelui nostru cotidian „Universul” și ea a cău-

Conferințele Generale preoțești

P. C. Protopop al Jud.

Vi se trimit subiectele pentru Conferințele Generale preoțești, cari după uz în Arhiepiscopia noastră se țin toamna. Data acestor conferințe se va fixa ulterior, după împrejurările locale ale fiecărui județ. La aceste conferințe sunt obligați a lua parte toți preoții, aducând înscris subiectele date spre tratare cât mai amănunțit și conștiincios.

Se vor desvolta următoarele trei subiecte :

1) Care sunt motivele pentru care în multe cazuri credincioșii Bisericii noastre părăsesc legea strămoșească și se duc fie la sectanți, fie la stiliști?

2) Marele război mondial a lăsat în urma sa multe și neașteptate curente vrăjmașe : Bisericii, Statului și societății. Cari sunt acele curente? Cum preoții harnici ai Bisericii noastre înțeleg datoria de a-și feri pe credincioșii lor de aceste primejdioase curente?

3) Se impune mai multă frățietate, colegialitate, stimă și respect între preoțimea noastră, ca așa credincioșii Bisericii noastre, văzând, să se folosească în relațiile lor sociale.

P. C. Voastră veți împărți pe preoți în două serii și veți prezida conferințele. Cu această ocazie va avea loc și adunarea generală a Societății „Ocrotirea“ secția aceluia județ.

Preoții cari vor lipsi dela conferințe sau nu vor trata subiectele date, vor fi aspru pedepsiți. La timp ne veți raporta de executarea prezentului ordin.

PIMEN

Metropolitul Moldovei

Consilier Referent, Pr. CONST. NONEA

No. 3477

1933, Iulie 5

Retragerea la pensie **a unui venerat preot**

Păr. Econ. I. Mitescu deservent al bis Sf. Nicolae Domnesc Iași, retrăgându-se la pensie din cauză de adânci bătrânețe, I. P. S. Mitropolit Pimen i-a trimis următorul act de mulțumire :

Prea Cucernice Părinte Mitescu,

Cu mare părere de rău am primit demisiunea P. C. Voastre din sarcina pastorală de preot îngrijitor al bisericii Sf. Nicolae Domnesc din Iași, ctitoria slăvitului Voevod Ștefan cel Mare, pe motivul că aveți vârsta înaintată.

Cu acest prilej, Noi, ca Metropolit al Moldovei și Sucevei, vă aducem mulțumirile Noastre pentru marile servicii ce ați făcut acelei biserici, la care ați servit cu vrednicie timp de 28 de ani, atât în vremea cât această biserică a fost deschisă cultului cât și în îndelungatul timp cât ea a fost renovată, având grijă de bunurile ei și urmărindu-le ori unde au fost depuse provizoriu la alte biserici, cum e cazul cu icoana Sf. Mina.

Tot Cucerniciei Voastre v'a fost dat ca în timpul din urmă să feriți biserica lui Ștefan cel Mare de profanarea ce i se aducea prin ridicarea unui local de cârciumă pe pământul, fostul cimitir, din jurul acestei Sfinte Biserici domnești, unde se odihnesc pentru vecie osemintele vechilor dregători și plăeși ai marelui Voevod Ștefan cel Mare al Moldovei.

Prin grija Cucerniciei Voastre ați făcut ca aceste oseminte și unelte militare de luptă din vremea marelui Voevod al Moldovei, să fie scutite de pângărire ; așa că osemintele scoase din șanțurile clădirii de cârciumă să fie depuse de Noi în mormânt lângă altarul acelei biserici, iar obiectele de luptă să fie duse de Noi în București și încredințate Ministerului de Război al țării spre a fi păstrate în Muzeul Militar din Parcul Carol.

Pentru aceste frumoase calități pastorale ce ați îndeplinit, cum și pentru serviciile ce ați adus acestei Mitropolii a Moldovei în demnitatea de Președinte al Consistorului Metropolitan, timp de peste 20 de ani, cu drag vă aducem ale Noastre mulțumiri metropolitane, dorindu-vă să trăiți încă mulți ani servind urmașilor Cucerniciei Voastre ca un frumos model pastoral.

PIMEN

Metropolitul Moldovei

Consilier Referent
Pr Const. Nonea

S'a întors la calea adevărului

Trăim în mijlocul unor mari frământări sufletești. Lumea a eșit din matca ei cu rânduiala de smerenie și ascultare. Mulți au început să se creadă înțelepți în ochii lor. Ispite tainice de Lucifer urmăresc pe credincioșii noștri. Intreaga viață socială a apucat această cale. Se manifestă însă mai puternic în Biserica noastră creștinească, pentru că de la ascultare și urmarea ei atârnă binele sau răul, fericirea sau nefericirea noastră.

Vrăjmașii neamului nostru știu aceasta și dau lovituri puternice cu fel de fel de ispitiri. Dela unire, după marele război, acești sămănători de neghină forfotesc în toate unghiurile țării. Din această pricină am ajuns să avem peste 20 de împerecheri sectare, afară de confesiunile istorice ale catolicilor și protestanților. Toți predicatorii acestora aleargă în lung și în lat ca niște fiare căutând pe cine să înghită. Ispitele cu fel de fel de interpretări biblice rătăcesc prin munți. Autoritatea tradițională a Sfinților Părinți ca și a conducătorilor Bisericii este ignorată. Când mai sunt și scăderi morale la persoanele bisericești, atunci rătăcirile sunt și mai amenințătoare.

Unul care a eșit din matca rânduelilor tradiționale cu o astfel de pretențiositate și a căzut în lațul ispitelor, vreme de 10 ani, la evangheliști și adventiști, este și tânărul Const. Tanasă din Călugăreni jud. Neamțu.

El zice în scrisoarea de revenire:

„Mănat de dorința de a cunoaște calea care duce la mântuirea sufletului și la unificarea lui, cu binele pentru a fi realtoit din nou în cerescul chip după care a fost creat omul, a trebuit să fac costisitoarea și tragică experiență a fiului pierdut din evanghelie. Deschizând ochii în acest secol de întunecime morală și religioasă, încercând să înlătur negura care plutește între pământ și cer, m'am smerit ca un atom în fața lui „Dumnezeu și am urmat îndemnurilor din afară, dar mai mult dorințelor mele sufletești de a urma în orice greutate pe calea adevărului și a înlătura prin cercetare tot ce-mi părea nebulos și obscur. Datorită unor turburări religioase ce s'au petrecut în comuna mea Călugăreni Neamțu la etatea de 17 ani, am fost adânc influențat de a cerceta paginile de aur ale Sf. „Scripturi“.

Istorisește apoi cum s'a abonat la revista evanghelistă *Buna Vestire* și s'a înscris ca elev la institutul evanghelist din Iași de sub conducerea predicatorului *Grigore Constantinescu* (în anul 1922). Observând însă gesturi nearmonice cu principiile evanghelice, s'a răcit din ce în ce mai mult și în anul 1925 a trecut la adventiști primind așa numitul „botez”. Adventiștii l'au dat în școala misionară dela *Diciosânmartin*. În timpul vacanței făcea lucrare misionară și colportaj prin orășelele din Moldova. Redă mai departe textual mărturisirea de credință, din care se văd dedesubturile sectanților.

„Prin unele din orașe am fost arestat, dar totul era spre „întărirea credinței mele; căci toate cele ce se întâmplă copiilor „lui Dumnezeu, se întâmplă, spre binele lor a zis Sf. Pavel. „În Vaslui am convertit un grup de evangheliști la adventism, „asemenea și în Biczul Ardelean, Valea Jidanului. Pentru a- „cest succes în școală am îndeplinit serviciul de secretar și ca „președinte al școlii sabbatului al cercului „Ecoul” și al „Mi- „sionarilor Voluntari” A. Z. S., ocupațiuni ce le-am dus la în- „floritoare rezultate. Pentru toate aceste îmi stau la dispoziție „un număr de scrisori, certificate și documente din partea pro- „fesorilor și a predicatorilor.

„Dar tocmai din primul an am fost decepționat de faptele „imorale ale unor profesori, care duceau o viață desfrânată, „umilind și siluind unele fete. Alte fapte și mai izbitoare a „fost practicarea simoniei, sustrăgându-se sume de bani ca în „codru. Pentru acest fapt s'a produs desbinarea *D-rului Ev. „Pascu și C. Ouatu* din București urmând a se înjosi prin ju- „decăți și certuri vulgare”.

„Pe unde treceam vedeam numai compromisiuni și pla- „nuri de a se aduna bani și bani. În cele din urmă au fost „considerați mai buni credincioși acei ce dădeau mai mulți bani”.

„M'a copleșit mila văzând multe suflete plângând, vaga- „bondând fără de rost din sectă în sectă și la urmă rămânând „fără de o consolare sufletească. Cei mai sinceri credincioși „au trecut prin experiențe tragice și la urmă au ajuns oameni „fără nici o speranță și fără nici o credință. Ei au căzut între „tâlhari și cine se oferea să le panseze rănilor, le lua și ceia ce „aveau și le cangrena mai mult rănilor. Rămâneau tot în drum „și nimănui nu li se făcea milă de dânșii.

„Știind adevărata religie a Mântuitorului, care are bază

„iubirea. am îndrăznit de am scris unor excelențe, conducători „A. Z. S., dar m'au luat de dușman”.

„Pentru adevărata religie am reacționat retrăgându-mă „din ramura de colportaj. Am început să vorbesc despre de „căderea și anarhia în care se sbate această sectă predominantă „fără de milă de internaționaliști”.

„În toamna anului 1930 am fost chemat să lucrez ca mi- „sionar colporteur în București, dar am refuzat. La 24 Febru- „arie 1931 am primit o telegramă din Brașov pentru a merge „la școală și alta dela Focșani să merg la București și o scri- „soare tot pentru București dela d. C. Popescu predicatorul „președinte al conferinței la Focșani pentru a mă numi lu- „crător biblic”.

„Fiind prea mult zdrobit sufletește, am renunțat, dovedin- „du-le „că nu numai cu pâine trăiește omul, ci cu tot cuvântul „bun ce vine din gura lui Dumnezeu”. Văzându-mă într'o situa- „ție critică m'am retras și din calitatea de membru al acestei „comunități. Cu toate acestea aveam multă luptă din afară și „nu puteam găsi nici un sprijin la nimenea decât în Dumne- „zeu. E și drept că așa fi fost de plâns dacă mi-ași fi pus în- „crederea în ajutorul altora. De multe ori am avut și atentate „de pe urma acestor pseodocreștini căutând să-mi mărginească „existența vieții. Totuși mâna lui Dumnezeu m'a ajutat și aci „prin tipărirea unei broșuri care mi-a îmbunătățit situația mo- „rală și materială. Acum după o resemnare în lumina cuvân- „tului lui Dumnezeu, m'am hotărât a lupta pentru reînălțarea „și prosperarea Bisericii noastre ortodoxe, îndemnat de senti- „mentul creștinesc și patriotic. Neavând decât pretențiile fiului „pierdut de a fi cea mai mică slugă în Casa Tatălui meu, rog „să mi se dea tot concursul de a lupta cu experiența ce o am. „Dorința mea este să particip la combaterea molimelor inter- „naționaliste prin foile unei reviste ortodoxe și prin viu grai. „Numai prin luptă Biserica va ajunge la înflorire și neamul „nostru va păstra cu sfințenie ceiace au primit dela Sfinții Pă- „rinți. Cazul meu comentându-se de sectanți, cer un sfat pri- „elnic și urgent; considerând că mâna lui Dumnezeu m'a re- „zervat să lupt pentru întărirea și unirea fraților în biserica sa”.

Public această scrisoare care este și o mărturisire de cre- dință după dorința autorului.

Alcătuirea ei este ecoul stării sufletești a credincioșilor noștri. Să fim cu băgare de samă numai la următoarele cu-

vinte: „*Deschizând ochii în acest secol de întunecime morală și religioasă, încercând să înlătur negura care plutește între pământ și cer, m'am smerit ca un atom în fața lui Dumnezeu și am urmat îndemnurilor din afară, dar mai mult dorințelor mele sufletești de a urma în orice greutate pe calea adevărului și a înlătura în cercetări tot ce-mi părea nebulos și obscur*”.

Este o întreagă frământare sufletească cu exprimări de smerenie, dar și cu pretențiositatea de învățător de a înlătura prin cercetări tot ce pare nebulos și obscur.

Iată un fel de gândire, iată un fel de vedere al traiului zilnic la credincioșii noștri în genere, despre care trebuie să luăm aminte! Trebuie să fim foarte atenți la trebuințele sufletești și să le îndeplinim. Să le pătrundem ființa, să-i înțelegem și să le stăm în cale cu candelă mântuitoare a Sf. Evanghelii la ori și ce cotitură a vieții.

Îndeosebi preotul trebuie să fie astăzi mai mult ca ori când un înger în trup, căci „*Vai lumii de smintele... dar mai vai prin care vine sminteala!*” (Mat. XVIII. 7) Viața lui să fie oglinda traiului creștin, iar glasul său clopotul de redeșteptare și îndreptare pe calea mântuirii.

Mai mult ca oricând răsună astăzi cu putere în urechile noastre cuvintele Sf. Apostol Pavel: „*Vedeți cum să umblați cu pază nu ca niște neînțelepți și ca cei înțelepți, răscumpărând vremea, căci zilele rele sunt*” (Efes. 5, 15, 16). Și intradevăr vremurile sunt grele, îndeosebi pentru noi slujitorii Mântuitorului Hristos. Cât privește de preoțimea din părțile Neamțului, de unde ne vine și această scrisoare de mărturisire, nu avem cuvinte pentru a vădi așa cum este starea de răsvrătire sufletească a credincioșilor și deci greutatea conducerii pastorale. Se știe ce tulburare este mai ales pe chestia îndreptării calendarului.

Câtă înțelepciune preoțească, cât devotament și tact pastoral se cere pentru împăciuire și liniștire! Căci să nu ne nădăduim spre boeri spre fiii oamenilor! Totul atârnă dela preotul slujitor. Pentru aceasta preotul Cezar Andronic parohul parohiei Galu care a atras pe tânărul C. Tanasă, făcându-l să scrie cele arătate, merită toată lauda.

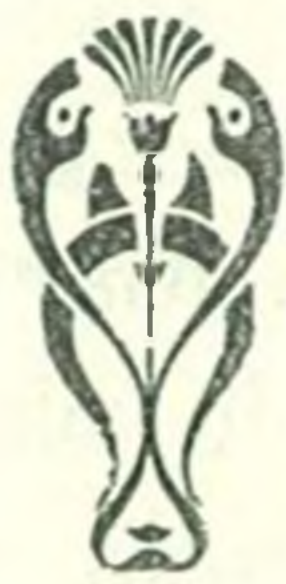
Binecuvântăm străduința părintelui C. Andronic, care ne-a trimis această scrisoare de mărturisire și a motivat publicarea ei. Ii dorim tot sporul în predicarea cuvântului evanghelic.

Binecuvântăm și luminata revenire a fratelui de acum și

a conlucrătorului nostru duhovnicesc C. Tanasă. Ii dorim toată statornicia și continua luminare în pătrunderea sfintelor scripturi, ca astfel lui să-i fie de mântuire, iar nouă spre ajutorare în alungarea lupilor îmbrăcați în piei de oaie.

Dorim să-i spunem și noi până i se va rosti de Mântuitorul Hristos cuvintele: „*Bine slugă bună și credincioasă peste puține ai fost credincios, peste multe de voi pune*“.

† **Grigore C. Botoșăneanu**

Preotul și politica

Redăm mai jos articolul publicat de dl. prof. univ. Nichifor Crainic în ziarul „Calendarul” (an. II, No. 391) intitulat: „Preotul și politica”. Preoțimea noastră—în special cea tânără—va avea mult de meditat asupra celor expuse cu atâta claritate și evidență de d. prof. Nichifor Crainic.

Un preot tânăr îmi pune o întrebare de natură politică.

„Sântem în județul cutare mai mulți preoți tineri neînregimentați în partidele politice. Agenți din toate partidele ne trag de mânecă. Ce să facem? Să ne înscriem sau să nu ne înscriem? Și unde?”

Am rămas surprins. Aproape nu credeam că mai există proești neînscriși în partide. Cinste lor!

Dar întrebarea mi se pare incomodă fiindcă e de prisos. Mă rog: e neaparat necesar ca un preot să fie înscris într'un partid politic? Pentru mine chestiunea aceasta e clară ca lumina zilei.

Ce e un preot? E un cetățean oarecare merit să completeze cu iscălitura sa registrul partidului? Dar a fi al unui partid înseamnă a nu fi al celorlalte partide. Iar parohia unui preot e sfâșiată azi în 16—20 de sdrențe aparținând fiecare unui partid politic. Dacă preotul deschide ușa unui club în mod mecanic i se închid ușile celorlalte 19 cluburi. Ceva mai mult: cine aparține unui partid devine nu numai adversar, dar dușman al celorlalte. Chiar când el nu e un dușman, e considerat ca atare de toți. Familii care se vrăjmășesc de moarte, uneori din timpuri imemorabile, se înscriu în partide adverse pentru a da și un caracter politic dușmăniei dintre ele și pentru a căuta aliați setei lor de răzbunare reciprocă. Nu e o excepție, ci un fel' de lege generală, care e valabilă, dacă nu vă supărați, și la oraș.

Preotul dacă e preot, trebuie să împace pe învrăbiți. Dar dacă dânsul e în partid cu moș Gheorghe, cum are să-l împace cu moș-Ion care e în partidul advers și vede în popa satului un aliat al lui moș-Gheorghe?

Inscrierea într'un partid politic înseamnă pricipial renunțarea la o mare parte din parohieni. Dar parohienii cu cari te găsești în acelaș partid devin prin aceasta mai bisericoși? Atâta rău! Nu cunosc nici un caz, dar absolut nici un caz în care preotul a adus, prin politică, pe oameni la calea bisericii. Cu preotul înscris într'un club se petrece un proces invers: nu el convertește pe amicii politici la biserică, ci amicii politici îl convertesc la practicele infernale ale clubului politic.

Acum două luni, în tren, am văzut un spectacol incredibil. Un preot deputat călătorea împreună cu șeful său politic. Șeful său politic, un intelectual și publicist, e adversar declarat al bisericii. El a făcut și o teorie a „ateismului național“, după care poporul nostru ar fi din născare necredincios și tot ce numim noi viață religioasă n'ar fi altceva decât fleacuri și simulacre ipocrite. Pentru cine a urmărit scrisul literar din ultimii ani, numele publicistului în chestiune e foarte cunoscut și nu e nevoie să-l tipăresc aici. Ei, bine, tânărul preot făcut deputat din grația teoreticianului ateismului național, se purta pe lângă șeful lui ca un cățeluș. La un moment dat am avut chiar iluzia că regretă lipsa unei coade din care să se poată gudura mai bine. Când au ajuns în gara unde coborau, l-am văzut pe părintele deputat repezindu-se vijelios la bagajele șefului și înșfăcându-le voinicește. Dacă n'ar fi fost tragic, desigur ar fi fost foarte amuzant să privești pe preot cum dispare în depărtare, — biet hamal al ateismului... național!

Iată imaginea reală a preotului în politică.

O lungă experiență a oamenilor m'a dus la constatarea că preoții înscriși în partide — vorbesc de cei care militează efectiv — pun incomparabil mai presus de biserică politica. După convingerea mea acești oameni încetează de a fi preoți.

Să nu mi se obiecteze că instituția sacră ar avea ceva de câștigat din înscrierea preoților în partide. Fiindcă nimeni nu poate dărâma această constatare: cu cât mai mulți preoți s'au înscris în partide și cu cât clerul a dat mai mulți deputați de club, cu atâta bise-

rica noastră a pierdut mai mult din sărmanele ei beneficii de stat. Și a pierdut enorm ca prestigiu social. Fiindcă politica de partid anulează sub toate formele misiunea preoțească înstreinând total pe preot de sufletul parohienilor săi. Să mi se arate pe nume un singur preot care, devenind politician, a rămas misionar și element de armonie socială și de edificare sufletească în parohia sa! Atunci voi crede că politica e compatibilă cu misiunea preoțească.

Dar până atunci eu rămân la imaginea bietului preot tânăr devenit hamal al „ateismului național”.

Comunismul o **nouă religie ?**

Așa s'a afirmat și s'ar părea că așa ar fi, judecând după fanatismul, care caracterizează formarea nucleelor comuniste. Chestiunea trebuie privită, însă, din mai multe laturi și în urmă, s'ar putea vedea, dacă comunismului i se poate atribui, măcar de suprafață, denumirea de religie.

Să admitem, că, comunismul, privind la tendința lui fanatică de a se realiza, precum și la tendința lui de universalizare, ar putea fi socotit printre religiile păgâne. (Scoatem din cauză religia sublimă a creștinismului, pentru a nu o profana).

O religie își are obiectivul ei, mai mult sau mai puțin clar, care concentrează în sine formele cele mai superioare, dispunând de acțiunile omului.

Păgânii se închinau corpurilor cerești, animalelor și lucrurilor de pe pământ. În ele însă, adorau o putere necunoscută, căreia i se supuneau și după care căutau să-și îndrepte acțiunile lor. Forma de închinare era rătăcită, după rătăcirea minții, în fond însă se temeau de necunoscut. — „făcând din fire ale legii“.

Cei ce se închinau pietrelor, nu se temeau de pietre, ci de puterea care putea veni prin ele.

Atenienii aveau mai mulți zei, dar se închinau Dumnezeului necunoscut.

Indienii doreau să se odihnească în „Liniștea“ care să-lășluește dincolo de lucruri.

Comunismul nu are nici una din tendințele ideale.

Fanatismul cu care tinde să se realizeze, aparține unei stări haotice și nu comunismului, în care mulțimea fascinată de propria imaginație tinde să realizeze un scop (fericirea prin îndeplinirea cu cele materiale) deviat de la scopul general al omenirii.

În ceiace privește tendința de universalizare, este aceeași tendință, pe care a încercat-o Lucifer, după căderea sa și pe care o încearcă o minoritate în realizarea comunismului, căutând să prindă mințile slabe omenești, tinzând să înfăptuiască o universalizare relativă.

Ca concepție fundamentală, spre a nu rămâne numai ști-

ință socială, dând aparență de truchiat, — comunismul adoptă darwinismul. Potrivit acestei concepții, afirmă, că din început, lumea a fost condusă de legi mecanice, sub a căror înrâurire, din materia anorganică, au ieșit celulele vii, dând naștere mai târziu, prin diferențiere, animalelor și omului. Omul este, zic ei, un produs al materiei și ca oricare produs al materiei este supus legilor mecanice, de aici, concepția, de a mecaniza complet viața.

Comunismul, prin urmare, se sprijină, cu concepția fundamentală, pe negarea unei Ființe supreme, admițând în loc, ca mamă a tuturor câte există, materia și aceasta, desigur, pe buna credință, căci științificește nimeni nu poate dovedi, că din materia moartă poate ieși viața ; iar trecerea de la specie la specie, nimeni nu o poate controla. Ce să mai zicem de distanța de netrecut între specie și specie ?

Ca concepția fundamentală, comunismul este ateu. Pune creațiunea pe socoteala materiei, fără însă a manifesta sentimente, care ar caracteriza o religie.

Teoretic, comunismul, nu poate purta denumirea de religie. Ca doctrină socială, comunismul, pe baza lui teoretică, tinde la mecanizarea vieții. Omenirea este o mare mașinărie, care este supusă sub legile mecanice și trebuie condusă după legile mecanice, zic adepții comunismului. Indivizii, luați a parte, nu contează decât ca piese ale mașinării și trebuie tratați ca atare.

Până aici ar mai merge cu consecvența logică. Ca doctrina socială, tinzând să mecanizeze viața, este recunoscut pentru socializarea lucrurilor, profesând fericirea prin egalitate.

Vom vedea, însă, că dacă oamenii sunt tratați ca piese ale aceleiași mașinării, conform chiar doctrinei comuniste, nu toți pot îndeplini aceleași funcțiuni, nu pot, prin urmare, fi egalați conform scopului urmărit de comuniști: o piesă își are o importanță mai însemnată, iar alta, mai puțin însemnată.

Iată deci contradicția în cadrul aceluiasi sistem. De aceea în Rusia se profesează una și în experiența guvernării iese alta.

Comunismul totuși tinde, se zice, în mod fanatic, să se universalizeze, fapt pentru care și-a atras din partea unora denumirea de religie. Pentru aceasta este necesar să știm, cum a ajuns comunismul să fie pus în aplicare în Rusia.

Aici, în Rusia, a fost o nemulțumire generală, creată din cauza lipsei de dreptate, provenită din slăbiciunea țărilor și din domnia slugilor țărilor: (opricinicii).

Lăsând la o parte alte cauze, care au îndreptat mulțimile pe drum greșit, principala a fost: nu s'a ținut seamă să se îndrumeze instinctul de dreptate, ba s'a căutat să se înăbușe, lucru care a făcut, ca nemulțumirile aproape unanime, să însoțească acest instinct și să-și exercite puterea în cel mai înalt grad pentru satisfacerea lui.

Poporul rusesc era profund religios și el aștepta împlinirea unei dreptăți, cu acea putere, pe care ți-o dă certitudinea cuvântului dumnezeesc.

Așa fiind, Rușii și-au creat, din împlinirea dreptății sociale, un ideal, care în cea mai mare parte era întretăcut cu imaginație. Și-au imaginat un fel de fericire pământească. La aceasta a contribuit mult și sectele cu doctrina lor despre un rai pământesc.

Și atunci, când momentul oportun a venit: războiul cu toate ale lui, nemulțumirea a izbucnit, și a fost însoțită această nemulțumire de fanatismul de aceleași proporții, cu care a fost urmărit idealul făurit în minte.

N'au fost fanatici Rușii de dragul comunismului.

Fanatismul prin urmare, nu este o calitate, sau ori cum s'ar numi, a comunismului, ci este o stare, care a însoțit revoluția.

Poporul rusesc n'a dorit comunismul; nu putea să-și dorească o stare mai rea decât cea dintâi. Și dacă ar avea putere, s'ar scutura în ori ce moment de el.

În Rusia au fost ape tulburi și pescuitori destui. Mulțimea cu fanatismul ei a dorit una și o minoritate de adepți ai lui Karl Marx, căutând să-și răsbune pe țară și regimul lui, întrebuițând dictonul: distrugeți tot, a urmărit puterea.

Din oportunism față de țară și regimul lui, a luat naștere, în Rusia, partidul comunism. Din oportunism și din dorința după putere, o minoritate a făcut revoluția, speculând nemulțumirea mulțimii.

Teroare a fost în Rusia, înainte de revoluție, dublă teroare este după revoluție și mulțimea este sechestrată forțat în rățacire. Nu pentru o asemenea cauză putea lumea fi fanatică și nu mulțimea este aceia care universalizează comunismul, ci infima minoritate teroristă din Rusia, care smulge sudoarea mulțimii abrutizate de muncă și o aruncă sub formă de bani în celelalte state.

Propagandiștii sunt plătiți enorm, deci nu de dragul ideii lucrează; iar ca doctrina să prindă, se vorbește de libertatea

individuală absolută, de o fericire prin egalizarea absolută a tuturor. Sunt aceștia, tot atâtea tinichele lustruite, aruncate mulțimii, după cum europenii aruncă sălbaticilor, felurite obiecte lustruit vopsite, pentru ca în schimb să le ia aurul.

Vom releva numai în trecut, că ceiace dă încă aspect de universalizare tendințelor comuniste, este și faptul, că evreii, împânziți în toată Europa — după războiu, pierzându-și credința, dovadă : certurile necurmăte din sânul comunităților israelite — încep a se iniția și orienta în doctrina tot a unuia din neamul lor.

Tot în trecut, o să facem o paranteză, se impune atenției că prin județele noastre sunt propagandiști ai libertății individuale absolute, militând „că pot merge până acolo, până a trage consecințele logice“.

Frumos lucru și atractiv este libertatea individuală absolută, realizabilă însă numai în anarhie — urmând ca „consecințele logice“ să le tragă minoritatea propagandistă, ca și minoritatea din Rusia.

Scopul doctrinei comuniste : fericirea prin îndestulare cu cele materiale (ce ironie !) și prin egalizarea absolută ¹⁾ — vorbește de la sine — nu cuprinde nici unul din elementele caracteristice unei religii.

Egalizarea tuturor — înțelegând, comuniștii, nimicirea celor ce nu sunt proletari—este o imposibilitate ca toate celelalte imposibilități din cari, pionerii masacrelor și-au făurit idealuri, nesocotind elementele existente ale sufletului omenesc și persistând în aceasta, s'a ajuns la experimentarea monstruoșităților comunismului ²⁾.

În ceiace privește îndestularea cu cele materiale, presupunând că s'ar putea realiza (ca să nu pomenim de miile de flămânzi veniți, dincoace, peste Nistru), aceasta nu poate aduce nici macar o mulțumire completă, necum fericirea. Ar putea forma o mulțumire momentană, pentruca, în urmă. omul să-și

1) Țăranii ruși, zece mii la număr, trimit în sfaturile provinciale socialiste un reprezentant, în timp ce orășenii, numai două mii, trimit tot un reprezentant (U. R. S. S. de Inculeț).

2) „Culmea banditismului și a teroarei și-au găsit expresia desăvârșită în uniunea republicilor sovietice socialiste, sub regimul așa zisei „Dictaturi a proletariatului“.

„Tirani cari striviți viața, credeți voi că toate gurile mănâncă fân ? că toate buzele pot fi prinse cu lacăt ?“ etc. („Spovedania unui învins“ de Panait Istrati, adept al comunismului).

creeze alte necesități și să aibă alte dorințe, cu tot atât de multe tendințe de îndeplinire și în urmă cu tot atât de multe suferințe, izvorâte din imposibilitatea îndeplinirii acestor dorințe.

Un echilibru în această situație nestabilă, nu o poate da decât siguranța sufletului, lucrând în viață cu toate elementele sale, stabilind prin puterile lui înalte de cunoaștere și prin aceia ce i s'a descoperit lui, ceiace este de domeniul ideal, aici, pe pământ, în raporturile școalei de dincolo, în viața, pentru care sufletul însetează (Tertulian).

Vom releva : nu numai că nici unul din elementele unei religii, nu cuprinde comunismul; dar în aplicarea lui și în urmărirea fericirii himerice pur materialiste, urmărește să subjughe mecanizării chiar și acele manifestațiuni ideale ale sufletului omenesc, cari în totdeauna au fost expresiunea manifestării legăturii dintre om și Realitatea de dincolo de lucruri.

Din arta și toate ramificațiile ei, pionerii saturației materialiste, au creat un monstru cu tot atâtea capete.

Nimic din muzica, pictura și poezia frunțașilor fericirii cu sila, nu exprima legătura dintre om și necunoscut.

Karl Marx, spirit sterp, ca și toți tovarășii de același neam, cari și-au hipertrofiat instinctul de proprietate, prin acaparare, devenind regi ai banului și stăpânind prin aceasta lumea, vrând să stârpească și în urma crizei capitalului, provocând dezastrul -- n'au încercat niciodată frumusețea gândirii idealiste și a sentimentelor înalte exprimate în muzica, în poezia, în pictura și în toate așezămintele lumii întregi.

Iată de ce Karl Marx nu poate trona în sufletul țaranului rus și nu va trona niciodată. Iată de ce mulțimea poporului nu numai că nu este fanatică, acum, când trăiește aplicarea comunismului și nici pe departe să fie cuprinsă de frigurile universalizării fericirii comuniste, numită așa în derâdere, dar așteaptă cu nerăbdare un salvator care să-l reîntregreze în toate drepturile sale de om și în putința manifestărilor funcțiunilor sale suiești.

Comunismul va rămâne numai ca doctrină îngăduită între oameni fără ca să-i stăpânească, nefiind fondat pe elementele sufletului omenesc. Va fi socotit printre monstruozițiile pământului, asupra cărora binele are întotdeauna putere de nvingere.

Preot Gavril Niculiță

Un preot model

(Memoriu)

Inalt Prea Sfințite Stăpâne

Acum în timpul din urmă, mi-am înaintat demisia mea din calitatea de paroh al bisericilor din parohia Tașca comuna Tașca Jud. Neamț, pe care le-am slujit cu toată dragostea și evlavia cuvenită, timp de 57 ani.

Cu acest prilej cu adâncă smerenie, rog pe Inalt Prea Sf. Voastră, a-mi îngădui, se vă înfățișez în câteva cuvinte, cum am înțales să-mi îndeplinesc greaua misiune ce mi-sa încredințat, și ce am putut realiza pentru ogorul bisericeii lui Hristos în acest timp,

M'am preoțit din dragoste față de biserică, și mi-a fost așa de dragă misiunea preoțească, pe care am respectat-o în mine însumi, în cât, chiar ca tânăr preot când am venit pe aice în anul 1876 având vrâsta de abea 20 ani, nu mi-am făcut altfel de planuri, ci, cum era pe atunci satul izolat la poalele Ceahlăului și în granița fostului imperiu Austro-Ungar, din început m'am hotărât se rămân aice pentru toată viața mea, numai și numai că îmi iubeam cariera preoțească, și aveam destulă putere sufletească de a învinge ori ce greutăți, și în adevăr am avut fericirea, ca în timpul celor 57 ani de păstorire, să văd cu ochii mei, cum s'a ridicat satul și poporul meu la un nivel pe care nici nu-l bănuiam.

La venirea mea în parohie am găsit două bisericuți vechi făcute din lemn, una în satul Tașca, și cealaltă în satul Chisirig-Neagra. Enoriașii de pe atunci cei mai mulți crescători de vite, trăiau, pe dealuri și pe munți cu târlele și vitele lor, așa că rar se mai scoborau prin sat și la biserică, de obicei pe la hramuri și sărbători mari, mai veneau în număr mare. În schimb erau destul de evlavioși, și această calitate bună a lor, îmi înlesnea lucrul pentru a-i atrage cât mai mult la biserică, cea ce am și reușit prin predici și mici cuvântări, îndemnându-i tot odată a se feri de patima băuturii, care viciu, pe acel timp copleșise aproape majoritatea poporului, servindu-le de exemplu cu însuși conduita și pilda mea. Pentru combaterea tuturor acestor rele mi-am pus toată energia de care dispuneam pe atunci și prin sfaturi și mici cuvântări am isbütit, ca într'un timp relativ scurt să-i fac să vină la

biserică. iar astăzi am deosebita mulțumire sufletească să văd că poporul vine regulat la biserică ba încă într'un număr destul de mare. În această direcție am avut norocul se fiu secundat de către un bun învățător, care fiind seminarist, pentru încurajare, l'am numit și dascăl bisericesc, cu care am lucrat cu spor în interesele bisericești și a școlii, și prin muncă, am reușit să înființăm și un cor bisericesc, cu care am atras într'o mare măsură venirea poporului la biserică.

Faptul că lucram mână în mână și armonios, cu toți conducătorii comunei și ai poporului, am isbutit se ne căpătăm încrederea și dragostea enoriașilor și cu această încredere am reușit să facem lucruri frumoase, ca: bancă populară, obște și cooperativă de consum, care toate au adus un bine imens poporului.

Am ridicat cu toți oamenii de bine ai comunei, un monument al eroilor din războiul neatârării de la 1877, iar în 1919, am pus pe acelaș monument plăci comemorative cu numele eroilor morți în războiul de întregire a neamului 1916-1918.

În anul 1907 am pus bazele întemelierii unei noi biserici parohiale în satul Tașca, construită din piatră și cărămidă, în locul celei de lemn, distrusă de incendiu, care s'a ridicat aproape în întregime prin ajutorul și contribuțiunea enoriașilor care formează astăzi o podoabă a satelor din această comună; s'a sfințit în anul 1925 de către Prea Sf. Sa părintele Arhiepiscop Grigore Leu. — De asemenea am refăcut aproape din temelie biserica filială din satul Chisirig Neagra, care a servit multă vreme pentru nevoile ambelor sate, și pe timpul când cea parohială era în construcție. — Dacă D-zeu îmi va mai dărui zile voi sfătui pe urmașul meu, ca această biserică filială să fie mai lungită cu câțiva metri, mai ales că în acest scop avem material adunat, și ceva bani depuși la banca populară.

În timpul războiului mondial, am fost singurul preot de prin împrejurimi ce am rămas în mijlocul poporului, de și ordine de evacuare se dăduse în câte-va rânduri, și cum granița Austro-Ungară nu era decât la 1 kilometru departe de noi, am trecut prin multe clipe de groază și panică, dar convins că un preot nu poate trăi și nici părăsi pe credincioșii lui, le-am înfruntat pe toate. Ba încă în timpul războiului fiind singurul preot român rămas în apropiere de granița A-Ungară am servit și mângăeat nu numai pe poporul meu, dar am servit și ajutat mult și parohia ardeleană greco-catolică, a căror preoți

parte erau internați de către ai noștri, iar parte retrași cu Ungurii, și în desele servicii de înmormântări la care eram chemat treceam prin groază, auzind șuerul șrapnelor și al gloanțelor.

În sfârșit după pacea de la Buftea, prin care noi satele situate pe lângă frontieră eram destinați a fi trecuți către Austro-Ungaria, nu pot uita jalea și durerea ce ne cuprinsese pe toți.— Tot în acelaș timp, Marele Rege Ferdinand I și Majestatea Sa Regina Maria au avut un timp reședința în Bicz, și nu pot uita nici odată, încurajerile ce ni le dădea, și grija mare ce o aveau față de nevoile școalelor și bisericilor din aceste sate.— Am avut câte-va prilejuri de adevărată fericire ca la serviciul divin ce făceam la bisericuța din Chisirig, să număr printre credincioși, în mai multe rânduri și pe membrii familiei regale.

Acum când sunt la sfârșitul misiunii mele și la o vârstă destul de înaintată, când nu pot trăi fără ajutorul cui-va, gândul meu, și toate nădejdele mele se îndreaptă către Înalt Prea Sfinția Voastră ca unul ce sunteți cel mai în măsură de a cunoaște nevoile și suferințele preoților bătrâni, și deci deplin convins de buna voință și mila ce o aveți față de noi, fac ultima și cea mai ferbinte rugămintă să bine voiți de a transfera în locul meu, la această parohie pentru sprijinul și ajutorul bătrânețelor mele pe fiul meu Octav Corijescu, licențiat în Teologie dela Facultatea din Cernăuți, actualmente preot la parohia Probotești Jud. Dorohoi.— Am nădejde că nu mă veți lăsa fără această ultimă mângâere, de a fi lângă fiul meu, pe care l'am crescut de mic spre a-mi fi un continuator al operei începută de mine spre binele bisericii, pastrarea și sporirea sentimentului religios a poporului pe care l'am păstorit până acum—timp de 57 ani.

Cu adâncă smerenie, rămân al Înalt Prea Sfinției Voastre, devotat fiu duhovnicesc. 1)

Preot I. Corijescu

1) S'a publicat memoriul Păr. I. Corijescu, căci din rândurile lui transpiră mireasma înțelegerii misiunii preoțești din veacurile primare ale creștinismului. Fie aceasta un bun exemplu pentru preoțimea noastră tânără, căreia—în vremurile actuale—îi trebuie încurajare în apostolatul pentru Domnul Hristos.

Icoana maicei Domnului

„Axionița”

În Sf. Munte acolo unde se păstrează cu sfințenie atâtea relicve și atâtea odoare din timpurile cele mai vechi se află mai în fiecare Mănăstire și câte o icoană a sfintei Fecioare, patroana acelor locuri, care se venerază în chip deosebit și pentru rugăciunile ce se fac acolo pentru cei bolnavi sau în neputinți se fac din toată convingerea sufletească cu credință și nădejde. În cele mai multe cazuri pelerinii își câștigă darul său tămăduirea și pentru aceasta icoanele acestea s'au socotit de popor făcătoare de minuni.

Cea mai venerată din toate icoanele din Sf. Munte și cea mai veche este icoana Maicei Domnului Pastorița din Mănăstirea Iviru.

Schitul românesc Prodromul încă posedă o icoană a Sf. Fecioare cu darul facerii de minuni.

În biserică *Protatul* din Careia capitala Sf. Munte este o icoană foarte frumoasă și venerată a Maicei Domnului numită „Axionița”.

I se zice *Axionița* de la cuvântul axion pentru că în fața acestei icoane s'a cântat de către Arhanghelul Gavriil pentru prima dată axionul adecă „Cuvini-se cu adevărat”. Această cântare fiind o cântare îngerească și care a scris-o Sf. Arhanghel pe o lespede de piatră în fața icoanei Maicei Domnului în bisericuța schitului din Valea Odin, care astăzi se numește „*Axion estin*”. Minunea se pomenește cam pe la anii 1100—1102. Acesta este pe scurt istoricul sf. icoane „*Axionița*”.

Soborul Mănăstirii Cetățuia observând că icoana din milocul bisericeii s'a crăpat și s'a uzat s'a hotărât împreună cu starețul să comande în sf. munte o icoană care să fie pictată după unul din originalele făcătoare de minuni. S'a ales icoana *Axionița*.

Lucrarea s'a încredințat renumiților pictori călugări frații Iosafei a căror artă este mai presus de orice critică. Amintim doar că înainte de marele război, ei au fost chemați la Petrograg de către Țarul Neculai al II-lea pentru a picta frumoasa capelă din palatul împărațesc.

Icoana fiind gata s'a expediat cu ajutorul vaporului

„Principesa Maria“ de la Salonic la Constanța, de unde a fost îndreptată prin C. F. R. la Iași și depusă la vama locală. Domnul Ministru de Finanțe a binevoit a-i ridica taxele de vamă și așa starețul mănăstirei a ridicat-o și a depus-o în Catedrala Mitropoliei. Vestea sosirii unei icoane din Sf. Munte s'a răspândit în tot Iașul ca fulgerul, sute de oameni au venit la Mitropolie cerând să vadă sf. icoană.

Se hotărâse data de 25 Iunie ziua când trebuia dusă la destinație în Mănăstirea Cetățuia.

Însă văzându-se atâta mișcare sufletească a credincioșilor, cari veneau mereu la sf. icoană I. P. S. Mitropolit a dat binecuvântatarea de a se face o procesiune cu ocazia ducerii icoanei la locul destinației.

I. P. S. Mitropolit a însărcinat pe Păr. P. Chirica fostul misionar al Eparhiei și mare animator pentru credință, președintele local al asociației „Oastea Domnului“ să organizeze Sf. Sa procesiunea, ceea ce păr. Chirica a primit cu bucurie.

În ziua de 25 Iunie fiind zi de Duminică ostașii Domnului de pe la sate și de prin comunele din jurul orașului cât și cei din Iași și-au lăsat căminurile lor și au venit într'un gând și într'un suflet să călăuzească sf. chip al Maicei Domnului.

La orele 3 jum. p. m. Catedrala Metropolitană fiind plină de credincioși, I. P. S. Mitropolit—deși înaintat în vârstă și bolnav—a scoborât din palat și a mers în biserică binecuvântând mulțimea. Apoi îmbrăcându-se în sf. odăjdii împreună cu preoții și diaconii catedralei a oficiat un acatist în cinstea sf. Fecioare, după care, în sunetul prelung al clopotelor, convoiul eșind din biserică s'a îndreptat pe strada Ștefan cel Mare către Palatul Administrativ. În curtea Mitropoliei așteptau altă mulțime iar în stradă circulația a fost oprită fiind nevoie de ajutorul poliției pentru menținerea ordinii. I. P. S. Mitropolit adânc impresionat de credința poporului și de manifestarea sentimentului de evlavie și de venerație către sf. icoană a mers în fruntea procesiunii, cu toată slăbiciunea fizică, până la biserică sf. Neculai, unde suindu-se pe treptele bisericei a ținut o emoționantă cuvântare.

De aici procesiunea s'a îndreptat încet pe strada Palat sub binecuvântările Înaltului Prelat care înduioșat de popor privea mulțimea ce mergea după sf. icoană. La toate bisericile pe unde a trecut procesiunea s'a tras clopotele iar poporul a eșit înainte cu flori. Pe tot lungul străzilor a fost adevărată

bătae de flori. Bărbați, bătrâni, tineri, femei se înghesuiau să privească sf. icoană cât de mai aproape și s'o sărute, unii îngenuncheau pe cale, alții strângeau florile căzute pe fața icoanei și le sărutau plângând!... În scurt vorbind au fost semne de adevărată manifestație pentru credință și pentru cinstirea icoanelor.

Pe dealul Mănăstirei Cetățuia venise ca la 5—6 mii de oameni pentru a aștepta venirea sfintei icoane. În poarta Mănăstirei convoiul a fost întâmpinat de către soborul Mănăstirei în frunte cu starețul și cu Preoții N. Todicescu și C. Lungeanu îmbrăcați în odăjdii. S'a cântat axionul Cuvini-se cu adevărat, Apărătoarei Doamne și alte cântări duhovnicești, după care convoiul s'a îndreptat spre mănăstire în sunetul prelung al clopotelor. Incinta Mănăstirei Cetățuia, destul de largă de altfel, a fost mică pentru marele număr de credincioși. În mijlocul ogrăzei fiind așezată o masă s'a așezat Sf. Icoană și aici s'a oficiat un acatist. La fiecare „Bucură-te Mireasă“, cântat de corul format din cei de față, poporul arunca din toate părțile flori peste sf. icoană.

În sfârșit după terminarea acestei slujbe Păr. Chirica a vorbit mulțimei, arătându-și mulțumirea sufletească de a vedea o manifestație de credință în Dumnezeu atât de vie în popor și aducând elogiul neamului nostru românesc, care are puteri spirituale nebănuite.

În urmă sf. icoană a fost ridicată de către preoți ocolindu-se biserica, băgată în biserică și așezată la locul convenit în strana din mijlocul bisericii, dându-se voe credincioșilor de a o venera și de a o săruta.

Arhim. Tgh. Bonteanu

Mama

Cuvânt ținut la Serbătoria „Mamei” în ziua de 27 Maiu 1933 în catedrala „Uspenia” din Botoșani cu prilejul parastasului organizat de Societatea ortodoxă naț. a fem. române-Botoșani.

Onorată Asistență,

Temelia vieții omenești este *familia*. Acesta este un adevăr netăgăduit.

Scopul însă către care trebuie să tindă viața omenească este *fericirea vremelnică și fericirea veșnică a omului*.

Astfel stând lucrurile, e un fapt ușor de înțeles, că nu ne putem mulțumi numai cu principiul de a avea familie, ci se cere în mod imperios ca acestea să întrunească condițiunile de a aduce și de a da lumii viața cea fericită.

Dacă, într'o familie, spre exemplu, soții n'ar fi legați între ei, prin conștiința datoriei ce au ca soți și ca părinți, ci numai prin dotă și situație, dacă într'o astfel de familie soții știu să alerge numai după frumuseți trecătoare, care se vestejesc trec și readuc lumea la vechiul păgânism și nu știu a prețui virtutea, castitatea, cinstea, cari rămân nemuritoare și fac pe om capabil de fapte mari, ne-am putea aștepta oare ca o asemenea familie să aducă fericirea lumii?

Desigur că nu!

Ne trebuie, Onor. Asistență, o familie în care părinții să se îngrijească nu numai de haina copiilor, nu numai de sănătatea lor, sau de averea ce trebuie să le-o lase ca moștenire, ci mai ales de sufletul lor, o familie care să dea țării fii devotați iar bisericii credincioși aleși.

Ne trebuie o familie în care să se sălășluiască nu petreceri peste măsură, nu obiceiuri urâte și vorbe necuviincioase, ci traiul cel liniștit și bun, o familie în care tatăl să fie povățuitor iar femeia să fie inima casei și a întregii gospodării și răspunderi familiare.

Cel mai principal factor care a contribuit și va contribui întotdeauna la fericirea familiei și prin aceasta la fericirea lumii și la progresul ei este *mama*.

Femeia bună și conștientă de datoria ei e considerată ca un dar dela Dumnezeu. „Casă și avere sunt moșteniri de la părinți, dar o femeie cuminte este de la Dumnezeu” spune înțeleptul Solomon în proverbele sale. (19,14). — Cuminența însă a femeii nu se poate arăta cu mai multă prisosință ca în rolul ei de mamă, de educatoare. Un renumit profesor universitar și distins pedagog al zilelor noastre spune: „Cărți despre creștere „au scris, cei drept, mai ales bărbații, dar creștere bună „au dat până azi mai numni femeile, începând chiar din „pruncia omenirii. La popoarele civilizate acele s'au ridicat la virtuți mai multe, unde femeia a avut însușiri „superioare. Matroana romană e și până azi simbolul „gospodinei serioase gata de a înfrunta toate greutățile „Așa dar pentru a îndrepta educația unui popor cuvântul cel dintâi trebuie să-l spună mamele. 1)

Biserica creștină ortodoxă, urmărind problema educației în genere și a educației creștine în special, a căutat în toate timpurile să-și facă o deosebită datorie de a îndruma femeia creștină sătore marele ei rol de mamă creștină.

Cea mai frumoasă icoană ce o pune biserica, în fața părinților, în această privință, este sublima icoană a celei mai desăvârșite mame, este icoana P. S. Născătoare de Dumnezeu, ce întrupează cele mai înalte virtuți, cele mai variate stări sufletești ale unei mame ce poartă veșnic grija de unicul său fiu, întovărășită de nespuse dureri și emoții sufletești dar și de nespuse bucurii.

Sub imboldul divinei învățături a Mântuitorului Hristos și al icoanei P. S. Sale Mame, biserica a format suflete de un idealism creștin neîntrecut ce vor fi o veșnică pildă în educație, ca mame alese. Nu vom uita în această privință pe mamele martire și mai ales pe acea mamă, care și-a sărutat cu duioșie copilul dus la execuție, pentru că mărturisise pe Hristos înaintea judecătorilor, preferind să-l lase să moară de cât să-și lepede credința în care-l crescuse 2). — Nu vom uita pe

1) Sim. Mehedinți. Altă creștere pag. 92-93,

2) Icon. Al. Simionescu. „Femeia ca factor principal în păstrarea credinței. pag. 5”.

Mameia care influență pe fiul său Impăratul Roman Alexandru Sever (223) și-l opri de la persecuția creștinilor. Mai ales creștinătatea va avea deapururi în mintea ei pe *Sf. Impărăteasă Elena* care a știut să crească în așa fel pe Sf. Impărat Constantin încât acesta opri persecuția creștinilor și dădu deplină libertate creștinismului.

Pildă de mame alese vor fi pentru toate vremurile *Emilia*, mama Sf. Vasile cel Mare: *Macrina*, bunica sa; *Antusa* care a dat cea mai aleasă educație celui mai eloquent dintre sfinții bisericii noastre adică Sf. Ioan Gură de aur; *Monica*, care dădu o educație neîntrecută fericitului Augustin. Sub înrâurirea învățaturii blândului Mântuitor și la umbra bisericii noastre strămoșești s'au format suflete de *mame alese*, pe care nu le poate uita istoria și neamul nostru românesc.

Doamna Neaga a știut să dea Țării Muntenești pe cel mai evlavios domn, pe Neagoe Basarab, ctitorul celui mai frumos și mai măreț monument religios, nu numai din Țara noastră, dar chiar din tot orientul ortodox — biserica Curții de Argeș. — Despre dânsa fiul său Neagoe în scrierea sa „Invățăturile bunului și credinciosului Domn al Țării Românești Neagoe Basarab către fiul său Teodosie Voevod” spune că „n'o poate compara nici cu albina, nici cu paserile ce sbor în aer, căci acestea cel puțin noaptea se odihnesc”, în timp ce mama lui zi și noapte s'a îngrijit de el.

Doamna Oltea în călugărie *Maria* ne-a dat pe cel mai viteaz dar și pe cel mai evlavios Domn al Moldovei pe Ștefan cel Mare.

Doamna Tudora, călugărită și ea, ne-a dat pe cel mai viteaz Domn al Munteniei, Mihai Viteazul.

Dar cine ar putea să înșire numele mamelor românce cari în cursul vremii au știut să ne dea pe marii patrioți ai Țării și pe vitejii ostași cari ne-au pastrat cu jertfa vieții lor, această scumpă moștenire, România întregită. Câte nu s'au stins ca adevărate martire ne cunoscând altă plăcere de cât munca grea și altă cale de cât calea suferinței.

O! te văd în negura vremii pe tine *mamă româncă*, mama poporului celui numeros, care nu odată

sau de două ori ai fost mamă, ci de 10 ori de 12 și poate și de mai multe ori ai crescut și ai legănat copilași pe care ți i-a dat Dumnezeu. Ca pe un dar prețios dăruit de Domnul, așa i-ai socotit, i-ai crescut în dulcea limbă românească și în strămoșeasca lege, i-ai îndrumat în iubirea de neam și de biserică, i-ai deprins să trăiască în cinste și omenie, în frica de Dumnezeu și în respectul de oameni.

Tu n'ai cunoscut nici sălile de teatru, nici cinematograful nici orice sală de spectacol, ba de multe ori nici slova cărții și totuși cât ai fost de bună, din înțelepciunea ta simplă și adâncă!

Pentru nimic din lume, oricât ar fi fost de prețios nu ți-ai fi schimbat misiunea ta de mamă. Mângâierea ta a fost munca și nădejdea în Domnul.

De câte ori n'ai murit ca o martiră, fără să ți vezi cel puțin fericirea copilașilor tăi mici!

Te-ai stins ca o lumină, ce luminează pe cei din jurul ei, până și-a consumat ceara cea curată; te-ai stins ca o candelă ce și-a consumat untdelemnul.

Te-ai stins după ce ai îmbrățișat copilașii, după ce ți-ai iertat soțul, după ce ai iertat pe toți și ai fost de toți iertată.

Te-ai stâns cu mângâierea că ți-ai făcut datoria, te-ai stâns cu credința că atât a vroit pentru tine Domnul, iar depe buzele tale s'a desprins ultimele cuvinte „*Fie voia Ta Doamne*”.

Ție scumpă mamă a trecutului românesc dela mama voevodului până la cea din pătura adâncă a poporului, care ai știut să-ți faci în conștiință datoria, închinăm ziua slăvirii de azi, pe tine te glorificăm, pentru sufletul tău ne rugăm fierbinte Domnului.

Azi mai mult ca oricând cunoaștem lipsa ta. In cele mai multe din familiile noastre și de la orașe și dela sate nu mai vedem pe adevărata mamă creștină, așa precum o vedeam în trecut. Lipsa de credință în Dumnezeu a distrus pe mama cea aleasă. *Concu bina-gele, căsătoriile reduse la simple contracte civile, fără binecuvântarea bisericii, divorșurile* care adesea ori anual ating jumătatea numărului celor căsătoriți religios, *numărul limitat al nașterilor și mai ales numărul cel*

mare al pruncilor născuți fără de vreme, toate aceste ne dovedesc că se păcătuiește în contra celei mai înalte misiuni, pe care Dumnezeu a dat-o femeii—misiunea de mamă, se păcătuiește în contra vieții omenești.

Serbătoarea de azi e menită nu numai să slăvească trecutul, ci mai ales are menirea să atragă atenția asupra acestui păcat dăunător vieții prezente și viitoare.

Onorata Asistență,

Statisticele și observația noastră chiar, ne dovedește că aproape în toate cazurile unde s'a păcătuț în contra misiunii de mamă cauza a fost ireligiozitatea. Un statistician a constatat că din 342 familii divorsate în Paris, 320 trăiau în afară de religione.—Este cu neputință ca o bună creștină să-și uite vre-o dată însemnata ei misiune de mamă.

Spre a readuce din nou, în toate familiile noastre spiritul de abnegație și de sacrificiu al adevăratei mame, trebuie să pogorâm din nou pe Blândul nostru Mântuitor cu divina Lui învățătură în sânul tuturor familiilor noastre. El trebuie să fie chemat în ajutor de milioanele de părinți, dar mai ales de milioanele de mame române dacă vor să dea patriei caractere alese, suflete mari ca a unui Ștefan cel Mare, ca a unui Mihai cel Viteaz și ca a atâtor mii de eroi ce ni i a dat trecutul creștin al părinților noștri trăiți în frica Domnului.

Facă Bunul Dumnezeu ca serbătoarea de azi, *Serbătoarea mamei*, la care am fost chemat prin indemnul *Societății ortodoxe a femeilor române* să ne apropie cât mai mult de aceste frumoase aspirațiuni.

Iconom Al. Simionescu

Știri universitare

Următorii preoți din Eparhia noastră și-au susținut teza de licență în teologie la Facultatea teologică din Cernăuți, în sesiunea Iunie a. c.

Pr. V. Pavel delă parohia Cernești, Jud. Botoșani

„ I. Popovici „ „ Stăuceni „ „

„ Gh. Cojocaru „ „ Verești „ „

„ D. Rădăuceanu delă Mănăstirea Agafton „ „

„ I. Buzilă delă parohia Românești Jud. Iași

„ I. Ravariu „ „ Țibucani „ Neamț

„ Cazar Andronic delă parohia Galu „ „

„ Aristide Cucu „ „ Darabani „ Dorohoi

Arhidiacon P. Ciopron delă Catedrala Mitropolitană, Iași

Diacon D. Bordeianu delă Mănăstirea Agafton, Jud. Botoșani.

Majoritatea tezelor au fost apreciate cu elogii, fiind recomandate pentru a se tipări, ceea ce dovedește că preoții noștri și-au dat toată osteneala, pentru a-și impropria cât mai temeinic cunoștințele necesare unui preot cu titlu academic.

Observațiuni asupra corespondenței oficiilor parohiale

Circulara No. 3499 a. c. către toate parohiile din cuprinsul Arhiepiscopiei Iașilor

În corespondența ce primim la Cancelaria Sf. Mitropolii din partea parohiilor se observă o totală neglijență și lipsă de atenție, atât asupra fondului cât mai ales asupra formei în care această corespondență este stilizată.

Astfel rapoartele sunt așternute pe hârtie murdară și boțită, scrise neciteț, fără nici un pic de estetică, încât de multe ori îți trebuie o adevărată străduire ca să deseoperi de unde emană o așa mcstră de hârtie oficială și mai ales ce se urmărește prin ea.

Fără antetul și stampila oficiului parohial, de multe ori fără semnătura parohului (iar când aceasta este, atunci e scrisă hieroglific), fără o ordine de idei și de expunere, această corespondență oficială denotă-- din partea celor ce o compun -- o completă lipsă de bun simț.

Nu odată s'a văzut că rapoartele trimise cu diferite anexe (state de salarii, conturi de gestiune, contracte de arendare, devize etc. etc.) aceste din urmă erau fixate cu un băț de scobitoare sau de chibrit!

Dacă în corespondența particulară omul e obligat să țină seama de anumite reguli literare și estetice cu cât mai mult se cere aceasta dela persoanele cu însărcinări administrative. Căci corespondența oficială angajează răspundere oficiilor respective și pe lângă aceasta ea rămâne într'o arhivă a unei instituții publice ca document, care se poate cerceta de oricine. Se înțelege dela sine impresia detestabilă ce o face o corespondență din categoria celei amintite mai sus.

Deaceia, pentru a se pune ordine pentru totdeauna în materie de corespondență oficială, vi se pune în vedere că pe viitor se va înapoia toate rapoartele ce nu vor avea antetul și stampila oficiului parohial emitent, nr. de ordine, data emiterii și semnătura descifrabilă a parohului respectiv. Orice corespondență să fie scrisă pe jumătate coală hârtie curată, lasată distanța necesară pentru referatul marginal, astfel ca să nu fie împiedecată citirea când hârtia e cusută la dosar; să fie o ordine în expunerea ideilor evitându-se pe cât posibil stilul bombastic și frazeologia.

În afară că nu se va da curs corespondenței scrise în alte condițiuni, se vor lua măsurile ce se impun față de cei ce nu înțeleg să îndeplinească această elementară datorie de birou.

p. Mitropolit, † **Grigore L. Botoșăneanu**

Consilier Referent, **Pr. Const. Nonea**

Parohii vacante 1)

1) Parohia **Mastacăn** jud. Neamț, compusă din satele Portăreșt, Balan, Marginea și Nichid. Are biserică parohială construită din zid în stare bună și filiale în satul Balan cu biserică construită din lemn și în satul Nichid cu biserică construită din zid în stare bună. Are pământ bisericesc 20 ha. Casă parohială nu este. Parohia se compune din 500 familii.

2) Parohia **Dănești**, jud. Neamț, cu satele Doina și Boțești. Are biserică parohială construită din lemn și o biserică filială, ambele în stare mijlocie; pământ bisericesc este de 25 ha. Parohia nu are casă parohială și se compune din 370 familii.

3) Parohia **Giurgești**, jud. Baia, cu satele Mirești și Racova. Are biserică parohială construită din Piatră și cărămidă și o biserică filială din lemn, pământ bisericesc este de 19 ha. Casă parohială nu este. Are 310 familii.

4) Parohia **Blebea**, din comuna Târgul Neamț, jud. Neamț, devenită vacantă prin decesul titularului preot Toma Scobai, se compune din două biserici de lemn în stare mijlocie. Are 263 enoriași capi de familie și 510 suflete. Pământul bisericilor este de 22 ha. Casă parohială nu este.

5) Parohia **Crucea**, comuna Lungani, jud. Iași, vacantă prin decesul titularului preot Gh. Popovici, se compune din satele Zmău și Brenița. Are o biserică parohială și una filială, construite din piatră, în stare bună. Sesia parohiei este 17 ha. Are 481 familii cu 1920 suflete. Este casă parohială.

1) Conform dispozițiilor Ministerului de Finanțe și de Cuite, două parohii vor rămâne vacante tot anul, ca nefiind ocupate până la 31 Martie 1933.

MITROPOLIA MOLDOVEI

FOAIE OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR

A P A R E L U N A R

SUB CONDUCEREA SECȚIEI CULTURALE A CONSILIULUI EPARHIAL

Redacția și Administrația:
Secția Culturală, Sf. Mitropolie

A B O N A M E N T U L
PE UN AN, 150 LEI

C U P R I N S U L :

Doliul bănațean	Pr. Const. Nonea
Telegrama I. P. S. Mitropolit Pimen, trimisă Consiliului Eparhial al Caransebeșului, la moartea P. S. Episcop Iosif Bădescu	
Preghătirea călugărilor și călugărițelor pentru îngrijirea bolnavilor (circulară)	
Plata delegaților Com. mon. istorice	
Circulară, privitoare la administrarea și mănuirea fondurilor bisericești	
Diferite dispozițiuni ministeriale privitoare la plata impozitelor	
Compensarea impozitelor	
Dela cercurile culturale preoțești	Pr. Gh. Iordăchescu
Cultura religioasă în popor	Arhid. P. Ciopron
Considerații pe marginea concordatului german	Pr. Const. Nonea
Activitatea cercului preoțesc „Bicaz”	Pr. D. Nourescu
Mulțumiri publice	
Parohii vacante	

Spre știință

„REZISTENȚA”

GEORGE OPINCARU, - Bacău

Calea Regele Ferdinand 53
(vis-à-vis de Biserica Sf. Nicolai)

TELEFON 120

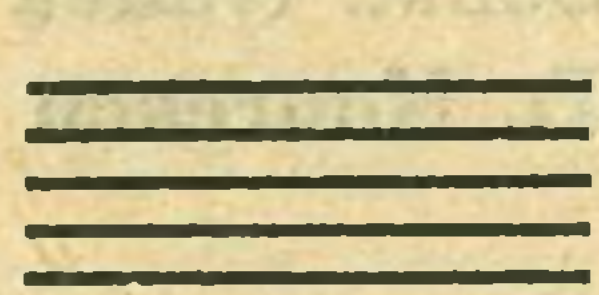
**ATELIERE DE ARGINTARIE
ȘI OBIECTE BISERICEȘTI**

CANDELE, CRUCI, ICOANE,
POTIRE, CUNUNII, EVANGHELII

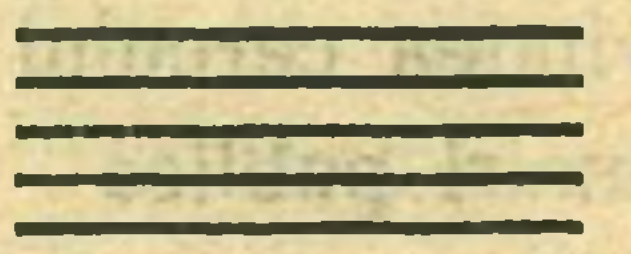
VESTMINTE PREOȚEȘTI și DIACONEȘTI

CLOPOTE DIN ALIAJ SPECIAL

POLICANDRE și SFFȘNICE de ALAMĂ MASIVE

Cristelnițe de Botez

Prapuri de Procesiuni

Se argintează și se aurește orice obiecte de metal

Cumpăr obiecte vechi de argint și aur.

MITROPOLIA MOLDOVEI

FOAIE OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR
APARE ODATĂ PE LUNĂ

SUB CONDUCEREA SECȚIUNII CULTURALE A CONSILIULUI EPARHAL

Doliul bănățean

† Dr. Iosif Bădescu
episcop al Caransebeșului

*Μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν κυρίῳ
ἀποθνήσκοντες....*

*Τὰ γὰρ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ
μετ' αὐτῶν.*

Αποκ. 14, 13

Voit-a Dumnezeu ca biserica ortodoxă românească să îndure încă o pierdere în rândul ierarhiei superioare : plecarea pe drumul veșniciei a Prea Sfințitului Părinte *Iosif Bădescu*, Episcop al Caransebeșului.

Nu a fost de ajuns văduvia eparhiilor de Huși și cea din părțile Buceagului basarabean.

Trebuia ca acum, în acest veac de sbucium sufletec, doliul îndurerat să-și întindă zăbranicul sumbru și dincolo de munți până la marginile confiniilor române, acolo unde mersul domol al apelor bătrânului Danubiu șoptește în taină cadența amintirii pașilor străvechilor legionari romani.

În lupta acerbă, care se duce contra *spiritualului* de către inițiații altor taine, făurite de minți și interese omenești, descomplectarea ierarhiei superioare nu poate de cât să ne îngrijoreze.

Dar dacă e voia Tatălui din ceruri, ca să fim încercați mai mult ca oricând, suntem datori să primim acestea cu resemnare. Căci una e voia omului și alta a lui Dumnezeu.

Și creștinul nădăjduște că după adâncă întristare răsar zorile bucuriei. E alternanța care nu te lasă pradă descurajării.

A murit Prea Sfințitul Părinte Episcop Iosif la o vârstă înaintată, dacă se socotește după veleatul vremurilor noastre.

Însă, trei sferturi de veac petrecute în sbuciumul milenar al unui neam, într'un colț de țară unde ochii streinilor se întrec la pândă, având fiecare dor însetat de încălcare sau rășuire a patrimoniului românesc, nu e tot una cu viețuirea liniștită la poalele Ceahlăului.

Acolo, în părțile bănățene, alta a fost datoria românului și mai grea misiunea arhipăstorului de suflete de cât în altă parte a țării.

Numai gândul că renumitul conte decedat Albert Apponyi, fostul ministru de culte al răposatei Austro-Ungarii, n'a voit să supue confirmării regale alegerea episcopală făcută în 1909 la Caransebeș, în persona Prea Sfințitului Iosif, ne dă senzul explicit al simțimintelor acestui mare român și prinț al bisericii lui Hristos. Aceasta din punct de vedere național.

Nu trebuie trecut sub tăcere faptul, că viața unui om nu se consideră după mulțimea anilor ordinari sau bisecți însemnați pe răbojul vremii. Acesta e de înfimă importanță. La un arhieru senzul vieții se găsește în arhieria cea fără de început a lui Melchisedec. Demarcația vârstei se face după alt criteriu: cel al faptelor și numai al celor *bune*.

Prea Sfințitul Părinte Episcop Iosif, se spune, că nu a fost prea cunoscut; de sigur în lumea jurnalistică. N'a voit să fie adulat și a fugit, ca un înțelept, de reclama sbârniitoare și deșartă ce ostoiește inimile altora.

Doar era pătruns până'n ultimile cute sufletești de cuvintele sf. Ap. Pavel care spune: „*că lucrurile cari se văd sunt trecătoare, pe când cele ce nu se văd sunt veșnice* (II Cor. IV 18).

Și convingerea Părintelui Prea Sfințit Iosif despre senzul acestei vieți pământești se poate desprinde din *testamentul* pe care l-a lăsat.

N-a voit să fie înconjurat de alaiu funerar și nici turburat de capucinate ocazionale.

Un singur ieromonah, părintele Macarie Gușcă de la mănăstirea Izvor, avea să-i oficeze în evlavia străbună slujba pogribaniei. Iar trupul ostenit de multe zile să fie dus pe malul Dunării, în satul Ieșelnița, ca de acolo să fie mai aproape de cei ce au rămas încă sub stăpânire streină.

Puținul avut ce l-a agonisit în truda-i zilnică l-a lăsat instituțiunilor bisericesti și culturale.

Iată o faptă episcopală ce vorbește fără sunet de trâmbiță.

Se va înțelege de ce a fost venerat de credincioși și preoțime și plânsul lor nu a conținut în răstimpul zilelor de doliu sorocit de tradiție.

Istoria își deschide paginile ca literele de aur să însemneze bunătatea, blândeța și fapta tăcutului Episcop, Prea Sfințitul Iosif Bădescu.

Alătura de Ioan Popazu și Nicolae Popea, Panteonul bănațean primește încă o figură reprezentativă a bisericii ortodoxe române.

Fie aceasta un exemplu și Dumnezeu să-i aibă sufletul în a Sa pază sfântă.

Pr. Const. Nonea

* * *

I. P. S. Mitropolit Pimen la vestea morții P. S. Episcop Iosif Bădescu a trimis Consiliului Eparhial al Caransebeșului următoarea telegramă :

CONSILIULUI EPARHIAL

Episcopia Caransebeș

Trista veste a morței confratelui Episcop Iosif, foarte m'a întristat. Prin calitățile lui arhipastorale și prin blândeța sufletului său, lasă urmașilor o bună amintire.

Fie pomenirea lui vecinică.

PIMEN

Metropolitul Moldovei

Buc. 12 Iulie 1933

Pregătirea călugărilor și călugărițelor pentru

îngrijirea răniților și bolnavilor (circulară)

Mănăstirile de călugări și călugărițe din cuprinsul țării noastre, au avut în trecutul istoriei naționale un rol de mare însemnătate. În ele a fost locul de retragere a celor ce voiau să-și petreacă viața în rugăciune și meditație.

Dar în afară de îndeletnicirea vieții călugărești, care culmina în munca cărturărească și dezvoltarea industriei casnice naționale, călugării și călugărițele din țara noastră, potrivit îndemnului dat de Mântuitorul nostru Iisus Hristos s'au îndeletnicit și cu îngrijirea bolnavilor veniți la mănăstire de a li se face rugăciuni pentru însănătoșire.

Mulți dintre acești bolnavi erau reținuți în mănăstire și adăpostiți în așa numitele bolnițe sau case pentru primirea și îngrijirea bolnavilor, care în vremea aceea erau singurile așezăminte spitalicești din țara noastră. Cu alte cuvinte, bolnavii prin rugăciunile bisericesti și prin îngrijirea părintească și frățească din partea călugărilor și călugărițelor mulți își recăpatau sănătatea.

Această sfântă ascultare pentru călugări și călugărițe a fost o îndeletnicire, pe alocurea și în timpurile noastre, mai ales în vremea marelui război. Cu câțiva ani înainte de marele război după dorința și îndemnul marelui și neuitatei Regine Elisabeta, multe călugărițe din mănăstirile Moldovei, au fost primite și instruite în Institutul Surorilor de Caritate „Regina Elisabeta” din București, iar alte călugărițe au fost pregătite în mănăstirile lor de către doamne medice, pentru a îngriji de bolnavi și răniți. Tot așa și călugării pregătiți prin cursuri speciale, au făcut serviciul de buni infirmieri.

Partea practică și unii și alții au făcut-o în spitalele din orașele Piatra Neamț și Tg. Neamț.

Când a sunat ceasul intrării noastre în războiul din 1916-1918, toți au plecat din căsuțele lor din mănăstire și sub conducerea Societății Naționale „Crucea Roșie” au mers la spitalele militare pentru a îngriji de răniți și de bolnavii de tifos exantematic. Mulți din acești infirmieri

și surori de caritate trăesc astăzi și fac cinste cinului călugăresc.

De dorit e, ca și călugării și călugărițele de azi și în viitor, să urmeze frumoasa cale deschisă de înaintașii lor pentru îngrijirea bolnavilor în spitale și să fie în serviciul carității publice, de care la noi și mai ales pentru poporul dela țară, se simte mare nevoie.

Sprîjînit pe acest frumos trecut al călugărilor și călugărițelor, Societatea Națională „Crucea Roșie“, cu adresa No. 87 din a. c., prin Președintele ei d-l N. Balș, membru al Academiei Române, în numele unamității creștine și în interesul țării noastre, intervine către noi ca, călugării și călugărițele din mănăstirile noastre să fie pregătiti pentru îngrijirea bolnavilor și răniților, fie în spitale și dispensarii, fie pe la locuințele lor, precum Hristos a recomandat ucenicilor Lui de a se îngriji de cei bolnavi, făgăduindu-le Impărăția Cerurilor.

În temeiul acestei dorinți și făgăduinți dumnezeiești, călugării noștri din trecut precum am amintit, ca și cei din vremea marelui război, înțelegând sfintele cuvinte ale Mântuitorului Hristos, s'au deprins a îngriji de cei bolnavi.

În acest scop, vă invităm să alegeți pe cei mai deștepți și mai destoinici călugări (călugărițe) cu oarecare învățatură, cu inima bună și caldă pentru cei nenorociți, gata de a-le da tot sprijinul lor la toate nevoile și mai ales în cazuri de boală. Acești călugări și călugărițe prin Societatea Națională „Crucea Roșie“ vor fi pregătiti pentru serviciul de infirmieri și suroride caritate.

Societatea „Crucea Roșie“ va lua asupra sa cheltuelile medicului, care va fi trimis la mănăstire pentru ținerea cursurilor de medicină populară, iar partea practică, călugării și călugărițele o vor face la vreme în spitalele cele mai apropiate.

Tabloul alcătuit cu cei aleși pentru școala de infirmier(e) îl veți face în 3 exemplare, din care unul va fi trimis Societății Naționale „Crucea Roșie“, unul va fi reținut la Mitropolie iar unul se va păstra în arhiva mănăstirei.

La alegerea celor destinați pentru școală se va a-

vea în vedere și vârsta între 20—40 ani, atât pentru călugări cât și pentru călugărițe.

Lucrările vor fi terminate în cel mult 15 zile dela primirea prezentului ordin.

P I M E N

Metropolitul Moldovei.

Consilier Referent, Pr. Const. Nonea

No. 3866

1933, Iulie 27

Plata delegaților Com. Mon. Istorice

Inalt Prea Sfințite

Din cauza dificultăților financiare personalul Comisiunii Monumentelor Istorice nu a mai obținut în a. c. permise C. F. R. și nici cheltuiala deplasărilor nu li se mai face cu înlesnirile trecute.

Astfel fiind situațiunea, ne vedem siliți a nu mai trimite în delegații la biserici și mănăstiri, monumente istorice din provincie cari reclamă concursul nostru fie pentru cercetări, devize, consultații și chiar supravegheri de lucrări pe nici unul din personalul nostru tehnic.

În consencință, și pentruca parohiile și mănăstirile să nu suferă sau să execute lucrări ce nu ar corespunde vederilor Comisiunii Monumentelor Istorice, avem onoare a ruga pe Inalt Prea Sfinția Voastră să binevoiască ca prin circulări să dispună a se pune în vedere tuturor parohiilor că sunt obligați să plătească, conform hotărârii Comisiunii noastre, acele deplasări și anume:

Plata călătoriei pe C. F. R. pe jumătate, arhitectul având carnet de reducere 50%, eventual o parte din această cheltuială când arhitectul are mai multe deplasări în aceeași regiune, plata trăsării, automobilului sau autobuzului dela gara cea mai apropiată diurna de 250 lei pe zi.

La întoarcere, arhitectul va face contul de deplasare care se va înainta Ministerului Instrucțiunii, al Cultelor și Artelor cerându-se rambursarea pe numele parohiei respective.

Binevoiți a primi, Inalt Prea Sfințite expresiunea sentimentelor noastre prea respectoase.

Președinte, N. Iorga

Secretarul Comisiunii, Drăghiceanu

No. 4742

21 Iulie 1933

C i r c u l a r ă

către toate parohiile, privitoare la administrarea și mânuirea fondurilor bisericilor.

Administrarea averii Bisericii și mânuirea fondurilor bisericești provoacă mai întotdeauna neînțelegeri între preoți și enoriași.

În adevăr, preoți sunt cei dintâiu chemați de a se interesa de avutul și administrarea bunurilor bisericești: fie pământuri sau imobile, fie fonduri bănești.

Preoții au cei dintâiu datoria de a face, ca prin toate mijloacele, să prospere avutul Bisericii, prin o administrare cât mai cinstită și printr'un control cât mai serios a persoanelor însărcinate cu această administrare.

Totuși, nu preotul singur este chemat de a administra și mânui fondurile Bisericii, mai ales pe cele bănești, fără o prealabilă înțelegere cu Consiliul și Epitropia parohială, pentru lucrările de mai mică însemnătate și cu Adunarea parohială, pentru afacerile de mai multă importanță.

Tot așa în privința îmbunătățirilor parohiei, cu clădiri de case parohiale, clădiri de case proprietatea Bisericii, arendări de pământuri și în fine tot felul de afaceri de gospodărie bisericească preotul nu are căderea de a lua singur măsuri pentru executarea unor asemenea lucrări, ci întotdeauna, numai în deplină înțelegere cu Consiliul și Epitropia bisericeii.

Aceste dispozițiuni ale legii și regulamentului, sunt luate ca măsură, de a înlătura o rea administrație și orice bănuială justificată sau nejustificată, din partea enoriașilor parohieni.

Din nenorocire, cu sau fără știință, unii dintre preoți își asumă drepturi ce nu le au. Din această pricină mari neînțelegeri ură și vrășmășie se ivesc în sânul acestor adunări bisericești, mici și mari și între preotul deservent al bisericii. Și iarăși din nenorocire se dovedește, că unii dintre preoți abuzează în acțiunea lor și prin aceasta își pierd orice autoritate și orice încredere în popor și ca urmare, în loc de autoritate morală, preotul devine bănuit în fața credincioșilor săi, pentru necinste și chiar acte de abuz.

Pentru o mai bună rânduială și pentru ca preotul să fie ferit de aceste suspiciuni și bănuieli, punem în vedere tuturor preoților, consiliilor și epitropiilor bisericești, ca acolo, unde veniturile bisericilor din parohie, trec peste suma de 5000 (cinci mii) lei, conform bugetelor, sub nici un motiv preotul nu va îndeplini serviciul de

cassier, ci această sarcină se va încredința unuia din epitropi, ales de Consiliu și Epitropie, avându-se în vedere la această alegere, situația sa materială și cinstea de care se bucură în fața poporului.

Aceste rele apucături au slăbit foarte mult dragostea între preot și popor și adesea preotul a fost socotit ca un jăfuitor al avutului bisericii. Și din nenorocire se pot înregistra multe cazuri de acest fel, care numai cinste nu fac preoțimei.

Cancelaria noastră, a atras adesea atențiunea preoților, de a se feri de amestecul necontrolat în mânăuirea fondurilor și paza strictă a bunurilor bisericești; dar spre marea noastră părere de rău, unii dintre preoți au irosit averea bisericii, tratând-o ca o avere a lor personală și a familiei lor. De aici procese, ură și certe.

În legătură cu acestea, ținem să mai atragem atențiunea preoților și în ce privește plățile ce ei le pretind dela enoriași pentru servicii și ierurghi bisericești-particulare. Acestea sunt adesea foarte exagerate și împovărătoare pentru creștinii, mai ales în vremea aceasta, de nemaipomenită criză.

Bănuim, că nici protopopii, în inspecțiile și conferințele ce au cu preoții, nu-și dau silința de a explica, unde duce și ce urmări grave are amestecul preotului în administrarea averii bisericești, socotindu-le ca bunuri personale.

În interesul deci a liniștei sufletești a poporului și a încrederii ce trebuie să aibă el în preotul lui, precum și interesul preotului de a se bucura de încrederea enoriașilor săi, se atrage atențiunea tuturor preoților, din orașe și sate ca în viitor, să observe cu cea mai mare strictețe normele pentru buna administrare a averii bisericești, mobilă sau imobilă și să se ferească ca de foc, de orice amestec al său și de orice bănuială din partea enoriașilor săi care în asemenea cazuri îl tratează ca un rău administrator al acestor bunuri și ca un ruinator și înstrăinator al averii bisericii.

Tot asemenea, se atrage atențiunea preoților, că ei păstrându-și autoritatea neștirbită, au dreptul și datoria de a controla pe membrii Consiliului și Epitropiei bisericii, însărcinați cu administrarea fondurilor și bunurilor bisericești, iar în caz de abuz, el este dator să denunțe pe acei abuzivi, ca astfel Biserica să nu sufere, din neglijența lui, dela acei însărcinați cu administrarea averii sale.

Așa fiind, să însărcinează protopopii, ca în inspecțiile și conferințele ce țin, să se intereseze îndeaproape de toate chestiunile de administrație a bunurilor bisericești, atrăgând atențiunea cu cea mai mare seriozitate preoților, că ei sunt datori de a fi pildă poporului, atât în ce privește corectitudinea lor în administrarea averii

bisericești. cât și în ce privește controlul membrilor Consiliului și Epitropiei bisericești, însărcinați cu această administrație.

Pentru îndrumare și sfaturi, vor fi invitați și membrii consiliilor și epitropilor la aceste conferințe.

Aceste dispoziții ale noastre, se impun astăzi mai mult ca ori când, dat fiind, că de aici înainte, Biserica nu va mai avea acelaș sprijin din partea statului ca altă dată și nici a credincioșilor în aceeaș măsură, din cauza crizei care apasă asupra tuturor și deci și asupra țării noastre, prevestind timpuri de sigur și mai grele.

Este deci o datorie, din partea preoților, epitropiei și consiliului Bisericii, ca prin toate mijloacele, să se silească în a agonisi fonduri necesare bisericilor, atât pentru nevoile și îmbunătățirile ei, cât și pentru întreținerea a cultului și a slujitorilor bisericești.

PIMEN

Metropolitul Moldovei

Consilier referent
PR. V. MIHAILESCU

No. 2817
1933 Iulie 25

Serviciul de învățământ

local--Iași

cu adresa No. 14106/933 face cunoscut următoarele :

Inalt Prea Sfințite

Conform ord. No. 74377 din 13 VI 1933 al Ministerului Instrucțiunii Publice Cultelor și Artelor avem onoare a vă trimite alăturat, în copie, dispozițiunile date de Ministerul de finanțe, privitoare la plata impozitelor și rugăm a pune în vedere și personalului didactic administrativ și de serviciu bisericesc.

I

Dispozițiuni speciale referitoare la plata impozitelor

În vederea dificultăților ce se ivesc în legătură cu plata impozitelor pentru imobilele închiriate, Ministerului de Finanțe reamintește că, în conformitate cu legea de percepere și urmărire a veniturilor Statului, chiriașii și arendașii sunt obligați ca înainte de a plăti chiria și arenda să ceară proprietarului a produce dovada plății la zi a impozitelor elementare, adiționale și drumuri ale imobilului închiriat sau arendat.

Dacă imobilul în cauză poartă impozite dintre cele mai sus arătate și neachitate la zi, chiriașul sau arendașul se va putea descărca valabil de plată prin achitarea la percepție a impozitelor în restanță.

În baza aceleiași legi mai sus menționate, se reamintește de asemenea că, averea mobilă și imobilă precum și veniturile de orice fel ale Statului, Regiilor și Caselor Autonome, Județelor și Comunelor nu pot fi urmărite de nici un creditor pentru nici un fel de creanță.

Creanțele contra Statului, autorităților și instituțiilor publice și de utilitate publică, se vor executa numai prin înscrierea lor în bugetul anului următor aceluia în care s'a făcut cererea, ținându-se seamă de vechimea creanței și data cereri.

Totdeodată, pentru înlesnirea celor cari au de încasat sume de bani dela diverse autorități publice, se aduce din timp la cunoștință că aceste autorități în baza aceleași legi au dispozițiuni speciale să refuze plata oricărei sume de bani datorate, dacă creditorul nu va face dovada achitării la zi a impozitelor.

Dacă încasarea se face în baza unui act de ceziune dovada plății impozitelor va trebui să facă atât de cedant cât și de cezionar.

II

Dispozițiuni privitoare la modul de plată a impozitelor, taxelor și celorlalte venituri ale statului.

Pentru a se înlesni calea de urmat tuturor celor cari au de achitat sume către fisc, Ministerul de Finanțe aduce la cunoștința generală că, în conformitate cu dispozițiunile legii pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice, plata oricărei sume de bani, cuvenită Statului sub orice formă, se va face în comunele urbane numai la ghișeele publice. Prin urmare, plățile efectuate în comunele urbane la domiciliul debitorului, sau în alt loc, riscă să rămână nevalabile.

Deasemenea, nu se va putea plăti la o percepție sau ad-ție de încasări sume de bani pentru achitarea unei datorii a cărei plată se cere de către altă percepție sau administrație de încasări.

Pentru achitarea impozitelor în comunele rurale, plata se face atât la percepția respectivă, cât și direct receptorului sau agentului fiscal, care sunt autorizați prin lege să primească plăți la domiciliul debitorului, eliberând contribuabililor chitanțe pe loc.

În general, pentru orice sumi de bani plătite, se va elibera o chitanță dintr'un registru oficial cu matcă.

Este în interesul contribuabililor a observa ca chitanțele primite să poarte un număr de ordine, numele persoanei care plătește, să specifice în achitarea cărei datorii s'a făcut plata, suma respectivă în cifre și litere semnătura funcționarului împuternicit să încaseze și sigiliul percepției.

Dispozițiunile de mai sus se aplică la plățile ce se vor efectua atât în contul statului cât și în contul județelor, comunelor, Caselor Autonome, Legilor Publice Camerelor profesionale, precum și plățile efectuate către celelalte instituțiuni de utilitate publică ale căror bugete se votează de Camera Deputaților.

III

Dispozițiuni referitoare la urmărirea veniturilor statului.

În vederea realizării veniturilor Statului, se aduce la cunoștința generală că prin Legea pentru perceperea și urmărirea veniturilor Statului publicată în Monitorul Oficial No. 87/933, s'au introdus unele modificări privitoare la urmărirea acestor venituri.

Astfel în afară de sechestru, se prevede că pentru urmărirea datoriilor și majorărilor se pot înființa proprii în mâinile terților, care datorează sume de bani și orice alte valori debitorilor Statului sau autorităților și instituțiilor în favoarea cărora se face urmărirea.

În noua lege s'a prevăzut deasemenea un mijloc de urmărire, care nu există până acum și anume: *urmărirea generală a veniturilor averei imobile a debitorilor*. Această măsură de urmărire se va lua numai dacă imobilele debitorului sunt închiriate sau arendate, neputându-se urmări pe această cale un imobil în care locuiește sau este exploatat personal de debitor.

Urmărirea generală a veniturilor se poate face prin două modalități și anume:

a) Prin obligarea chiriașilor și arendașilor de a și vărsa direct la percepția respectivă toate chiriile și arenzile datorate, sub sancțiunea răspunderii pentru sumele nevărsate,

b) Prin înființarea unui gerant al imobilelor, în anul când se dovedește că debitorul face contracte de închirieri sau arendări nesincere sau cu prețuri necorespunzătoare, precum și în cazul când imobilele rămân neînchiriate sau nearendate.

În acest caz, administratorul gerant este obligat a vărsa veniturile încasate la percepție pe măsura în-

casărilor și a depune conturile de gestiune odată cu vărsarea.

Retribuția lui va fi stabilită de Ad-torul de încasări și plăți și nu va putea depăși 3⁰/₀ din venitul imobilelor.

O altă măsură de urmărire, cu totul nouă, este înființarea sequestrului asupra întreprinderilor industriale comerciale și civile.

Această măsură se ia având în prealabil aprobarea Ministerului de Finanțe, numai în cazul când fiscul constată că nu poate să încaseze impozitele sau orice datorii, din cauza unor operațiuni și acte făcute pentru a împiedeca realizarea drepturilor sale precum și în cazul când urmărirea impozitelor și a ori căror datorii nu se poate face pe căile normale.

Dacă s'a încercat fără succes urmărirea în averea mobilă a debitorilor sau alte mijloace de urmărire, se va cere Trib. local scoaterea în vânzare a averii imobiliare a debitorilor.

Vânzarea mobilă se va efectua cu autorizația Ad-ției de încasări și plăți sau a autorității care a cerut fiscului începerea urmăririi. Vânzarea va avea loc după 30 zile dela inserarea publicațiunii în Monitorul Oficial.

În vederea stabilirii precise a drepturilor Statului. Legea prevede că debitori și toți acei interesați, vor putea face contestație împotriva procesului verbal de sechestru a proprietății, și urmăririi generale a veniturilor și a sechestrului asupra întreprinderii precum și contra vânzărilor de imobile.

Pentru debitorii propriu zis, termenul de contestație este de 15 zile dela comunicarea procesului verbal, iar pentru terți, termenul de contestație este până cu o zi înainte de vânzare.

Contestațiile se îndreaptă la Judecătoriile de Ocol respective, în urmăririle până în 5 000 lei și la Tribunal în cuprinsul căruia se află prercepția prin care se face urmărirea pentru celelalte urmărituri.

Debitorii contestatori sunt obligați sub pedeapsă de inutilitatea contestației, să consemneze suma pentru care sunt urmărituri, iar chitanța de consemnare va fi depusă la Tribunal, odată cu contestația.

Terții contestatori nu sunt obligați să consemneze suma pentru care se face urmărirea.

Dacă din desbateri va rezulta necesitatea administrării de probe sau procurări de acte cari nu au fost arătate prin petiție de contestație sau depuse odată cu contestația, legea ușurează situația debitorului deoarece prevede că Tribunalul va putea acorda un termen spre a se procura acte noi, aceasta numai în cazul când va contesta că contestatorul nu a fost în măsură să le propue sau să le depue prin însăși petiția de contestați.

Cărțile de judecată ale judecătoriei de ocol și sentinței Tribunalului se dau cu drept de recurs, în termen de 30 zile dela comunicare.

Recursul se va face va face la Tribunal sau Curtea de Apel cu obligația ca alegerea domiciliului să fie chiar în orașul de reședință al instanței de recurs.

Compensarea impozitelor

Copie după adresa Nr. 51177 a Ministerului Instrucțiuni Cultelor și Artelor Direcțiunea Contabilității și Controlului Financiar.

Ministerul de Finanțe prin adresa No. 15694/933. ne-a încu-
noștiințat că în exercițiul 1933-34. va face operațiuni de compensări
între drepturile stabilite asupra exercițiului 1932, cari figurează în
statele nominative conform art. 38 din legea Contabilității Publice
și între debitul de contribuțiuni directe, numai partea Statului, (fără
adiționale, drumuri, etc.), datorat pe acel exercițiu, inclusiv trimes-
trul Ianuarie 1933, după normele arătate mai jos, pe care vă rugăm
să binevoiți a le aplica întocmai:

1) Cererile de compensare se vor adresa Direcțiunii Mișcării
Fondurilor din Ministerul de Finanțe, la care titularii vor anexa
un certificat din partea percepției respective, din care să se poată
constata, suma ce datorează Statului pe anul 1932 (fără adiționale,
drumuri, etc.). În cerere se va menționa și suma ce titularul are
de primit dela Minister.

2) Compensarea nu poate fi cerută decât pentru drepturi per-
sonale, cu impozite personale și de către soț pentru impozitele
soției, de către copii pentru impozitele părinților sau invers.

3) Drepturile de salarii, vor fi primite în compensare integrală,
ne când drepturile derivând din furnituri, indemnizații, etc., nu vor
fi primite decât 30⁰/₁₀ din debit, iar restul de 70⁰/₁₀ urmând a se
plăti numerar în momentul efectuării compensării.

4) Pentru efectuarea compensărilor este nevoie în prealabil
să emitem ordonanțe de plată, deoarece creanțele exercițiului 1932
sunt prevăzute în bugetul extraordinar pe 1933-1934 al acestui de-
partament.

5) În ceea ce privește compensarea impozitelor din 1931, sau
mai vechi, cu drepturi din 1931 sau anterioare acestui an, sau cu
recipise de depozit provizoriu, pentru aceste drepturi se vor emite
bonuri de impozite, conform legii speciale pentru reglementarea
lichidării datoriilor arierate ale statului anterioare exerc. 1932.

Lichidarea acestor drepturi cad în sarcina Cassei de Amor-
tizare, conform art. 2 din legea bugetară.

Instrucțiuni în acest sens vă vom trimite ulterior.

p. Director General (ss) VINEȘ

Șeful Serviciului, (ss) N. Georgescu

p. conformitate, Nazarie

Dela cercurile **culturale preoțești**

Activitatea pastorală a preotului găsește câmp destul de larg și în cercurile preoțești; mai ales când acestea sunt bine organizate și când subiectele sunt bine alese și adaptate vieții religioase, morale și sociale ale enoriașilor. Aceste cercuri umplu un gol de mult simțit atât pentru creștini, cât și pentru corpul preoțesc. Pe de o parte serviciul religios oficiat în sobor cu deosebit fast, pe de altă parte predica și conferințele ținute, atrag din ce în ce mai mulți săteni, care populează în număr foarte mare aceste adunări, setoși de cuvântul Evangheliei și de sfaturi practice aplicate la viața de toate zilele.

Pentru corpul preoțesc aceste cercuri sunt prilej de întâlniri mai dese, unde se dezvoltă spiritul de solidaritate și unde prin ședințele intime se trag linii de conduită în activitatea misionară a preotului și uniformizare în săvârșirea diferitelor ierurgii bisericești. Iar când aceste cercuri au posibilitatea de a fi întrunite odată cu ale membrilor corpului didactic, folosesc cu atât mai mult ambele corpuri cât și sătenilor.

Despre cercurile preoțești s'a scris și se scrie în diferite reviste și ziare. Se scrie despre cercurile preoțești din toate eparhiile, dar pare-mi-se că mai puțin despre cele din eparhia Moldovei. Aceasta, nu poate fi însă un motiv că în această eparhie nu se țin cercuri și că preoții n'ar fi la înălțimea misiunilor. Se țin cercuri și încă multe și de mult timp, căci nu trebuie uitat că inițiatorul atât a conferințelor generale preoțești cât și a cercurilor culturale a fost însuși I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei.

Din modestie însă, desbrăcați de spiritul de reclamă preoțimea își continuă activitatea fără a o trâmbița. Poate că aceasta este o scădere, căci lumea judecă și după ce se scrie. Și cum vor vedea și înțelege vrăjmașii Bisericii și ai corpului preoțesc că aceștia lucrează, că dezvoltă o temeinică și spornică activitate

pentru stăvilirea atâtor lipsuri, dacă nu vor vedea scris dacă nu se vor da detalii asupra felului cum decurg aceste cercuri preoțești și cari sunt rezultatele lor? Să nu uite acei răuvoitori ai Bisericii că în satele unde se țin aceste cercuri, este mare serbătoare. Să nu creadă ei că pot fi alte adunări mai populate ca acestea și iarăși să nu uite că sentimentul religios este destul de puternic în sufletul poporului nostru, iar Biserica își păstrează tăria și corpul preoțesc este zidul unde curentele dăunătoare Bisericii și Neamului, trebuie să se oprească și să se plece.

Voi încerca a da câteva relații asupra unor cercuri preoțești din Jud. Baia. În ziua de 16 Iulie a. c, s'a ținut ședința cercului preoțesc — Tătăruși — sub președinția pâr. Gr. Constantinescu în parohia Tătăruși, unde C. S. este paroh. Pâr. Constantinescu, licențiat în teologie, dezvoltă o intensă activitate bisericească. Sf. Sa ne-a deprins cu ocazia ședințelor cercului în parohia Sf. Sale cu mărețe manifestări religioase. Nu pot uita cercul de acum câțiva ani și despre care nu s'a spus nimic. Acest cerc din inițiativa Sf. Sale, a întrunit aproape jumătate din preoțimea Jud. Baia în frunte cu P. S. Vicar, P. C. părinți profesori Cicerone și Valeriu Iordăchescu, pâr. Protoiereu, precum și un număr mare de învățători în frunte cu dl. I. Mitru, revizorul școlar și alte personalități de frunte din corpul didactic universitar și secundar. Tot lucruri frumoase se văd în parohia Sf. Sale. Biserica renovată, curtea plantată cu pomi roditori, isvor de venit pentru parohie în viitor, iar în preajma bisericii din inițiativa Sf. Sale, se clădește un măreț cămin cultural, care în curând își va începe activitatea. Din viața religioasă din acea parohie? Poate fi pildă tuturor și rare ori se văd asemenea manifestări de ordin religios ca în parohia Tătăruși. Biserica plină, curtea iarăși plină de credincioși, care s'au adunat știind că preoții din șase sate au venit la ei pentru a face slujbă deosebită și a le aduce cuvinte bune și de mângâere. Liturghia s'a oficiat în sobor de cei 6 preoți cu deosebit fast și ordine. A predicat pâr. V. Vatamanu cu duh și pe înțelesul tuturor relativ la evanghelia zilei — a slăbănogului. Dar ceia ce a con-

tribuit și mai mult la reușita cercului, a fost cuvântarea pâr. profesor Cicerone Iordăchescu. Părinții profesori Cicerone și Valeriu Iordăcpescu în timpul vacanței, își fac un punct de onoare a păși în mijlocul preoțimeii și a sătenilor și aceasta de mai mulți ani. Sfaturile date preoților, mulți din ei foști elevi, încurajează și dau impuls cătră o mai intensă activitate bisericească. Pâr. Cicerone într'o cuvântare de aproape o oră, a ținut încordată atenția mulțimei de credincioși. Sf. Sa îndeamnă sătenii să fie apropiați de Biserică, vestejește propaganda primejdioasă a diferitelor secte, a stiliștilor și a diferitelor curente vrăjmașe Bisericii și Neamului, arată că numai la Biserică și la slujitorii ei, este isvorul adevăratei învățături a Mântuitorului, după care creștinul trebuie să se conducă. Biserica și școala sunt instituțiile unde sătenii pot găsi mângâere și lua pilde bune.

În ședința intimă care au luat parte și învățătorii, P. C. Sa arată că numai o strânsă colaborare a preotului și învățătorului, poate schimba fața satelor noastre. Să nu așteptăm nimic dela alții, să muncim, să ne afirmăm prin munca noastră, să arătăm că reprezentăm o forță și atunci se va ținea seamă de noi. Vestejește purtarea unor politicieni, cari otrăvesc sufletul poporului și sfătuește pe preot și învățător a nu se arunca în vâltoarea luptelor politice, care-i scad prestigiul și-i discreditează în fața sătenilor. Într'o atmosferă de caldă colegitate și înălțare sufletească, după masa luată în comun în casa pâr. Constantinescu, ședința a luat sfârșit, ducând fiecare amintiri neșterse și mulțumind pâr. Cicerone de buna voința ce are față de corpul preoțesc și învățătoresc și prețiosul concurs ce-l dă.

Acum, ceva despre o ședință a cercului preoțesc Moțca, care a avut loc în parohia Brătești — Soci în ziua de Sf. Prooroc Ilie. Și aici la biserica satului, fostă pe vremuri schit de călugări, s'au adunat toți locuitorii satului. Biserica împrejurul căreia sunt clădirile școalei de economie casnică, curată și împrejmuită cu alei de flori plantate și îngrijite de elevele școalei sub supraveghierea conducătoarelor. Serviciul divin a fost oficiat în sobor de cei 7 preoți în frunte cu pâr. Gh. Ior

dăchescu vice-președintele cercului. A predicat pâr. N. Sfrijan vorbind despre viața Sf. Prooroc Ilie. Și aici la ședința cercului a luat parte pâr. profesor Cicerone Iordăchescu, care referindu-se la apostolul zilei a Sf. Iacob, îndeamnă poporul său să nu râvnească asupra aproapelui, îndeamnă să fie răbdători, să nu jure, cuvântul dat să fie ținut cu sfințenie, cum obișnuiau strămoșii. Indeamnă poporul să nu rătăcească din calea credinței cum se întâmplă astăzi că mulți creștini slabi la suflet prin îndemnul vrăjmașilor de neam și lege, se leapădă de credința strămoșească. Biserica este corabia mântuitoare și la sânul ei să alerge creștinul de la ai căror slujitori să ceară sfaturi și îndrumări, înainte de a da crezare vrăjmașilor, cari caută a distruge credința și prin ea neamul românesc. Și aici pâr. Cicerone s'a ostenit un ceas cuvântând poporului. A urmat ședința intimă la care pâr. Iosif Antistescu și-a dezvoltat subiectul: — Atitudinea preotului la săvârșirea Sf. Liturghii și a diferitelor ierurgii bisericești. — Pâr. Cicerone dă sfaturi preoților și în această lature.

Ca un omagiu adus pâr. Cicerone Iordăchescu pentru că Sf. Sa a luat și ia parte aproape la toate ședințele acestui cerc ca fiind mai apropiat de locuința Sf. Sale din satul Sadomeni- Pașcani, preoții cercului au proclamat pe P. C. Sa președinte de onoare al cercului cultural preoțesc — Moțca.

La viitoarea ședință a acestui cerc care va avea loc la parohia Ciohorăni în ziua de 30 Iulie, unde și-au făcut cuib câțiva sectanți evangheliști, va lua parte pâr. Cicerone și avem făgăduiala și a pâr. prof. Valeriu Iordăchescu de a ne ajuta mai cu spor la lucrul nostru și a încerca să aducem la dreapta credință pe acei rătăciți.

Dau aceasta la iveală numai cu gândul de a arăta câte ceva din lucrul nostru preoțesc și a dovedi că preoțimea așa oropsită cum este, își îndeplinește misiunea pentru binele Neamului.

1933 Iulie 25

Preot Gh. Iordăchescu

Parohia Moțca Jud. Baia

Cultura religioasă

în popor

Intre cunoștințele omenești, un loc de frunte l-au avut și trebuie să-l aibă cu bună seamă și astăzi, cunoștințele religioase. Chiar dela început, mai toate manifestările sufletești, fie culturale, fie artistice, au avut o înfățișare religioasă, fiind izvorâte, de cele mai multe ori, dintr'un puternic sentiment de supunere și admirațiune față de divinitate, înțeleasă și adorată în diferite feluri și sub diferite forme.

Cele mai vechi producțiuni literare ale omenirii, ne fac cunoscut, în afară de unele întâmplări și tradițiuni istorice, cu privire la începuturile popoarelor, vechile credinți religioase și diferitele acte de pietate în legătură cu ele.

Ceva mai mult, au fost vremuri când întreaga cultură umană stătea sub înrâurirea binefăcătoare a religiei, când preoții și teologii reprezentau o adevărată întâetate intelectuală; când cu alte cuvinte, teologia cuprindea în sine toată cugetarea omenească. Și era firesc să fie așa, fiindcă pentru orice om, fără deosebire de timpul în care trăește și de gradul său de cultură, cea mai de seamă problemă ce se impune cu necesitate minții sale, a fost și este problema ființii lui în această lume și căreia numai religia îi poate da adevărata deslegare.

Dacă sentimentul religios este așa de adânc intrat în ființa omului, încât cele mai de seamă și mai puternice manifestări ale sufletului său, au trebuit să fie zemislite dela început pe un fond religios, ar urma dela sine ca și cunoștințele religioase menite tocmai să întrețină viu în permanență acest sentiment, să fie împărtășite în aceiaș măsură. Și multă vreme așa a fost, potrivit, să înțelege, priceperii de atunci. Dela un timp, pare însă a nu se mai observa acest raport atât de firesc și binefăcător.

Dacă cineva ar căuta să-și dea seamă, în chip temeinic, de nivelul cultural religios al poporului nostru dela sate și orașe, va constata, în majoritatea cazurilor, dacă nu o totală lipsă a cunoștințelor religioase, în cel mai bun caz o insuficientă și greșită înțelegere a acestor cunoștinți.

Lucru și mai dureros, sunt oameni cu o cultură înaintată, cu întinse și temeinice cunoștinți în diferite ramuri ale științei;

oameni cari au avut și aa rosturi însemnate în conducerea intereselor țării, a căror lipsă de cunoștinți, în materie religioasă te uimește. În lumea acestora, credința și biserica sunt vorbe cari se aud numai la zile mari, sau cu prilejul vreunui eveniment familiar, când, prin forța lucrurilor este nevoie de asistența religioasă. Că o asemenea categorie de oameni va păstra întotdeauna cea mai mare nepăsare față de biserică și învățătura sa, este lucru neîndoelnic. Căci dacă este adevărat că sentimentele ne dau impuls spre acțiune, nu trebuie uitat că numai prin acțiune, sentimentele se mențin vii. Știut fiind, că numai atunci iubești cu adevărat un lucru și te lipsești de el, când îl cunoști bine, atunci dela cei cari nu posedă nici cele mai elementare cunoștinți ale adevărilor de credință, nu ne putem aștepta decât cel mult la o atitudine de indiferență.

Însă credincioșii bisericii noastre sunt, în cea mai mare parte, oameni fără mult pregătire intelectuală. iar sufletul unor astfel de oameni este primitiv și păstrerză bine. Datorită acestei însușiri caracteristice, obiceiurile și tradițiile, fie bune, fie rele, sunt păstrate cu o pioasă îngrijire. Practicarea actelor de pietate creștină. întrucât la ei de multe ori haina tradiției, unde nu arareori superstiția are un rol însemnat. Așa mergerea la biserică pentru cinstirea unui sfânt și tradiționala petrecere tot în cinstea aceluia sfânt, este pentru mulți aproape fără nici o deosebire. Și una și alta sunt obiceiuri moștenite. Ambele trebuiesc păzite cu aceiaș pietate. Tot cu aceiaș ușurință și lipsă de înțelegere sunt socotite și adevărurile religioase privitoare la Dumnezeu viața viitoare, grația divină, etc.

Orice s'ar zice, trăim vremuri de netăgăduită civilizație și real progres în mai toate direcțiunile. Știința, de orice natură ar fi ea, cucerește tot mai mult din domeniul necunoscutului. Vădit lucru, lumea de astăzi, spre deosebire de cea dintr'un trecut nu tocmai îndepărtat, posedă mai multe cunoștinți despre țara și pământul ce-l locuiește, despre origina și trecutul neamului din care face parte, despre natura înconjurătoare și puterile ei, etc.

Dacă în această privință se observă și la noi un progres îmbucurător, sub raportul cunoștințelor religioase trebuie să mărturisim, fără a avea pretenția că spunem un lucru nou, că nu stăm mai bine ca în trecut. Atunci, de bine de rău, din citirea puținelor cărți bisericești, se desprindeau oarecum pentru cititor, potrivit puterii sale de pricepere, anumite norme de

viețuire, o anumită atmosferă religioasă, prielnică înțelegerii adevărilor divine și era, să zicem suficient. Astăzi însă, nu mai merge. Când din atâtea părți se dau atacuri contra adevăratei credințe, căutând cu chipul acesta să se introducă alte credinți false, pregătirea sumară a creștinului din trecut, nu mai este suficientă. Dacă atunci, nu era așa de mare pericol pentru un credincios, de cunoștea mai mult ori mai puțin preceptele credinței sale, astăzi, în lupta contra duhului răutății și al necredinței, el trebuie să fie iutotdeauna „*îmbrăcat în toate armele lui Dumnezeu, ca să poată sta împotriva duhului celui rău*“, (Efeseni VI 11.).

Căutând a afla cauza lipsei ori greșitei înțelegeri a adevărilor religioase în poporul nostru, mulți vor fi înclinați, poate a vedea o atare pricină în însăși firea acestor adevăruri a căror cunoaștere, din cauza caracterului lor transcendent, ar trece peste puterea de intuiție a omului. Dar și aici instituția are un rol însemnat. Natura, cu toate podoabele ei minunate și frumoase, este ca o carte deschisă la îndemâna tuturor. Fiecare particică dintr'ânsa, dela cel mai neînsemnat lucru și până la om, cea mai desăvârșită dintre fapte, ne arată pe Dumnezeu în toate măreția Sa.

Cum însă intuiția este un produs al simțurilor, cari de multe ori ne pot înșela, la care se mai adaugă și faptul că nu toți au puterea de a contempla minunata ordine și regularitatea naturii și a se ridica astfel dela fapte la Făcătorul, pronia cerească a îngrijit ca, la cunoașterea lui Dumnezeu și a adevărilor de credință, să ajungem, pe lângă calea intuiției, pe o cale cu mult mai ușoară, fiind totodată și cea mai sigură. Este calea cuvântului lui Dumnezeu, descoperit lumii prin însuși Fiul său. De veacuri, cuvântul acesta, expresie vie a înaltului adevăr divin, își așteaptă ascultătorii și îndeplinătorii. Și totuși îl cunosc așa de puțini și-l îndeplinesc încă și mai puțini.

În această lipsă de cunoaștere temeinică trebuie văzută, în bună parte, pricina scăderii credinței de astăzi, care la rândul ei stă în strânsă legătură cu o anumită stare de lucruri dela noi, de o vechime nu tocmai depărtată.

Intr'adevăr, acum aproape un secol, societatea noastră românească a fost chemat la o viață nouă, sub impulsul unor principii împrumutate dintr'o lume cu o civilizație mai veche și cu mult superioasă nouă. În graba cu care ne-am silit a adopta formele acestei civilizațiuni, atenția tuturor s'a îndreptat

aproape în întregime, în acele direcțiuni cari privesc organizarea și regulamentul vieții exterioare, neglijându-să în chip condamnat viața internă.

Biserica, acea instituție care trebuia să aibă o influență hotărâtoare în viața lăuntrică, în viața individuală, a fost privită, în această însemnată împrejurare pentru neamul nostru, cu o totală nepăsare, ba uneori chiar cu vrăjmășie. Dintr'o greșită înțelegere a lucrurilor, nu i s'a dat posibilitatea materială și morală de a participa, în chip efectiv, la promovarea acestei noi stări de lucruri, creată de nevoile vieții moderne. Biserica rămâne aproape tot numai la activitatea sa de putere sfințitoare.

Or, această stare nu mai este deajuns pentru timpul de astăzi, când orizonturi largi de cugetare se deschid înaintea minții omenești, când felurite cunoștinți își fac tot mai mult loc în lume. Nevoia unei activități culturale religioase din partea Bisericii, devine din ce în ce mai simțită. Adevărurile de credință sunt prea puțin cunoscute de enoriași. Credința trăește mai mult în formele exterioare. Poporul are credință, dar n'o cunoaște; crede, dar nu este orientat în credința lui.

Școala, în forma și organizarea ei actuală și cu lipsurile de care suferă învățământul religios, nu va putea să ne dea cine știe ce ajutor, oricâtă bună voință s'ar arăta din partea unora dintre conducători.

În această direcțiune, totul va trebui făcut de Biserică și prin Biserică, aceasta fiind de altfel cea mai nobilă și mai sfântă chemare a ei. Și cum întunerecul este mare și cu anevoe de înlăturat, trebuie concentrate toate energiile, înreprinzându-se o largă activitate de instrucție și educație religioasă.

Între mijloacele de înlăturare a acestui lucru atât de trebuitor, care cere o muncă temeinică, făcută cu pricepere și răbdare, cel mai potrivit s'a socotit a fi predica de pe amvon. Nimeni nu poate tăgădui efectele binefăcătoare ale predicii. Totuși, s'a constatat că predica nu și-a dat întotdeauna roadele așteptate și aceasta din cauza că de cele mai multe ori n'are cine s'o asculte și apoi, contingentul celor ce frecventează regulat biserica fiind prea mic, nu-i posibil o înrâurire efectivă nici asupra celor cari momentan ascultă predica. Afară de aceasta, lipsa de cunoștinți religioase e prea mare ca să poată fi înlăturată printr'o predică, ascultată și aceasta când de unii, când de alții.

Pentru cunoașterea și practicarea preceptelor doctrinei

creștine, propoveduite de Biserică, trebuie creată în popor o anumită dispoziție de caldă și sinceră iubire pentru ele. Însă aceasta neputându-se realiza numai prin predică, din pricina prea puținei frecvențări a Bisericii, provenită tocmai din lipsa acestei dispozițiuni, e nevoie ca, măbind cât mai mult contactul cu poporul, să începem o întinsă operă de catehizare, de învățătură; o lucrare potrivită cerintelor de astăzi ale societății creștine, care să îmbrățișeze viața sufletească în toată întregimna sa. Este vorba de o activitate grea și amănunțită, în felul celei concepute de Ap. Pavel: „*propoveduește cuvântul, stăruiește asupra lui, mustră, ceartă, îndeamnă*”, (II Timotei IV.2) deci o activitate care cere stăruință cu timp și fără timp, cu vorba și cu fapta, din partea tuturor cari poartă sarcina apostoliei Mântuitorului Hristos pe pământ.

Poporul nostru, nu-i lipsit de dispozițiunea de a se instrui. Această dispozițiune trebuie mărită, cultivată și îndreptată pe o cale sănătoasă și folositoare.

Adevărurile eterne ale credinței și moralei evanghelice, expuse și explicate într'o formă limpede și pe înțelesul tuturor, menite să înlocuiască producțiunea literară care conține idei rătăcite, ar constitui tot ce poate fi mai întăritor pentru sufletul creștinului.

În vederea unei mai ușoare și temeinice prătunderi a cunoștințelor religioase, până în cele mai adânci straturi ale poporului, e necesar să se utilizeze și literatura religioasă. Acolo unde nu poate străbate scrisul, va putea străbate cuvântul. Catehizarea este de altfel și mai rodnică, fiindcă aici ai posibilitatea să apreciezi puterea de înțelegere a fiecăruia, să îți seamă de momentul psihologic, să-ți plasezi cuvântul de învățătură la timpul potrivit și să constați sigur și imediat roadele ostenelelor depuse. Cu alte cuvinte să săvârșești cu mijloace restrânse, lucruri mari și folositoare.

Afară de aceasta, este lucru cunoscut că niciodată sufletul creștinului nu este mai deschis și mai bine dispus spre ascultare, ca atunci când el simte nevoia să alerge la sprijinul Bisericii. De aceea, ar fi de dorit ca, la toate serviciile religioase cerute de credincioși, să se adauge și un cuvânt de lămurire asupra lor.

Dar nu-i ajuns numai atât. Pe lângă aceste ocaziuni cari vin dela sine, când glasul slujitorilor bisericești trebuie neapărat să se audă, e absolut necesar chiar de a căuta astfel de

ocazii și la nevoie a le crea. Pentru înfăptuirea acestui scop, trebuie să pătrundem cât mai adânc în viața de toate zilele a credincioșilor noștri, căutând a ne face să fim ascultați și prețuiți în orice împrejurare din viața lor.

Și astfel, zi cu zi, an cu an, fără grabă și fără sgomot, vom reuși să dezvoltăm în sufletele credincioșilor dragoste și preocupare pentru adevărurile religioase.

Această activitate trebuie mereu repetată, până vom face din fiecare enoriaș un bun creștin, cunoscător al credinții sale și în putința de a răspunde oricărui rătăcit, care ar încerca să-l abată dela calea adevărului.

Arhid P. Ciopron

lic. în teol.

Considerațiuni pe marginea concordatului german

„*Völkischer Beobachter*“ oficiosul guvernului german în no. său din 21 Iulie a. c. într'un reportaj de trei coloane pe prima pagină, comentează însemnătatea semnării concordatului încheiat între Reich și Vatican

Semnarea a avut loc cu mare solemnitate iar ziarul citat consideră acest eveniment ca „*eine historische Tatsache*“. Imputernicit din partea Reichului a fost d-l von Papen iar din partea Vaticanului cardinalul Pacelli.

Au mai asistat directorul din ministerul de interne Dr. Buttman, consilierul de legăție d-l Klee și msg. Pizzardo,

De regulă concordatele apar atunci când interesele romano-catolicismului sunt amenințate prin politica diferitelor guverne, care nu țin seamă de aspirațiunile ultramontane sau când, sub o formă îngădită în paragrafe parafate, Vaticanul voiește a-și intensifica propaganda și influența într'un mediu predominant de altă confesiune.

Fapt cert e, că folosul de pe urma concordatelor întotdeauna a fost de partea Romei papale.

Aceasta dovedește că sub cutele rasei de cardinal se ascund cei mai buni diplomați și devotați servi ai ideei de supremație terestră, pe care idee cu atâta persistență o urmărește curia papală s'o realizeze.

Dibăcia mănuirii politice externe din partea Vati-

canului a devenit axiomatică. Acest lucru ridică autoritatea pretinsului Scaun al Sf. Petru și-l face de temut. Căci cum s'ar explica prezența a o sumedenie de reprezentanți ai atâtor națiuni, diferite din punct de vedere confesional, pe lângă Vatican decât prin aceea că el prezintă o forță politică mondială

Față de Germania, de la Luther încoace, Roma a avut un ochiu deosebit de ager. Deslănțuirea furtunei religioase—mai mult ațâțată de nemulțumiri sociale—a făcut ca din sec. 16 nu numai că nu a rămas nici o fărâmbă din principiul disciplinei „*sentire cum ecclesia*”, dar protestanții au căutat să se retranszeze pe poziții extreme, combătând orice idee ce mirosea a ultramontanism, chiar dacă era bună

Ca să nu-si piardă influența în fosta Germanie romano-catolică, Vaticanul și-a consolidat regiunile neatînse în adâncime de epidemia protestantă, încheind în vremurile mai nouă concordate cu provinciile Bavaria, Baden și Prusia.

De notat e că mai tot timpul cât democrația a condus destinele poporului german, cărma au avut-o mai îndelungat romano-catolicii prin partidul centrului.

Abilitatea cu care d. Bruening a știut să se mențină la putere pe vremea sa, deși avea o minoritate destul de remarcabilă, a fost dirajată de peste Alpi. Nu avea a face dacă de multe ori în Reichstag alături de centru se găseau cei din pupitrele din stânga, lucru principal era ca aspirațiile Romei să fie satisfăcute.

Iată că acum Germania a luat un alt drum. Ce rezultate finale vor ieși din această întorsătură, deocamdată nu se pot preciza. Realitatea e că o revoluție în sânul poporului german are loc.

Acest fapt nu putea să rămână ca un fapt divers pentru curia papala, care e cel mai fidel receptacol de sesizare și coordonare a realităților.

Pe de altă parte cancelarul actual, oricât de hulit e—vrea și are mână tare. El voiește să deschidă căile respirației a patriei sale adoptive. Inșă, pentru acest lucru are nevoie de pace pe țărâm religioasă. El e romano-catolic. Dar, pentru interesele politice conștiința și programul îi dictează să reducă la acelaș număr atât

influența romano-catolicismului cât și a fracțiunilor confesiunii evanghelice pe țaram politic.

Cu Vaticanul închee un concordat, pe deasupra celor existente, cuprinzător a 34 articole și un protocol final.

Activitatea pe țărâm spiritual a romano-catolicismului e garantată. Nu însă și în domeniul politic. Politica a otrăvit organizația bisericească, din care cauză curentele marxiste înflorau iar așa numita „*die Gottlosenbewegung*” amenința astuparea civilizației și culturii creștine, așa cum s'a întâmplat în Rusia și e pe cale să se efectueze și în Spania.

Guvernul Reichului are nevoie de un sprijin în lupta contra epidemiei bolșevice. Ori biserica e un auxiliar de prim ordin. Deci acest factor trebuie utilizat.

Cum ?

Prin reglementarea raporturilor cu Vaticanul pe de o parte, iar pe de alta prin unificarea tuturor fracțiunilor confesiunii evanghelice puse sub o singură conducere. Momentul e ales la timp. În fața dușmanului comun, comunismul, atât romano-catolicismul cât și luteranismul cu anexele lui trebuie să mai uite din pretențiile lor. E chestiunea vitală de a apăra patrimoniul creștin.

Dealtfel aceasta o declară d. von Papen când zice :

— „Și biserica romano-catolică dorește ca și bisericii evanghelice să-i fie date aceleași asigurări de activitate, cum sunt aceste date bisericeii romano-catolice prin concordat.

Grănițuirea precisă prevăzută în concordat a sferelor de influență între stat și biserică trebuie să fie valabilă în măsura firească și pentru biserica evanghelică”.

Cât privește însă de rosturile politice aceste „*nur von einem Mann regiert werden*”. Iar acesta e cancelarul.

De aici se vede că guvernul Reichului nu privilegiază nici pe una din confesiunile istorice conlocuitoare în sânul poporului german.

Ce rezultate va da concordatul german pentru Reich aceasta se cam vede. Nu tot așa va fi pentru Vatican. Căci amestecul în ale politiceii interne îi este oprit: efectiv și nu numai pe hârtie. Și acest lucru e cam incomod pentru curia romană.

În legătură cu concordatul german s'ar putea face

o reflecție asupra concordatului român. Și aici era vorba de o oarecare îngrădire politică a curiei papale. Dar mai dăunăzi un prelat — dacă nu cumva episcopul Șteian Fiedler — a găsit cu cale să dea concediu unui paroh dela Tileagd, fără ca să-i limiteze timpul după cum se obișnuiește. Ci ca om generos ce e față de maghiari (deși huzurește în țara românească!) a aprobat ca respectivul preot să petreacă concediul în Ungaria — știți până când? — până la revizuirea tratatului dela Trianon.

Acum că revizuirea va avea loc la calendele grecești sau la sfârșitul lumii asta puțin interesează.

Dar cum rămâne cu preceptele evanghelice cari nici când nu ne comanda de a semăna zizanie și ură între popoarele creștine? Pe mine unul nu mă surprinde de loc faptul acesta. Zic concordat și curie papală și am deslegat problema.

Dar cum în Germania se petrece ceva nou să urmărim efectele proaspătului concordat german și să vedem rezultatele, cari vor fi altele de cât cele de prin părțile noastre.

Pr. Const. Nonea

Activitatea cercului cultural preoțesc „Bicaz”

Proces-Verbal,

Astăzi 16 Iulie 1933

Subsemnații membri ai cercului cultural preoțesc „Bicaz” cu sediul în Tarcău, de sub președanția preotului paroh Dumitru Nourescu, ne-am întrunit în ședința publică la parohia Pângăricior-Neamț, unde s’a făcut și sfințirea icoanei „Maicii Domnului” din strana mare imbrăcată în argint, solemnitare la care au fost invitați Prea Sfințitul Episcop Nicodim, starețul Mănăstirei Neamț, părintele protoercu al Județului Neamț Gheorghe Popovici, dinpreună cu curioșii arhimandriți: Valeriu Moglau și Chezare Caraza dela M-rea Bistrița.

Serviciile religioase au început de Sâmbătă seara ora 7, priveghere de întreg sobor în frunte cu P. S. Episcop Nicodim în fața unui numeros public depe cuprinsul întregii văi a

Bistriței. A doua zi a început sfânta Liturghie la ora 9 a. m. după ce mai întâi s-a făcut sfintele Masle de către membrii cercului preoțesc. La Sfânta Liturghie înaintea căreia s'a oficiat sfințirea icoanei noi de întregul sobor în frunte cu Prea Sfinția Sa s'a adunat atâta mulțime de credincioși, încât stântul locaș precum și curtea bisericeii au fost neîncăpătoare pentru numărul celor ce voiau să ia parte la această zi de înălțare sufletească.

După terminarea Sfintei Liturghii tot soborul a ieșit în curtea bisericeii unde s'a făcut parastas pentru pomenirea fostului episcop de Huși a răposatului „Silvestru Bălănescu” fiu al acestui sat, unde și în prezent se găsesc casa în care s'a născut și copilărit, precum și rude apropiate,

Odată cu pomenirea episcopului Silvestru Bălănescu s'a pomenit și marii cooperatori: „Spiru Haret și Fotin Enescu” cărora li se datorește înființarea cooperativei forestiere „Albina” din comuna Tarcău-Neamț cu ajutorul căreia s'a putut înfrumuseța sfântul locaș din Pângâricior datorită conducătorilor ei inimoși și harnici ca: D-nii Constantin Țurcan director, Scarlat Orzescu administrator și Ilie Țene șef contabil.

La sfârșitul serviciilor religioase P. S. S. Episcop Nicodim într'o frumoasă și înălțătoare predică a vorbit despre *Maica Domnului*, mama Mântuitorului nostru Iisus Hristos, cu atâta căldură sufletească arătând-o ca pe o maică cu adevărat model pentru viața de astăzi, concludând că, și aceia ce muritorii de astăzi au instituit „Ziua Mamei” să se gândească tot la Maica Domnului luând-o ca exemplu și patroană venerată pentru această Zi.

— „Ziua Copilului” este ziua când sărbătorim Nașterea pruncului sfânt Iisus, vlăstar al Maicii Domnului, senz înspre care norodul drept credincis trebuie să călăuzit, căci altfel aceste zile iscodite în vremea noastră nu-și ajung scopul nepornind dela accst adevăr neclintit.

Prea Sfinția Sa evidențiază marea operă înfăptuită în aceste timpuri cumplite prin care trecem, adică îmbrăcarea sfintei icoane în argint curat, precum și a celor patru candelari mari după modelul celor dela M-rea Neamț tot din argint, datorită neobositului susținător și luptătorului harnic din via domnului *Scarlat Orzescu*, puindu-și sufletul, priceperă și punga la dispoziția sfântului locaș din satul său natal.

Acest bun credincios n'a pregetat o clipă când i s'a cerut vre'un ajutor în asemenea opere mărețe, cum vrednice de a-

mintit sunt faptele mari și jertfa frumoasă adusă bisericeii din Tarcău, unde însă anul trecut a acoperit turlele sfântului Locaș cu tablă zincată, a renovat aproape din temelie casa parohială făcând-o demnă pentru un slujitor al Sfântului Altar.

Biserica înăuntru rivalizează astăzi cu orice sfânt locaș de frunte din orice oraș, împodobită cu lucruri frumoase de artă, preșuri scumpe și alese, candela de argint și sfeșnice în număr de cinci, mari de alamă, lucrate și turnate de maiștri specialiști în atelierele marii întreprinderi românești a Societății Forestiere Cooperativa „Albina” din Tarcău.

Le urează Prea Sfinția Sa sănătate și ani mulți pentru faptele frumoase asigurându-i că răsplata ce o vor primi dela Tatăl ceresc, nu o pot căpăta aici pe pământ oricât s'ar nevoi cineva s'o acorde.

După P. S. Sa ia cuvântul preotului Mihai Gavrilescu din parohia Căciulești-Neamț, invitat de cercul nostru preoțesc ca fiu al acestui sat, vorbind despre viața și operele înfăptuite de marile erarh dispărut „Silvestru Bălănescu”. Prin puterea cuvântului cu care este înzestrat a dat atâtea amănunte interesante, schițând în mod real viața lui înțelegându-i pe deplin sufletul încât a stors lacrimi bătrânilor din Pângăricior, care l-au cunoscut și poate uni din ei au și copilărit cu el.

Urmează la cuvânt domnul Leon Mrejeru, membru în consiliul de administrație și vice-președinte la Soc. Forestiera „Albina” fost în mai multe rânduri președinte vrednic.

D-sa vorbește despre Spiru Haret și Fotin Enescu, cărora li se datorec existența Cooperativei „Albina”, instituție românească, care dă posibilitate astăzi în noianul greutăților mari prin care trecem posibilitate de trai miilor de muncitori din cuprinsul întreg al Moldovei și Maramureșului.

Figurile marilor dispăruți, cărora astăzi la acest sfânt locaș li s'a făcut pomenire, împreună cu fostului episcop Silvestru Bălănescu se datorește în cea mai largă măsură, împrejurarea de a ne aduna astăzi aici, fiindcă la acest act mareț a contribuit în mare măsură membrii Cooperativei Forestiere „Albina” care-și are ființa datorită acestor două personalități plecate dintre noi în viața veșnică.

Care cooperatori din țară românească nu-și amintesc ce sercicii mari a făcut Spiru Haret și Fotin Enescu întregii acestei mișcări ca înființarea acestor isvoare de muncă de câștig material și moral?

Cine până la ei și după ei au mai făcut, aceia ce ei făcuse sub imboldul dragostei de neam și țară și s'o vadă odată în rândurile țărilor înaintate și din punct de vedere economic?

Sfârșește acest cuvânt prin invocarea harului Dumnezeu de a le face și lor parte în viața de dincolo de o răsplată cerească întocmai cum s'au gândit și ei în viața lor să ne facă nouă acestora, care astăzi ne înfruptăm pe urma marilor opere presărate în cuprinsul întregii noastre țări.

Vrednic de amintit este și faptul că la această mare serbare de înălțare sufletească n'au lipsit organele superioare din administrația județului nostru în frunte cu d-l prefect Ioan Radu, d-l Senator Nicolae Calmunschi cu d-na preot deputat Petre Bălănescu și profesorii: D-l Panaite Popovici cu d-na, d-l N. Stoinescu cu d-na, membri în consiliu de administrație a suszisei societăți și alții cărora li se aduce mulțumiri de către d-nii: Const. Turcan și Scarlat Orzescu, asigurându-i că aici în creerii munților unde locuitorii nu cunosc altă viață decât aceia a muncii cinstite și drepte nu pot să cugete decât la lucruri înălțătoare, lucru care le fac cinste și parte de a se lucra în viața de aici și împlinit și în viața de dincolo, căruia le este asigurată prin credința mare ce ș'o pun înainte ori de câte ori pornesc la o faptă ca aceia la care au pornit astăzi.

Drept pentru care s'a încheiat prezentul.

Președinte (ss) **Preot, D. Nourescu**

Secretar (ss) **Preot, Cristofor Bălănescu**

Mulțumiri publice

Mitropolia Moldovei aduce mulțumiri publice următoarelor persoane care au donat bani și obiecte la diferite biserici din eparhie:

I. — Din parohia Hudora, jud. Iași:

- 1) Dl. Constantin Pavel, a donat bisericii două sfeșnice de alamă, în valoare de 5600 lei.
- 2) Dl. Ioan Carolea și Dumitru Gorgan, au donat bisericii un rând de veșminte în valoare de 6000 lei.
- 3) D-nii Ioan și Simion Anghel, au donat bisericii un rând de veșminte în valoare de 12.000 lei.

II. — Din parohia Păstrăveni, jud. Neamț:

- 1) Dl. Dumitru Ionică Avărvărei a donat două cruci de argint, în valoare de 8000 lei; una bisericii din Păstrăveni, iar alta bisericii filiale din satul Buzăți.
- 2) Dl. Gheorghe Mihai, agent sanitar, a donat două sfeșnice de lemn în valoare de 1500 lei, ambele bisericii filiale din satul Buzăți.

III. — Schitul Almaș din jud. Neamț:

- 1) Dl. Petru și d-na Ecaterina Stavilă din Iași, au donat un Sf. Potir în valoare de 2000 lei.
- 2) Dl. Ioan Dimitriu din București a donat o candelă de argint, în valoare de 600 lei.
- 3) Maica Melania Sterpu, din osârdie monahicească, a făcut o perdea pentru dveră, reprezentând Invierea Domnului, pictată gratuit de pictorul Tănasă din Pângărați-Neamț.
- 4) Cu obolul binecredincioșilor, s'a făcut un curpen la biserica mare din Schit, în valoare de 3.400 lei.
- 5) La fel s'a aurit un disc și un păhărel pentru sfinte, în valoare de 350 lei.

IV. — Din parohia Hermeziu, jud. Iași:

- 1) D-na Agripina Iosif, a donat bisericii un rând de veșminte, lucrat de d-sa din pânză de borangic, în valoare de 6000 lei.
- 2) Primăria com. Hermeziu, prin stăruința d-lui Neculai Burlacu primarul comunei, a construit un gard de scânduri împrejurul bisericii, în valoare de 1500 lei.

V. — Protoeriei Jud. Baia, d-l pictor Ioan Doroftei i-a donat o icoană pictată, reprezentând pe Maica Domnului cu pruncul în brațe, în valoare de 800 lei și care a fost așezată în cancelarea protoeriei.

VI. — Schitul Cozancea din Jud. Botoșani:

- 1) Dl. Vasile Crețu din satul Chișcăreni jud. Iași, a donat împreună cu soția sa Agapia Crețu, suma de 5000 lei și o pereche de cai în valoare de 5000 lei.
- 2) Deasemenea, Mitropolia Moldovei aduce mulțumiri publice d-lui Gheorghe Anastasiu pensionar din Botoșani și soției sale, pentru frumoasele donații ce au făcut Schitul Cozancea.

MITROPOLIA MOLDOVEI

FOAIE OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR

A P A R E L U N A R

SUB CONDUCEREA SECȚIEI CULTURALE A CONSILIULUI EPARHIAL

Redacția și Administrația:
Secția Culturală, Sf. Mitropolie

A B O N A M E N T U L
PE UN AN, 150 LEI

C U P R I N S U L :

Sărbătorirea onomastice și a 80-a aniversare a I. P. S. S. Mitropolit Pimen (Telegrama M. S. Regelui, și adresa Academiei Române).

Urări de însănătoșire adresate I. P. S. Mitropolit Pimen. (Telegramele Inalților Prelați și demnitari ai Țării).

Serbările comemorative dela Mărășești (Telegrama I. P. S. Mitropolitul Pimen și răspunsul M. S. Regelui).

Instrucțiuni pentru amânarea serviciului militar a teologilor.

Scrisoarea Prof. Dr. Grondys către I. P. S. Mitropolit Pimen.

Perfecțiunea caracterului Domnului Iisus Hristos . . . I. Simionescu

Considerații asupra unui concordat semnat și ratificat în ultimul timp Diacon V. Angheloa

Știri externe " "

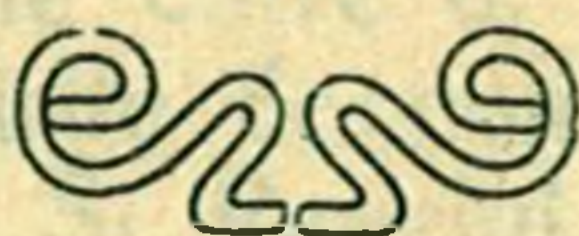
Deschiderea școalei de infirmerie pentru călugărițe.

Parohii vacante.

Mulțumiri publice.

Știri universitare

Cărți apărute.

Serbările comemora- **tive dela Mărășești**

S'au împlinit la 6 August a. c. 16 ani de când, în valea Siretului la Mărășești, s'au scris cu sângeie varsat din piepturile vitejilor noștri ostași, cea mai frumoasă pagină a epopeei Neamului românesc.

Neam hărțuit în mersul istoriei lui ca nici unul altul de pe Continent și-a croit destiul, aici la gurile Dunărei, pe principiile crestine și virtuțile civice.

Secole și decenii ș'a cântat melodia arzătoare a Uniri Tuturor Românilor. Și când a sosit plinirea vremii aceasta dorință s'a împlinit însă cu sacrificiu pe care numai cei i um nați de cauza dreptăți au putut-o întrezări.

Astăzi, când citești în memoriile marilor oameni politici poți constata că, dacă jertfa a fost mare și victoria a fost de partea noastră, e că dela umilul cetățean și până la marele Rege Ferdinand, înfăptuitorul și învingătorul dușmanilor, erau convinși de dreptatea cauzei noastre.

„Când armatele noastre (germane) ce apropiu dispre Sud, Nord și Vest, de București, când zi și noapte pământul se cutremura sub bătaia neconținută a tunurilor—ea (Regina Maria) își făcea liniștită pregătirile pentru bejenie, în nețărmurita convingere că se va reîntoarce „Ca Regină a tuturor Românilor”. 1)

Si e drept că, convingerea Regelui Ferdinand și a Regine Maria a fost nestrămutată și cu realizare profetică.

De aceia când M. S. Regele Carol II, a venit și a decorat orașul Mărășești pentru mucenicia la care a fost supus în timpul marelui războiu, se poate remarca lămurit, că Maiestatea Sa prețuește jertfa făcută și da pildă bună, pentru urmași, de cultivarea eroismului.

* * *

I. P. S. Mitropolit Pimen, care în timpul marelui război a fost șeful bisericii ortodoxe române, și care în urma victoriei i-a fost dat să aleagă și să sfințească locul unde să ridice Mausoleul Neamului—ca acolo să se odihnească osemintele eroilor de pe valea Siretului—a fost invitat de către d. Președinte al Consiliului de Miniștri să ia parte la serbările de comemorare. I. P. S. Sa aflându-se suferind a adresat M. S. Regelui, care prezida serbările, următoarea telegramă:

1) Așa scrie decedatul conte Czernin, fostul ministru de externe austro-ungar: Im Weltkrieg pag. 130.

M. S. Regelui Carol II

București

„Fiind suferind, regret din suflet că nu pot fi de față la serbările prezidate de Majestatea Voastră la Mărășești, unde, după propunerea mea făcută Societății Ortodoxe, s'a pus temelia Bisericii Neamului, după planurile prezentate de mine și aprobate de marele Rege Ferdinand.

Venirea Majestății Voastre la Mărășești o socot ca o împrejurare fericită pentru continuarea lucrărilor Bisericii Neamului, unde sunt adunate osemintele luptătorilor de pe valea Siretului. O amânare a terminării monumentului ar fi socotită ca o lipsă de recunoștință din partea țării pentru cei ce și-au făcut datoria în marele război.

Binevoiti a lua sub protecția Majestății Voastre această operă.

P I M E N

Mitropolitul Moldovei.

Majestatea Sa Regele a răspuns I. P. S. Mitropolit, care ceruse protecția regală pentru construirea a Mausoleului ce nici astăzi nu e terminat, prin următoarele cuvinte:

I. P. S. S. Pimen, Mitropolitul Moldovei

I a ș i

Castelul Peleş

Regretând din adâncul sufletului că starea sănătății I. P. S. Tale V'a împedicat de a lua parte la frumoasa serbare dela Mărășești, Vă asigur de toată sollicitudinea Mea pentru ducerea la bun sfârșit a criptei de pe câmpul de luptă.

Carol

* * *

Cu ocazia acestei serbări de înaltă demnitate națională unde erau adunați zeci de mii de oameni, M. S. Regele a ținut următorul discurs:

„Aducând astăzi orașelului Mărășești acest simbol, care împodobește piepturile vitejilor, am ținut să aduc un adânc și respectuos prinos de recunoștință acelor mii de viteji, cari pătrunși de spiritul de datorie și de credință către Patrie și Tron și-au vărsat sângele lor pe această câmpie.

Bătălia dela Mărășești trebuie să rămână în analele neamului

ca un simbol hotărâtor al virtuților poporului nostru—căci așa ne-a făcut Istoria înainte de toate—virtuți de îndurare, virtuți de rezistență.

Victoria cea mai strălucită a acestui mare războiu pentru întregirea neamului nostru, nu este o victorie în care am lovit noi, ci este o victorie în care noi am răspuns loviturilor celorlalți.

Aceasta este un simbol al credinței noastre și al întregii politici a neamului românesc. România niciodată nu va ataca, dar România va răspunde oricând va fi atacată.

Dar această bătălie pe lângă întruchiparea acestor virtuți a fost de o adâncă morală. După decepția ofensivei dela Nămolosa, întreg poporul românesc avea nevoie de o reînviere morală pe care numai această bătălie a știut să i-o dea.

Inchinându-ne cu evlavie astăzi în fața acelor cari au fost făuritorii acestei mari victorii, să asigurăm sufletele lor că nimeni dintre locuitorii acestei țări nu va uita ceia ce au făcut și ei pentru neamul lor.

Instrucțiuni pentru

amânarea serviciului militar a teologilor

Inalt Prea Sfințite,

Ministrul Apărării Naționale, cu adresa Nr. 5333 din 1933, ne arată că art. 40 din legea recrutării și 90 din regulamentul legii recrutării acordă dispensă de serviciul militar până la 27 ani împliniți, tinerilor ce urmează studiile teologice, iar art. 44 din legea recrutării prevede, că acei cari până la această vârstă nu s'au preoțit, vor pierde dreptul la dispensă condițională și vor fi încorporați.

Totodată ne arată, că i se prezintă numeroase cereri din partea tinerilor cu studii de seminar sau teologice, pentru a li se acorda amânări așa zise „excepționale“, după împlinirea etății de 27 ani, iar adesea ori aceste cereri sunt sprijinite pe certificate eliberate de diferite autorități bisericești superioare, arătând că nu s'au preoțit din lipsă de locuri și ne întrebă, dacă este temeinic motivul lipsei de locuri și care este organul îndreptățit a elibera asemenea certificate.

Deasemenea ne cere să comunicăm organelor superioare bisericești, că motivul nepreoțirii din cauză că, nu s'au căsătorit, nu poate fi ținut în seamă și ca atare roagă să nu i se mai facă intervențiuni de asemenea natură.

În ceace privește motivul nepreoțirii din lipsă de locuri, avem onoare a vă aduce la cunoștință, că am răspuns Ministerului Apărării Naționale, că el este temeinic și că socotim, că s'ar putea prelungi amânarea până la 28 ani.

Am răspuns deasemenea, că autoritatea, care este îndreptățită să intervină pentru amânare de serviciul militar peste 27 ani, este singură Eparhia, care, trebuie să se oblige a hirotoni pe solicitator în termenul arătat.

În ceace privește refuzul Ministerului Apărării Na-

ționale, de a ține în seamă motivul necăsătoriei, vă rugăm să binevoiți a lua măsuri cuvenite.

Asemenea vă rugăm, ca intervențiunile, pentru amânare de serviciul militar, din lipsă de locuri, să se facă conform răspunsului nostru, anume numai pentru un an, după împlinirea vârstei de 27 ani. ¹⁾

Primiți, Vă rugăm, Înalt Prea Sfînțite, asigurarea deosebitei noastre considerațiuni.

p. Ministru, **St. Brădișteanu**

p. Consilier, *M. Nicolescu*

NOTĂ.—Prin această dispoziție se împedică eparhiile de a interveni pentru amânări „excepționale” a teologilor cu vârsta de 27 ani. Căci cine și-ar lua angajamentul de a hirotoni, pe candidat numai pentru a-l scapa de armată, mai ales când nu sunt parohii vacante pentru așa de mulți solicitanți.

Red.

Scrisoarea Prof. Dr Grondys către I. P. S. Mitropolit Pimen

D. Prof. L. H Grondys dela Universitatea din Utrecht în urma vizitei făcute la mănăstirile noastre, a trimis I. P. S. Mitropolitul Pimen următoarea scrisoare de mulțumire :

M O N S E N I O R E,

În momentul când părăsesc Moldova, nu vreau să mă îndepărtez dela datoria mea, de a vă exprima recunoștința întregii mele aprecieri, de primirea pe care am găsit-o în Mănăstirile Agapia și în particular la Mgr. Arhiepiscop Nicodem la Neamțu.

Eu am petrecut în această mănăstire, încărcat de cele mai sublime amintiri, o săptămână pe care nu voi mai uita.

Găsindu-mă în imposibilitate de a veni la Iași, Vă prezint respectuoasele mele omagii ; profit de această ocazie ca să Vă prezint asigurarea respectului și devotamentului meu, cu care sunt al Inalt Prea Sfînției Voastre smerit servitor întru Isus Hristos.

Dr. L. H. Grondys

Perfecțiunea caracterului

Domnului Iisus Hristos ¹⁾

Articolul de față face parte dintr'o serie de conferințe cari se referă la Omul Iisus și atributele sale dumnezeiești, pe care autorul le publică în volumul: „The manhood of The Master”.

Cultura personală și uitarea de sine, sunt două idealuri poate cele mai dificile de împăcat. Astfel, într'o scrisoare către Lavater, Goethe, exprimă clar prima din aceste tendințe: „dorința de-a ridica cât mai sus posibil în cer piramida existenței mele, a cărei baze deja i le-am pus, absoarbe în mine orice altă dorință și nu mă mai părăsește”. Cealaltă tendință la fel este sugerată prin răspunsul ce și-l dă Thomas à Kempis: „pentru ce unii sfinți, au fost atât de perfecți în viața lor contemplativă? Pentru că ei s'au sforțat de a muri fără nici o dorință terestră și au putut astfel să-și concentreze toată ființa lor asupra lui Dumnezeu”. Aici se poate vedea dintr'o parte aspirațiunile către cultură, către realizarea eului; din cealaltă parte, virtutea abnegației, sacrificarea de sine. Este evident că Domnul Hristos recunoștea necesitatea acestor două idealuri. Astfel când El zice: „Iubește pe aproapele tău ca pe tine însuți”. (Mat. XIX, 19), ne recomandă dragostea cea mai de-săvârșită față de semenii noștri; iar când zice: „Tot ce voiți să vă facă vouă oamenii, asemenea și voi faceți lor”. (Mat. VII, 12), aici El ne cere de a dori pentru noi ceia ce este posibil mai bun, dar aceste bunuri să le revărsăm și către acei din jurul nostru. Dar a stabili justa balanță între dorința de-a viețui și devotamentul față de alții, este problema cea mai dificilă. Domnul Hristos știe să resolve această dilemă și de aici se poate examina admirabila perfecțiune a caracterului său și evidenta armonie a tuturor facultăților sale.

Secretul echilibrului care a domnit în viața Domnului Hristos între desfășurarea personalității sale și'n acelaș timp uitarea de sine, ne este sugerat de aceste cuvinte ale rugăciunii sacerdotale: „Eu mă sfințesc pe mine însumi pentru ei” (Ioan XVII, 19). În loc de-a duce la extrem ca Goethe dezvoltarea personalității, sau de-a disprețui complectamente ca anahoreții evului mediu personalitatea individului până la ab-

1) Prelucrat după Harry-Emerson Fordick

negațiune, Domnul Hristos combină cele două tendințe opuse în unitatea unei vieți bogate și plină, trăită cel mai nobil posibil pentru binele altora. Hrănindu-și spiritul cu cea mai bună lectură din timpul său, acea a profeților V. Testament, caută să pătrundă frumusețile și senzul profund al naturii, îmbogățindu-și astfel viața spre folosul altora; iar prin rugăciunea constantă El își menține spiritul într'o atmosferă de puritate, ce-i permite de-a fi totdeauna un exemplu pentru ucenicii săi. El vede că lumea are nevoie de cei care are mai bun și că realizarea eului și serviciul aproapelui sunt două fețe ale unuia și aceluiași lucru. Și dacă Domnul Hristos dorește o viață bogată, asta o face pentru dragostea acelora ce face apel la El. Aspiră de-asemenea la o existență în care propriul său eu se va înălța cel mai sus posibil, dar în acelaș timp viața sa și-o pune în serviciul altora. Deci pentru El, realizarea eului și renunțarea la sine însuși, nu sunt două lucruri distincte și incompatibile, ci două aspecte ale unei aceleași atitudini îndreptată către aproapele, pe care le reunește în armonia unui perfect echilibru. Remarcăm acum că, consacrarea entusiastă unei cauze este aproape inconciliabilă cu răbdarea și liniștea sufletească. Ori, este suficient de-a răsfoi Evanghelia pentru a vedea că Domnul Hristos a predicat dintr'o dată entuziasmul și răbdarea. El voește discipoli plini de elan pentru împărăția lui Dumnezeu, suportând cu răbdare tot felul de suferințe, părăsindu-și familia și averea pentru realizarea cauzei sfinte. Aici se vede energia admirabil echilibrată a Mântuitorului. El este devotat unei idei și putea să erte toate greșalele și toate lacunele, dar nu voia să aibă nimic de-aface cu oameni incapabili de entuziasm. Entusiast desăvârșit, nu mai puțin în spiritul său predomină o răbdare eminentă. Astfel compară progresele Impărăției lui Dumnezeu cu procesul naturii care „rodește dela sine mai întâi iarbă, apoi spic și după aceea grâu deplin în spic” (Marcu IV, 28). Este asigurat că asemenea grăuntelui de muștar, slabele începuturi ale Impărăției divine vor crește, pentru a ajunge la un triumfant rezultat (Math. XIII, 31,32). Nici o opoziție nu poate să-i inspire îndoeli asupra succesului operei sale. Viața sa întreagă manifestă acest spirit liber de orice frică. Astfel pe punctul de-a fi crucificate, El ține, frângând pâinea și turnând vinul, să solemnizeze moartea sa și să-i imprime caracterul mistic, probă a certitudinii cu care avea să învingă răutatea și sălbătăcia omenească. Oare nu impresionează și mi-

nunează faptul că Acel ce învață răbdarea pe bătrâni este un om tânăr și entuziast, arzând de dorința unei mari idei, gata să moară pentru ea, antrenându-și ucenicii la sacrificii, imprimându-le îndurare și răbdare în realizarea operei sale și'n acceptarea suferințelor sale? Acest studiu al calităților Domnului Hristos, s'ar putea întinde la infinit. Oricine poate admira blândețea dumnezeescului om, căruia mamele îi aduceau copiii lor, pentru ca El să-l binecuvinteze; dar în același timp vedem și indignarea cu care alungă schimbătorii de argint din templu. Și ceia ce spune mai mult în evidență caracterul atât de complet al personalității Domnului Hristos, este constatarea că opera sa este universală, că apelul său se adresează tuturor epocilor, ținându-se deasupra tuturor variațiilor și tuturor diviziunilor vieții umane. Figura sa domină toate schimbările survenite aici jos dela epoca vieții sale terestre, iar oamenii tuturor secolelor au privit și privesc la El ca la cel mai mare ideal de realizat. A imita pe Domnul Hristos în toate detaliile vieții sale ca de exemplu: maniera de-a cugeta și de-a se exprima, sunt în mod necesar conforme cu sufletul epocii sale și noi n'am putea să-l urmărim în aceste amănunte. Dar caracterul său rămâne universal, atât de universal încât Renan scrie: „orcare ar fi fenomenele neașteptate ale viitorului, Iisus nu va putea fi întrecut”. În adevăr oamenii tuturor generațiilor au găsit modelul lor suveran în acest suflet ideal, în aceste calități externe și universale ce pătrund sufletul divin. Cu toate acestea Domnul Hristos n'a fost înțeles în toată plenitudinea caracterului său. Fiecare generație imperfectă și fragmentară cum este fiecare individ, neglijează unele calități, scoțând în evidență pe altele pentru ca în epoca următoare să ducă o luptă violentă contra calităților contrare.

Am spus mai sus că învățătura Sa este universală. Ei bine această doctrină înlătură abizul profund ce separa rasele. Iisus fiind un oriental, nu l-a fost greu ca să-și adapteze viața sa aceleia a raselor mistice și contemplative.

Și'n timp ce orientul se dedă vieții contemplative, occidentul se complacă în viața practică. Față de aceste două alternative, Domnul Hristos unește într'o perfectă proporție cele mai înalte virtuți ale acestor două linii. Astfel un brahman, citind pentru prima dată istoria vieții Domnului Hristos, scrie: „O Hristos, tu ești singurul Budha!” Dar nu numai atât.

idealul moral realizat de Iisus poate înlătura distanța care separă sufletul masculin de sufletul feminin.

Cele două sexe reprezintă cei doi poli ai caracterului; prin temperamentele lor respective ei se mișcă în două sfere diferite; deasemini condițiunea ideală a buneii lor înțelegeri, nu-i de loc o identitate de funcțiuni ci o sinteză armonioasă de calități contrare. Ori, noi avem certitudinea că cele două sexe pot găsi idealul lor în Domnul Hristos. În El sunt combinate idealismul, dragostea, capacitatea de atașament și devotamentul care fac gingășia femeii; iar eroismul, perseverența de neînvins și puternicul spirit de inițiativă, care sunt apanajul barbatului. Inima femeii nu-i atrasă spre copil ca acul unei busole spre pol? Și cu toate acestea care femeie s'a exprimat cu mai multă dragoste și grație decât Iisus, când zice: „Lăsați copiii să vină la mine!” Barbatul este împins în mod imperios spre luptă îndrăsneată. Și în acest timp care este omul ce-a resistat inamicilor săi atât de eroic ca Domnul Hristos, când corpul său învins, sufletul său invincibil a putut exclama mulțimilor ce se tângu-au: „Nu mă plângeți pe mine, ci vă plângeți pe voi și pe copiii voștri” (Luca XXIII, 28). În El, virtuțile fidelității și a îndelungii răbdări ce sunt proprii femeii, sunt minunat contrabalansate de forțele curajului și acțiunii ce sunt proprii barbatului; în El, cum zice Sf. Apostol Pavel „nu se mai află nici bărbat, nici femeie”.

Remarcăm de-asemenea că exemplul și caracterul Domnului Hristos vorbesc tuturor vârstelor vieții. El a posedat la o treaptă de necrezut pentru o ființă omenească care nu conta decât 33 de ani de experiență, toate virtuțile acestor vârste succesive—prin care trece omul dela copilărie până la bătrânețe—fără defectele corespunzătoare. Astfel era: blând și puternic, îndrăzneț și răbdător, curajos și vesel, bogat în suferință și'n speranță. Numărul anilor nu alterează întru nimic pentru om, idealul ce reprezintă Iisus.

Toate secolele, toate rasele, toate vârstele găsesc în Iisus îndeplinirea celor mai pure virtuți ale lor. El este și va rămânea lumina albă ce reunește și absoarbe toate nuanțele parțiale a micilor noastre spectre solare.

Ioan Simionescu

teolog

Considerațiuni asupra unui concordat

semnat și ratificat în ultimul timp ¹⁾

În presă și în o parte din revistele mai mult sau mai puțin de specialitate din Occident, s'a discutat și s'a dat o mare publicitate concordatului recent ce s'a încheiat între Germania și Scaunul papal. Presa franceză în special, care nu poate vedea în Germania hitleriană, în Germania care reinvie, decât dușmana ei de moarte, ereditară, găsește și cu această ocazie, momente binevenite de a servi hitlerismului și chiar Vaticanului accentele ei de mânie, de neîncredere și de nedumerire. Cum cronică aceasta n'are ca scop de-a înfățișa situația religioasă sau politică-religioasă din Germania de astăzi, evit de a mă ocupa de aceste probleme, mărginindu-mă de-a expune cu metodă conținutul pactului concordatar ce s'a conchis între puterea temporară și puterea spirituală.

Considerat din punctul de vedere al textului și al dispozițiilor, concordatul german este mai întâiu înrudit cu concordatele Bavariei (1924), Prusia (1929) și Baden (1932). Cu privire la unele puncte, el se inspiră în mod manifest din concordatul cu Italia (1929). Totuși apropierile nu se termină încă. Șeful bisericii romano-catolice, n'a conchis înainte de concordatul german, concordate numai cu Italia, Bavaria, Prusia și Baden, ci a mai conchis cu Franța (1926) și cu Portugalia (1929) asupra unor chestiuni de ordin religios extra-europene. În afară de acestea, s'au încheiat poate concordate fie pentru o reglementare totală sau parțială a raporturilor dintre biserică și stat, în multe alte țări din Europa nouă: Letonia (1922), Polonia (1925), Lituania (1927), Cehoslovacia (1928), România (1927-1929-1932), Austria (1933).

Acest ansamblu de pacte concordatate, cu toată diversitatea condițiilor particulare ce privesc fiecare stat, reprezintă o evidentă comunitate de concepțiuni dominante așa că, diferitele concordate reproduc în destule cazuri notabile aceleași soluțiuni de drept, mergând chiar până la menținerea și însuși repetarea formulelor caracteristice. În Europa de după războiu, s'a urmărit cu asiduitate reglementarea problemelor delicate care privesc situaținea legală și juridică a instituțiilor bisericii romano-catolice. Acesta este faptul nou, de care în mod indispensabil trebuie să ținem cont, pentru a înțelege însemnătatea exactă, a unor oarecari stipulațiuni, judecate ca surprinzătoare și neașteptate în cercurile puțin informate. Când un guvern temporar recunoaște că interesul

1) Documentațiunea Catolică a publicat în mod integral în traducere franceză concordatele pontificatului Piu XI pe măsură ce-au fost ratificate și promulgate. În numărul său din 8 Aprilie 1933, a prezentat o recapitulațiune generală cu toate referințele utile. Toate datele oficiale ce se cuprind în cronică de față, le-am cules din organul oficial mai sus citat.

păcii religioase și civice înăuntrul frontierelor sale, îl invită a conchide un acord bilateral cu Vaticanul, autoritatea papală se găsește acum în situația de a reclama și obține pentru soluțiunea afacerilor cari interesează comunitatea romano-catolică, un oarecare număr de aranjamente amabile, pe cari deja le recomandă un număr respectabil de precedente europene adoptate și practicate în vederea unei satisfacțiuni comune. Fiecare nou concordat cuprinde la rândul său multe din formulele consacrate deja aiurea și adaugă pentru viitor numărul precedentelor cari ar fi dificil de a le declara incompetente în fapt și'n drept. La numărul problemelor de cari vorbim se poate cita ca exemplu: concordanța geografică a circumscripțiilor religioase și frontierile politice; consultarea puterii civile înainte de numirea episcopului, numire cari se face de altfel numai de singura putere spirituală; oarecari garanții pentru condițiunea legală a clerului cât și pentru patrimoniul eclesiastic; ocrotiri definite pentru învățământul catolic și pentru congregațiunile religioase de bărbați și femei, ocrotiri chiar pentru căsătoria religioasă și'n fine pentru organizațiunile „Acțiunii catolice”. În scurt toate chestiunile pe cari le vom întâlni în studiul concordatului cu Germania.

Din punct de vedere general, se poate afirma că scaunul papal, prin politica sa concordatară de după războiu, caută și chiar reușește de a impune legislațiunile civile a unui mare număr de state, multe dispozițiuni importante din propriul său cod de drept canonic. În modul acesta lovește puternic laicismul și chiar însuș liberalismul a căror victorii păreau decisive în cursul secolului trecut. Europa de după războiu departe de a înclina către regimul separațiunii puterii temporare de puterea spirituală, din contra își arată predilecțiunea pentru un regim de colaborare și alianță mutuală. În momentele de față noi asistăm la reluarea raporturilor dorite și normale între biserică și stat. Acesta, nu este un fapt de efuziune lirică, ci un fapt de istorie contemporană.

a) Concordatul din 20 Iulie 1933, semnat de cardinalul secretar de stat Eugenie Pacelli, plenipotențiar papal, și de vice cancelarul imperiului, Franz von Papen, plenipotențiar german, se compune dintr'un preambul și 34 de articole. El este urmat de un protocol final care face parte integrantă din concordat adăugând precisiuni importante articolelor conchuse. Documentul este redactat într'un text german și un text italian, amândouă fiind considerate ca oficiale. Nu voi căuta să examinez avantajile și inconveniente eventuale, șansele de succes sau insucces practic a fiecărei stipulațiuni, ci de a descurca cât mai exact posibil, conținutul concordatului german și mai ales de a pune în relief dispozițiunile cele mai caracteristice cari se găsesc edictate în el, reproducând totdeauna proprii termeni ai concordatului și a anexei sale pentru a oferi lectorului o documentare obiectivă și demnă de credință. Materiile cuprinse în concordat se pot împărți în modul următor:

b) În articolele 1 până la 3, definițiunea generală a relațiu-

nilor mutuale între puterea ecleziastică și puterea civilă. În articolele 4 până la 10, 16, 31 și 32, condițiunea legală a clerului catolic. În articolele 11 până la 13, problemele circumscripțiunii ecleziastice. În articolul 15, condițiunea legală a congregațiilor monastice. În articolele 17 și 18, patrimoniul bisericii. În articolele 19 până la 25, problemele relative la învățământul public și liber, atât superior cât și secundar și primar. În articolul 26 o clauză relativă la mariajul religios. În articolul 27 și 28 dispozițiuni cu privire la oficiile de duhovnic în armata, spitale și alte instituțiuni publice. În articolul 29 serviciul religios a minorităților catolice care nu sunt cetățeni germani. În articolul 31 condițiunea legală a operilor de caritate și organismele Acțiunii catolice. În articolul 33, prevederea unor aranjamente ulterioare pentru problemele ce vor da loc la interpretări divergente.

II

Definițiunea generală a statutului bisericii în Germania are ca obiect esențial de a garanta liberă profesiune și liberul exercițiu a religiei romano-catolice în Imperiu. Va fi permis ierarhiei religioase, de a publica legi și ordonanțe în vederea bunului mers a bisericii, fără însuși ca acestea să prejudicieze obligațiunile generale ale legislațiunii civile (Art. 1).

Concordatele concluse cu Bavaria (1924), Prusia (1929) și Baden (1932) rămân în vigoare : prezentul concordat nu se va aplica decît în Bavaria, Prusia și în Baden decît în măsura unde el tratează materii neprevăzute de concordatele anterioare, sau dacă el completează dispozițiuni deja existente. În viitor nici una din țările germane nu vor putea concluda un nou concordat particular fără acordul guvernului imperiului (Art. II). Relațiunile diplomatice între scaunul papal și Germania, vor fi exercitate de un nunțiu papal acreditat guvernului imperiului și prin un ambasador al guvernului imperiului acreditat sfântului-scaun. Nunciatura apostolică în Bavaria și legațiunile Prusiei și Bavariei pe lângă Vatican încetează de a exista. Anexa concordatului pe de altă parte declară că după un aranjament din 27 Martie 1930, Imperiul german declară nunțul papal ca fiind în plin drept decanul corpului diplomatic, după o regulă și tradiție internațională, care odinioară nu putea să se aplice decît în țările catolice. Importante dispozițiuni concordatate privesc însăși condițiunea legală a clerului catolic în Germania. Libertatea comunicațiilor și corespondenței este garantată între sfântul-scaun și autoritățile religioase a catolicismului german. (Art. 4). Ecleziasticii se vor bucura de protecțiunea legală a autorităților civile în exercițiul ministerului lor. Ei vor fi apărați contra oricărei ofense vizând persoana sau funcțiunea lor ecleziastică. (Art. 5). Clericii și călugării sunt scutiți de obligațiunea de a exercita orice funcțiune pe care dreptul canonic o consideră incompatibilă cu starea ecleziastică sau morală, mai ales în tribunale și în instituțiile fiscale. (Art. 6). Membrii clerului nu vor putea accepta nici o funcțiune civilă fără autorizația pro-

priului lor episcop sau a episcopului locului unde ar trebui să se exerciteze funcțiunea, autorizațiunea care va rămânea totdeauna revocabilă pentru grave motive de interes eclesiastic (Art. 7).

Salariile eclesiasticilor se vor bucura de acelaș privilegiu ca și salariile funcționarilor imperiului sau a diversilor țări a imperiului. (Art. 8). Membrii clerului nu vor putea fi interogați de magistrați sau de autoritățile civile în vederea furnizării unor informațiuni de care ei vor fi având cunoștința din exercițiul sarcinii lor asupra sufletelor și, prin urmare acoperiți prin secretul ministerului lor spiritual. Se va pedepsi deopotrivă, ca folosirea oprită de lege a uniformii militare, folosirea costumului distinctiv a eclesiasticilor și călugărilor de către cineva care nu ar avea dreptul în mod canonic de a o purta. (Art. 10).

Înainte de a intra în posesiunea scaunului lor episcopal, episcopii vor presta jurământ de fidelitate statului în mâinele reprezentantului imperiului. Este aceeași formulă care figurează deja nu numai în concordatul cu Italia, ci deasemenea în mai multe concordate recente, mai ales în cel cu Polonia. Orice urmă de ambiguitate este exclusă în ceiace privește materia obligațiilor cuprinse în jurământul de fidelitate, căci limitarea angajamentului prin regulele moralei și a dreptului, limitare totdeauna cel puțin sub înțeleasă, își găsește aici obiectul unei mențiuni explicite: „Înainte lui Dumnezeu și a sfințelor Evanghelii, jur și promit, cum se cuvine unui episcop, fidelitate imperiului german și statului...“ (Art. 16). Duminicile și sărbătorile în timpul principalelor oficii religioase, o rugăciune liturgică în mod obligatoriu va trebui să fie recitată pentru prosperitatea imperiului și poporului german. (Art. 30). Din cauza actualelor complicațiuni politice din imperiul german, scaunul papal interzice membrilor clerului de a se înscrie în vreun partid politic sau de a lua parte la activitatea vreunui dintre ele. Anexa concordatului precisează însă că o asemenea abținere dela politica militantă nu însemnează nici o limitare dela libertatea ministerului spiritual în predarea învățământului datoriiilor moralei creștine și cu atât mai puțin a principiilor dogmei romano-catolice. Anexa concordatului explică deasemenea că abținerea de la orice activitate politică, impusă clerului catolic, va fi impusă în aceeași termeni, de guvernul imperiului și miniștrilor celorlalte confesiuni religioase încât n'ar mai fi vorba de o restricțiune care să fie aplicabilă numai libertății clerului romano-catolic. (Art. 32).

Dispozițiunile pe care le vom rezuma în continuare sunt de caracter administrativ și se raportă la ceiace noi am numit geografie eclesiastică. Este vorba de distribuțiunea actuală sau viitoare a dioceselor, parohiilor, sau altor circumscripții canonice, de dismembrarea sau reunirea posibilă a teritoriilor lor respective, în concordanță cu modificarea eventuală a circumscripțiilor politice și seculare. Acestea sunt de altfel probleme care atrag mai puțin curiozitatea și dorința de a ști a cititorului în afară de granițele imperiului german (Art. 11-12). Nu este însă fără importanță chestiunea numirii în funcțiunile eclesiastice. Trei condițiuni vor fi ce-

rute : postulantul să fie de naționalitate germană, să fi obținut certificatul de bacalaureat cari permite accesul în școalele superioare din Germania, să fi urmat cel puțin 3 ani un curs de studii filosofice și teologice în o Facultate germană de teologie catolică, sau într'un mare seminar, sau în una din Universitățile papale din Roma.

Fiecare numire în scaunele episcopale, după ce se va fi făcută după procedura canonică admisă în diocesele germane, va trebui să fie comunicată reprezentantului imperiului, înainte de a fi adusă la cunoștința credincioșilor, pentru ca guvernul să poată face cunoscut dacă cunoaște contra noului ales oarecari „obiecțiuni de caracter politic general“. Anexa concordatului german conține aici o precisiune de o mare importanță, indicată deja în mod expres în concordatul cu Baden.

Intrebarea făcută de către puterea spirituală puterii civile nu conferă guvernului imperiului un drept de veto asupra nominațiilor episcopale. Dacă obiecțiunea politică după ce va fi examinată cu atențiune n'ar părea în mod suficient demonstrată, autoritatea religioasă ar fi în dreptul său menținând și publicând numirea care-i pare că corespunde vredniciei acestei trepte. Dacă puterea civică timp de 20 de zile nu formulează nici o obiecțiune, aceasta va însemna că guvernul imperiului crede că nu există nici o obiecțiune politică contra noului ales (Art. 14).

III

După nominațiile eclesiastice, iată statutul legal al congregațiilor religioase. Nici-o restricțiune particulară nu le va fi impusă de către stat, în ce privește creațiunea lor, alegerea reședințelor, numărul și recrutarea membrilor lor, misiunea lor religioasă, învățământul, operele de asistență, gestiunea afacerilor lor, administrarea bunurilor lor. Superiorii congregațiilor cari locuiesc în Germania vor trebui să fie de naționalitate germană. Superiorii generali și pe provincii cari locuiesc în străinătate și sunt de naționalitate străină, vor putea cu toate acestea visita comunitățile de sub ascultarea lor situate în Germania. Scaunul papal va căuta însă să facă tot posibilul, afară de cazurile excepționale și bine motivate, ca limitele teritoriale a congregațiilor religioase să fie puse în concordanță cu frontierele politice a imperiului în așa fel încât toate comunitățile situate în Germania să depindă în mod normal de superiorii germani (Art. 15). O garanție lămurită este adusă prin articolele 17 și 18 patrimoniului bisericii cari este recunoscut și protejat de către legislațiunea statului. În continuare ne vom ocupa și vom stăruii mai mult, asupra celor 7 articole din concordat cari privesc din toate punctele de vedere condițiunea legală a învățământului catolic. Mai întâi, Facultățile de teologie catolică din Universitățile statului, vor trebui să-și conforme sistemul lor de organizațiune interioară regulelor edictate astăzi de Scaunul-papal pentru toate institutele de înalte studii religioase și, mai ales regulelor ce sînt cuprinse în Constituțiunea apostolică „Deus Sciantiarum Dominus“ despre care Anexa concordatului

face o mențiune explicită. Pentru ce-i ce cunosc câtuși de puțin istoria controverselor teologice din Universitățile germane din cursul secolului trecut își dau seama că o asemenea stipulațiune apare ca una dintre cele mai interesante și mai surprinzătoare din noul concordat. Concordatul cu Baden constituie, este adevărat, un precedent, dar pentru Prusia, Bavaria și alte țări a imperiului, inovațiunea nu este ușoară, deoarece încă sub Pius X, profesorii de Teologie catolică din Universitățile germane erau dispensați de obligațiunea de a jura contra modernismului în biserică.

În afară de Facultățile de Teologie Catolică din Universitățile germane oficiale (Art. 19) se va mai destina formării teologice și filosofice a clerului, seminariile diocesane cari vor depinde exclusiv de autoritatea episcopală, iar pe lângă școalele de stat, vor lua ființă internate pentru elevii catolici conduse de către clerul catolic (Art. 20 și Anexa). În școalele primare, profesionale, secundare și superioare instrucțiunea religioasă va face parte obligatorie din învățământul pentru toate clasele. Instrucțiunea religioasă va trebui să fie dată copiilor catolici în exactă conformitate cu doctrina bisericii. În predarea învățământului religios va trebui să se insiste cu o grijă particulară asupra datoriilor patriotice, civile și sociale după principiile credinței și moralei creștine. Programul învățământului religios și alegerea manualelor vor trebui să fie determinate de acord cu autoritatea episcopală. În afară de aceasta, aceiași autoritate episcopală, de acord cu autoritățile școlare, vor institui examene pentru a verifica valoarea învățământului religios de către elevii catolici (Art. 21). Autoritatea episcopală va participa la alegerea profesorilor însărcinați cu distribuirea instrucțiunii religioase în școalele de stat. Vor fi excluși dela un asemenea învățământ profesorii pe cari episcopul îi va judeca nedemni sub raportul doctrinei și calităților morale. Statul nu poate însă garanta învățământul religiunii catolice în școlile interconfesionale a statului. În toată comuna însă, unde o cerere ar fi făcută de un număr de familii reprezentând un număr suficient pentru funcționarea normală a unei școli distincte, Statul va constitui el însuși o școală pură confesională, după dorința familiilor (Art. 23). În aceste ultime școli toți membrii corpului didactic și nu numai profesorii instrucțiunii religii catolice, vor trebui să aparție religiunii catolice și să răspundă cerințelor particulare a unei școli confesionale.

Profesorii destinați școalelor confesionale vor trebui să primească în cadrul general al organizațiunii școlare, o preparațiune morală și pedagogică potrivită caracterului școalelor unde ei vor învăța. (Art. 24).

Membrii congregațiilor religioase, pot preda învățământul în toate școalele primare, secundare și superioare fie confesionale fie ale statului numai să reunească aceleași condițiuni profesionale ca orice alt candidat în aceiași funcțiune. În afară de aceasta, congregațiunile religioase pot să deschidă și să conducă, cu propria lor sarcină, școli libere de diverse grade, numai ca acestea să

realizeze condițiunile prevăzute de dreptul comun pentru deschiderea și direcțiunea unei școli libere (Art. 25).

Oarecari comentatori au voit să slăbească importanța articolelor despre cari am vorbit, remarcând că condițiunile practice de aplicațiune legală, poate să arăte ca iluzorie mai multe perspective dintre cele mai atrăgătoare. Observațiunea nu este fără valoare și se poate verifica în toate țările concordatate. Am fi însă cu adevărat nedrepti dacă am tăgădui că în concordatul german nu găsim principii cari interesează legislațiunea școlară. Proba că rezultatul câștigat până acum nu este lipsit de însemnătate e că puterea civilă n'a reușit să se puie de acord asupra aceleiași probleme școlare cu puterea religioasă în Concordatul cu Prusia (1929); faptul acesta se poate constata din mărturisirea publică ce-o găsim în scrisoarea plenipotențiarului pontifical și în scrisoarea plenipotențiarului prusian anexate concordatului prusian din 1929. Rămâne deci neîndoios pentru oricine că'n materie școlară, o noutate importantă se afirmă în concordat din 1933.

IV

Scaunul papal declară că nu renunță la speranța de a obține într'o zi în Germania, în ceiace privește căsătoria religioasă, un aranjament cari să asigure un acord între legislațiunea canonică și legislațiunea civilă. În prezent el obține în această privință, o ameliorațiune ce nu este negliabilă. Se va permite de a se face căsătoria religioasă înaintea celei civile, fie în caz de pericol de moarte iminentă pentru unul dintre contractanți, fie în caz de necesitate gravă judecată astfel de autoritatea episcopală. Anexa, determină că prin necesitate gravă trebuie să se înțeleagă imposibilitatea practică de a prezenta în timp util piesele administrative cari sunt cerute pentru a se putea celebra căsătoria civilă. În asemenea împrejurări preotul însărcinat cu administrarea tainei, va trebui să avertizeze fără întârziere starea civilă. (Art. 26). În ceiace privește dispozițiunile concordatate cu privire la oficiile de duhovnic din armată, nu avem nimic special de adăugat. Această latură duhovnicească va fi pusă sub conducerea supremă a unui episcop al armatei, ales de comun acord de către scaunul papal și guvernul imperiului. Organizațiunea serviciului religios din spitale, penitenciare și alte instituțiuni ale statului, vor fi puse sub conducerea bisericii afară de gestiunea afacerilor materiale care e dependentă de stat. (Art. 27,28). Mențiunea problemei minorităților sub aspectul său religios merită o atențiune mai particulară. Catoicii cari locuiesc în imperiul german, declară articolul 29 din concordat și cari aparțin minorităților etnice negermane se vor vedea nerecunoscuți; cât despre admiterea limbii lor materne în învățământul religios și în asociațiile eclesiastice, un tratament nu mai puțin favorabil decât acel de cari sa bucură, în drept, și în fapt, în statul străin unde se vorbește aceiași limbă. Scaunul papal afirmă în Anexă că dreptul folosirii limbii materne în serviciul religios și

în organizațiunile catolice este un principiu pe care l-a apăra, totdeauna pe lângă guvernele puterii temporare.

Nu ne mai rămâne decât a reproduce dispozițiunile concordate ce privesc organizațiunile Acțiunii Catolice. Problema aceasta introdusă în concordate, însuși chiar în cele cu Italia și Germania va rămânea una din inovațiunile pontificatului Păpă XI. Catalogul autentic al organizațiunilor și asociațiunilor, al căror scop principal este cel religios, va fi făcut într'un comun acord de către guvernul imperiului și de către episcopatul german. Vom deosebi două categorii, de un caracter în oare-care măsură diferit, printre organizațiunile Acțiunii Catolice, Organizațiunile și asociațiunile cu caracter unic religios, educativ și caritabil, vor depinde întru totul de ierarhia religioasă, bucurându-se de o garanție plină și de-o libertate întreagă și legală în Imperiu. Cât despre organizațiunile și asociațiunile cari pe lângă urmărirea scopului religios, educativ și caritabil, tind și către o activitate socială și profesională, vor putea fi eventual încadrate într'un sistem mai vast de organizațiune națională pe terenul social și profesional. Aceste organizațiuni pentru a obține recunoștința legală, vor trebui să demonstreze că ele n'au nici o legătură și nici un contact cu vreun partid sau grupare politică.

Pe de altă parte organizațiunile interconfesionale a tineretului, cum ar fi de exemplu asociațiunile sportive, create sau sprijinite de către guvernul imperiului și guvernele locale, nu vor trebui niciodată să impună membrilor lor catolici nici o exigență cari să fie incompatibilă cu doctrina și morala catolică și mai ales cu sancționarea duminicală și din timpul sărbătorilor (Art. 31).

Înstăruit, concordatul declară că materiile ce s'ar referi la persoane și lucruri din lumea ecleziastică cari nu sunt rezolvite în articolele precedente, vor trebui să fie administrate în domeniul interior al bisericii, în conformitate cu dreptul canonic în vigoare. Scaunul papal și imperiul german se declar hotărâte a rezolvi amical prin transacțiuni directe orișice divergențe de păreri cari ar putea surveni în interpretarea sau aplicarea vre-unui articol din concordatul al cărui conținut l-am trecut în revistă în mod sumar, însă precis, în rândurile de față.

V

Trebuie să facem o mărturisire de bună credință. Un concordat recunoscând un atât de mare număr de ocrotiri explicate și legale în ce privește libertățile și activitățile bisericii catolice, ar fi părut imposibilitatea imposibilităților în imperiul german din timpul lui Otto Bismark, din zilele când consecințele Kulturkampfului apuneau, sau în imperiul german cu 20 de ani înainte de războiu, sau în imperiul german cu constituția dela Weimar, în care centrul catolic ocupa o situațiune preponderentă. Dacă unele din articole ne arată că și Papa a făcut unele concesiuni prea mari, acestea s'au impus din motive de tactică numai pentru că un asemenea acord să intre în domeniul realității. Trebuie să recunoaș-

iem deasemenea marele talent diplomatic, de care cei doi plenipotențiarî au focut probă, în cursul negociațiunilor înlăturând pe cale amicală și pașnică toate piedicele ce li se puneau în cale, totodată trebuie să menționăm aportul important ce l-a aduz m gr, Kaas fost șef al centrului german.

Totuși chestiunea delicată și neliniștitoare nu este de a ști dacă concordatul, cari considerat în mod teoretic este demn de elogii, are șanse suficiente de-a fi aplicat în litera și spiritul său, pentru a procura binefacerea unei păci religioase, cari să fie efectivă și durabilă în Germania și în noile ei destine.

Fără nici un gând de profetizare, noi vom termina această cronică prin o comparație istorică în care vom avea posibilitatea de a vedea o similitudine de situațiuni, cari ne vor putea cel puțin proiecta în mod util șansele de reușită sau de un fiasco inevitabil. Întrebările cari s'au pus de către unele spirite competente și clar văzătoare sunt următoarele :

a) Cum de a putut Papa semna un pact concordatar cu un stat al cărui ideologie este atât de depărtată de morala creștină? În fața metodelor dictatoriale a conducerii politicii germane, cum de a putut crede Papa în o aplicațiune loială și durabilă a stipulațiunilor atât de favorabile bisericii romano-catolice din concordatului semnat și intrat în vigoare? Cum de n'a prevăzut Papa că guvernul celui de al treilea imperiu german, va da multor articole din concordat o interpretare tendențioasă, opusă interpretării pe care Vaticanul o vedea în aplicarea articolelor concluse în momentul când le-a întărit cu semnătura sa?

Noi credem însă ca Scaunul papal, după ce-a examinat aceste obiecțiuni mai bine ca orșicari altul a găsit că este înțelept de-a înlătura aceste motive numai pentru a da pacea religioasă membrilor bisericii romanc-catolice din imperiul german.

Pentru a scoate în relief adevărul acesta, nu ne rămâne decât să amintim că concordatul cari fu semnat în 1801 între Franța și Scaunul papal a constituit până la 1905, când fu denunțat cu o-oazia separării bisericii de Stat, pacea religioasă, cu toată cascada revoluțiunilor interioare și dispozițiunilor puțin favorabile din partea regimurilor și guvernelor politice din vremea aceia. Acest celebru concordat încheiat între papa Piul VII și primul consul Napoleon Bonaparte era mult mai puțin avantajos catolicismului c concordatul german din 1933. Ideolog a laicistă a Franței revoluționare a cărei expresiune era guvernul din 1801-1802, nu căuta să se opuiie în mod public ordinii social-creștine și concepțiunilor doctrinale a creștinismului? Pe de altă parte temperamentul personal și metodele dictatoriale a lui Napoleon dădeau ele vre'o garanție de securitate pentru aplicațiunea loială și durabilă a stipulațiunilor concordatate cari fondau statutul juridic al catolicismului în Franța? Se știe, dealtminterlea, cari au fost raporturile între Papă și Împărat? (1).

1) Papa a fost închis de către Napoleon în Fontainebleau și n'a fost pus în libertate decât după căderea lui Napoleon în 1814. Ironia soartei a dictat să

Ce interpretare s'a dat concordatului din 1801? In primul rând i s'a adăugat o serie de articole organice înglobându-se în modul acesta celorlalte legi a imperiului, așa că, Păpă VII n'a mai văzut în Concordat decât o lege edictată de bunul plac al împăratului. Neînțelegerile ce-ar putea să se semnaleze de pe acum în aplicarea Concordatului în Germania, credem că n'ar putea să depășească dezacordurile ce-au fost odinioară între Paris și Roma. Cu toate acestea, cu toată ideologia laicistă a Franței revoluționare, cu toate metodele tiranice a noului Cezar și cu toată interpretarea tendențioasă a pactului concordat prin articolele organice, concordatul din 1801, va rămâne pentru biserica romano-catolică și statul francez o mare binefacere. Clausele esențiale constituiau formula înțeleaptă și rezonabilă de înțelegere practică care răspundea condițiilor respective de existența celor două puteri și cari stabileau pacea religioasă în stat. Nimeni din lume nu poate ști, dacă concordatul german din 1933 va avea o durată comparabilă cu a celui francez din 1801.

Exemplul acestui din urmă tinde cel puțin a stabili că un pact de această natură, conclus chiar într'o atmosferă neliniștitoare, nu este în mod inevitabil lovit de-o caducitate congenitală fie chiar de supărătoarele ideologii păgânitate a regimurilor politice din timpurile de față, fie de procedeele brutale a guvernelor statelor sau de interpretările contrare internaționale și rău-voitoare. Concordatul poate să aibă, așa dar, motivele sale de a trăi și șansele posibile de a dura.

Imperiul III german se găsește angajat în momentele derișate în o luptă extra-ordinară contra unor redutabili adversari înteaori: comunismul, socialismul și în fine contra puterii evreiești, așa că, nu este himeric a gândi că guvernul din Berlin va recunoaște interesul mare și permanent de a nu se înstrăina, ci din contra de a se concilia cu elementele catolice, cari constituiesc a treia parte din populația germană și ca organizațiune fără îndoială dintre cele mai puternice. A menține și a observa concordatul ar fi mijlocul cel mai eficace de a nu-și înstrăina ci de a se concilia cu o asemenea forță. Considerațiune de prudență politică care totuși cu alte eventuale perspective ar putea duce la rezultate ce se urmăresc cu îngrijorare de către ambele puteri: spirituală și temporară.

Reamintim însăfârșit că concordatul german nu este un fenomen izolat. El face parte din o serie de pacte care determină statutul legal și juridic al catolicismului din noua Europă centrală și orientală. El se înscrie poate în o evoluțiune mai generală a instituțiilor contemporane.

Diac. Vasile C. Anghel

Strassbourg, Sept. 1933.

—
 fie liberat de către Talleyrand, fost episcop de Antim — acel ce-a dat cele mai mari lovituri catolicismului medieval din Franța.

Știri externe

Ecouri după serbările catolice din Viena

Aproape în unanimitate presa catolică franceză vorbește în terminii ce-i mai mișcători despre splendoarea, frumusețea și reușita serbărilor romano-catolice din Viena. Toți participanții francezi, se întrec a declara că vor păstra o amintire de profundă, căci au văzut acolo nu numai serbări frumoase ci și lucruri mari. Populațiunea în majoritate și cu totul catolică, trăia până aici din amintirile trecutului. Sub influența evenimentelor ¹⁾ ea era descurajată și credea că nu poate trăi prin propriile sale mijloace. Marele merit a regretatului Mgr. Seipel și a altor câțiva oameni cari au condus și conduc destinele Austriei în momentele de față, ca d. Dolfuss, constă în faptul de-a fi redat acestui popor conștiința de sine-însuși și de a-l îi convins că Austria poate trăi fără ajutorul sau tutela vreunui popor din afară. Și ceiace este mai remarcabil, e că la acest rezultat s'a ajuns, sprijinindu-se numai pe credința creștină. În momentele de față poporul are încredere în viitor. În Viena cu ocazia desfășurării serbărilor s'a văzut națiunea care renaște. Renașterea se datorește ideei creștine cari va produce fără îndoială rezultatele practice pe cari istoria le va înregistra.

România descrisă într'un

ziar catolic francez

Sub titlul „Viziuni din România” a apărut în „La Croix cel mai mare ziar catolic din Franța 16 articole c'un conținut plin de bunăvoință la adresa țării și chiar bisericii noastre ortodoxe. Autorul în primul articol se ocupă de poziția și așezarea Capitalei noastre, căreia îi găsește lipsuri din multe puncte de vedere. Toate aceste critici se bazează pe adevăr și observații verificate la fața locului, așa că, n'avem dreptul de-a ridica obiecțiuni din nici un punct de vedere. Și al doilea articol, autorul descrie modul cum au fost primiți în vizită ofi-

1) Este vorba despre chestia înglobării Austriei la Germania. Presa franceză de o bucată de vreme duce o campanie a-și putea s'o numesc chiar violentă la adresa Germaniei și mai ales la adresa politicii hitleriene. Cu ocazia deschiderii conferinței dezarmării din Paris, violența și chiar unele expresii neconvenabile abundă coloanele ziarelor franceze.

cială la sfânta noastră Patriarhie. După ce descrie palatul patriarhial în culori cât se poate de frumoase, arată în cele ce urmează impresiile ce și le-au făcut despre I. P. S. S. Patriarhul nostru, pe care-l văd și discută într'un mod evlavios și favorabil, arătând rolul ce l-a jucat în timpul Regenției și al restaurării, menționând că în momentele de față este personajul cel mai interesant după M. S. Regele. În celelalte articole, autorul se ocupă de bogăția solului nostru, vizitele făcute la unele mănăstiri, pentru ca să termine c'un articol închinat catolicilor și uniților din România al căror număr îl c'am exagerasă de altfel. Nu putem decât să ne bucurăm când vedem în coloanele unui ziar așa de răspândit aprecieri și chiar elogii la adresa pământului și bisericii noastre ortodoxe.

Vasile C. Anghela

Deschiderea cursurilor pentru pregătirea călugărițelor și călugărilor ca îngrijitori de de bolnavi în spitale

În urma dispozițiilor luate de I. P. S. Mitropolit Pimen de comun acord cu Societatea de „Cruce Roșie”, ca, călugărițele și călugării noștri să fie pregătiți prin instruire specială pentru a fi buni îngrijitori de bolnavi: cu începere dela 1 Oct. a. c. s'au deschis în mănăstirile Agapia și Varatac cursurile de infirmiere sub conducerea D-nei Dr. Popa.

Datorită acestor măsuri s'au primit cereri dela famili cu renume bun, prin care solicită pentru îngrijirea bolnavilor lor călugărițe pregătite la aceste cursuri. Deasemenea s'au cerut călugărițe și pentru serviciul de infirmiere la spitale.

Parohii vacante ¹⁾

Se aduce la cunoștința celor în drept că la biserica Sf. Neculai Domnesc din Iași, ctitoria Marelui Voevod Stefan cel Mare, postul de diacon este vacant.

Dat fiind însemnătatea istorică a acestei biserici se publică concurs între aspiranți care trebuie să aibă titlul de licențiați sau doctori în teologie; cu voce aleasă și cu talent oratoric.

Salariu după buget și locuință în casele bisericii.

Aspiranții vor prezenta actele până la 15 Oct. a. c.

1) Parohia **Mastacăn** jud. Neamț, compusă din satele Portărești, Balan, Marginea și Nichid. Are biserică parohială construită din zis în stare bună și filiale în satul Balan cu biserică construită din lemn și în satul Nichid cu biserică construită din zid în stare bună. Are pământ bisericesc 20 ha. Casă parohială nu este. Parohia se compune din 500 familii.

2) Parohia **Dănești**, jud. Neamț, cu satele Doina și Boțești. Are biserică parohială construită din lemn și o biserică filială, ambele în stare mijlocie; pământ bisericesc este de 25 ha. Parohia nu are casă parohială și se compune din 500 familii.

3) Parohia **Giurgești**, jud. Baia, cu satele Mirești și Racova. Are biserică parohială construită din Piatră și cărămidă și o biserică filială din lemn, pământ bisericesc este de 19 ha. Casă parohială nu este. Are 310 familii.

4) Parohia **Blebea**, din comuna Târgul Neamț, jud. Neamț, devenită vacantă prin decesul titularului preot Toma Scobai, se compune din două biserici de lemn în stare mijlocie. Are 262 enoriași capi de familie și 510 suflete. Pământul bisericilor este de 22 ha. Casă parohială nu este.

5) Parohia **Crucea**, comuna Lungani, jud. Iași, vacantă prin decesul titularului preot Gh. Popovici, se compune din satele Zmău și Brenița. Are o biserică parohială și una filială, construite din piatră, în stare bună. Sesia parohiei este 17 ha. Are 491 familii cu 1920 suflete. Este casă parohială.

6) Parohia **Tașca**, jud. Neamț, vacantă prin demisia pr. I. Corijescu. Se compune din satele: Hamzoaea, Secu, Neagra, Chisirig și Ticoș. Are două biserici parohiale. Casă parohială nu este. Numărul capilor de familie 310. Sesia 20 ha.

7) Parohia **Andrieșeni**, jud. Iași, vacantă prin demisiunea pr. I. Mereuță. Se compune din satele Andrieșeni și Drăgănești. Are o singură biserică parohială. Casă parohială nu e. Sesia bis. 25 fălci. Numărul capilor de familie 350.

8) Parohia **Mădârjești**, județul Iași, vacantă dela 1 Octombrie 1933, prin demisia Pr. Gh. Lăzărescu. Se compune din satele, Sârca, Balțați, Valea Oilor, Gugea și Stornești. Are 2 biserici, una parohială construită din lemn și piatră și alta fi-

lială. Sesiă bisericeii este de 24 ha. Este casă parohială. Are 340 familii.

9) Parohia **Tomesti**, județul Iași, vacantă dela 1 Noembrie 1933, prin demisia Pr. N. Patrașcu. Are o biserică parohială și una filială în satul Goruni, ambele construite din lemn. Sesiă bisericeii este de 26 ha. Nu este casă parohială. Are 415 capi de familii.

10) Parohia **Osoiu**, județul Iași, cu satul Chicerea, vacantă dela 1 Septembrie 1933, prtn decesul titularului Pr. Gh. Scopos. Are biserică parohială, construită din cărămidă, în stare bună. Sesiă bisericeii este de 36 ha. Casă parohială nu este. Se compune din 370 capi de familii.

11) Parohia **Suharău**, județul Dorohoi, cu satul Băliniți, vacantă dela 1 Septembrie 1933, prin demisia Pr. Gh. Dimitriu. Are o biserică parohială și una filială, construite din piatră și cărămidă, ambele în stare bună.

Sesiă bisericeii este de 18 ha. Nu este casă parohială. Are 450 familii.

1) Conform dispozițiunilor Ministerului de Finanțe și de Culte, două parohii vor rămânea vacante tot anul.

Mulțumiri publice

Mitropolia Moldovei și Sucevei aduce mulțumiri publice următoarelor persoane, care la stăruința preotului paroh N. Hodoroabă și a consiliului parohial de la parohia Sf. Atanasie și Kiril din Iași cu biserica filială Adormirea Maicei Domnului, pronumită „Vulpe”, au contribuit benevol cu bani din 1929 până în prezent fie pentru refacerea celor 2 biserici, fie pentru casa parohială ; repararea clopotelor, cumpărarea sobelor precum și altor îmbunătățiri : Direcția Manufacturii de Tutun, lei 500. Gh. D'Albon, inginer, lei 200. Zoia Posa, lei 60. Petru Bogdan, prof. univ. lei 1000. Aureliau Tomescu, episcop lei 2500. Victor Iamandi, prof, și deputat, lei 500. maior Corneliu Carp, lei 350. Lt. Col. N. Anastasiu, lei 200. N. Dabija, Colonel în rezervă, lei 300. Colonel C. Nădejde, pensionar, lei 140. prof. V. Tanasă, lei 200. Nichita Mocanu, lei 130. Profira Dimache, lei 100. Eugenia Teohari, lei 100. Gh. Radu, pensionar lei 240. Har, Grigoriu, cons. de Curte, lei 140. Georgeta Sturza, prof. lei 90. Colonel Virgil Dumbravă, pensionar, lei 280. N. Popa, episcop, controlor șef, lei 1900. maior Gr. Mihailescu, C. 4 A, lei 400. Maria Giosanu, văduvă pensionară, lei 1200. Gh. Musat, episcop, lei 600- Em. Gadjinschi, inginer, lei 100. D. Popescu, fost episcop lei 500. Gh. Stroja, cons. parohial. lei

320. Ch. Alexandrescu, cons. parohial. lei 200. Mihai Barbu, profesor, cons. parohial, lei 600. I. Butnariu, cons. parohial, lei 350. C. Dimitriu și Gh. Roman, cântăreți câte lei 10. Eliza Iosif, prof. lei 600. D. Petrovanu, pensionar lei 100. căpitan Gh. Constantinescu, C. 4 A. lei 100. inginer D. Știubei, lei 60. I. Filipescu, pens. cons. parohial lei 100. maior rezervă Gh. Bogdan, cons. parohial lei 200. Em. Galaction funcționar lei 500. Th. Demetrescu, funcționar lei 220. H. Hausner, lei 200. V. Enăchescu, podgorean lei 60. Lucreția N. Popa, pensionară 300. Ecaterina Grigoriu lei 20. V. Niculiu, institutor lei 100. Mihai Simionescu, instiutor, lei 300. Ecaterina Ionașcu, văduvă 640. Gh. Șiadbei, pensionar fost cons. parohial lei 200. inginer C. Dumbravă lei 120. Eleonora Dimache, pensionară lei 200. Maria Bârleanu, servă lei 40. căpitan Grigore Dumbrăvescu, lei 11000. Dr. Engen Lucinescu, lei 50. Victor Bârjovanu, contr. financiar lei 200. Octavia General Balif, lei 500. personal Insp. Poliție lei 350. D. Gavrilaș, lei 100. Maria Iov, lei 100. Gh. Fotescu, lei 140. general Gh. Burghilea, pensionar, lei 100. Mihai Ignat, institutor pensionar, lei 100. Anton Andriescu, lei 100. D. Gervescu, consilier, lei 200. Elena Stamboliu, funcționară, lei 50. Șt. Nițescu, lei 20. Aurel Ghițescu, artist dramatic, lei 40. Aurelian Tomescu, epitrop, lei 5700. Elena Enea, servă, lei 100. avocat Nellu Ionescu, cons. parohial lei 100. Ion Melciu, pensionar, cons. parohial, lei 140. C. Ionescu, profesor, lei 200. Dr. N. Dabija, lei 100. C. Oprea, meseriaș, lei 40. Eugenia V. Iamandi, lei 150. Gh. Luciuescu, institutor pensionar, lei 230. Anibal Ciurea, senator, cons. parohial lei 140. Vasile Brăileanu, lei 80. Mihai Teodorescu, pensionar lei 50. Neculai Luchian, grefier lei 60. D. Pogor, comerciant, lei 160. Const. Bart, funcționar c. f. r. lei 20. Eduard Concic, lei 20. căpitan Rusu, lei 500. Mircea N. Popa, lei 100. Anica N. Popa, lei 100. Fânel N. Popa, lei 100. V. Ionescu, lei 100. C. Gavrilescu, lei 50. Alex. Teodorescu, lei 50. Maria G. Constantin, servă lei 20. D. Isac, farmacist lei 100. V. Lăzărescu, intendent spital, lei 50. Lt. Col. V. Damian, lei 100. Șt. Roșculeț, prof. pens, lei 100. Gs. Borcescu, funcționar lei 20. N. Chițu, lei 20, Aspazia Culiianu, lei 40. Jean D. Botez, magistrat, lei 50. Maica *Evghenia Grămadă* din M-rea Agapia lei 3000 pentru repararea turnului bisericii Vulpe. Gh. Dimitriu, institutor, lei 20. N. Ciobanu, funcționar lei 20, V. Juganaru, lei 50. Ioan Vornicu, lei 50. N. Robescu, funcționar c. f. r. lei 20.

Bunul Dumnezeu să-i răsplătească pe toți din darurile sale cele bogate, ca pe unii ce iubesc podoaba casei Sale.

* Se aduc călduroase mulțumiri din partea parohiei Slătioara-Baia, Domnului Gheorghe Diaconu pensionar fost casier al Ad-ției Financiare Fălticeni, pentru donația de 500 lei ajutor la facerea șurei pentru hrămuire a bisericii, cum și pen-

tru suma de 3080 lei ce i-a binevoit a-i aduna benevol printre prieteni, ajutor la cumpărarea unui clopot a Bisericii.

Asemenea epitropului Gheorghe V. Maței și soției sale Maria pentru suma de 4000 lei donată la clopot, aceleora ce au contribuit până la suma de 12000 lei în acest acop, cum și tuturor aceleora ce au contribuit cu bani și material la facerea șurei pentru hrămuire a bisericii în val. 7000 lei. Gospodinelor: Elena I. Dochîța pentru un covor în valoare de 1500 lei; Elena D. Dochîța pentru o perdea frumos lucrată la Iconostas în valoare de 200 lei, D-nei Elena V. Ciocan pentru facerea unui epitrohil în valoare de 400 lei și o perdea la Maica Domnului în valoare de 500 lei, cum și tuturor aceleora ce bu contribuit la cumpărarea unui rând de vesminte în valoare de 4000 lei.

Dumnezeu să-i binecuvinteze, pentrucă iubesc bună cuviință Casei Sale.

U n i v e r s i t a r e

Dela Facultatea de Teologia din Cernăuți. Inscrierile la Facultatea de Teologie din Cernăuți se fac în intervalul dela 1—31 Octomvrie.

Actele necesare pentru înscriere sunt:

- 1) Diploma de absolvirea Seminarului sau a liceului (diploma de bacalaureat)
- 2) Certificatul de naștere
- 3) Certificatul de botez
- 4) Certificatul de naționalitate

Transferări dela o altă Facultate de Teologie se pot admite numai în luna Octomvrie.

Se Recomandă

Parohiilor contaminate de stiliști studiul apărut de curând:

Canonicitatea îndreptării calendarului și rătăcirile răzvrăților

de Hagiu M. H. Teodoriu, Drd. în Teologie, editura
Tip. Mân. Neamțu, pag. 66. Prețul 25 lei.

MITROPOLIA MOLDOVEI

FOAIE OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR

A P A R E L U N A R

SUB CONDUCEREA SECȚIEI CULTURALE A CONSILIULUI EPARHIAL

Redacția și Administrația :
Secția Culturală, Sf. Mitropolie

A B O N A M E N T U L
PE UN AN, 150 LEI

C U P R I N S U L :

Vizita **M. S. Regelui** și **A. S. R. Principile Nicolae**. Solemnitatea dela Mitropolie. Cuvântarea **L. P. S. Mitropolit Pimen**. Decorarea orașului Iași. Deschiderea cursurilor universitare.

Sărbătorirea zilei de naștere a **M. S. Reginei Maria**. Telegrama **I. P. S. Mitropolit Pimen** și răspunsul **M. S. Reginei Maria**.

Decorarea **I. P. S. Mitropolit Pimen** de către **Regele Jugoslaviei**.

Alegerea noului Episcop al Hușilor.

Deschiderea cursurilor de infirmeri(e) în mănăstiri (Referat)

O nouă intervenție a **I. P. S. Mitropolit Pimen** în chestiunea stiliștilor.

Noul regim al asociațiilor religioase sectante (Decizie Ministerială).

Măsuri pentru încasarea fondului eparhial.

Congresul anual al preoțimei.

În chestia numirii cântăreților (nouă dispoziție).

Alegerea delegaților la Adunarea Generală a Cassei Clerului Ortodox.

Parohii vacante.

Anunțuri, mulțumiri publice, etc.

Din aceste meleaguri moldovene s'au imprăștiat ideile luminate, cari și-au găsit realizarea în celelalte părți ale ținuturilor românești.

Când a venit timpul ca cele două țări, Moldova și Muntenia, să se unească, tot de aici a plecat începutul. Și Dumnezeu a binecuvântat din Cer inițiativa moldovene, căci plecau din gând curat și din o adevărată credință.

Din acest motiv, marele Rege Carol I și-a arătat toată dragostea, sprijinind cu aleasa-i înțelepciune și chiverniseală, toate așezămintele monumentale cari căzuseră în ruină, dar acum fac fala nu numai Iașilor, ci a întregii noastre țări.

Catedrala Metropolitană, începută de marele Metropolit Veniamin Costache, din împrejurări nevoite, înainte de a fi terminată, rămăsese o ruină aproape o jumătate de veac; și, datorită Regelui Carol, se găsește în splendoarea de azi. Bisericiile : Sf. Neculai Domnesc, Trei Ierarhi, Cetățuia, toate ctitorii domnești, au fost readuse în stare de frumuseță tot în vremea domniei Regelui Carol I.

SIRE,

Moldova veche, față de memoria Regelui Carol I—cel ce ne-a dat independența, regatul și autocefalia Bisericii—e adânc recunoscătoare pentru monumentele ce ni le-a lăsat și se mândrește cu cea mai frumoasă pagină a epopeei neamului.

În vremea marelui război, când împrejurări grele au făcut ca armata să se adăpostească pe plaiurile moldovene, de aici din Iași, Marele Rege Ferdinand și Regina Maria, au încurajat poporul la eroism, învingând pe dușmani la Oituz, Mărăști și Mărășești. Aici au fost încolnate trupele voluntarilor din ținuturile românești subjugate, cari au conlucrat la biruința deplină.

Din cetatea Iașilor s'a făgăduit votul universal și împroprietărirea țăranilor și tot de aici s'au vărsat primele lacrimi de bucurie a Unirii tuturor Românilor într'un singur stat.

Iată de ce Iașii, cu Moldova întreagă, sunt locașul amintirilor sfinte pe cari le-au creat voevozii și marii regi, dimpreună cu poporul.

Deaceea, venirea Majestății Voastre în mijlocul nostru, care ați trăit vremea marelui război în Moldova greu încercată, este pentru noi, motiv de a trăi adevărate momente de sărbătoare.

SIRE,

Venirea Voastră în Iași, orașul culturii naționale, deschide noi orizonturi, către cari trebuie să se îndrepte privirea și energia întregului popor român. Avem datoria d'a munci fără preget, ca să ridicăm neamul la culmile înalte de civilizație, cultură solidă și educație, pe cari le cere vremea și Majestatea Voastră le urmărește cu atât interes și bunăvoință.

O educație solidă civică și religioasă se impune fără întârziere și Majestatea Voastră le urmăriți cu stăruință. Eri erați la Craiova, dând pildă tuturor de respectul ce trebuie să-l avem pentru așezemintele țării : Biserica, Școala și buna educație. Azi sunteți la Iași, pentru a răsplăti meritele Moldovei și a îndruma studențimea noastră universitară, căreia marele Rege Ferdinand i-a lăsat Fondația care-i poartă numele Său. Măine veți fi la Cluj, pentru a participa la sfințirea noiei Catedrale episcopale, întemeiată de Ștefan cel Mare la Vad și Feleac sfințită de mitropolitul Teoctist dela Suceava.

Ținem să Vă încredințăm, că poporul moldovean Vă înțelege gândul și vă urmează pilda și munca.

Deaceea, aducându-ne aminte cu evlavie, de înaintașii Voștri: Carol I fondatorul și organizatorul Statului român, Regele Ferdinand, întregitorul neamului, Vă asigurăm că vom urma cu mare sfințenie deviza pe care așa de bine ați precizat-o Majestatea Voastră prin cuvintele : „*Mai presus de gloria armelor și faima izbânzilor, stă cununa de aur a culturii unui popor*“.

Dumnezeu să vă dea ani mulți și o Domnie lungă și fericită.

Să trăiți SIRE, cu întreaga Augusta Voastră Familie,
Trăiască România !
Trăiască armata română !

* * *

După „Te-Deum“. M. S. Regele și A. S. R. Principele Nicolae cu întreaga Suită au vizitat pe I. P. S. Mitropolitul Pimen în palatul mitropolitan. Aici s'a servit Inalților Oaspeți șampanie.

M. S. Regele s'a întreținut timp îndelungat cu I. P. S. Mitropolitul Pimen discutând și interesându-se de diferite probleme. S'a interesat în special de picturile ce se află în sala de recepție.

După vizita făcută I. P. S. Mitropolitului *Pimen*, Auguștii Oaspeți au plecat la Teatrul Național unde M. S. Regele a decorat orașul. După cuvântarea de mulțumire a d. P. Bogdan primarul municipiului, M. S. Regele a ținut următoarele cuvinte :

Domnule Primar,

Pentru Mine a fost o datorie de conștiință de a aduce astăzi Iașului acest semn de recunoștință națională pentru tot ce acest oraș a însemnat în timpul războiului, când soarta a vrut ca o parte din țara noastră, să fie copleșită de dușmani. Iașul a fost atunci căminul unde a bătut inima și sufletul românesc. Aici a fost centrul de rezistență, aici a fost inima din care au săltat atâtea avânturi ale unui întreg neam. Tot ce-a însemnat Iașul în istoria neamului, în zile de restriște, a culminat prin clipe de eternă bucurie.

Aduc prinos de recunoștință și în acelaș timp simbol în armele acestui oraș, centrul tuturor unirilor, centrul și pilda puterii de rezistență a neamului nostru.

Azistența a aplaudat furtunos pe Suveran.

* * *

După decorarea municipiului Iași la Teatrul Național, M. S. Regele și întreaga Suită au plecat la Universitate.

Aici s'a făcut solemnitatea deschiderii cursurilor printr'un serviciu religios oficiat de Păr. Valeriu Iordăchescu prof. univ, și diaconul Gr. Panțiru.

După serviciul religios d. Tr. Bratu rectorul Universității a ținut o cuvântare în care a făcut o dare de seamă asupra mersului Universității.

M. S. Regele răspunzând d. rector a hotărât ca Universitatea din Iași să poarte numele de „*Universitatea Mihăileană*” în amintirea lui Mihail Sturza domnitorul Moldovei.

A urmat o prelegere ținută de d. Procopiu despre „*Himerele în știință*” care a fost adânc gustată.

La ora 1 jum. Înălții Oaspeți au plecat la Palatul Administrativ unde Primăria orașului a dat un banchet la care a participat 200 persoane din élita Iașilor.

În cursul după amiază Suveranul a vizitat Fundația Regele Ferdinand și alte instituții de cultură dând cu această ocazie unele directive.

Seara M. S. Regele cu A. S. R. Principele Nicolae au plecat spre Capitală.

Această vizită regală va fi o pagină scumpă în istoria Capitalei Moldovei.

Alegerea noului

Episcop al Huşilor

Eparhia Huşilor, sufragana Mitropoliei Moldovei și Sucevei, vacantă atâta amar de vreme — peste prevederile canoanelor și legiurilor Bisericii Ortodoxe — și-a văzut, în fine, ales pe noul ei arhipăstor.

Circumstanțe nevoite de organizația bisericească au întârziat mult așteptata alegere episcopală, lăsând impresia în sufletele celor ce cunosc ordinea și disciplina bisericească, că arbitrariul poate să se ivească și acolo unde nu trebuie. Cum a fost și cazul. Lucruri regretabile dar cari s'au impus, cu toată împotrivirea legilor și peste voința Bisericii.

Faptele fiind consumate, acum putem arunca deasupra lor lespeda funerară pe care, însă, suntem datori să încrustăm un memento veșnic aducător aminte de cele ce s'au petrecut în al patrulea deceniu al sec. al XX-lea în Biserica noastră. Pentru a se ști că nu orice lucru în Biserică se impune a fi disimulat.

Vor veni și în viitor cazuri și să nu se facă atunci apel la „precedent“, așa după cum se cam obișnuiește. Căci astfel de „vulnera legis“ pot duce la consecinți fatale într'o instituție unde legea trebuie să fie lege și disciplina disciplină. Așa cum cere Biserica.

Pr. C. N.

* * *

Pentru zilele de 19, 20 și 21 Octombrie a. c. a fost convocat Congresul Național Bisericesc la București pentru a alege noi episcopi la eparhiile vacante.

Ziua de 19 Octombrie a fost sorocită pentru eparhia Huşilor.

Ședința a fost precedată de un „Te-Deum“ oficiat în paraclisul Patriarhiei. În sala Adunării Deputaților erau prezenți 159 deputați eparhiali.

La ora 11 jum. I. P. S. S. Patriarh a deschis șe-

dința. D. prof. D. Gusti, ministrul Instrucțiunii a citit mesajul de deschiderea Congresului Național Bisericesc. După citirea mesajului *I. P. S. Patriarh* a ținut o cuvântare prin care a aratat rolul corporațiunii bisericești destinată a alege pe noii episcopi.

Deoarece eparhia Hușilor este sufragana Mitropoliei Moldovei și Sucevei alegerea după prevederile legilor a fost condusă de Mitropolitul locului.

I. P. S. Mitropolit Pimen, a luat președinția biroului de votare, asistat de secretari și oamenii de încredere aleși ad-hoc. După ce *I. P. S. Sa* a dat unele lămuriri asupra chipului a se face votare, membrii colegiului electoral au fost rugați să scrie pe buletin numele candidatului pe care-l cred vrednic de această grea însărcinare. Votarea s'a făcut prin apel nominal.

La despuerea scrutinului rezultatul a fost de partea P. S. Arhiereu Nifon Craioveanul care a întrunit 94 de voturi depășind majoritatea cerută de lege.

În urma acestui rezultat a fost proclamat ales ca episcop al Hușilor P. S. S. Nifon Criveanul-Craioveanul.

*
* * *

Pentru a vedea personalitatea noului ales inserăm mai jos datele biografice și note asupra activității P. S. Nifon Craioveanul :

P. S. S. Nifon Criveanu, noul episcop al Hușilor, s'a născut la 30 Februarie 1889 în comuna Slătioara din jud. Romanți. Tatăl său, Ilie Criveanu, a fost învățător în acea comună.

Clasele primare le-a făcut la făcut la școala primară din satul natal.

A urmat cursurile seminarului „Central” din Capitală, ca bursier, între anii 1902—1910, iar cele ale facultății de teologie din București, tot ca bursier, la Internatul teologic, între ani 1910—1914.

La 24 Aprilie 1916 a fost hirotonit preot ajutor pe seama bisericii „Lucaci” din Capitală, iar în 1922 a fost numit preot paroh la biserica „Popa Soare”.

Intre anii 1924—1926 a fost trimis de Sf. Patriarhie în

Franța, la Montpellier și Paris, pentru studii teologice, primind ajutor dela stat, după recomandarea facultății de teologie.

Reîntorcându-se din Franța a fost numit director și profesor la seminarul „Nifon Mitropolitul” și deservent la Sf. Patriarhie. A intrat în monahism în Mai 1927, cu metania la mănăstirea Cernica.

În Septembrie 1928 a fost chemat vicar la episcopia Râmnicului-Noului-Severin, iar în Februarie 1929 a fost hirotonisit arhiereu.

Fiind student la facultatea de teologie i s'au tipărit două lucrări de seminar, după recomandațiile profesorilor respectivi :

1) *Calea Vieții*, studiu exegetic-moral cu ajutorul bănesc dat de administrația Casei Bisericii.

2) *Spre Fericire*, studiu moral tipărit de Fundația univărsitară Carol I.

A mai tipărit :

3) *Patimile Mântuitorului*, editată de Institutul Biblic.

4) *Din viața Sf. Nicolae*, editată de asociația „Îa și citește”.

5) *Puterea unui copil*,

6) *Cugetări și maxime*,

7) *Pământ Sfânt* (cuvântări ocazionale).

A colaborat la diferite reviste bisericești : „Biserica ortodoxă română”, „Renașterea”, „Noua revistă bisericească”, „Duminica ortodoxă”, „Biserica și școala”, etc. etc., precum și în revista „Foie et Vie” din Paris.

*
* *
*

Cuvântarea noului episcop de Huși

Joi după alegere P. S. S. Nifon Criveanu a rostit următoarea cuvântare :

Cu adâncă emoție și vie recunoștință primesc chemarea ce mi se face de către cler și popor, atât de strălucit reprezentate în acest slăvit congres național bisericesc. Cu emoție în fața marelui cinste și a grelei răspunderi de a fi conducătorul spiritual al unei întregi eparhii de însemnătatea istorică a eparhiei Hușilor; de a fi îndrumătorul și părintele sufletesc a sute

de mii de credincioși, fii duhovnicești. Cu recunoștință pentru dragostea și încrederea ce mi-ați arătat și cu care m'ați onorat și care pentru mine vor fi un îndemn mai mult, o datorie în plus, adăugată la multele datorii cerute de înalta demnitate episcopală. De pe acum simt toată greutatea răspunderii ce voi avea să dau :

Înaintea lui Dumnezeu, dela care primesc harul și plinătatea puterilor spirituale, și Căruia voi da seamă de sufletele încredințate îndrumării mele.

Înaintea bisericii, care mă alege episcop și care cere să fiu slujitor vrednic și credincios, sârguind toată vremea pentru propășirea ei, pentru întărirea credinței și sporirea iubirii, pentru îmbunătățirea vieții creștinești, pentru înfrumusețarea, înobilarea și mântuirea a tot sufletul creștinesc.

Înaintea oamenilor, care vor și așteaptă dela episcop să fie cu adevărat părinte sufletesc, să fie stâlp de lumină și pildă de viață creștină. Fiind ridicat la marea cinste a episcopatului, îmi dau bine seama că nu mă urc la loc înalt spre a primi onorurile lumii și supunerea credincioșilor mei, ca un prinț al bisericii, ci ca de pe înălțimea unde mă voi afla, ca de pe o colină, să cuprindă mai bine ținutul unde voi avea să lucrez, să mă orientez mai bine în lucrul ce am de făcut, ca roadele să fie mai frumoase, mai bogate. Îmi dau bine seama că nu vii în scaunul episcopal spre a fi servit, ci spre a servi, ca cel dintâi servitor al bisericii, care singură trebuie servită și bine-servită.

Erarhiei puterilor spirituale și administrative în biserică trebuie să-i corespundă o erarhie a virtuților creștine. Cu cât urci mai sus ca autoritate bisericească, cu atât se cade să fii mai sus ca autoritate morală, ca viață creștină, ca virtute creștină.

Plinătatea puterilor spirituale să însemne plinătatea credinței și a dragostei, plinătatea spiritualului și a moralului. Puterea erarhiei sunt dragostea și credința, bunătatea și blândețea, ruga și servirea. Autoritatea erarhiei sunt smerenia și cuvioșia, evlavia și cinstea, demnitatea și vrednicia, dreptatea și iertarea, munca și cultura. N'oi spun eu, ci o spune însuși Fiul lui Dumnezeu, Domnul nostru Iisus Hristos. ale Căruia cuvinte dumnezeesc de frumoase și înțelepte, parcă le aud în aceste

solemne clipe din viața mea : „Eu sunt Păstorul cel bun, Păstorul cel bun viața Sa și-o pune pentru oile Sale“. „Cine dintre voi va vrea să fie mai mare, să fie slujitorul vostru, cine va vrea să fie mai întâiu să fie tuturor slugă, căci și Fiul omului n'a venit să I-se slujească și ca să slujască și ca să-și dea viața preț de răscumpărare pentru mulți“.

„Cel mare să fie cel mai mic, cel ce cârmuește ca cel ce slujește“.

Autoritatea nu este un privilegiu, ci este o servire ; iar servirea presupune dragoste și jertfă. Dacă aceasta este adevărat în ori și ce instituție, este cu atât mai mult în biserica Domnului Iisus Hristos, Domnului iubirii, care din iubire s'a coborât din cer pe pământ ; care din iubire s'a jertfit pentru noi oamenii și care pentru iubire ne chiamă la mântuire. În aceste sentimente înțeleg să lucrez în eparhia la care mă trimiteți episcop. Dau slavă lui Dumnezeu, pentru marea și bogata milă a Sa, chemându-mă pe mine nevrednicul la o atât de mare cinste. Fie numele Domnului binecuvântat de acum și până 'n veac. Pentru lucrul greu ce am de făcut, cerșesc ajutorul lui Dumnezeu, fără de care noi oamenii nimic nu suntem, nimic nu însemnăm, nimic nu putem. Ajutorul vine dela Domnul cel ce a făcut cerul și pământul. Mulțumesc cu adâncă recunoștință prea slăvitului congres pentru încrederea și dragostea ce mi-au arătat făgăduind a răspunde cu vrednicie acestei încrederi. Aduc prinosul meu de adânc respect, de neclintit devotament și nețărmurită dragoste M. S. Regelui Carol al II-lea, primul rege ortodox, care ține a fi Brâncoveanul culturii din zilele noastre și care va fi Brâncoveanul ctitor al bisericii ortodoxe naționale. Mă leg înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, a sluji cu cuvioșie biserica și patria, asupra cărora chem binecuvântarea lui Dumnezeu, nădăjduind a face din eparhia Hușilor un colț al împărăției lui Dumnezeu, pe pământ ; păstorind cu dragoste, cu dreptate și inspirându-mă din viața și faptele atâtor străluciți erarhi care au păstorit în acesta de Dumnezeu păzită eparhie a Hușilor. Așa să-mi ajute Dumnezeu.

Deschiderea cursurilor de infirmieri în mănăstiri

(Referat)

Inalt Prea Sfinte,

Conformându-mă ordinului I. P. S. Voastre verbal, de a lua parte, ca delegat al Sf. Mitropolii, la deschiderea cursurilor de infirmieri din mănăstirile Neamț, Agapia și Varatec, cu adîncă smerenie vă aduc la cunoștință următoarele :

M'am transportat la Varatec, avînd a face acolo și o anchetă. Știam că Luni 2 Octombrie se vor deschide cursurile. Duminică 1 Octombrie am oficiat la Varatec, în sobor cu preoții mănăstirei, iar la sfîrșitul liturghiei am ținut o predică.

Luni la ora 9 a. m. a sosit Doamna Dr. Pop, medic al spitalului din Roznov, jud. Neamț, însărcinată de Societatea „Crucea Roșie” să țină cururile cu călugărițele. Am adunat tot soborul mănăstirei la biserică, împreună cu toți preoții din mănăstire am oficiat un Te-Deum, după care am ținut o predică despre caritatea creștină. Apoi întreaga asistență a trecut în sala de recepție. Erau de față și o parte dintre vizitatorii mănăstirei care încă nu plecase. Subscrisul am fost primul care am luat cuvîntul. Am spus că I. P. S. Voastră regretați că n'ați putut veni în vara aceasta pe la mănăstiri, cum obișnuiați în anii trecuți, fiindcă vă aflați în convalescență în urma boalei de care ați suferit, însă le trimiteți binecuvântări metropolitane, urări de bine și bun spor la muncă (întreaga asistență se scoală în picioare zicînd : trăiască I. P. S. Mitropolit al Moldovei). Apoi am spus cît este de plăcută lui Dumnezeu virtutea de a iubi pe aproapele nostru. mai ales cînd este în suferință. De aceea Mîntuitorul Hristos dă ca exemplu pe Samarineanul cel milostiv din evanghelie, care, deși era de alt neam. a legat ranele celui căzut între tâlhari. Și dacă această datorie o are orice creș-

tin, cu atît mai mult trebuie s' o avem noi, călugării, cari de buna voe am luat asupra noastră jugul Mîntuitorului Hristos. Le-am amintit cît de mare cinste a fost pentru călugării noştri în marele război pentru întregirea neamului, cînd, în urma iniţiativei I. P. S. Voastre, au fost trimişi pe front şi în spitale pentru îngrijirea răniţilor. Vremurile de azi sunt grele. Statul nu mai poate ţinea oameni cari numai să consume, fără să aducă vre-un serviciu ţării. Destul are Statul de îngrijit pe orfanii şi văduvele de război. Noi, călugării, trebuie să muncim pentruca din munca noastră proprie să ne cîştigăm pîinea ziinică şi să dăm şi altora. Acesta este idealul adevăratului călugăr. Prin trimiterea noastră a călugărilor la spitale, este o ocazie binevenită să arătăm în faţa lumii şi a ţării că ştim să prestăm servicii atunci cînd se simte nevoie. Să luăm pildă dela călugării şi călugăriţele catolice cari în această privinţă sunt la înălţime. Ar fi o ruşine naţională, ca în spitalele noastre să se găsească, în calitate de infirmieri, călugări şi călugăriţe, streini de legea şi neamul nostru, cari se îngrijească pe bolnavii romîni creştini ortodoxi, iar noi să stăm nepăstori. În continuare, le-am explicat că iniţiativa de astăzi a I. P. S. Voastre are menirea tocmai de a ne prezenta lumii că nu suntem nişte oameni nefolositori societăţii, ci voim să ne punem în serviciul ei şi în deosebi ţărâtimei bolnave, fiindcă şi noi suntem fii de săteni.

În încheiere, am recomandat călugăriţelor infirmiere pe Doamna Dr. Pop invitîndu-le să-i dea cuvenita ascultare, urmînd cu dragoste şi devotament la cursurile ce se vor preda.

Apoi a luat cuvîntul Doamna Dr. Pop, care într'o cuvîntare foarte entuziastă şi-a exprimat satisfacţia că I. P. S. Voastră aţi fost singurul Ierarh al ţării, care v'aţi gîndit la această operă de caritate creştină, atît în războiul trecut cît şi astăzi, operă care face cinste tagmei călugăreşti. D-sa m'a şi rugat să vă transmit ale sale respectuoase mulţumiri pentru această operă naţională, pe care aţi înfăptuit-o. Apoi a spus călugăriţe-

lor câ își va da toată osteala de a face aceste cursuri cât mai atractive și mai ușoare. Prima lecție a și ținut-o chiar în fața noastră și într'adevăr a fost foarte atractivă și interesantă.

Apoi a luat cuvîntul Maica Stareța, iar la urmă a vorbit o călugăriță dintre cele destinate a urma aceste cursuri, care a răspuns în cuvinte foarte alese și emoționante despre rolul călugărițelor în îngrijirea bolnavilor și a mulțumit în numele tuturor pentru această inițiativă a I. P. S. Voastre, făgăduind că se vor sili să corespundă acestei chemări frumoase.

La ora 3 p. m. am plecat împreună cu D-na Dr. Pop. La Agapia am avut însă grijă să anunț din timp să se adune călugărițele, precizînd și scopul acestei adunări. La sosirea noastră, am găsit adunate într'o sală mare a atelierului, pe toate călugărițele destinate pentru „Crucea Roșie” precum și foarte multe călugărițe din soborul mănăstirei în frunte cu Stareța. A urmat acelaș program ca și la Varatec (Te-Deum, cuvîntări din partea noastră, a D-nei Dr. Pop, Maica Stareța și o maică infirmieră) Deasemenea s'a ținut și prima lecție de deschidere de către D-na Dr. Pop, tratînd aeelaș subiect ca și la Varatec, adică despre boalele care sunt mai răspîndite în țara noastră.

Marți am fost la mănăstirea Neamț. Aci deschiderea avusese loc tot Luni, așa că n'am putut fi de față. Însă am adunat pe călugării destinați pentru școala de infirmieri și le-am vorbit despre rolul și însemnătatea acestei școli, recomandîndu-le să o urmeze cu dragoste. La Neamț, cursurile se țin de către D-l Dr. Iurașcu, din Piatra Neamț.

În general, am constatat multă bunăvoință și dragoste pentru aceste cursuri la mănăstirile la care am luat parte și avem nădejdea ca și de data aceasta călugării și călugărițele din mănăstirile noastre vor aduce același servicii prețioase ca și în marele război pentru întregirea neamului.

Al I. P. S. Voastre devotat serv.

Arhidiacon Partenie Ciopron

O nouă intervenție a I. P. S. Mitropolit Pimen în chestiunea stiliștilor

Domnule Ministru,

Prin mai multe adrese am arătat aceluia Onor. Minister atmosfera ce s'a creiat în unele din satele noastre, pe chestia îndreptării calendarului mai ales în județele: Baia și Neamțu.

În timpul din urmă, acești propagandiști s'au pripășit și în județul Iași în satele: Balș din parohia Hodura și Fântânele, cari nestingheriți de nimeni, fac propagandă stilistă printre săteni luându-le bani și înșelându-le buna credință sub pretext că au încuviințarea autorităților civile de a zidi biserici sau case de rugăciuni în care să se officieze slujbele bisericesti pe stil sau calendarul vechi.

În așa fel în satul Balș s'a început clădirea bisericii stiliste sub ochii autorităților civile și jandarmerii, care lasă impresia că patronează pe acești agitatori și speculanți îndrăzneți ai sătenilor. În jurul bisericii lo-au ridicat un gard înalt de peste 2 metri și porțile le-ar ferecat cu drugi de fier și lacăte, spre a nu pătrunde înăuntru nimeni, care să poată constata cele ce se practică în acea clădire.

Faptul că lucrarea se face pe ascuns a dat loc și la nenorociri după cum se vede din raportul parohiei Hodura cu No. 37 și din declarația lui Pavel Clepciuc, pe care-l anexăm în copie, că un lucrător și-a frânt piciorul, iar cei vinovați nu au fost trași la răspundere.

Protopopul jud. Iași cu raportul No. 361, pe care deasemeni vi-l trimitem în copie, ne arată că cu toată stăruința ce a depus, atât el personal cât și pretorul plășii respective, abea după multă stăruință au pătruns în curte, unde au găsit un număr mare de rătăciți locuitori stiliști, gata să-i apostrofeze, fiind foarte îndârjiți și nevoind să discute cu nimeni nimic.

Faptele acestea cu drept se pot socoti ca manifestări revoluționare — ca să nu zic o rebeliune — și contra lor se impun a se lua urgente măsuri, prin autoritățile obligate d'a garanta liniștea și ordinea în țară.

Un alt caz : în satul Fântânele jud. Iași s'au pripășit vr-o 50 stiliști veniți din satele Rădășeni, Horodniceni și Botești jud. Baia, cari au format un comitet și au hotărât să clădească și acolo o biserică a stiliștilor și să aducă un călugăr din cei excluși din mănăstiri care să le slujească pe stil vechi.

Autoritățile locale au fost înștiințate de mai mulți ori de preoții din localitate, dar nu s'a luat nici o măsură.

Această stare gravă poate să aibă urmări nenorocite pentru țară, de aceea cu toată stăruința vă rugăm Domnule Ministru să binevoiți a lua măsurile ce se impun cât mai neîntârziat; altfel ne declinăm orice răspundere. cătră țară.

Primiți, vă rugăm, Domnule Ministru, încredințarea deosebitei noastre considerațiuni și arhiepiscopale binecuvântări.

PIMEN

Metropolitul Moldovei

Consilier Referent

Pr. Const. Nonea

No. 5011

1933, Oct. 10

Noul regim al asociațiilor religioase sectante

Deciziunea Ministerului Instr. și Culte

Având în vedere dispozițiunile art. 5 și 22 din Constituție și prevederile legii pentru regimul general al cultelor referitoare la garantarea libertății de credință și satisfacerea necesităților de ordin moral superior în cadrul legilor organice ale Statului român, ținând seamă însă de faptul că unele credințe religioase, atât prin conținut cât și prin forma lor exterioară de manifestare, ating moralitatea publică, ordinea și siguranța Statului,

Decidem:

Art. 1. — Este cu desăvârșire interzisă activitatea următoarelor asociațiuni religioase: Asociația Internațională a Studenților în Biblie, Mileniștii, Martorii lui Iehova (sau Martorii lui Dumnezeu sau Martorii lui Dumnezeu-Iehova), Penticostaliștii, Biserica lui Dumnezeu Apostolică, Nazarenii, Inocheniiștii Hliștii (Hlâstăii), Adventiștii-Reformiști și Secerătorii, întrucât doctrinele lor aduc atingere legilor și instituțiunile Statului, iar prin practicile lor contravin ordinii publice și moralității.

Art. 2. — Se vor bucura de drepturile și libertățile pe care Constituția le acordă asociațiunilor în genere, asociațiile religioase adventiste de ziua a 7-a, Bapțiștii și Creștinii după Evanghelie.

Art. 3. — În interesul Statului, al respectului credinței și cultului, garantate de Constituție locuitorilor țării, asociațiunile religioase prevăzute la art. 2 sunt autorizate de Ministerul Cultelor să funcționeze în următoarele condițiuni:

a) Se vor considera ca membri ai asociației religioase respective, persoanele, care prezintă dovada că au aderat la acea asociație religioasă dela întemeierea ei sau au fost înscrise în registrul de membri ai asociației înainte de 22 Aprilie 1928.

Pe lângă acestea pot face parte din asociație persoanele care vor prezenta adevărul (formularul Nr. 6) dela oficiul

stării civile, că au părăsit cultul căruia aparțineau mai înainte conform art. 45 din legea pentru regimul general al Cultelor.

Toți cei care părăsesc un cult sunt obligați să achite toate contribuțiunile pentru anul în curs, la care au fost impuși înainte de declarația părăsirii cultului, conform art. 46 din legea pentru regimul general al Cultelor.

Schimbarea cultului, conform art. 44 din legea pentru regimul general al Cultelor, trebuie să fie liber consimțită. În caz că o astfel de schimbare s'a făcut prin violență morală, prin promisiuni de avantaje, prin constrângere materială sau prin înșelăciune, se va pedepsi cu retragerea autorizației de funcționare a asociației religioase în genere sau a uneia din formațiunile sale parțiale, în care s'au petrecut astfel de cazuri, dacă aceasta nu a pedepsit ea însăși imediat pe făptuitori;

b) Organizațiile centrale județene sau de mai multe județe, sub orice denumire, ale uneia din asociațiunile religioase autorizate și care funcționează pe baza unui statut aprobat de Ministerul Cultelor, vor ține câte un registru de toți membrii înscriși, înștiințând din 6 în 6 luni, la începutul fiecărui semestru, prefectura sau prefecturile județelor respective de toate schimbările survenite în registrul membrilor în cursul semestrului încheiat.

Adunările locale, făcând sau nu parte din comunități aprobate de Ministerul Cultelor, vor ține de asemenea registre de numele, naționalitatea, profesiunea și domiciliul aderenților, prezentând la aceleași intervale copii semnate de conducătorul local pe propria sa răspundere la primăriile unităților administrative respective.

Primăriile vor înainta prefecturii respective din 6 în 6 luni tablouri de numărul aderenților diferitelor asociațiuni religioase în cursul semestrului încheiat, iar prefecturile la rândul lor vor înainta astfel de tablouri generale din tot județul Ministerelor de Culte și Interne în aceleași intervale;

c) Cererile pentru autorizarea de funcționare a adunărilor locale, care nu fac parte din comunități aprobate de Ministerul Cultelor, precum și înființarea de noi filiale ale comunităților existente, se vor înainta prin prefectura județului respectiv Ministerului Cultelor. Ele vor trebui să cuprindă :

1) Numele asociației religioase.

2) Dacă admit sau nu persoane duhovnicești și denumirea lor.

3) Localitatea în care își desfășoară activitatea,

4) Locul unde se află casa de rugăciuni.

5) Un tablou cuprinzând numele și pronumele, cetățen ia profesiunea și domiciliul membrilor adunării locale, cu indicația pentru fiecare dacă e membru al acelei asociații religioase prin naștere sau prin schimbarea cultului și de când anume.

6) Numele și pronumele, profesiunea, naționalitatea și domiciliul conducătorului local responsabil.

Cererea de autorizare poate fi colectivă sau semnată de un împuternicit al Adunării.

În termen de o lună dela data prezentării cererii la prefectură, aceasta este obligată să facă toate cercetările și să raporteze Ministerului Cultelor, pentru ca acesta să poată hotărî ;

d) Casele de rugăciuni vor trebui să îndeplinească condițiile de salubritate și igienă, cerute de regulamentele edilitare și polițienești oricărui local de adunare publică.

Ele nu vor putea servi decât pentru adunările și slujbele religioase ale asociației respective.

În interesul ordinii publice, spre a se evita conflicte cu caracter interconfesional, primăriile, la eliberarea autorizațiilor de construirea caselor de rugăciuni aparținând uneia din asociațiile religioase autorizate, vor avea în vedere să nu fie aproape de bisericile cultelor recunoscute.

Inchiderea caselor de rugăciuni se va putea face numai în urma ordinului Ministerului de Interne pe baza cererii Ministerului Cultelor.

Orice abateri dela lege și dela dispozițiunile acestei Deciziuni din partea asociațiilor religioase, constatată în forma legală de autoritățile administrative și polițienești, va fi adusă la cunoștința Ministerului de Interne și în același timp a Ministerului Cultelor, care va hotărî asupra sancțiunilor ;

e) Predicatorii, persoanele duhovnicești, superiori și conducători locali (presbiteri, bătrâni, frați batrâni, etc...), vor trebui să îndeplinească următoarele condițiuni :

1) Să știe carte.

2) Să aibă 25 de ani împliniți.

3) Să nu fi fost judecați și condamnați pentru fapte criminale, pentru furt, excrocherie, abuz de încredere, tănuire de lucruri furate, înșelăciune, cumpărarea sau primirea ca amanet a unor lucruri furate, pentru dezertare sau nesupunere la încorporare, să nu fi fost destituiți sau revocați dintr'o funcțiune pe care au ocupat-o.

Predicatorii, persoanele duhovnicești, superiorii, precum și orice fel de conducători ai acestor asociații nu vor putea purta vestminte religioase sau călugărești, singura dovadă despre calitatea lor fiind biletele de identitate eliberate de Ministerul Cultelor.

Predicatorii, persoanele duhovnicești și superiorii vor putea să-și desfășoare activitatea întruna sau mai multe localități din același județ sau mai multe județe, după cum fiecare a fost autorizat de Ministerul Cultelor prin biletul de identitate.

Predicatorii vor putea face educația religioasă a copiilor membrilor asociației, dacă ei înșiși posedă pregătirea dovedită prin titluri care le dau dreptul de catehizare.

Art. 4 — Serviciile religioase de tot felul ale asociațiilor religioase enumerate în art. 2 nu se pot face sub cerul liber, ci numai în casele de rugăciuni autorizate ca atare în condițiunile Deciziei de față, evitându-se orice act care ar putea aduce vreo jignire cultelor recunoscute sau ar constitui o demonstrație împotriva lor.

Orice slujbă religioasă sau orice manifestare de credință, care prin natura ei ar trebui săvârșită în afară de casele de rugăciuni, se va face numai în urma învoirii prealabile a autoritățile administrative și polițienești locale, cu observarea strictă a dispozițiilor legilor și regulamentelor pentru ordinea publică.

În acest scop, autoritățile locale vor fixa dinainte, la cererea conducătorului local al asociației și de comun acord cu acesta, data și locul când vor putea avea loc aceste ceremonii.

Se exceptează înmormântările din cauza caracterului lor urgent.

Se va evita orice manifestație ostentativă, care ar jigni cultele recunoscute, precum și orice afișaj sau procesiune demonstrativă.

Autoritățile locale nu vor putea refuza această autorizație

decât în urma unui raport motivat aprobat de Ministerul Cultelor.

Adunările locale, filiaiele sau comunitățile vor putea reclama direct Ministerului Cultelor în caz de nemulțumire față de procedura sau hotărârea autorității locale.

Art. 5. — Intrucât este știut că adeseori oameni descalificați și răufăcători se introduc prin case fără învoirea proprietarului sau a locatarilor, sub pretextul distribuirii broșurilor de propagandă religioasă, urmărind însă în realitate comiterea de delict, se va evita desfacerea acestora prin vânzători ambulanți.

Asociațiunile religioase autorizate sunt libere să editeze scrieri religioase, tipărituri de cântări religioase, broșuri cu subiect de ocrotire morală sau știință popularizată, menționând pe ele denumirea asociației religioase. Distribuția acestora se va putea face *în casele de rugăciuni, în librării sau chioșcuri fixe pentru desfacerea ziarelor și publicațiilor.*

Art. 6. — Asociațiunile religioase de aceeași credință pot să-și deie între ele ajutoare materiale în cuprinsul țării, cu respectarea dispozițiilor art. 12 din legea pentru regimul general al Cultelor. Ele sunt însă obligate să ceară învoirea Ministerului Cultelor pentru primirea de orice fel de ajutoare din străinătate, fie pe numele generic al asociației, fie pe numele conducătorilor responsabili ai ei.

Art. 7. — Este permis asociațiilor religioase autorizate, care vor fi dobândit personalitatea juridică în condițiile legii pentru regimul general al cultelor, să întemeieze stabilimente de asistență publică și ocrotire socială conform legilor existente,

În ce privește școlile pentru pregătirea personalului duhovnicesc sub orice denumire s'ar prezenta (Institute Biblice, Seminarii Teologice, Cursuri sau Cicluri de conferințe pentru predicatori, etc..), ele vor putea funcționa numai cu aprobarea prealabilă a Ministerului Instrucțiunii și Cultelor, conform legilor învățământului și legii Cultelor (Art. 15).

Art. 8. — Statutele tuturor asociațiilor religioase autorizate, fie cu caracter general, adică pe toată țara, fie cu caracter parțial, vor trebui să aibă aprobarea prealabilă a Ministerului Cultelor pentru a avea existența legală, indiferent dacă prin ele se prevăd anumite formațiuni cu dreptul de persoană juridică sau numai simple asociațiuni de fapt.

Art. 9. — Adunările locale baptiste se vor putea organiza în comunități conform art. 53 din legea pentru regimul general al Cultelor, pe baza statutului tip, pus de acord cu dispozițiile legii pentru regimul general al Cultelor și aprobat de acest Minister cu Nr. 76.647 și 76.648 din 1933, aplicabil pe tot cuprinsul țării.

Cererile pentru aprobarea acestor comunități se vor înainta direct Ministerului Cultelor.

Art. 10. — Comunitățile baptiste aprobate de acest Minister în anul curent până la data prezentei decizii, pe baza statutului tip, vor înainta Ministerului Cultelor, în termen de 60 de zile, un tablou de predicatorii, personalul duhovnicesc și conducătorii locali ai adunărilor, repartizați pe județe, spre a li se elibera biletele de identitate și a fi comunicați prefecturilor respective.

Adunările locale, care nu fac parte din comunități aprobate de Ministerul Cultelor, însă au fost autorizate să funcționeze în baza deciziei Nr. 24.536 din 1928, adică prin aprobarea conducătorului (predicatorului) de către acest Minister și luarea la cunoștință a casei de rugăciuni de autoritățile locale, se vor conforma prezentei decizii în termen de 60 de zile dela publicare.

În același termen se vor conforma dispozițiilor prezentei decizii (punctele *c* și *e* din art. 3) și adunările locale, care funcționează acum fără autorizație, după care dată orice activitate a lor va fi oprită în caz de neconformare.

Art. 11. — Toate dispozițiile anterioare, deosebite și contrarii prezentei decizii, sunt și rămân obrogate.

Art. 12 și ultim. — Domnul Consilier al Direcției Cultelor este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a dispozițiilor prezentei deciziuni.

Ministru Subsecretar de Stat,

P. ANDREI

Măsuri pentru încasarea fondului eparhial

Referat sect. Econ. No. 6226

11 Oct. 1933

Cu mare părere de rău luăm cunoștință de cele arătate de Consil. Econom. în acest referat și aprobăm propunerea ce face.

Poate că n'am fi ajuns aici dacă Consilierul Sect. Econom. ar fi raportat mai de mult și ar fi făcut propuneri căci acesta e rostul lui.

PIMEN

Inalt Prea Sfințite,

În conformitate cu dispoziția Congresului Național Bisericesc, din toamna anului 1929, Consiliul nostru Eparhial și Adunarea Eparhială a dispus, ca din fondurile tuturor parohiilor să se plătească o cotă de 10% din totalul veniturilor anuale prevăzute în buget.

Așa fiind, cu începere din anul 1930 Serviciul nostru Economic, a dat dispoziții tuturor unităților bisericești din cuprinsul acestei Arhiepiscopii, de a introduce în bugetul de cheltueli și plata acestei cote.

De altfel, această măsură de colectare de fonduri, a fost introdusă de toate eparhiile. Există diferență însă între felul de colectare la eparhii, dela una la alta.

Așa bunăoară, Arhiepiscopia Bucureștilor ia anual un fond global dela bisericile cu venituri. În Eparhia Râmnicului s'a stabilit o cotă de 5%; iar la Dunărea de Jos se ia 25% numai la biserici cu venituri imobiliare: case, terenuri, grădini, vii, etc.

Revenind la cota cuvenită Arhiepiscopiei noastre pe anii 1930, 1931 și 1932, vedem că foarte multe din parohii nu vor să achite suma datorată, la vreme, fie că a fost prevăzută în buget de către Consilii și Epitropii, fie că a fost introdusă de noi la verificarea acestor bugete.

Cauza principală, pentru care cele mai multe din

parohii nu și-au plătit această obligație față de Arhiepiscopia noastră, e neîncasarea arenzilor la vreme.

În anii 1929-1930, terenurile bisericesti au fost arendate prin licitație publică cu prețuri foarte mari; venind criza din anii 1931-1932, cei mai mulți dintre arendași nu au fost în stare de a mai plăti, cu toate intervențiile și cu toate scăzămintele făcute.

Unde mai punem inundațiile și grindinile, ce au distrus o mare parte din recolte în anul trecut 1932, ca și anul acesta.

Sunt parohii care datoresc Arhiepiscopiei noastre peste 10.000 lei ca cotă a acestui fond. Toate intervențiile noastre au fost fără rezultat.

Din borderourile întocmite de Serviciul nostru de Cassierie, rezultă că numai bisericile din orașul și județul Iași datoresc peste 300.000 lei; județul Neamț aproximativ 200.000 lei; județul Botoșani peste 100.000 lei; județul Dorohoi 100.000 lei și județul Baia 100.000 lei, deci un total de aproximativ 800.000 lei.

Suma aceasta cred că va fi imposibil de încasat în întregime pentru motivele arătate la început, în cuprinsul acestui referat.

De asemenea, din experiența pe care o avem, ori câte reduceri am face unora dintre parohii, ele tot nu vor achita la timp această datorie, la intervențiile noastre legale.

În vedere, că până astăzi, Serviciul nostru Economic a făcut zeci de intervenții fără nici un rezultat, sunt de părere ca sumele datorate de biserici să fie eșalonate lunar, fiecărei parohii și atunci când preotul nu face intervențiile necesare în parohie pentru plata acestei cote lunare, în luna a doua suma convenită să se rețină din salariul preotului, care are datoria de a face tot posibilul pentru realizarea încasărilor prevăzute în bugetul parohiei sale și a plăti sumele convenite Arhiepiscopiei noastre.

Al Inalt Prea Sfinției Voastre supus.

Consilier Referent
Pr. D. Mișailescu

Congresul anual al preoțimei¹⁾

Copie de pe adresa Sf. Sinod No. 1340/933 către Sf. Mitropolie a Moldovei și Sucevei.

Inalt Prea Sfințite

Cu frățescă dragoste avem onoare a vă aduce la cunoștință că am aprobat ținerea Congresului general preoțesc din anul acesta, în București pentru zilele de 28 și 29 Noembrie a. c, cu următorul program :

1) *Poziția Bisericii ortodoxe române față de celelalte Culte (referate generale și parțiale):*

2) *Votarea regulamentului dezvoltător al Statutului Asociației Generale;*

3) *Darea de seamă generală asupra activității comitetului;*

4) *Alegerea noului Comitet Central al Asociației Generale;*

Din partea Sf. Sinod, delegat spre a prezida acel congres, pe P. S. Episcop Lucian al Romanului.

Primiți etc.

Președinte Patriarh, MIRON

Director, Tit

Sf. Sinod ne face cunoscut în ultimul timp că Congresul general preoțesc va avea loc la Craiova.

In chestia numirii cântăreților

Copie de pe adresa Ministerului Instrucțiunii și Cultelor No. 141427/12952 din 3 Oct. 1933, către Mitropolia Moldovei.

Inalt Prea Sfințite

După cum Vă este cunoscut, prin bugetul actual s'au prevăzut 2500 posturi de cântăreți practicanți, fără salar.

Din răspunsurile primite în urma circulării cu No. 63423/933 rezultă că avem 762 parohii, la care ambii cântăreți funcționează fără salar.

Ministerul, spre a putea face economii, ca să poată plăti un cântăreț la parohiile, unde ambi sunt fără școală, astfel ca serviciul divin să nu sufere, a hotărât să nu se mai completeze al doilea post de cântăreț la parohiile, unde un cântăreț funcționează cu salar.

Aducându-vă această hotărâre la cunoștința I. P. S. Voastre, avem onoare a vă ruga să binevoiți a dispune să se ia măsuri, ca să nu se mai propună numire de cântăreț cu salariu, acolo unde parohia are unul plătit cu salar.

p. Ministru BRADIȘTEANU

p, Consilier Referent indicifrabil

Alegerea delegaților la Adunarea Generală a Casei Clerului Ortodox.

Copie depe adresa Casei Clerului Ortodox No. 6307 înreg. la Mitropolia Moldovei sub No. 5754 din 15 Septembrie 1933.

Adresa este în legătură cu alegerea de delegați la Adunarea Generală a Casei Clerului Ortodox București, alegere ce s'a fixat de către Mitropolie pentru ziua de 21 Noembrie a. c.

Inalt Prea Sfințite,

În conformitate cu dispozițiunile art. 10 din Legea și Statul Casei de Economie, ajutor și credit a Clerului Ortodox din România, precum și ale art. 74 din regulamentul acelei Case, privitor la ținerea Adunării Generale și potrivit dispozițiilor luate de Consiliul de Administrație în urma hotărârilor dispuse de Onor. Consiliului Central Bisericesc cu adresa No. 6239/1933 Casa de Economie, ajutor și credit a Clerului Ortodox Român a luat hotărârea să convoace pe membrii ei, în Adunarea Generală, pentru aprobarea bilanțurilor și alte lucrări, care cad în atribuțiunile ei. Această adunare va avea loc în București la data ce se va comunica ulterior.

Pentru aceasta este necesar ca la această adunare să ia parte delegați din fiecare Eparhie în număr de 10% din numărul total de membrii înscriși

Pentru ordine și buna orânduială despre care suntem convinși și noi, că trebuie să existe în aceste foruri bisericești și pentru că numai astfel vom putea și noi convoca pe membrii Casei în Adunare Generală, cu profund respect apelăm la bunăvoința I. P. S. Voastre și a da dispozițiuni ca aceste alegeri de delegați, să se facă sub supravegherea a I. P. S. Voastre și a organelor în subordine.

Principiul de alegere al acestor delegați, conform celor dispuse din articolele arătate mai sus și a celor stabilite de Onor. Consiliul Central Bisericesc, până la modificarea statului Casei. al cărui proiect este depus pe birourile corpurilor legiuitoare, este următorul: „Numărul membrilor delegați de fiecare Eparhie, va fi în proporție de 10% din numărul membrilor Casei din Eparhia respectivă și în proporție de 2/3 clerici și 1/3 mireni”.

Eparhiile care nu au cel puțin 50 de membrii nu pot avea delegați în Adunarea Generală a Casei. Acești delegați se aleg pe termen de 5 ani, de către membrii fiecărei protopopii din eparhie, convocați în adunare generală la sediul protopopiei, de un delegat al Casei, care prezidează adunarea și conduce operațiunile alegerii ajutat de un birou compus din un secretar și trei membri ai casei desemnați de membrii prezenți. Alegerea se face oricare ar fi numărul membrilor prezenți și se proclamă aleși cei ce întrunesc majoritatea voturilor celor prezenți.

Poate candida orice membru.

Din cele arătate până aci veți binevoi a vedea, că dacă până la această dată n'a avut loc Adunarea Generală, aceasta a fost din cauza greutăților ce am întâmpinat cu ocaziunea modificării statutului Casei în această privință. Consiliul de Administrație în urma sfaturilor date de Onor. Consiliul Central Bisericesc și în legătură cu greutățile de tot felul ce a avut de întâmpinat casa din cauza timpurilor vitrege prin care deocamdată încă trecem, i-a fost imposibil să convoace această adunare potrivit actualului sistem de alegere. Acum, însă, când socotim că nu mai este timpul de a mai amâna ținerea ei, până la votarea completă a acelui proiect modificator, cu profund respect vă rugăm să binevoiți a da dispozițiuni de alegere a acestor delegați, cari să ia parte la adunare.

Este mai mult decât necesar, ca delegatul Casei, care să prezideze aceste adunări pentru alegerea delegaților, să fie P. C. Protoerei, cari nu numai că cunosc pe membrii Casei, dar ei au și legături cu Casa prin operațiile ce le fac referitor la cotizații și rate de împrumut.

Modalitatea acestor alegeri este următoarea :

Cu 20 zile înaintea convocării, care se va face printr'un ziar local și prin buletinul Eparhiei, se va fixa data alegerii delegaților. Centrele unde se vor face aceste alegeri, vor fi protopopiile respective, iar modalitatea ținerei acestor alegeri se va stabili de către Consiliul Eparhial cu aprobarea I. P. S. Voastre.

Efectuarea acestor alegeri să se facă cât mai curând și în nici un caz să nu depășească sfârșitul lunii Septembrie a. c.

După efectuarea alegerii și proclamarea rezultatului, ce se va comunica printr'un anumit proces-verbal, veți binevoi a dispune să se comunice aceste rezultate Casei Clerului, împreună cu lista membrilor aleși, cari să poată lua parte ca delegați ai Eparhiei la Adunarea Generală.

Toți acești delegați aleși trebuie să fie în curent cu plata cotizațiilor, altfel alegerea nu poate fi luată în considerare.

Procesul Verbal ce se va întocmi pentru alegerea delegaților va fi cel din anexa 1).

Fiecare delegat ales și care va fi trecut în procesul verbal din anexa 1)., la prezentarea sa la Adunarea Generală a Casei, va avea o carte de delegație, conform anexei 2 ,

Dacă însă se întâmplă ca un delegat ales, să nu poată lua parte la Adunarea Generală, din motive independente de voința sa, atunci poate da procură autentică unui alt membru ales în adunare după modelul din anexa 3).

Fiecare membru ales, care participă la Adunarea Generală, nu poate prezenta decât pe un singur membru în adunare.

În scopul arătat mai sus, alăturăm cele 3 modele : de proces verbal de alegere, carte de delegație și procură, precum și câte un exemplar din Legea și Statutul Casei și a Regulamentului ei, precum și un tablou cu numele tuturor membrilor Casei, care sunt în curent cu plata cotizațiilor.

Cu fiască supunere.

PREȘEDINTE

ss) *Pr. P. Partenie*

Director, ss) Costescu

Parohii vacante ¹⁾

1. — Parohia Mastacăn Jud. Neamț compusă din satele Portărești, Balan, Marginea și Nichid. Are biserică parohială construită din zid în stare bună și 2 biserici filiale. Sesia bisericeii 20 Ha.

Casă parohială nu este.

Parohia are 500 familii.

2. — Parohia Buznea, Jud. Iași, vacantă dela 1 Noembrie 1933, prin transferarea Pr. Al. Duca. Se compune din satele Gănești și Dădești. Are o biserică parohială și 2 biserici filiale. Sesia bisericeii 36 Ha.

Este casă parohială.

Sunt 386 familii cu 1565 suflete.

3. — Parohia Spineni, Jud. Iași, vacantă dela 1 Noembrie 1933, prin transferarea Pr. Th. Nichituș. Se compune din satele Fântânele și Buhăeni. Are o biserică parohială și 2 biserici filiale.

Sesia bisericeii 20 Ha.

Nu este casă parohială.

Are 290 familii cu 1150 suflete.

„Cuvânt Moldovenesc“

„Cuvânt Moldovenesc“ este singura gazetă populară apolitică ce apare de 8 ani în Basarabia, editată de Asociația culturală „Astra Basarabiei“. Apare săptămânal, cuprinzând tot felul de învățături și știri din toată lumea pentru trebuințele nordului moldovenesc din Basarabia. Este cea mai bună gazetă pentru popor.

Prețul abonamentului deste de 120 lei pe an.

Redacția și Administrația Chișinău, Bulevardul Regele Carol II, 62.

1) Conform dispozițiilor Ministerului de Finanțe și de Culte, două parohii vor rămânea vacante tot anul.

Inștiințare

Prin modificarea art. 61 din legea învățământului primar, s'a dat Bisericii grija de a administra învățământul religios. Preoții azi sunt toți la noua datorie, care dealtfel face parte integrantă din misiunea pastorală. Pentru reușita educației și instrucțiunii religioase se cer însă cărți adecvate minții copiilor. Acest lucru l'au realizat D-nii *T. G. Bulat prof. univ.* și *G. I. Arghiropol, lic. în teol.* prin alcătuirea manualelor de religie pentru curs primar. Aceste sunt alcătuite conform programei Sfântului Sinod.

Se recomandă cu căldură aceste manuale :

Carte de religie pentru cl. I primară, Lei 18 exemplarul

"	"	"	"	II	"	"	18	"
"	"	"	"	IV	"	"	22	"

Se găsesc de vânzare la orice librărie.

Red.

Rugămintे

Preoții din Eparhie, cari au primit liste de subscripție pentru reparația bisericii : Cuvioasa Paraschiva din Tg. Frumos, sunt rugați să binevoiască a înapoia listele și banii colectați în timpul cel mai scurt, știut fiind-că termenul pentru care a fost aprobate a circula acele liste este până la 31 Decembrie.

Mulțumiri.

Iconom, *D. Dărăngă*
Tg. Frumos

Mulțumiri Publice

Notă. - 1) Din eroare s'a trecut în No. 9 depe Sept. al revistei pag. 223 că d-l căpitan Grig. Dumbrăvescu a donat bisericii „Vulpe“ suma de lei 11.000 în loc de lei 500.

Facem cuvenita rectificare.

N. Red.

Mitropolia Moldovei și Sucevei aduce mulțumiri următoarelor persoane, care la stăruința preotului paroh N. Hodorobă, au făcut donațiuni bisericilor Sf. Atanasie și Kiril și „Vulpe“ din Iași 1), din 1929 și până în prezent, următoarele obiecte :

1) D-lor, *Sofia și Gh. Mușat*, pensionar, epitrop, care au donat un acoperemânt pentru analog, lucrat cu flori și franjuri din pânză de casă.

Una scoartă de lână cu motive naționale.

2) D-lui *Ion Popovici*, grefier, fost consilier parohial, care a donat pentru icoana sf. Antonie dela bis. „Vulpe“ o perdea de satin verde cu franjuri galbene.

3) D-lor *Ana și N. Racovici* d,n Str. Rampei, cari au donat un lăicer mare de lână pentru așternut în mijlocul bisericii.

4) D-nei *Elena Stamboliu*, funcționară, care a donat :

Una poală, brodată cu franjuri, albă, din bumbac pescăresc pentru iconastas.

Una poală la icoana Maicei Domnului din strană, din bumbac pescăresc cu franjuri.

5) D-nei *Eleonora Gh. Dimache*, pensionară care a donat un acoperemânt din mătasă roșie căptușit pentru icoana Maicei Domnului din strană.

6) D-lui *Gh. Alexandrescu*, cons. parohial, care a donat o icoană Maica Domnului cu Mântuitorul în brațe, pictură veche.

1) Vezi „Mitropolia Moldovei“ No. 6-7, Iunie-Iulie 1932 și No. 9, Sept. 1933. N. H.

MITROPOLIA MOLDOVEI

FOAIE OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR

A P A R E L U N A R

SUB CONDUCEREA SECȚIEI CULTURALE A CONSILIULUI EPARHIAL

Redacția și Administrația :
Secția Culturală, Sf. Mitropolie

A B O N A M E N T U L
PE UN AN, 150 LEI

C U P R I N S U L :

Datoria preoților e de a predica cuvântul lui Dumnezeu pentru înfrățirea oamenilor, ferindu-se a se amesteca în luptele dintre partidele politice.

(Circulară)

Predica în Catedrala Metropolitană. (Circulară)

Noua dispoziție privitoare la inspecțiile protopopilor

(Circulară)

Iniințarea azilului pentru îngrijirea călugărilor bătrâni dela M-rea Slatina, (Circulară)

Chestiunea înstrăinării caselor mănăstirești. (Circulară)

Dintre motivele pentru care poporul n'are încredere în preoții tineri

Examinarea preoților tineri

În jurul alegerilor episcopale

Telegrama I. P. S. Mitropolit Pimen către P. S. Episcop Nicolae, cu prilejul sfințirii catedralei din Cluj.

I. P. S. Mitropolit Pimen și adunarea generală a Societății I. O. V.

Comunicarea domiciliului preoților unităților militare de care aparțin,

Înaintarea statelor pe luna Decembrie.

Măsuri de îndreptarea călugărilor vicioși.

Religia instrument de a governa ?

Regula sau norma credinței

Dela cercul preoțesc «Păstrăveni»

Mulțumiri publice, etc.

Parohii vacante.

. Pr. Gav. Niculiță

. Pr. D. C. Rădăuceanu

. Pr. N. Ravaru

Parohii vacante ¹⁾

1.—Parohia Mastacăn Jud. Neamț compusă din satele Portărești, Balan, Marginea și Nichid. Are biserică parohială construită din zid în stare bună și 2 biserici filiale. Sesia bisericeii 20 Ha.

Casă parohială nu este.

Parohia are 500 familii.

2.—Parohia Buznea, Jud. Iași, vacantă dela 1 Noembrie 1933, prin transferarea Pr. Al. Duca. Se compune din satele Gănești și Dădești. Are o biserică parohială și 2 biserici filiale.

Sesia bisericeii 36 Ha.

Este casă parohială.

Sunt 386 familii cu 1565 suflete.

3.—Parohia Spineni. Jud. Iași, vacantă dela 1 Noembrie 1933, prin transferarea Pr. Th. Nichituș. Se compune din satele Fântânele și Buhăeni. Are o biserică parohială și 2 biserici filiale.

Sesia bisericeii 20 Ha.

Este casă parohială.

Are 290 familii cu 1150 suflete.

4.—Parohia Larga Jud. Iași, vacantă dela 10 Noembrie, 1933 prin decesul preotului titular Gh. Lazăr. Se compune din satele Larga, Movileni și Potârnjeni. Are o biserică parohială și două biserici filiale.

Sesia bisericeii este de 24 Ha.

Este casă parohială.

Sunt 360 familii cu 1650 suflete.

1) Conform dispozițiilor Ministerului de Finanțe și de Culte, două parohii vor rămâne vacante tot anul.

MITROPOLIA MOLDOVEI

FOAIE OFICIALA A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR

APARE ODATĂ PE LUNĂ

SUB CONDUCEREA SECȚIUNII CULTURALE A CONSILULUI EPARHIAL

Datoria preoșilor

e de a predica cuvântul lui Dum-
nezeu pentru înfrățire oamenilor,
ferindu-se a se amesteca în luptele
dintre partidele politice

Cea dintâi obligație a preotului e de a predica poporului cuvântul lui Dumnezeu pentru înțelegerea dreaptă a învățătorei creștine, privitoare la viață și credință, precum și la obligațiunile ce le are creștinul pentru împlinirea datoriilor lui către Dumnezeu, către țară, societate și familie,

Această obligație a fost și e socotită ca prima cerință, pe care orice preot e dator s'o îndeplinească, și dela îndeplinirea ei a atârnat totdeauna, din partea credincioșilor, buna apreciere a vredniciei pastorale a preotului lor, cași despre relațiile lui sociale. Acesta a fost motivul pentru care preoșimea bisericilor diferitelor popoare și confesiuni să se întreacă în a'și câștiga, prin școli, cunoștinți temeinice ale împlinirii datoriilor ce are preotul ca păstor și conducător al poporului pe calea binelui și pentru împlinirea datoriilor sociale.

Și la acele Biserici, cu o preoșime bine pregătită pentru a'și îndeplini îndatoririle pastorale cerute de împrejurările vremii, acea preoșime a fost și e bine apreciată nu numai de credincioșii acelei Biserici pe care o deservește, dar și de streini.

La noi, preoșimea și-a împlinit, desigur, datoria către popor potrivit culturii ce o avea și împrejurările

vieții sociale. În orice caz, preoțimea Bisericii noastre strămoșești și-a făcut datoria, căci poporul totdeauna a urmat sfaturile preoților lui, păstrând cu sfințenie sfânta noastră credință ortodoxă și frumoasele datini creștinești.

În timpul din urmă, mai ales dela război încoace, în credinciosul nostru popor de altă dată—păstorit precum am zis de preoții vechi—sunt unii, cari nu mai păstrează sfânta noastră credință strămoșească și nu mai ascultă de preoții lor ca odinioară. Ci, spre dureră noastră a tuturor, unii dintre fiii Bisericii născuți și crescuți în doctrina noastră creștină ortodoxă, au părăsit legea străbună, fugând din Biserică și rupând legăturile duhovnicești cu confrății de credință și cu rudele lor, primind învățături greșite cu urmări primejdioase pentru viața creștină și pentru ordinea și siguranța Statului.

Acești rătăciți numai sunt în legătură nici cu confrății lor, nici cu mormintele înaintașilor și rudelor lor. Ei s'au înstreinat; nu mai voiesc a merge la Biserică unde au fost botezați și cununați; nu mai voiesc a vedea pe preotul satului lor, nici a mai asculta poveștile lui pastorale și nici a mai avea relații cu el. Se pare că ar fi o dușmănie adâncă și o vrăjmășie sălbatecă între preoți și fiii lor duhovnicești—foști credincioși până nu de mult.

Această constatare e cu atât mai jalnică pentru preoțimea noastră cu cât în țară la noi, după marele război, sunt cetățeni și de alt neam și de altă credință și aceia nu părăsesc Biserică și pe preotul lor, ci aceasta o fac numai românii noștri. De aici reiese o mare mâhnire pentru Biserică noastră și o profundă durere pentru sufletul preoțimei noastre.

La întrebarea care sunt cauzele, pentru care poporul nostru românesc în deosebi cel dela țară—cași lucrătorii din fabrici și ateliere dela orașe—altă dată atât de credincioși și urmăreau sfatul și povețele preoțimei, acum părăsesc credința și Biserică, despărțindu-se de membrii familiilor lor, trecând în ceata rătăciților: adventiști, bapțiști, evangheliști cași la stiliști,—

adică la cei cari refuză calendarul îndreptat,—întrunindu-se în casele lor de rugăciune, ba unii zidesc biserici și înființează cimitire aparte de acelea unde dorm somnul de veci părinții și rudele lor.

Răspunsul la această întrebare nu e greu de găsit dar e greu de precizat. În orice caz, preoțimea noastră să cuvine să-și dea bine seama că are răspundere și înaintea lui Dumnezeu și înaintea societății. Și această răspundere e foarte grea și în curând se va evidenția.

Ar fi bine ca preoțimea noastră, în misiunea ei, să priceapă și să înțeleagă următoarea asemănare: dacă în casa unui medic, fiii și membrii familiei acelei case sunt bolnavi, evident că șeful casei care e medic, socotit nedestoinic de a apăra pe membrii familiei sale contra diferitelor boale și epidemii. Această asemănare e foarte potrivită poziției unui preot, păstor de suflete, față de fiii lui duhovnicești, adică credincioșii din cuprinsul parohiei sau cercul activității sale pastorale. Și să se știe, că, asemenea bolnavi sunt numai în unele familii românești și nu în alte familii streine și de neam și de lege, care trăiesc în țara noastră și sunt cetățeni ai Statului român.

De ce această deosebire între noi românii ortodoxi și între cei de altă credință? De ce preoțimea noastră singură să sufere această durere că e părăsită de fiii ei duhovnicești pe când preoțimea altor confesiuni e scutită de o așa durere?

Răspunsul atârnă de conștiința fiecărui preot cum a știut și știe să-și îndeplinească acea datorie sfântă, pe care o propoveduește în numele marelui păstor Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, care s'a jertfit pentru înfrățirea omenirii.

Noi credem că dacă această durere se petrece, din nenorocire, numai în unele din familiile credincioșilor Bisericii noastre, se datorește lipsei împlinirii obligațiunii sfinte a preoțimei de a predica și învăța cuvântul lui Dumnezeu. Și tocmai lipsa împlinirii datoriei de a predica este prima obligație pastorală, a cărei însemnătate preoțimea noastră trebuie s'o înțeleagă pe deplin și să o priceapă îndeajuns.

Și e un lucru inexplicabil, cum preoțimea noastră de azi, care are o cultură teologică și generală superioară preoțimei de ieri, rămâne nepăsătoare la împlinirea celei mai sfinte obligațiuni pastorale, adică, de a predica cel puțin în Duminici și sărbătorile mari și a aduna în cercuri pastorale pe credincioși, după cum fac preoții altor confesiuni.

Pentru ce bătrânii noștri preoți se bucurau de acea mângâiere sufletească, de a-și vedea cu drag pe toți sătenii lor în bisericuțele satelor, ascultând cu luare aminte învățămintele lor simple și povețele părintești și considerau casele păstoriților lor ca niște fiice iubite ale casei lor preoțești? Și cum acei preoți ai vremurilor de atunci vizitau pe enoriași, interesându-se de sănătatea și cerințele vieții lor, cași de proprii lor copii, pe când astăzi, pe alocurea, din nenorocire, multe case din cuprinsul parohiei au ușile închise pentru preotul lor. Ce dezastru, de care preoțimea noastră trebuie să-și dea seama!

Un motiv puternic care explică această situație tragică a preoțimei noastre față de credincioși, e și acela, că unii dintre preoți s'au aruncat în vârtoarea luptelor politice de partid, învrăjbind astfel contra lor pe proprii lor fii duhovnicești.

În adevăr preotul, ca cetățean, are dreptul de a face politică; dar se cuvine și trebuie să facă numai acea politică de culorit bisericesc, care aduce pace și dragoste între oameni, ca fiii duhovnicești ai preotului, dar cari prin credințele lor politice se deosebesc între ei, și certându-se ajung, adesea, precum se știe, la o stare de vrăjmășie.

De aici preotul are datoria de a se feri, ca de foc, de a se înregimenta într'un partid politic.

El trebuie să facă o politică de înfrățire între oameni, iubire de neam, respect de legi, pastrarea bunelor moravuri strămoșești, răspândirea cât mai mult a educației morale, civice și sociale, dragostea de școală, de demnitate și de muncă cinstită, într'un cuvânt politica preoțimei noastre trebuie să tindă la buna reputație a țării și trăinicia neamului nostru românesc.

Cu această politică preoțimea noastră românească va deveni și mai mult iubită, stimată și respectată de popor, după cum au fost preoții de altă dată, pentru care s'a făurit vechiul dicton popular că: „după popă merge tot satul“ adică, toți creștinii merg după preotul lor pe calea cea dreaptă și bună, ca după părintele lor iubit.

Atitudinea vrednică de știut și imitat de preoțimea noastră este aceia păstrată de corpul judecătoresc al țării, care e un corp select, cult și anume pregătit, începând dela judecătorul de Ocol și până la magistrații Inaltei Curți de Casație și Justiție, ajunși la aceste demnități prin muncă și demnitate, și deși sunt cei mai luminați cetățeni ai Statului, nu se amestecă în luptele politice de partid, păstrându-și demnitatea lor în stat nebănuită ca împărțitori ai dreptății.

La fel se petrece și în corpul ofițeresc al scumpei noastre armate. Și corpul ofițeresc nu se amestecă în luptele politice, căci ar fi o nenorocire pentru țară.

Așa se cuvine să cugete și trebuie să facă și preoțimea noastră.

În fața împrejurărilor de azi, am socotit de a noastră datorie a atrage serios atențiunea preoțimei noastre să lucreze cu mai mult zel, înțelepciune și prudență în mijlocul poporului, îndemnându-l în numele Bisericii, pe calea care duce la înălțarea și propășirea neamului și întărirea statului nostru românesc.

P I M E N

Metropolitul Moldovei

Consilier referent
Pr. Const. Nonea

Predica în Catedrala Mitropolitană

(Ordin circular No. 5520 către personalul titrat al Catedralei)

Vă este cunoscut că prima datorie a unui preot cult e de a predica poporului în toate Duminicile și sărbătorile mari.

Această obligație se impune azi în Biserica noastră mai mult decât oricând, cunoscut fiindcă în poporul nostru atât dela orașe cât și dela sate, au început a se răspândi învățături contrare creștinismului și primejdioase Statului.

Aceste învățături, desigur că sunt pornite de dușmanii neamului nostru, mai ales de după război.

În fața obligațiunei impuse de cariera preoțească și în interesul țării, am obligat preoțimea din cuprinsul Arhiepiscopiei noastre, ca în fiecare Duminică și sărbătoare să săvârșească serviciul religios cu cea mai mare solemnitate, făcând predică și dând povețe pastorale poporului, căci precum se știe, mulți credincioși au părăsit Biserica noastră trecând la secțiuni care mișune prin sate și orașe, ademenind pe credincioși.

Pilda trebuie să plece dela noi, adică dela Catedrala Metropolitană, începând cu Mine, ca șef al Arhiepiscopiei.

Pentru aceasta, vă invit, obligându-vă ca în fiecare Duminică și sărbătoare după serviciul Sft. Liturghi să se facă predică bine alcătuită și corespunzătoare unei alese culturi teologice și generale, împărtășind poporului învățături, mai ales asupra cerințelor și nevoilor prin care trece lumea de azi.

Obligația de a predica, vi se impune fiecăruia, și prin înțelegerea ce veți lua, vă veți orându-i în așa fel ca fiecare să vă faceți rândul în Catedrală și de dorit ar fi să predicați și la alte biserici din oraș, unde preoții ar fi împedicați de alte servicii pastorale de a face predică în fiecare Duminică și sărbătoare.

Să se știe că această obligație impusă fiecărui preot titrat de oficiul pastoral, este răsplătită și prin buget. Deci, cel ce nu va îndeplini acest oficiu i se va reține din leafă ca fiecărui funcționar al Statului, care lipsește dela serviciul său, ceiace nu ar fi de dorit ca lucrurile să ajungă acolo.

P I M E N

Metropolitul Moldovei

p. Consilier referent
Al. Ghiorgbiță

Noua dispoziție

privitoare la inspecțiile protopopilor

(Ordin circular No. 5547)

Potrivit dispozițiilor art 62 din Statutul pentru organizarea Bisericii Ortodoxe Române, Protopopii sunt obligați de a înainta Mitropolii rapoarte cu procesele verbale de inspecțiile făcute parohiilor din cuprinsul protopopiatului respectiv, la interval de timp din 6 în 6 luni.

Având însă în vedere, că, în Arhiepiscopia noastră din cauza mișcărilor sectante și stiliste se cere din partea preoțimei o activitate predicatorială mai mare, precum și un misionarism sistematic și continuu de combaterea sectelor—ceiace s'a și dispus prin circulara No. 5485 din 9 Noembrie a. c.,—vi se pune în vedere ca pe viitor să trimiteți rapoartele cu procesele verbale de inspecție la sfârșitul fiecărei luni și nu semestrial ca până acum.

Prin aceste rapoarte veți avea grijă să indicați modul acum preoțimea din acel protopopiat înțelege să lucreze pe terenul predicatorial și al combaterei sectelor, aducându-ne la cunoștință numele preoților care nu-și fac datoria pentru a lua măsuri severe contra lor.

Trebue să se înțeleagă, că astăzi mai mult ca ori-când, preoțimea să-și facă datoria de a educa poporul așa cum cer vremurile, lucrând prin aceasta la trăinicia și ridicarea neamului românesc.

P I M E N

Metropolitul Moldovei

Consilier referent.

Pr. C. Nonea

Inființarea azilului

pentru îngrijirea călugărilor bătrâni

la M-rea Slatina

(Circulară No. 5604)

În vizitele canonice ce le-am făcut la mănăstirile din Eparhia Noastră, cu durere am văzut că, foarte mulți dintre călugării bătrâni și neputincioși, sunt lăsați la voia întâmplării, fără a li se da îngrijirea necesară. Ceiace este și mai trist, acești călugări umblă prin curtea mănăstirei într'o ținută atât de degradantă, încât oferă publicului vizitator al mănăstirilor cel mai jalnic spectacol. Vina nu este a acestor călugări neputincioși. Mulți dintre ei au muncit toată viața și au adus servicii M-rei. Datoria celor cari sunt azi la conducerea M-relor, e de a îngriji cu luare aminte, ca acești bătrâni să poată avea un trai omenesc, pentru restul zilelor ce le mai au. Firește, unui om neputincios, care abea poate să se miște, nu i se poate pretinde să fie în permanență într'o ținută corespunzătoare cu haina ce o poartă. El are nevoie să fie totdeauna ajutat și îngrijit. Deasemenea nu-i lucru ușor nici pentru ad-țiile mănăstirești de a îngriji fiecare în parte pe călugării bătrâni, căci dacă la o M-re sunt numai 2 călugări neputincioși, ar trebui un personal de serviciu care să se ocupe numai de ei. De aici nevoia de a se lua o măsură generală, pentru toți călugării din această categorie, dela toate M-rele din Eparhia Noastră.

Pentru a înlesni un trai mai omenesc, acestor bătrâni și totodată pentru a scuti publicul vizitator de spectacolul jalnic ce i se oferă, prin prezența călugărilor neputincioși și în complectă stare de mizerie și neîngrijire, fapt care are urmări și asupra prestigiului M-rei, am luat următoarea deciziune :

Fiindcă la M-rea Slatina din jud. Baia, a fost instalat până anul trecut un spital, care acum s'a mutat, am socotit că e bine ca în sălile rămase neocupate să

înființăm un azil, în care să fie aduși și instalați toți călugării bătrâni și neputincioși. Casele destinate pentru azil, au fost reparate în exterior, iar în primăvara viitoare vor fi reparate și în interior. Un mare avantaj pentru îngrijirea acestor călugări e că, la Slatina vom avea un serviciu medical, îndeplinit de medicul din apropiere, de două ori pe săptămână. Pentru îndulcirea situației acestor bătrâni, stărețiile vor fi obligate a trimite subvențiile lor bugetare, plus un ajutor bănesc din partea M-rei, ca și articole de hrană, pe care le merită în urma serviciilor aduse, în vremea când ei au fost tineri și sănătoși.

La M-rea Slatina se va institui o eforie, care să se ocupe special cu procurarea alimentelor și a tuturor obiectelor necesare azilului de bătrâni. În felul acesta s'ar da și o destinație potrivită clădirilor dela Slatina, rămase neocupate în urma mutării spitalului.

În vederea pregătirii și a măsurilor ce trebuiesc luate, pentru realizarea acestei opere de caritate, care nu poate întârzia decât cu urmări nefavorabile pentru viața călugărească și pentru ca cel puțin cu începere din vara viitoare acest azil să funcționeze, vă invităm a ne înainta un tablou de numele călugărilor bătrâni, care nu pot să se îngrijească singuri și care azi sunt în așa numitele bolnițe ale acelei M-ri, pentru a ști din vreme, ce număr de persoane vom avea în azilul pe care îl proiectăm a se înființa.

Gândul nostru e ca, tot la Slatina, să se înființeze un azil și pentru îngrijirea preoților mireni cari, ajunși la vârstă înaintată, sunt o greutate pentru familiile lor, de a-i îngriji și deci e mult mai bine să fie plasați tot în acest azil.

PIMEN

Metropolitul Moldovei

p. Consilier referent
Arhid. P. Ciopron

Chestiunea înstrăinării **caselor mănăstirești**

(Circulară No. 5605)

Stăreția mănăstirei Agapia prin raportul No. 283 a. c., ne face cunoscut că, o parte din pământul mănăstiresc precum și multe case proprietatea acelei mănăstiri au fost înstreinate sub diferite forme, fie din neglijența administrației, fie chiar de către călugărițe, dându-se acte de vânzare persoanelor streine de mănăstire.

Avem informații că, astfel de lucruri se petrec și la alte mănăstiri din Eparhia Noastră. Această stare este cu desăvârșire în contradicție cu canoanele și legile bisericești și este dăunătoare intereselor superioare ale mănăstirilor, care în curînd se vor găsi deposedate de avutul lor, dacă acest procedeu nenorocit va continua.

Pentru a pune capăt acestei situații, vă invităm a ne comunica de urgență, dacă sunt astfel de cazuri de înstreinare a pământului sau caselor din acea mănăstire, arătându-ne precis de către cine s'a făcut această înstreinare și cine a dat aprobarea. Ne veți raporta și procesele ce eventual le aveți pe această chestiune și stadiul în care se găsesc, pentru a se vedea ce măsuri trebuie luate.

Totodată vă invităm, a pune în vedere tuturor călugărilor din acea mănăstire, că sub nici un motiv n'au voie a se considera proprietari ai caselor în care locuiesc. Chiar dacă un călugăr a construit o casă cu cheltuială proprie, pe pământul m-rei, el se poate folosi de ea numai pe timpul cât este în viață, fără a avea dreptul să o vîndă sau să o înstreineze, ci casa este și rămîne proprietatea m-rei.

Art. 15 și 108 din Legea și Statutul pentru organizarea Bisericii Ortodoxe Române spun categoric: „In temeiul Canon. VI al Sinodului II călugării nu tre-

bue să aibă nimic al lor propriu, ci toate ale lor se închină m-rei ; averea călugărilor și a călugărițelor, aduse cu dânșii în m-re, ca și cea dobândită în orice mod în timpul călugăriei, rămâne întreagă a m-rei de care aparțin".

În fața acestor dispoziții canonice și legale, veți lua severe măsuri pentru executarea acestui ordin, cunoscând că, la caz de neurmărire, vă facem personal răspunzător pe D-voastră și întregul consiliu de administrație a acelei mănăstiri.

PIMEN

Metropolitul Moldovei

p. Consilier referent,
Arhid. P. Ciopron

Dintre motivele pentru care poporul

nostru n'are încredere în preoții tineri și fug de ei,
căci : nu-i cunosc!

Biserica noastră creștină ortodoxă română trece prin frământări mari. Atârnă dela noi slujitorii ei ca ea să iasă întărită sau slăbită în rosturile ei pământești. Dacă vom înțelege temeinic noțiunea traiului sufletesc și vom trăi pe omul cel nou creștinesc despre care vorbește Sft. Apostol Pavel vom întări Biserica, pentrucă vom înălța pe credincioși dela durerile vieții pământești spre mângăerile și bucuriile vieții cerești.

Pentru aceasta ne trebuie o adâncime zilnică în rosturile noastre pastorale și misionare. Ne trebuie un traiu personal mai modest și o conștința mai apropiată de cea apostolică.

Vă amintim acestea, pentrucă avem durerea să constatăm contrariul din felul cum să exprimă preoțimea noastră în sarcina ei pastorală.

Forma este exteriorizarea preocupărilor de fond.

* * *

I. In primul rând lipsa totală a uniformizării în îmbrăcăminte și înfățișare ne demască traiul tot al omului vechiu trupesc cu preocupări exclusiv pământești. Un exemplu : un preot intră în biserica plină cu lume unde era hram cu slujbă arhierescă, îmbrăcat cu o manta albă peste un pardesiu colorat.

Alți preoți se tund, se rad și se frizează ca cei mai moderniști tineri, deși păstoresc în parohii unde credincioșii trăesc încă viața evlavioasă a vechilor plăeși cu plete și bărbi.

La solemnități ca : cercuri pastorale, sfințiri de biserici, înmormântări etc. prezentarea în grup în frunte cu demnitarii conducători ai preoțimei, dă impresia unei clase cu totul desorganizate și lipsită de conștiință.

* * *

II. Oficierea slujbelor religioase, — sâmburile ființării noastre pastorale și misionare — prin care legăm pe credincioși de fericirea cerească, făcându-i să învingă nevoile pământești este neglijată.

Vecerniile din ajunul sărbătorilor aproape că nu se mai oficiază. Adesea chiar singura Sf. Liturghie din duminici și sărbători nu se mai face, căci, preotul plecând tocmai Duminica sau sărbătoarea la treburi și întruniri electorale și biserica e închisă.

Ne plângem de turburările religioase ale stiliștilor și ale sectanților! Stiliștii au ajuns să aibă uniformisarea înfățișării iar slujbe religioase aproape zilnice unde credincioșii lor vin dela distanțe de zeci și chiar sute de kilometri.

Sectanții au cursuri și povețe religioase de cel puțin de două ori pe săptămână.

III. O altă neglijență dureroasă, care ne arată devotamentul nostru liturgic este îngrijirea bisericilor cu întreaga gospodărie parohială. Adesea ne-am pus întrebarea cum poate fi tulburare religioasă într'o parohie, a cărui preot paroh să presenta destul de bine în viața socială. Când i-am văzut gospodăria bisericească am găsit toată explicația. Felul cum se prezintă Biserica cu întreaga rânduială gospodărească este proba preocupărilor pastorale ale preotului.

În deosebi nu se execută dispozițiunile chiriarhale la construcții și restaurări de biserici mai ales la lucrări de pictură.

Se angajează pictori nespecialiști și neautorizați care expun față de credincioși pe preotul veghetor și pe protopopul conducător.

Sunt recente cazurile dela Chișcăreni — Iași și mai ales dela Dolhasca — Baia.

Pentru îndeplinirea acestor trei puncte facem atență întreaga preoțime, care are răspunderea și în fața lui Dumnezeu și în fața oamenilor — iar ca control sunt răspunzători protopopii.

Dăm aceste în formă de motive, cu nădejdea că cei vizați, vor înțelege; altfel vor fi socotite cu grave abateri și vinovați vor fi chemați la ordine și disciplină.

Examinarea preoților tineri

Se aduce la cunoștința preoților hirotoniți după anul 1930 că vor fi chemați la Mitropolie spre a depune un examen de modul cum săvârșesc serviciul divin. Examenul se va ține în Catedrala mitropolitană. În afară de slujba ritualistică, candidații vor fi supuși și la un examen de modul cum trebuie să predice. Vor fi chemați candidații preoți în serii de câte trei, așa fel orându-iți ca să nu suferă serviciul religios în parohiile respective.

Măsura aceasta s'a luat în urma constatării ce s'a făcut cu prilejul diferitelor vizite canonice, că mulți dintre preoții tineri nu știu să officieze așa cum se cuvine. Mai mult, s'a constatat că la parohiile de țară slujba, Vecernii nu se mai officează. Lucru destul de regretabil. Comisiunea de examinare instituită de I. P. S. Mitropolit Pimen se compune din următoarele persoane:

Președinte: P. S. Grigorie Botoșăneanu, Vicarul Mitropoliei.

Membri { Pr. Const. Nonea, Consilier referent.
Protos. Ghervasie Crețu, Mare Ecclesiarh.
Arhidiacon, Parthenie Ciopron.

In jurul alegerilor episcopale

După cum se știe în zilele de 19, 20 și 21 Octombrie a. c. Congresul Național Bisericesc a fost convocat pentru a alege episcopi pentru cele trei eparhii vacante.

Aceste alegeri au produs multă vâlvă în întreaga opinie publică. Lucru e și explicabil dat fiind însemnătatea acestui eveniment. Mai ales ținând seamă de greutățile prin care trecem și cerințele mari, ce se impun astăzi episcopatului.

S'a întâmplat însă că la alegerea ținută în ziua de 20 Octombrie desemnatul neîntrunind condițiile legale a fost invalidat de Sf. Sinod. Acest fapt a fost viu comentat de întreaga presă. Chemați și nechemati s'au găsit în treabă spunându-și părerea. Câteodată, trecând chiar limita hotărnicității de buna cuvîntă. Aceasta, desigur, face să se evidențieze cât de ușor se iau problemele mari la noi.

Polemica în atare caz e inutilă.

Ceace a fost bine e că Sf. Sinod a luat măsura ce se impunea de drept și de fapt.

Când legea cere—în afară că nevoile sociale impun acest lucru—ca la o parohie de țară să fie numit un licențiat sau doctor în teologie, oare pentru episcopat această măsură n'are valoare? Ce autoritate ar avea un episcop—s'o admitem în absurd—care neavând nici patru clase primare, ar căuta să facă administrație cu supuși lui, care-l depășesc incomensurabil în pregătire?

Răspunsul e net: nici o fărâma de autoritate. Căci, altfel se conduce o mănăstire, în care voturile (castitatis, paupertatis et obedientiae) impun de multe ori autoritatea starețului și alt fel se conduce o eparhie, care e un lot din societatea așa cum este ea—și care nu se spune decât valorilor probate prin pregătire.

Că un om poate să fie simpatic, cuvios, iubitor de neam, aceste atribute nu indrituește societatea să-l urce pe catedră universitară, în jilț de magistrat, în post de comanda unui corp de armată sau pe scaun episcopal. Pentru așa demnități se cere pregătire îndelungată și sistematică.

Însă se vede clar că mai sunt oameni, cari nu înțeleg lucruri așa de elementare. Sau vreau să dea curs lucrurilor și în Biserică, după cum suflă vântul demagogiei politice.

Deaceia invalidarea episcopală făcută de Sf. Sinod este un gest de autoritate și echitate. Și orice s'ar întâmpla Sf. Sinod trebuie să aducă la realitate pe cei ce nu înțeleg oânduiala bisericească și cerințele vremurilor noastre.

Stințirea catedralei ortodoxe din Cluj

*Cu prilejul sfințirii catedralei episcopale din Cluj
I. P. S. Mitropolit Pimen a trimis P. S. Episcop următoarea telegramă :*

P. S. EPISCOP NICOLAE

CLUJ

Se cuvine ca toți să mulțumim lui Dumnezeu care protejă neamul nostru românesc, orânduind ca vechea Episcopie a Vadului și Feleacului, cititoria marelui Voevod Ștefan al Moldovei, reînviată prin jertfele marelui război, să fie desăvârșită prin sfințirea Catedralei dela Cluj, la care e de față și participă M. S. Regele Carol dându-i cuvenita strălucire.

P I M E N

Metropolitul Moldovei

I. P. S. Mitropolit Pimen și Adunarea generală a Societății I. O. V.

Luni 20 Noembrie a. c. s'a ținut în palatul Cotroceni Adunarea Generală a Societății I. O. V.

Adunarea a fost prezidată de *M. S. Regina Maria*.

Printre alte chestiuni puse la ordinea de zi a fost și aceea ca Societatea I. O. V. să lichideze eventual și să treacă în seama guvernului.

Părerea aceasta susținută de către administrația Societății I. O. V. a fost într-o câțva împărtășită și de *M. S. Regina Maria*, de oarece societatea era stânjenită în mersul ei de criza economică care apasă asupra țării.

I. P. S. Mitropolit Pimen însă nu s'a realiat acestui punct de vedere. *I. P. S.* Sa făcând istoricul acestei Societăți,—care a fost înființată la Iași în timpul marelui războiu, atunci când *M. S. Regina* umbla din baracă în baracă și din spital în spital cercetând cu toată dragostea pe bolnavi și răniți—a susținut ca Societatea I. O. V. să funcționeze înainte sub patronajul *M. S. Reginei Maria* ca și până acum și să nu lichideze.

M. S. Regina Maria a fost profund mișcată de cuvintele *I. P. S. Mitropolii Pimen*, care I-a răscolit atâtea amintiri din vremea marelui războiu.

S'a hotărât ca Societatea să funcționeze ca și până acum, iar d. Maxim subsecretar de stat la Ministerul Ocrotirilor a promis că guvernul va lua măsuri de ajutorare a acestei Societăți.

Comunicarea domiciliului preoților unităților militare de care aparțin

Ministrul Apărării Naționale cu adresa No. 25203
ne comunică :

Am onoare a vă face cunoscut, că Marele Stat
Major cu nota No. 1374 din din 13 Octombrie a. c.,
roagă a se pune în vedere preoților cari primesc or-
dine de mobilizare, că ori de câte ori vor fi transfe-
rați la alte parohii, să comunice ei înșiși această schim-
bare de domiciliu, direct unităților cărora au fost
repartizați pentru mobilizare, precum și acestei Direc-
țiuni.

Aducându-vă aceasta la cunoștință, cu onoare vă
rugăm a da ordine în acest sens tuturor preoților din
acea Eparhie.

p. Ministru
Directorul personalului
General, Indescifrabil

Șeful Biur. Clerului
Pr. Maior. Indescifrabi

Inaintarea statelor pe luna Decembrie

Sf. Metropolie a Moldovei și Sucevei

Secția Economică

No. 5705

CUCERNICE PĂRINTE

Vî se face cunoscut, ca de urgență, cu prima poștă să înaintați statelor de salar pe luna Decembrie a. c., cunoscând că dacă până la 29 Noembrie a. c., nu le vom primi la Mîtropolie sunteți expuși a pierde salarul.

Aceasta, conform dispoziției serviciului de ordonanțare Inspectoratul Școlar Iași.

Consilier Referent,
Pr. V. Mihailescu

Șeful Serviciului,
Ing. N. Dăntu

Măsuri de îndreptarea călugărilor vicioși

Circulară No. 5758

Stareției mănăstirii

În ultimul timp, am primit din partea unor mănăstiri rapoarte că, anumiți călugări, se dedau la fel de fel de fapte imorale și în special, la viciul beției, care este unul din cele mai degradante și contribuie atât de mult la înjosirea celor ce poartă această haină, în trecut atât de respectată.

Din această cauză, călugării de astăzi, nu se mai bucură de considerația de care se bucurau altă dată, vechii călugări, cari erau oameni morali și culți.

Pentru a pune capăt acestei stări de lucruri, atât de dăunătoare în special mănăstirilor care adăpostesc asemenea rele elemente—dispunem :

Călugării vagabonzi, care umblă fără nici un rost prin sate și orașe și se dedeau la fapte din acelea care îi înjosesc atât ca oameni dar mai ales ca călugări, vor fi excluși și îndepărtați din mănăstire pentru așa rele purtări și desbrăcați de haina călugărească,

De dorit ar fi ca cei ce poartă această haină, să fie model de ciste, moralitate și viață duhovnicească curată ; și să nu fim nevoiți a lua în contra lor măsuri așa de severe.

De aceia, toți acei călugări cari se vor abate dela îndatoririle lor—înainte de a li se aplica sancțiunea excluderii,—vor fi trimiși în sughiun la mănăstirea Hora-îța, unde vor avea ascultări și vor fi supravegheați deaproape timp mai îndelungat, cu nădejdea că vor da semne de îndreptare și în urmă vor fi reabilitați.

La timp, ne veți raporta, dacă aveți în mănăstire asemenea călugări, pentru a lua în contra lor măsuri.

PIMEN

Metropolitul Moldovei

p. Consilier referent
Al. Ghiorgbiță

Religia instrument de a governa?

Raporturile sociale între clasele diferitelor state, precum și formele de conducere actuale a statelor moderne au ajuns în stadiul în care se află astăzi, în urma unei îndelungate evoluții, cu excepția unor schimbări brusce la intervale mari.

Indreptarul acestei evoluții—afirmăm dela început—au fost principiile creștine și aceasta o putem cunoaște, băgând de seamă, că în timpurile mai apropiate actualității, nu se urmăresc atât schimbările politice, cât mai mult îmbunătățirile sociale, ceea ce este specific influenței creștinismului.

Nu se poate îndoii nimeni că doctrina creștină, prin exercitarea miliei a dragostei și a egalității frățești a indivizilor, îndulcind prin aceasta raporturile dintre ei, nu ar fi împins omenirea, cu un pas însemnat, pe o treaptă mai înaltă a demnității omenești și a unei stări mai ferice.

Principiile bazate exclusiv pe rațiunea omenească, reușind în bună parte, în decursul timpurilor, să poată fi puse în aplicare, atât în conducerea statelor, cât și în raporturile sociale, nu au avut și influențe din cele mai bune. Să ne amintim numai de raționalismul Renașterii, —emancipat de creștinism,—care a dus la crearea individualismul exagerat, la o morată a stăpânilor și una a sclavilor, iar în educație, la preocuparea exclusiv de clasa aristocratică.

Acest raționalism, trecut prin multe metamorfoze în decursul timpului, stăruie încă—sub o formă confuză—dar stăruie să se menție la baza de conducere a statelor și a regulării raporturilor dintre indivizi și clasele sociale. Reprezentantii lui — am putea zice — nu au nici o concepție asupra vieții, nici spiritualistă, dar nici ca să spunem așa pentru clarificarea unei atitudini hotărâte măcar materialistă.

Acest raționalism, rămas aproape numai pe tărâmul politic și practic social, se menține într'o stare de sus-

pensie și pentru că îi trebuie să fie legat de realitate, altfel nu ar dăinui nici o clipă să fie socotit, măcar de formă, principiu de conducere—acceptă creștinismul, socotindu-l ca pe un „admirabil instrument de a governa și bun pentru a face educația indivizilor în spirit de docilitate. Și ca dovadă că afirmația noastră corespunde adevărului, este faptul, că doctrinari politici ai diferitelor partide, din cele mai multe state, fiind înscriși în societăți cu principii raționaliste, protivnice creștinismului, cer totuși, ca Biserica să prezinte memorii pentru satisfacerea doleanțelor ei.

Nu putem rămâne indiferenți la această grijă pentru Biserică, ne-am bucura nespus însă, dacă principiile creștine ar fi cercetate pentru armonismul concepției lor și ar fi întrebuințate ca concepții de bază în alcătuirea vieții sociale și vieții de stat.

A fi adeptul principiilor raționaliste și a proiesa un cult în societățile—bazate pe aceste principii—care tind să înlocuiască instituția creștină și a urmări, în același timp, satisfacerea doleanțelor Bisericii, înseamnă a crea o situație de inferioritate creștinismului care este doctrina Bisericii, socotindu-l ca un instrument de a ține mulțimile în frâu, de o durată limitată, așa cum mulți s'au exprimat și se exprimă la tot pasul; prioritatea durabilității având-o principiile raționaliste, socotite ca fiind de prima importanță.

Aceasta, desigur, conform concepției reprezentanților acestor principii.

Să ne lămurim.

În domeniul social, unde guvernările tocmai își au rostul de a stabili un echilibru, cercetând istoricește evoluția socială, vom descoperi că aproape singur creștinismul este element de progres, sau poate chiar numai acesta.

Nestabilitatea sistemelor, bazate numai pe înjghebările minții omenești, se vede dintr'aceea, că formarea unui nou sistem de gândire, de cele mai multe ori, își are începutul în contradicția sau negarea totală a unui alt sistem mai vechi.

Sistemele acestea raționale nu rămân izolate, ci ele își au influențele lor, într-o măsură mai mică sau mai mare în viața socială.

În ce măsură repercursiunile acestor sisteme corespund binelui social și moral s'a văzut din urmările raționalismului exagerat al Renașterii, pe care le-am arătat în mod sumar și se poate vedea actualmente din experimentarea sistemului, nu numai emancipat dar chiar cu totul în contradicție creștinismului și anume a sistemului comunist, având origina aplicării lui tocmai în această tendință a emancipării de creștinism, sistem care, privind raporturile indivizilor duce la antropofagie; iar pentru îmbunătățirea stării economice, la jefuirea în mod oficial a morților de podoabele lor, pentru a fi vândute la licitație, în țări străine. (Ziarul Calendarul).

Am afirmat și voi scoate în evidență, că doctrina creștină a fost, fără să exagerăm, singurul îndreptar al evoluției sociale.

La apariția sa, creștinismul a rupt zăgazul sclavajului barbar, a temperat egoismul și a înfrânat luxul molesitor a poporului Roman singurul stăpânitor al lumii pe vremea aceia.

Creștinismul a micșorat diferența de castă între clasele sociale, făcând pătura conducătoare să înțeleagă, că și sclavii și robii au suflet și prin urmare, e posibilă o înțelegere cu dânșii și că li se cuvine o tratare mai omenească și un trai mai omeneșc. Că stările de inegalitate exagerată, s'au continuat și după aceea, aceasta se datorește egoismului înăscut, care nu se poate învinge cu una cu două; o stare de lucruri nu se poate curma dintr'o dată.

Șerbia s'a continuat până aproape în zilele noastre: credem, că aceasta nu dă dreptul unora, cari au beneficiat mult de pe urma acestei stări de lucruri — făcând doctrină — să afirme cu ușurătate, că reprezentanții creștinismului ar fi creat „stări sociale de stridentă inegalitate“.

Nu se poate spune, nici măcar în glumă, că creștinismul ar sta împotriva progresului — căci pe această temă s'a căutat să fie scos din Rusia și tot pe această temă

caută să se emancipeze adepții raționalismului—ci de-a-curmezișul progresului social a stat egoismul clasei înstărite cultivat prin tradiționalismul ei specific și egoismul tuturor acaparatorilor, cari, deși unii, creștini cu numele dorind să se bucure de recompensele la care dă dreptul creștinismul, totuși nu cedau din ale lor, ca și bogatul, care s'a întristat, când a fost vorba să vândă averile și să le împartă săracilor.

Istoria ne spune, că epoca căderii imperului Roman se caracterizează prin aceea, că acum se formează popoarele din care cauză „națiunile duceau o viață grea și amară, găsind mângăiere numai în Biserica creștină”.

„Ieșită biruitoare din prăgonirile păgânilor, Biserica creștină prin învățăturile ei bazate pe dragostea aproapelui, aduce alinarea suferințelor omenești, apropié unele de altele popoarele învrăjbite, împedcând astfel omenirea să cadă în sălbătăcie” (Istoria Evului Mediu de D. D. Patrașcanu),

„Călugării—și mărturii avem destule, că reprezentanții Bisericii în genere—își expuneau viața, propagând creștinismul la popoarele barbare: își răpuneau sănătatea, învățându-le apoi cum să muncească: le secau mlaștinele nesănătoase, le tăiau pădurile nepătrunse, le erau câmpurile înțelenite, le sădeau pomi roditori. Erau oameni, cari, neavând familie și interese pământești, se devotau cu totul omenirii; In mănăstiri s'au păstrat comorile neprețuite ale literaturilor antice, s'au cultivat știința artele; s'au propoveduit lumina și cultura, prin școli etc.” (Istoria Evului Mediu de I. Găvănescu).

Mai târziu, în timp ce cugetătorii din timpul Renașterii, odată cu reînvierea clasicismului au accentuat tot mai mult diferența între indivizi și diferența între drepturile ce se cuvîin acestora, întronând astfel individualismul aristocratic, prin care se da dreptul individualităților puternice a călca în picioare pe oamenii de rând, creștinismul a afirmat și mai departe principiul egalității între oameni, ca fiind fii ai lui Dumnezeu și a învățat că bogăția nu este un scop ci ea este un bun dat spre administrare, un mijloc de traiu, de care trebuie să se împărtaşească și cei lipsiți.

În educație și prin aceasta în viața socială, creștinismul, privind toate laturile dezvoltării spiritului omenesc și toate stările sociale a avut influența cea mai complexă și mai conformă progresului.

Pedagogi distinși, a căror sisteme de educație au la bază principiile creștine, conform armonismului filosofic creștin, au fost pentru cultivarea tuturor claselor sociale. Comenius învățând că „omul trebuie să reducă totul și pre sine însuși la Dumnezeu, care este izvorul tuturor lucrurilor, cerea o școală unitară pentru toate clasele sociale, ca astfel, printr-o bază de cultură comună, să se poată ușura armonizarea întregii societăți. (A se vedea Istoria Pedagogiei de G. G. Antonescu).

Un alt pedagog (Pestalozzi), având ca bază a sistemului lui de educație credința și iubirea, remarcă că „omul trebuie considerat ca scop în sine și nimeni nu are dreptul să-l trateze numai ca pe un mijloc. Toți oamenii sunt copii ai lui Dumnezeu și ca frații trebuie să se iubească și să se respecte. Omul sărac și nenorocit nu are menirea de a fi numai mașina de producție „celui avut, ci are o valoare proprie, independentă de orice scop străin de ființa lui și dreptul sfânt de a-și trăi viața în mod complet” (A se vedea Istoria Pedagogiei de G. G. Antonescu p. 321) În special insistă asupra dreptului ce are omul de a munci și datoriei conducătorilor de a-i procura posibilitatea muncii. Prețul muncii trebuie să fie determinat, însă, nu de principiul cererii și a ofertei, care tinde să micșoreze valoarea muncii, ci de necesitățile lucrătorului”. (Ist. Ped. de G. G. Antonescu).

Prin urmare, creștinismului nu i se poate aduce ofensa de a fi un instrument pentru educarea masselor în spirit de docilitate, întrebuintând o expresie deghizată, expresia deschisă fiind în spirit de îndobitocire, urmărind ca această din urmă expresie să fie pusă pe seama acțiunii creștinismului, mereu referitor la trecut, de câte ori este vorba de a disculpa pe o clasă de oameni de greșelile lor capitale, reprezentanți ai acelorași concepții, ca și doctrinarii de astăzi, care se exprimă în mod ușuratic despre creștinism.

Creștinismul este principiu de viață și el vrea să se afirme: ca principiu al vieții în existența statelor pentru dăinuirea acestora, în înjghebările sociale, pentru crearea armonismului și în viața indivizilor, pentru crearea armonismului și în viața indivizilor, pentru a forma cetățeni luminați și morali, capabili a se înțelege între ei și a conlucra, în mod armonic, la propășirea vieții sociale și vieții de stat.

Acelaș gânditor creștin (Pestalozzi) referindu-se la secolul în care a trăit el (sec. al XVIII) relevă, că „una din condițiile esențiale pentru realizarea păcii și binelui social este cultivarea simțului umanității și a sentimentelor religioase la clasa de sus și că progresul evlaviei și luminării clasei de sus este fundamental buneii stări a clasei de jos”. Ist. Pedag. de G. G. Antonescu p. 326.

Nu este o rușine pentru cineva, oricât de instruit ar fi el, dacă din activitatea sa, s'ar cunoaște, că este pătruns de cultura creștină. Este o rușine haosul în care ne sbatem și o dublă rușine dezastrul din Rusia, provenit dintr'un asemenea haos, care nu a fost clarificat la timp.

Pentru noi este semnificativ faptul, că atunci, când peste toate popoarele păgâne stăpânite de poporul Roman domnea un complect haos, a venit Iisus Hristos să arate calea; același rol îl are și doctrina lui astăzi: deschizând orizontul haosului social, să determine omeneirea pe calea adevăratului progres.

Pr. Gav. Niculiță

Regula sau norma credinții

Din cauza unei grave abateri dela acest esențial principiu al învățaturii creștine, adică dela înțelegerea falsă a dreptariului credinții, au rezultat o sumedenie de secte, având fiecare în parte pretențiunea încăpățanată, că adevărul este de partea sa. V inovații principale în această materie sunt protestanții, cari nu recunosc ca isvor al revelațiunii dumnezeiești, decât singură Sf. Scriptură, care ar fi și unica normă a credinții, susțin ei. Odată proclamată, această nesocotită teorie protestantă, s'a și desfăcut în două direcțiuni și mai nesocotite. Prima susține, că rațiunii individuale (*ratio individualis*), deci fierărui om în parte, îi aparține facultatea de a explica Sf. Scriptură și a-și extrage singur norma credinții. De aici ia naștere încă și desordonatul principiu ermeneutico-exegetic: „*quot capita tot sensus*“, în virtutea căruia, prin urmare, ne putem aștepta, ca în fiecare zi, să se nască câte o sectă. Din aceasta ar mai rezulta încă și înțelesul, că Sf. Scriptură nu este un isvor sfânt și adevărat al regulei de credință, și astfel de isvor este numai capriciul rațiunii individuale subiective, care are dreptul și libertatea, să creadă cum pofteste excluzând orice autoritate mai înaltă.

A doua teorie protestantă relativă la norma credinții, este și aceia, care pune în locul rațiunii individuale pe „*spiritus privatus*“, socotit ca un fel de iluminare internă, adică un fel de inspirațiune dela Sf. Duh a fiecărui om în parte. În baza acestei iluminări, susțin protestanții poate omul singurit, să prindă înțelesul adevărat al Sf. Scripturi. Dar nici această mistică protestantă nu află loc în Sf. Scriptură. Dimpotrivă, Sf. Apostol Pavel spune: „Cum vor chema, întru care nu au crezut și cum vor crede aceluia, de care n'au auzit și cum vor auzi fără predicatori și cum vor predica, de nu se vor trimite,... drept aceia, credința este din auz, iar auzul prin cuvântul lui Dumnezeu (Rom-X-14)

La fel arată Sf. Scriptură, cum că bisericii învățătoare a făgăduit Mântuitorul asistența continuă a Sf. Duh prin toate veacurile și nu tuturor celor ce vor ceti Sf. Scriptură.

Așa dar, am... teorii protestante supun credința arbitrariului și sub... i, pregătind... către toate rătăcirile religioase, așa precum și istoria ne dovedește.

Dacă este așa, apoi toată suflarea omenească va trebui să recunoască, fără altă argumentare, care foarte ușor s'ar putea face, că izvoarele revelațiunii Dumnezești sunt Sf. Scriptură și Sf. Tradițiune predate Bisericii întemeiate de Iisus Hristos pe pământ, spre păstrare și predicare tuturor neamurilor până la finitul timpurilor. Inzestrată de Mântuitorul cu preragativa infalibilității, Biserica și a formulat pe baza Sf. Scripturi și a Sf. Tradițiuni o doctrină, care trebuie să fie regula sau norma credinței tuturor creștinilor.

Pr. D. Const. Pădăuceanu

Dela cercul preotesc „Păstrăveni“

Cercul preotesc „Păstrăveni“, de sub președinția preotului Econom Emil Vasiliu, și-a început munca anului 1933 prin două ședințe vrednice de luat în seamă.

Prima s'a ținut în satul „Davideni“ (parohia președintelui, în ziua de Tăierea capului Sf. Ioan Botezătorul (29 August), când este și hramul bisericii.

Depe la orele 6 dimineața au început a sosi preoții însoțiți de cântăreții lor și la 7 erau toți prezenți.

Slujba în sobor s'a săvârșit într'o caldă frăție și adâncă pietate. Răspunsurile au fost date de corul cântăreților din cerc, care au desfășurat pe credincioșii ce au luat parte cu cântări melodioase ce varsă mângâiere și pace în inimi și înalță sufletul.

Biserica devenise neîncăpătoare pentru mulțimea credincioșilor veniți să ia parte la această sărbătoare, fiindcă mai cu seamă la sate lumea este dornică a asista la o slujbă în sobor, săvârșită cu mai mare fast.

După Utrenie, întregul sobor a ieșit în fața bisericii unde a săvârșit sfințirea apei și a înconjurat în procesiune biserica în sunetele clopotelor și cântările înălțătoare ale corului.

În urmă s'a săvârșit Sf. Liturghie într'o atmosferă de deosebită înălțare sufletească, la sfârșitul căreia a predicat preotul Neculai Ravaru, dela parohia Țibucani despre viața Sf. Ioan Botezătorul, îndemnând pe ascultători la înfrânare și umilință, luând exemplul virtuților Sfântului sărbătorit.

În curtea bisericii s'a servit o agapă de către enoriași la care au ospătat și locuitorii din celelalte parohii. Aici a vorbit Părintele Emil Vasiliu, mulțumind enoriașilor de munca depusă și de felul cum au știut să-și facă datoria în această sfântă zi.

Dela biserică s'a mers la casa parohului care a oferit o masă frățească. Aici s'a ținut și ședința intimă la care Pr. Neculai Atanasiu a desfășurat cu succes conferința „Atitudinea preotului față de criza morală”, ajungând la concluzia că pentru combaterea ei, în parohie, viața preotului să fie model de moralitate.

S'a luat apoi înțelegere asupra cercului următor și au plecat fiecare cu sufletul plin de mulțumire pentru clipele de intimitate colegială, petrecute în Davideni.

A doua ședință s'a ținut la parohia Păstrăveni, păstorită de preotul Neculai Atanasiu, în ziua de 10 Septembrie, sub președinția Părintelui Econom Gh. Popovici, protoierul județului.

Biserica din satul Păstrăveni este de piatră, situată la marginea satului, frumoasă și încăpătoare, încunjurată de copaci seculari care străjuiesc cu credință somnul liniștit a miilor de morți ce odihnesc la umbra lor. E împrejmuită și bine întreținută, dovedind vrednicia și însușirea de bun gospodar a preotului răposat V. Atanasiu, cât și a fiului și urmașului său în parohie.

La ora 7 toți preoții din parohiile care compun cercul erau la datorie. Lumea multă din parohie și din satele limitrofe, au venit să ea parte la această slujbă.

Serviciul divin a fost oficiat cu mare solemnitate și însuflețire. După Utrenie s'a făcut sfințirea apei, afară ca de obicei, cu frumoasa procesiune împrejurul bisericii.

Intrând înăuntru, pâr. Protoiereu a dat binecuvântarea de Liturghie, care a fost săvârșită înălțător, realizându-se momente de adâncă reculegere sufletească.

Corul cântăreților și-a făcut și aici datoria cu prisosință.

A predicat pâr. I. Moroșanu dela parohia Totoești stăpânind atenția mulțimei și mișcând sufletele prin cuvinte adânc simțite și pe înțelesul tuturor, despre haina de nuntă pe care fiecare creștin trebuie să și-o țese din virtuți și fapte bune. Ca o ploie binefăcătoare au căzut cuvintele predicatorului în sufletele însetate și dornice de învățături creștine ale ascultătorilor.

După Liturghie s'a săvârșit rânduiala panahidei în curtea bisericii, de către întregul sobor pentru răposatul Preot V. Atanasiu, pentru eroi și pentru cetitori.

Aici a vorbit părintele Protoiereu mulțimi despre însemnătatea pomenirii morților. Lumea a rămas adânc impresionată de caldele cuvinte și frumoasele și creștineștile învățături ale P. Cucernicei Sale.

În ograda bisericii s'a servit apoi o agapă dată de enoriași, după care s'a făcut în biserică un tedeum, la care pâr. Protoiereu a mulțumit în numele I. P. S. Mitropolit, preotului paroh, pentru felul cum numește la ridicarea nivelului vieții religioase în parohii.

La casa parohului a urmat apoi o masă frățască la care au luat parte pâr. Protoiereu, D-l C. Leonte, președintele cercului învățătoresc, și preoții, unde s'au discutat mai multe chestiuni cu privire la bunul mers al trebilor pastorale.

Ședința s'a ridicat la ora 5 p. m. Luându-ne rămas bun, am plecat cu părere de rău că momentele acestea de înălțare și mângăere sufletească trec atât de repede.

Preot N. Ravaru
Tibucani - Neamț

Mulțumiri publice ¹⁾

Mitropolia Moldovei și Sucevei aduce mulțumiri următoarelor persoane, care la stăruința preotului paroh N. Hodo-roabă, au făcut donațiuni bisericilor Sf. Atanasie și Kiril și „Vulpe“ din Iași, din 1929 și până în prezent, următoarele obiecte :

1) D-nei Zoia Pasa, care a donat bis. sf. Atanasie și Kiril.

Un disc cu picior de nichel, pentru anaforă ; trei procovețe din nansuc cu căptușeală subțire cu franjuri din mărgelile mici; două scăunașe pentru pus lumânări la icoane; una perdea de pânză, cusută cu flori roșii, în două părți, cu draperie,— la icoana hramului; una perdea de mătasă, broderia albastră, draperie albă, cu broderia bătută alb și o poală albă cu flori roșii la icoana Maicei Domnului din strană; un acoperământ de pânză pentru analog, una față de masă de hasa cu broderie pe margini pentru masa jertfelor, două acopereminte de lână, rotunde. pentru sfeșnicile de pe sf. masă, două apărători cu mărgelile albe pentru sfeșnice, cinci rozete de sticlă pentru sfeșnice, 36 rozete mici pentru curpăn și policandru; una poală de indian cu broderie pentru proscomidie; un lăicer colorat din cânepă, una cană albastră, smălțuită pentru apă, două șervete din bumbac la proscomide; douăsprezece rogojini, mărime obișnuită, de așternut pe jos, două scăunașe îmbrăcate cu postav pentru icoana Maicei Domnului și a hramului, toate acoperemintele și poalele pentru sf. masă, un șervet de pânză în cinci ițe, un șal negru cu verde cu franjuri de ibrișin, două sfeșnice mici de bacfon pentru sf. masă.

D-nei Elena rector P. Bogdan, care a donat un acoperământ de stofă cenușiu cu franjuri pentru sf. masă și un procovăț de satin galben pentru proscomidie.

D-nei Zamfira Simionescu din str. Toma Cozma, care a donat un acoperământ de pânză cu flori pentru iconostas și 2 acopereminte mici cu flori și mărgelile, iar unul cu fluturi.

D-nei Eliza Petrov din Str. Sărărie, care a donat 2 lăicere

D-nei Florica Petrov—București, care a donat : una perdea.

1) Vezi „Mitropolia Moldovei“ No. 6-7, Iunie-Iulie 1932, Sept. și Oct. 1933, N. H.

MITROPOLIA MOLDOVEI

FOAIE OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR

A P A R E L U N A R

SUB CONDUCEREA SECȚIEI CULTURALE A CONSILIULUI EPARHIAL

Redacția și Administrația :
Secția Culturală, Sf. Mitropolie

A B O N A M E N T U L
PE UN AN, 150 LEI

C U P R I N S U L :

Epistola Pastorală de Sfintele Sărbători ale Nașterii
Domnului și Anul Nou.

Propunerea făcută Sf. Sinod de **I. P. S. Mitropolit
Pimen**, privitoare la pregătirea candidaților de
preoție.

Asasinarea primului ministru **I. G. Duca**. Telegramele
de condoleanțe trimise de **I. P. S. Mitropolit
Pimen**.

Telegrama de felicitări trimise de **I. P. S. Mitropolit
Pimen** cu prilejul Anului Nou.

Susținerea revistei „Misionarul”.

Adevăr și minciună în comunism. (N. Berdiaeff)

Din necazurile cântăreților.

Rugăciuni pentru creștinii din Rusia Sovietică.

† Preotul Ioan Corijescu.

Parohii vacante

Pr. I. Constantinescu

Pr. N. Hodoroabă

Pr. Const. Nonea

MITROPOLIA MOLDOVEI

FOAIE OFICIALA A ARHIEPISCOPIEI IASILOR

APARE ODATA PE LUNA

SUB CONDUCEREA SECTIUNII CULTURALE A CONSILULUI EPARHIAL

Epistolă Pastorală de Sf. Sărbători

P I M E N

Din mila lui Dumnezeu

Arhiepiscop și Mitropolit al Moldveii și Sucevei

Tuturor clericilor și dreptmăritorilor creștini har, milă și pacea de la Dumnezeu, iar din partea Noastră arhierescă binecuvântare.

Iubiții mei fii în Domnul,

După trecerea unui an de muncă și activitate rodnică a sosit și iarna, care de obicei e un timp de odihnă trupească și de reculegere sufletească.

Ninsoarea, țesând din fulgii ei haină albă, a acoperit pământul țării noastre. Sub blana de omăt semănăturile de toamnă își adâncesc rădăcinile, ca în primăvară să renască iarăși încântătoarele holde de grâu.

Pomii din grădini, care cu puțin timp în urmă stăteau încovoiați sub povara fructelor pârguite, apar sub lumina clară a nopților cu lună plină ca niște policandre aprinse.

Arborii din codri, înzorzonați cu promoroacă și nămeți, se odihnesc tăcuți ca niște bătrâni înalbiți de lunga cale a vieții. Desimea lor nu mai e împodobită cu cântecul și ciripitul păsărilor. Turmele de oi păzite de păstorii lor s'au retras în puterea iernei la marginea satelor, iar acestea, adică satele, înconjurată de troiene se văd, din depărtare, ca niște cetăți întărite din vremuri străvechi

În acest timp de iarnă, întreaga muncă se desfășoară în jurul gospodăriei. Și în această liniște înconjurătoare, desprinsă ca din povești, sufletele creștinilor

tresaltă de bucurie la amintirea, că în vremuri îndepărtate de acum aproape două mii de ani, îngerii de cer zburând deasupra Betleemului vesteau minunea Nașterii Domnului, cântând : „**Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bună voire**“.

Iubiții mei fii sufletești,

Minunea Nașterii Domnului, pe care prooroci au prezis-o cu mult înainte și îngerii au cântat-o la Betleem, o sărbătorește în fiecă an întreaga lume creștină. Preoții, după vechiul obicei creștin mergând cu icoana Nașterii Domnului la casele poporânilor, cântă imnul : **Hristos se naște slăviți-L, Hristos din ceruri întâmpinați-L.** Și acea bucurie care a mișcat inimile păstorilor din staulul dela Betleem, străbate în casele voastre. La lumina candelii dela icoane, bunicii cu glasul lor sfântos povestesc nepoților felul cum a hotărât Dumnezeu, din dragoste pentru omenire, să trimeată în lume pe unicul său Fiu.

Cete de copii, cu opincile înghețate de ger și cu obraji înroșiți de crivăț, purtând în mânușile lor steaua vestitoare a sărbătoarei Nașterii Domnului, cutreeră satele, amintind de călătoria cea lungă a Magilor înțelepți dela Răsărit.

Cât de frumoase și încântătoare sunt aceste datini și obiceiuri strămoșești, pe care scumpii noștri copii le așteaptă cu atâta bucurie, purtându-le astfel din generație în generație, dovedindu-se prin aceasta vechimea legii creștine a neamului nostru românesc.

Se cuvine, deci, ca fiecare din noi, cuprinși de însemnătatea acestor zile mari, adunați împreună în căsuțele noastre cu rudele și prietenii noștri să sărbătorim Sfânta Naștere a Domnului și Anul Nou, așa cum le sărbătoreau bătrânii, adică : cu evlavie creștină, iubire de neam și dragoste frățească.

Cu acest frumos prilej, se cuvine a vă aduce aminte și despre împrejurările petrecute în unele părți a țării noastre, care prin felul lor ne turbură adânc mul-

țumirea și liniștea noastră sufletească. Știm cu toții, că marele război prin lupte sângeroase purtate de fii noștri, în care s'au răpus opt sute de mii de vieți românești a adus întregirea neamului — prin desrobirea fraților noștri de sub stăpâniri streine — alcătuind România Mare. Dar alături de îndeplinirea acestui mare ideal strămoșesc, războiul a lăsat unele răni sufletești, care nici până acum — după trecerea celor 15 ani — nu s'au vindecat.

Mulți streini de legea și neamul nostru, care nu ne-au putut birui în război, caută acum prin învățături rătăcite să samene vrajbă între noi, pe chestiuni religioase.

Cu durere, vă aduc la cunoștință, că unii dintre fiii Bisericii noastre, având o minte ușuratecă, s'au lăsat a fi ademeniți de propagandiști streini, care în urma războiului au năvălit prin satele noastre. În fața acestor încercări din partea streinilor, la care s-au adăugat și unii dintre rătăciți, fii ai neamului, fugiți din Biserica strămoșească — unde au fost botezați și crescuți în legea creștină, — vă sfătuiesc, să fiți cu mare băgare de samă la învățăturile lor și să nu le dați ascultare, lăsându-vă a fi înșelați de acei streini și de ai noștri rătăciți.

Țin a vă aminti că pe lângă propagandiștii streini, care turbură liniștea poporului, s'a ivit și o ceată de călugări, care pentru relele lor purtări și urâte patimi au fost izgoniți din mănăstiri.

Și acum, acești călugări vagabonzi, folosindu-se de îndreptarea calendarului, care îndreptare n'a adus absolut nici o schimbare în credința noastră strămoșească, propovduiesc bietului nostru popor dela țară, că ei sunt singuri care păstrează sărbătorile după adevăratul calendar. Prin aceasta au găsit acești vagabonzi, un mijloc îndrăzneț și necinstit, de a specula bănește pe bietul nostru țaran, care țaran în simplitatea și buna lui credință, ascultă mai mult de cuvântul acestor călugări vagabonzi decât de preoții lor și de celelalte autorități. Dovadă că acești călugări alungați din mănăstiri sunt oameni de rea credință e și faptul că unii din ei, care n'au avut nici odată harul

preoției, să recomandă poporului că sunt preoți, iar când au fost cercetați de autorități, s'au găsit în pungile lor zeci de mii de lei luați prin speculă dela săteni.

Nu vă lăsați înșelați de acești călugări necinstiți și dați ascultare preoților voștri.

Iubiții mei fii în Domnul

Afară de cele ce v'am spus pentru cunoștința voastră, ca creștini și buni români, socot că e bine să vă atrag luare aminte despre o chestiune privitoare la sănătatea voastră și a copiilor voștri, anume:

În vara trecută, în unele părți a țării noastre și îndeosebi a Moldovei, din pricina ploilor multe porumbul (popușoiul) nu a avut timpul trebuincios pentru a se coace.

Această întârziere a făcut ca multe ogoare să rămână cu porumbul necules până în timpul iernei. Dacă grăunțele unui așa porumb necopt, nu vor fi uscate la căldura din cuptor și vor fi măcinate cu miezul verde, făina mucezind să strică și întrebuințată la hrană va da naștere la boli primejdioase și în deosebi la așa numita **roșeață** (pelagră). Bietul om cuprins de această boală slăbește și și pierde mințile, devenind un chin pentru familia lui și un pericol pentru societate.

Ingrijiți-vă dar ca să uscați grăunțele de porumb necopt în cuptor și apoi măcinându le, să întrebuințați făina pentru hrana voastră și a copiilor voștri.

In colo, iubiții mei fii în Domnul, tot ce este adevărat, tot ce este vrednic de cinste, tot ce este drept, tot ce este curat, tot ce este vrednic de iubit, tot ce este vrednic de primit, ori ce faptă bună și orice laudă, aceia să vă însuflețească (Filip. 4,1).

Și pentrucă suntem la începutul Anului Nou 1934, cuprinși de dragoste frățească, să ne unim în gânduri și să rugăm pe bunul nostru Dumnezeu, ca anul ce vine să fie un an bun, în care să rodească cu îmbelșugare holdele țării noastre.

Să trăiască scumpa noastră țară „România Mare” ;
Trăiască Majestatea Sa Regele Carol II cu vi-
teaza noastră armată.

Și cu această frumoasă ocazie vă doresc sărbători
fericite și mulți ani ;

Sănătate în familie și spor la toate.

Harul Domnului nostru Iisus Hristos să fie cu voi
cu toți. Amin.

P I M E N

Metropolitul Moldovei și Sucevei

No. 6245/933

Propunerea ¹⁾

I. P. S. Mitropolit Pimen făcută în Sf. Sinod cu privire la pregătirea candidaților de preoție.

Prea Cucernice Părinte Decan,

Cu dorința ca clerul Bisericii noastre ortodoxe să aibă o cât mai complectă cultură teologică și aleasă educație pentru cariera preoțească, ca astfel Biserica religiei noastre ortodoxe care după constituție e dominantă în Statul nostru român și deci clerul ei se cuvine a fi superior celui alt cler al minorităților, am făcut la Sf. Sinod alăturată propunere, pe care anexat cu onoare o trimitem și acelei Onorate Facultăți pentru cunoștința D-Voastă și a Onoratului Corp profesoral.

Primiți etc.

PIMEN

Metropolitul Moldovei

Pr. C. Nonea
Consilier Referent

Propunere

Către Sfântul Sinod

În urma fericitelor evenimente realizate prin jertfele făcute în marele război din 1916—1918, adică: întregirea neamului nostru românesc într'un singur Stat și o singură organizare administrativă bisericească, se impune a se lua de către Sf. nostru Sinod, măsuri de unificare în ce privește pregătirea culturală și educativă a candidaților de preoție din întreaga noastră Biserică Ortodoxă Română.

Această măsură de pregătire culturală și educativă, atrage după sine și o plasare bine chibzuită a candidaților,—după hirotonie,—la bisericile parohiale și filiale

1) Propunerea de față a fost trimisă decanatelor facultăților de teologie și direcțiilor seminariilor.

urbane și rurale, cu îndatorirea pastorală de a fi educatori conștienți și pricepuți ai poporului, din care, să facă buni creștini și devotați cetățeni ai statului nostru românesc.

Și pentrucă până acum, după 15 ani de unitate de stat și biserică, nu s'au precizat încă condițiile de pregătire culturală și de educație proprie misiunii preoțești, ca astfel, toți preoții ortodocși ai țării noastre mărite, să aibă una și aceeași pregătire făcută prin facultățile de teologie și alte așezăminte culturale și educative—sub conducerea Bisericii,— precum se face pregătirea membrilor altor instituțiuni organizate în Statul nostru, ca : corpul judecătoresc, corpul profesoral, corpul ofițeresc, corpul medical și al celorlalte instituțiuni cuprinse în organizația Statului nostru, iar nu ca azi preoțimea bisericii noastre se deosebește prin cultura ei, nu numai dela o provincie la alta, dar, chiar dela o Eparhie la alta, în cuprinsul aceleiași provincii.

De aceea fac propunerea ca : Sf. nostru Sinod să binevoiască a însărcina o comisie, care să studieze această însemnată chestiune privitoare la cultura, educația și organizația preoțimei noastre, pentru a corespunde timpului de azi și viitor.

Se știe, că seminariile noastre teologice de pe lângă Episcopii și Mitropolii, până acum o jumătate de veac, erau singurile școli pregătitoare a candidaților de preoție; dar, prin înființarea facultăților de teologie, aceste școli vechi cu programul lor de studii, nu corespund vremurilor în care trăim; căci, în poporul nostru s'au ivit atâtea frământări sufletești cu urmări primejdioase pentru Biserică și Stat și multe din seminarii au fost desființate.

Această reducere a seminariilor a fost motivată, pe deoparte de numărul cel mare al elevilor promovați ca, candidați de preoție fără a avea o pregătire completă și fără o vârstă matură. Și un alt motiv, că facultățile de teologie dau candidați de preoție, cu titluri academice atât pentru parohiile urbane cât și pentru cele rurale.

Credem a ști, că seminariile rămase vor servi pentru pregătirea candidaților de preoție, întocmai cum vechile școli militare servă azi pentru pregătirea ofițerilor armatei, adică: vechile școli militare din care ieșiau ofițerii, azi, sunt socotite ca licee militare, în care să pregătesc tineri, selecționându-se în cursul studiilor, pentru cariera militară, pe care o desăvârșesc în școli militare speciale.

La fel ar trebui—după exemplul liceelor militare—cași în seminariile noastre, să se pregătească și să se selecționeze candidații de preoție care-și fac studii speciale în facultățile de teologie (academii teologice) și numai după obținerea titlului de licențiat sau doctor în teologie să fie admiși în preoție.

Bine ar fi, ca în seminarii—ca școli pregătitoare pentru studenții facultăților de teologie—să fie primiți elevi în număr mai mare decât necesitățile cerute de Eparhiile țării pentru locurile vacante. Prin aceasta, s'ar înlesni selecționarea elementelor înzestrate cu dispozițiuni sufletești pentru misiunea preoțească, în cursul studiilor, liberi fiind ceilalți elevi de a-și alege alte cariere, care vor fi de mai mult folos și pentru ei ca cetățeni și pentru țară.

Iată punctele din această propunere :

I

Primirea tinerilor în facultățile de teologie veniți dela seminarii sau licee, să se facă într'un număr corespunzător cu vacanțele ce de obicei se ivesc în Eparhii. Acești tineri, să se crească în internate teologice.

Vor fi admiși în preoție numai tineri teologi licențiați și doctori în teologie. Excepții dela această obligație să nu se admită pentru nici un motiv.

II

Hirotonia candidaților de preoție, să se facă pe numele catedralei Arhiepiscopiei,—ca mamă a tuturor

bisericilor din eparhie—iar nu pe numele bisericilor parohiale sau filiale cum se face azi în vechiul regat și Basarabia.

Preoții, noi hirotoniți, vor fi trimiși la parohiile vacante cu titlul de **administratori** de parohie, sau **vicari** parohiali, urmând ca titlul de paroh să li se confere după un interval de 3—4 ani, pe baza unei activități constatate în serviciul preoțesc și în urma unui examen de capacitate pastorală.

Această dispoziție va fi ca un îndemn puternic la muncă,—după hirotonie—a preoților tineri și ca o răsplată binemeritată pentru cei ce muncesc. Nu ca azi, când, prin intrarea în preoție li se conferă tinerilor preoți titlul de paroh, stabilindu-se prin aceasta o situație preoțească definitivă, nemai având nici o aspirație și nimic de așteptat. Un așa sistem de emulație, se practică azi în toate categoriile intelectuale din țara noastră, începând dela învățătorii sătești până la profesorii universitari, dela ajutorii de judecători de ocol până la înalții magistrați de Casație; dela ofițer inferior până la general, etc.

III

Pentru încurajare,—ca răsplată a muncii fiecărui tânăr preot,—parohiile vor fi împărțite în 3 clase, gradate după avantajile ce au, care vor fi date după meritul, capacitatea și vechimea candidatului.

IV

Trecerea dela o parohie la alta, să se facă pe baza unui examen de capacitate pastorală, după care se va da și titlul definitiv de paroh.

Se va avea în vedere activitatea în parohie și predarea învățământului religios în școală.

V

Facultățile de teologie și celelalte așezăminte cultu-

rale și educative pentru tinerii ce se pregătesc pentru cariera preoțească, să fie în strânsă legătură cu Biserica prin Sf. Sinod.

Aceasta e propunerea ce o fac și rog pe Sf. Sinod să binevoiască a o accepta și dispune studierea ei de către o comisiune.

PIMEN

Metropolitul Moldovei

Decembrie 1933

Asasinarea primului ministru I. G. DUCA

Telegramele de condoleanțe trimise

de I. P. S. Mitropolit Pimen

Ultimile zile ale anului 1933 s'au depănat sub cutele sumbre ale doliului național. Primul ministru al țării **I. G. Duca** a fost asasinat de o mână criminală în gara Sinaia. Acolo, în liniștea brazilor unde s'au făurit idealuri de neam iar gânduri regale au luat îmbrăcămintea poeziei, cade la postul de onoare unul din cei mai aleși fii ai poporului românesc.

Vestea oribilă a cutremurat sufletele tuturor românilor. Oricât de napraznică ar fi lupta politică un așa oribil asasinat nu poate găsi nici un pic de justificare. Sunt legi naturale care opresc peremptoriu dreptul de răpire a vieții semenului tău.

Cât privește lumea creștină ea nu poate fi decât conșternată la gândul că un pretins creștin întinde arma și răpește viața altuia.

Biserica ortodoxă română pierde în persoana fostului prim ministru **I. G. Duca** un sprijinitor convins. Cine știe dacă timpul va repara greșala ireparabilă făcută de un fanatic!?

În vremuri atât de grele, ca cele prin care trecem, pregătirea și capacitatea probată a lui **I. G. Duca** era o cheazășie că vom atinge limanuri liniște. Era pătruns de convingerea că dânsul va remedia multe răni și va da acestui neam orientări de tărie și progres. Fatalitățile oarbe curmă, pe neașteptate, nădejdi unanime și îndoliază un popor. Fie ca memoria marelui bărbat de stat **I. G. Duca** să lumineze calea tuturor bunilor români, arătându-le că numai liniștea și pacea sunt cele cari cimentează durabilitatea unui neam.

* * *

I. P. S. Mitropolit Pimen la vestea asasinării primului ministru **I. G. Duca** a rămas profund afectat. Vestea a aflat-o deabia a doua zi din ziare, deși în oraș se știa din timpul nopții.

Toată ziua a stat zdrobit de durere în palat neprimind pe nimeni. Cunoștea pe **I. G. Duca** îndeaproape și aveau ra-

porturi de prietenie din cele mai adânci. Punea mari speranțe în ajutorul pe care-l va da **I. G. Duca** ca președinte de Consiliu Bisericii ortodoxe strămoșești, mai ales că el se exprimase în acest sens în Congresul Național Bisericesc.

I. P. S. Mitropolit Pimen, profund îndurerat de sinistră veste a atentatului criminal, a trimis următoarele telegrame de condoleanță :

DOAMNEI DUCA

BUCUREȘTI

Vestea oribilă despre asasinarea soțului D-voastră **DUCA** primul ministru al țării, grozav m'a mișcat și am primit-o cu profundă amărăciune și sufletul zguduit de durere.

În fața acestei blestemate crime, care atinge țara și pe D-voastră, exprim profunda mea condoleanță către D-voastră și familie.

P I M E N

Metropolitul Moldovei

* * *

DOMNULUI Dr. C. ANGHELESCU

PRIM MINISTRU

BUCUREȘTI

Vestea oribilă despre asasinarea primului ministru **DUCA** am primit-o cu sufletul zdrobit de durere și profundă amărăciune.

Reprobăm cu indignare aceste manifestări criminale ale unui duh blestemat de anarhie și sălbătăcie, care a început în țara noastră, față de bărbații de Stat care-și fac datoria.

Exprim adâncă mea condoleanță către țară și familie.

P I M E N

Metropolitul Moldovei

Teoria și practica, trebuie să se unească într'un tip superior de cultură și viață : în nici un caz, elita nu trebuie să piardă baza, să se izoleze de viața socială.

Însfârșit, egoismul național și izolarea cari provoacă dușmăni și războaie, trebuie să fie definitiv învinse printr'o organizație supranațională a umanității. Comunismul a pus lumea întreagă în fața imensei probleme a transformării complete a ordinului social. Lumea întreagă se înflăcărează, îi este sete de reforme, caută o vință nouă, mai bună. Aceasta-i forța comunismului, de a fi pus problema în toată amploarea sa, de a fi fondat în aceeași noțiune teoria și practica, gândirea și voința. El atinge prin aceasta, concepția teocratică a Evului-Mediu : el supune viața individului, scopului universal, revine la acea noțiune de a servi, care dispăruse complet în epoca libero-burgheză descreștinate. Orice adolescent se simte singur constructor al noiei lumi. Ce importă, că edificiul nu e decât un turn Babel, cel puțin va fi umplut viața ultimului om cu un conținut aprins. Economia nu mai e o afacere particulară ci mondială. Omul se liberează de viața individuală, el organizează lumea. Și ce este mai excitant pentru tineri, decât de a vedea până la ce punct lumea este plastică și se poate ușor modela? Comunismul neagă omul izolat, dar omul colectivitate îl face atot puternic. Ori ce ființă este chemată la reorganizarea colectivă a lumii. Și ceiace trecutul aduce după sine și ceiace are atâta putere în Occident istorie, tradiție, sunt aruncate. Creație nouă, la care, în Occident însăși libertatea este un obstacol : libertatea crede că se salvează, salvând statu quo, contra schimbării care reprezintă o constrângere. Dar comunismul nu înfățișează libertatea ca posibilitatea constantă de alegere, facultatea de a se întoarce spre o direcție oarecare. Din contra, ea este deplina realizare a unei energii, îndreptate într'un sens dat. Și libertatea alegerii apare slăbită, debilă pentru voință. Dacă se compară Rusia Sovietică cu Franța de exemplu, se va spune că prima e țara constrângerii, a doua patria libertății. Și totuș, în țările libere este foarte greu de reformat viața într'un sens social, pentru că principiul libertății formale este un principiu conservator. Acesta-i unul din paradoxele libertății. O mare forță vitală se manifestă în comunismul rus, forță pe care nu trebuie s'o punem în întregime pe socoteala acestui comunism, care nu face decât să-i furnizeze temele și simboalele. Aceasta-i, înainte de toate, forța vitală a poporului rus, mult timp comprimată și care-și dă liber curs.

Dar minciuna comunismului este mai mare decât adevărul său și ea a ajuns să-l desfigureze. Aceasta-i mai întâi o minciună spirituală, și nu socială. Insuș spiritul comunismului, este negația spiritului, a principiului spiritual la om; minciuna sa e o minciună athee. Ori ateismul duce la inumanitate; negația lui Dumnezeu, -a negația omului. Comunismul a trecut zona mijlocie, unde se menținuse umanismul. El aruncă pe Dumnezeu, nu în numele omului, cum se întâmplă adesea, ci în numele unui alt treilea principiu, în numele colectivității sociale, a noii divinități. Și prin urmare el aruncă tot ce iace se numește «mitul» creștine. Punct extrem la care umanismul nu ajunsese. Căci mitul creștin, nu cuprinde numai mitul lui Dumnezeu, ci și mitul omului, mitul omului-Dumnezeu. Mit dublu, din care nu s'a voit să se arunce la început decât jumătate, mitul divin, salvându-se partea umană. Omul este gândirea și făptura lui Dumnezeu, chipul și asemănarea sa; în aceeași onstă demnitatea și valoarea sa absolută. Dialectica umanistă, aruncând pe Dumnezeu, păstra în om această asemănare divină pe care el fonda valoarea sa. Acest lucru s'a exprimat cu multă putere și acuitate în filosofia antropologică a lui Feuerbach. El neagă pe D-zeu, schimbă în antropologie teologia, dar la el, omul posedă încă toate caracterele sale divine, Omul creiază pe D-zeu, după chipul său. Dar acesta nuri decât adevărul creștin răsturnat. „Mitul“ creștin rămâne la Feuerbach, sub forma mitului antropologic. Marx, care a eșit din Feuerbach, și-a însușit toate argumentele ateismului său. Dar el merge mai departe, în distrugerea mitului theo-andric. El nu mai are credința feuerbachiană în om ca divinitate.

Antropocentrismul este înlocuit cu sociocentrismul sau proletariocentrismul. Omul nu mai este chipul și asemănarea lui D-zeu, el este chipul societății; este produsul total al mediului social, al epocii și al clasei căreia îi aparține. Este funcțiunea societății sau mai exact, funcția clasei.

Nu mai există omul, ci clasa. Și când clasele vor fi dispărut, nu va mai exista nici personalitate umană; nu va mai fi decât o colectivitate socială, societatea comunistă. Comunismul este o idolatrie socială. Căci negația lui D-zeu trebuie să ducă la creierea de zei fași. Această colectivitate căreia i se dau onoruri divine, capătă ea însăși locul destinat lui D-zeu și omului.

Centrul conștiinței s'a deplasat; nu mai există conștiință

personală, rațiune personală, libertate personală—ci o conștiință, o rațiune și o libertate colectivă. Foarte instructivă în această privință este autobiografia lui Leon Trozki, carte egocentristă fără îndolală, dar care ne arată cu un rar talent, destinul dramatic a unei personalități revoluționare, în colectivitatea revoluției. Trozki, după Lenin, a fost principalul autor al revoluției bolșevice. El este revoluționarul tip. Dar el nu e până la capăt un comunist, căci crede încă în posibilitatea judecării individuale, a criticii și a inițiativei individuale. Mai ales crede în rolul marilor indivizi, a eroilor revoluției—și natural, el se secotește printre ei. El nu înțelege ceiace sa poate numi mistica colectivității—și care constituie latura irespirabilă a comunismului.

Toate greșalele comunismului provin din negarea lui Dumnezeu și a omului. Nedreptatea constrângerii sângeroase, prin care speră să întrupeze adevărul social, nedreptatea tiraniei insuportabile demnității umane, adoptarea, a nu importă ce mijloace, pentru a realiza un scop, ce se crede unic și superior, răul, ura și răzbunarea, întrebuintate pentru a deschide drum îndeplinirii fraternității omenești. E în doctrina lui Marx un element demoniac, care face din ea o doctrină invincibilă dinamică: el crede că binele trebuie să fie realizat prin rău, după cum lumina trebuie să fie produsă prin întuneric, după cum libertatea trebuie să iasă din necesitate, și răul se mărește, întunecul se îngroașă. Astfel urmează dialectica evoluției societății. Situația lucrătorilor trebuie să se înrăutățească în societatea capitalistă, aceștia vor deveni din ce în ce mai ostili animați de sentimente de răzbunare și brutalitate. Speranța mesianică revoluționară a lui Marx este bazată pe acest proces. Clasa lucrătoare, realitate dată prin experiență, trebuie să se pătrundă puțin câte puțin de conștiința acestei entități proletariene, care îi va pregăti atunci sentimentul ofensei primite și a răzbunării, a și a invidiei. Este indispensabil, în adevăr, de a distinge între „lucrător” și „proletar”. Lucrătorul este un muncitor, lucrul său este sfânt, situația sa penibilă trebuie să fie ameliorată. Trebuie cu orice preț să-l liberăm din sclavaj. Dar proletarul nu e în mod simplu un lucrător, ci-i un lucrător impregnat de ideea proletariatului mesianic, este o forță în mișcare. Mai ales, aceasta-i o idee. Și din partea sa marxismul, profesând materialismul său naiv, presupune un idealism neînfrânat. El vrea să supună realitatea unei idei, unei idei care violentează și mutilează această reali-

tate. Să ne ferim de a lua literal simbolică materialistă a comunismului, fabricată pentru lupta contra religiei și creștinismului.

Dar dacă comunismul distruge spiritualismul și idealismul o face pentru a le înlocui, cu un idealism de alt ordin: chiar materialismul la el devine spiritualitate. Spiritualitate tenebroasă, fără îndoială, e această spiritualitate fără Dumnezeu. Să se atace deci comuniștii ca oameni de idei, dar nu ca oameni lipsiți de idei. Ei au o concepție extremă, obsedantă până la coșmar a economiei, o economie care vatămă toate celelalte forme de viață, care înăbușă viața însăși. Presa sovietică îi este aproape exclusiv consacrată. Acea economie este cu totul deosebită, de ordin metafizic, ea înlocuiește pe Dumnezeu și viața spirituală, pretinde chiar să pună în adevărata lumină, esența absolută a lucrurilor.

Marx n'a inventat această concepție, căci el n'a inventat materialismul. Materialismul l-a împrumutat de la filosofia burgheză juminate a secolului al XVIII-lea. Economismul l-a luat de la societatea capitalistă a secolului al XIX-lea. Dar el le-a dat o culoare metafizică și se poate chiar spune religioasă. I-a atașat speranțe mesianice. Astfel vedem în zilele noastre Planul Quinquenal, care și a dat scopul foarte prozaic al industrializării Rusiei și care obiectiv, nu este socialism, ci capitalism de stat, împlinindu-se într-o atmosferă de efuziune religioasă. Desigur, capitalismul burghez începuse o răsturnare complectă a valorilor: îniosise sistematic nivelul culturii și sacrificase deja lui Mamona.

Noțiunea atot puterniciei tehnicității este o copie a Americii, dar în comunism, această exaltare a tehnicii înbracă un caracter de neliniștitoare finalitate, prin care se merge la contradicția fundamentală a doctrinei. Dintr'o parte, în adevăr, comunismul precizează idei mărețe de reconstrucție a lumii; face apel la o energie extra-umană; și din altă parte, realizează un paradis terestru; posomorât și desgustător, un fel de împărăție birocratică, în care totul va fi raționalizat și de unde misterul și infinitul vor fi izgonite. Economia apare în sfârșit ca partea ultimă a omului. În afară de ea nu mai există nici viață, nici ființă. Marile idei de Dumnezeu și om sunt definitiv distruse și cu ele, însăși conținutul vieții umane s'a pulverizat.

Nimic nu mai subzistă, încă odată, decât economia și tehnica. E imposibil, o reperăm, de a înțelege comunismul, dacă se vede în el numai un sistem social. Pasiunea propagandei antireligioase în Rusia Sovietică nu se pricepe, decât dacă se consideră

comunismul ca o religie, care vrea să înlocuiască creștinismul. În afară de orice altă tendință economică sau politică, singură o religie are pretenția de a cuprinde în ea adevărul absolut, singură că vizează să domine complet sufletele.

Pretenție pe care n'o poate avea, nici o politică, nici un guvern, Comunismul persecută toate religiile, pentru că el însuși este religie. Răcunoscându-se ca unica religie autentică, n'ar putea să tolereze pe lângă el, nici o falsă religie.

E religia care vrea să se realizeze prin forța și constrângere, fără a ține seama de libertatea spiritului omenesc. E religia împărăției acestei lumi, negația definitivă a celei de dincolo, negația oricărei spiritualități. Și în acest moment, cum am văzut, materialismul însuși îmbracă un caracter mistic și spiritual. Impărăția comunistă, nu este a veacului: e o împărăție sfântă, teocratică, însărcinată în întregimea sa, cu sarcina care-i încumba Bisericii. Ea fasonează sufletul omenesc, îi comunică o dogmă obligatorie, care să fie onorată, nu numai ca cezar ci și „ca D-zeu”. Acest caracter pseudo-teocratic al guvernământului comunist este foarte important, pentru că îi definește structura.

El e un monism social împins la extrem, absorbind în aceeași noțiune stat, societate, biserică. Un astfel de stat nu poate prin urmare, să tolereze alături de el nici o biserică, dar aceasta nu se întâmplă decât temporar și pentru motive de oportunitate. Vechea teocrație creștină odinioară, încercase o intoleranță profund incompatibilă cu libertatea creștină și care fu cauza ruinei acestei teocrații. Teocrația comunistă este mai logică, doctrina nu făcuse niciodată apel la libertatea spiritului. Creștinismul n'a realizat adevărul său în viața socială, —sau el s'a întrupat într'o simbolică convențională în teocrații, cari au voit să ignoreze libertatea, condiție primă a oricărei adevărate realizări,— sau atunci el a practicat sistemul dualismului, după cum s'a întâmplat în timpurile moderne când puterea creștină s'a slăbit. Comunismul a apărut atunci ca o pedeapsă, ca mărturisirea falsificării adevărului autentic. Am văzut-o, există în comunism un moment eshatologic. Căci apocalipsul nu înseamnă numai sfârșitul istoriei, există un apocalips în însăși sânul istoriei. Sfârșitul este totdeauna aproape, timpul se va uni cu eternitatea. Lumea în care nu s'a închis niciodată complect. Dar sunt perioade când această poziție a timpului în fața eternității, se simte într'un mod mai viu. Momentul eshatologic nu reprezintă numai o judecată dusă asupra

istoriei, ci o judecată în însăși cursul istoriei. Comunismul este o astfel de judecată. Adevărul care n'a voit să se întrupeze în frumusețe, în frumuseța divină, se realizează prin el, în urătenie. Și aici ne găsim în fața unui fenomen extrem de interesant. Comuniștii ruși primii în istorie, au încercat să realizeze în viață ideia comunistă. Dar sub ce trăsături, sub ce aspect moral, au intrat ei în viață? Sub trăsăturile urăteniei psihice și morale, sub aspectul unei disgrății totale. Frumusețea n'a binecuvântat intrarea or în viață. De unde ei păstrează un resentiment. Ei se aprind producând o impresie de diformitate. Căci totul este urătenia la ei: expresia feței, gesturile, structura psihică, moravurile revoluționare sovietice. Este în aceasta o profundă semnificație ontologică.

Că comunismul conține un mare adevăr social, sunt convins de aceasta, dar faptul că acest adevăr se exprimă prin urătenie, înseamnă că el e strâns amestecat cu minciuna, și că D-zeu s'a întors de la realizarea sa. Urătenia este semnul unei alterări ontologice. Ființa adevărată, transfigurată, copleșită, este frumusețe.

Nu se vede în revoluția rusă nici unul din aceste frumoase fapte de teatru cari abundă în marea revoluție franceză, nici o retorică sublimă: poporul rus nu e nici teatral, nici retoric. Lenin scria și vorbea necioplit și fără plăcere și exprima sărăcia și ascetismul nihilismului rus. Parecă printre revoluționarii ruși, Trozki e singurul care avea oarecare valoare teatrală. Această monstruozi-tate a comuniștilor ruși are partea sa eficace, pozitivă: adevărul iese din minciună, simptomele minciunei apar pe calea realizării adevărului. Și n'ar trebui să deducem din aceasta de loc, că adversarii comunismului, relevă toți frumusețea.

Ce se poate spune comunismului, cum să luptăm contra lui? Cei cari au încercat până în prezent l'au întărit mai mult decât să-l fi slăbit și au adus apărătorilor lui noi argumente. Ceiace are comunismul îngrozitor, e acea combinație de adevăr și minciună: e vorba mai întâi de a nu nega adevărul, ci de a-l degaja din greșală.

Nu i s'ar putea opune comunismului o formă de restaurare oarecare sau exemplul societății capitaliste și a civilizației burgheze din secolul al XIX și XX. Principiile individualiste și liberale s'au uzat și golit de forță vitală. Ori, când principii foarte relative, pretind să înbrace o valoare absolută, ceiace trebuie să le opunem să fie principii autentic absolute și nu principii care țintesc pe nedrept să fie absolute, în timp ce ele sunt relative.

Când timpul se ridică în fața eternității, nu se poate să opui decât eternitatea însăși, nu o altă formă a timpului deja perimată. Nu o idee, trebuie să ridicăm în fața comunismului, ci o realitate religioasă. Marxismul a denunțat minciuna ideilor înalte. Și dacă a mințit, aceasta nu-i decât în privința ideilor care domină istoria: vechiul idealism umanist a murit. El a mințit pentru că D-zeu există ca realitate motrice și lui îi aparține forța și cuvântul ultim. Contra comunismului materialist integral, nu s'ar putea ridica decât creștinismul integral. Nu un creștinism retoric, împrăștiat, decadent, ci un creștinism regenerat, realizând adevărul etern, într'un concept de viață univresală, de universală cultură, de dreptate socială universală. Tot viitorul societăților creștine depinde de faptul de a ști dacă creștinismul, sau mai exact dacă creștinii vor respinge sprijinul capitalismului și a unei societăți nedrepte; dacă umanitatea creștină va încerca în sfârșit să realizeze în numele lui D-zeu și a lui Hristos, adevărul pe care comuniștii îl realizează în numele unei colectivități athee, în numele paradisului terestru. Dacă clasele lucrătoare au fost terenuri foarte preparate să accepte impietatea și atheismul mitant, care e adevăratul „opiu al poporului” primii vinovați nu sunt agitatorii socialismului revoluționar; vinovații sunt însăși creștinii, este vechea lume creștină. Nu religia creștină, de sigur, ci adepții ei care foarte adesea s'au arătat falși creștini. Binele care în loc să se realizeze în viață se schimbă într'o retorică convențională și se ascunde în dosul răului real și al nedreptății efective, acel bine nu poate decât să cheme contra lui revolta, și o revoltă legitimă. Creștinii epocii burgheze au creat un echivoc, care a adus cel mai mare prejudiciu cauzei lui Hristos, în sufletul obișnuiților. Poziția lumii creștine în fața comunismului, nu e numai poziția celui care poartă în sine adevărul etern și absolut, ci-i poziția vinovatului care n'a știut să realizeze acest adevăr și care l-a trădat. Comuniștii realizează adevărul lor, iată ce pot ei răspunde creștinilor. Fără îndoială, adevărul creștin era mai greu de realizat, decât adevărul comunist, se cerea creștinilor mai mult decât comuniștilor materialişti. Dacă ei totuși au îndeplinit mai puțin, nu s'ar putea scuza însăși adevărul creștin. Tragedia istoriei este că, creștinismul autentic nu poate pune mâna pe dominația acestei lumi: puterea aparține mai degrabă falșilor creștini. Lumea se depărtează de creștinism. Totuși pe terenul creștinismului se poate

rezolvi conflictul fatal între personalitate și societate, conflict pe care comunismul îl rezolvă prin înăbușirea definitivă a personalității. Și conflictul tot așa de tulburător în sânul culturii, între principiul aristocratic și principiul democratic, comunismul conchizând la nimicirea principiului aristocratic. În afară de terenul religios, sau aristocrația persecută și explootează democrația, sau democrația vulgarizează sufletele, coboară nivelul culturii, distruge, nobleța spirituală. Creștinismul integral trebuie să înbrățișeze ceace e adevăr în comunism și să arunce greșala. Sau lumea va asista la o vastă renaștere creștină, nu numai în elită ci toată masa populară, sau va aparține comunismului negator. Va fi astfel?

Nu știm, și aici e secretul libertății. Fără îndoială, nu-i locul să nutrim un mare optimism. Creiarea unui nou tip de sfințenie în sufletul lumii, este o sarcină pe care o are creștinismul de îndeplinit. Oricum ar fi, viitorul aparține maselor lucrătoare, lucrătorilor: acesta-i un fapt de neînlăturat și drept. Toată întrebarea este de a ști, ce spirit va însufleși mâine aceste mase în numele cărui principiu vor fonda ele noua viață: în numele lui Dumnezeu și Hristos, în numele elementului spiritual depus în fondu naturii noastre? Sau din contră, în numele lui antihrist, în numele materiei zeificate, a colectivității umane, devenită divinitate, în care dispare însăși forma omului, unde piere sufletul uman?

Poporul rus a pus problema înaintea lumii întregi.

⟨Din: Nicolas Berdiaeff 1933 Problème du Communisme.⟩

Traducere de
Pr. I. Constantinescu
Sulița

Din necazurile cântăreților

Guvernarea trecută, din motive de economie, a suprimat și multe posturi de cântăreți. Va să zică, nu era destulă lovitura ce ni s'a dat, acum câțiva ani în urmă, prin desființarea paraclisierilor, mai trebuia, ca multe biserici să rămână numai c'un singur cântăreț! Dar, nu s'a întrebat nimeni, oare cu cine face preotul slujba divină, când acest singur cântăreț s'ar îmbolnăvi? Căci, trebuie să admitem și cazurile de boală și încă altele de forță majoră.

Dar, se trece la salarizare. Cântăreții au lefuri de mizerie. Căci și de ei se spune, cași de preoți, că au venituri dela biserică. Nu-i locul să arăt aici, că aceste venituri au scăzut mult în timpul din urmă, și că ele variază dela parohie la parohie, depinzând firește, de starea materială ca și de numărul poporânilor.

Intâlnind nu de mult un tânăr cântăreț necăjit, mi-a spus plin de năduf, că salariul ce-l primește, nu-i ajunge nici de mâncare!.. Imi spune: „Sunt cântăreț de 7 ani și nu primesc nici o gradație! Iar, cât privește salariul, el mi-a fost curbat în fiecare an. În 1931 primeam 750 lei. În Octombrie, acelaș an mi s'a redus la 650 lei! În 1932, mi l-au redus la 350 lei; iar în anul 1933, m'au lăsat numai cu suma de 310 lei!.. Ceia ce face, 10 lei pe zi!”

Din această sumă plătesc la gazdă câte 200 lei pe lună, așa că mi rămâne de mâncare, pentru îmbrăcat și celelalte, suma de 110 lei!..

Intr'o Duminică a fost nevoit să împrumute ghetele de la proprietar, ca să se poată duce la slujbă.

Desigur că acestea sunt lucruri mărunte... Dar, ele spun atât de mult pentru acei, cari conduc azi vremelnicește destinele Bisericii. Suma de lei 310 reprezintă costul unei sticle de șampanie, pentru un demnitar de stat; plata unei mașine pentru o plimbare, relativ scurtă,

la șosea ; costul unui dejun modest la un restaurant de lux ; sau de vreți, chiar costul a câtorva pachete de țigări calitate fină !

Deci această sumă, numai salariu de funcționar nu se poate numi ! Socotim, că e de datoria Sf. Sinod, ca să intervină din vreme către guvern, ca cel puțin prin bugetul viitor, să li se prevadă un salariu mai omenesc acestor umili, dar vrednicii slujitori ai bisericii strămoșești.

Pr. N. Hodoroabă

Rugăciuni pentru creștinii din Rusia

Sf. Sinod a hotărât următoarele :

Inalt Prea Sfințite,

În conformitate cu hotărârea luată de Sf. Sinod, în ședința dela 12 Decembrie 1933, cu frățească dragoste avem onoare a vă ruga să bine voiți a dispune, ca în Bisericile acelei de Dumnezeu păzită eparhie, să se facă rugăciuni la toate sărbătorile și în zilele de Dumineci, pentru sufletele celor morți în persecuțiile bolșevici din Rusia sovietică, contra Bisericii Ortodoxe și pentru mângâierea și întărirea în credință a celor ce sunt în viață.

Primiți Vă rugăm Inalt Prea Sfințite, ale Noastre întru Hristos frățești îmbrățișări.

Președinte Patriarh,

Miron Cristea

Director, † Tit

✠ **Preotul Ioan Corijescu**

*Man mag über die Philosophie und Religionen urtheilen wie man will, wenigstens die Thatsache ist gewiss und das ist genug : unser Leben ist ein Weg zum Tode.
(Luthardt : Die Heilswartheiten des Christentums).*

Arhiepiscopia Iaşilor îşi încheie bilanţul pe anul 1933, cu pierderea câtorva preoţi. Unora li s'a stins făclia vieţii de greutatea şi multimea anilor ; altora li s'a curmat firul existenţei pământeşti, mistuiţi de boli neiertătoare, chiar în curgerea unei activităţi în mijloc de vârstă.

Şi unii şi alţii s'au călătorit pe drumuri fără întors trecând hotarul în împărăţia cea veşnică, Tuturor li se cuvine, din partea celor rămaşi să continue în lume lupta pentru triumful apostolatului lui Hristos, un salut frăţesc de adio şi o pioasă amintire.

Alături de ei suntem în rugăciunile noastre la Sfânta Liturghie. Căci prin săvârşirea Sacrificiului cel fără de sânge puntea despărţitoare a morţii e strivită şi comuniunea între cei dispăruţi şi cei în viaţă e indisolubilă. Aici stă centrul nădejdiei asigurată tuturor de către Mântuitorul lumii.

Din rândul celor dispăruţi, în chip neobişnuit, se desprinde unul, care prin calităţile lui intelectuale cum şi prin coordonarea muncii practice în timpul păstoriei lui lasă în urmă orizont deschis de lumină şi adânci regrete.

Şi acesta e preotul *Ioan Corijescu* fostul paroh al parohiei Taşca din judeţul Neamţ.

Hirotonit la vârsta fragedă de 20 ani — în urmă cu şase decenii—şi-a împletit, zi cu zi, idealul în ridicarea enoriei incredinţată lui.

La poalele Ceahlăului, acolo unde condiţiile grele de viaţă îndreaptă privirea omului mai mult spre pământ decât spre cer, preotul *Ioan Corijescu* a ştiut prin clara lui pătrundere a situaţiei să ridice, prin persistenţă, nivelul spiritual al poporânilor.

A fost nevoie pentru realizarea planului de muncă spirituală, în primul rând, de soluţionarea stării mizere în care se sbăteau fiii lui spirituali.

Pentru acest lucru a stăruit să ia ființă o cooperativă pentru valorificarea produselor forestiere cum și pentru o mai sistematică aprovizionare cu articole de nutriment a populației din parohie. Odată realizat acest punct de program, care a canalizat energia tuturor sătenilor, preotul *Ioan Corișescu* a început rând pe rând la înfăptuirea operii pastorale.

A început clădirea Bisericii din Tașca, vastă și luminoasă, ca însuși gândul ctitorului, pe care a terminat-o în 1925. Pe celelalte le-a reparat cu grijă.

Având alături de el un distins învățător — absolvent de Seminar—nu a neglijat și păstrarea bunei înțelegeri cu factorii școli. Corurile religioase înființate de ei, a căror bucați muzicale se cântă acum din tată în fiu, au fost pentru vremea de acum o jumătate de veac o adevărată revelație.

Timp de 57 ani a stat de veghe în mijlocul poporănilor săi. În vara trecută chinul unei boale crunte i-a îndreptat pașii spre spital. Tot poporul l-a condus până l-a pierdut în zarea satului.

Chipul lui de patriarh încadrat de o barbă albă, cu ochi cunoscători de suflete, căpatase o expresie ca din basme.

Modestia care l-a călăuzit o viață întreagă își radia mi-reasma prin toate firele ființei lui.

Când te aflai alături de el te pătrundea, involuntar, un sentiment de evlavie și respect.

Simțind că firul zilelor lui se apropie, a înaintat Înaltului său Ierarh un memoriu în care în cuvinte succinte expunea tot ce realizase până ce puterile începuseră să-l părăsească.

A fost publicat acest memoriu din ordinul *I. P. S. S. Mitropolit Pimen* pentru a fi exemplu tuturor preoților tineri de activitate pastorală.

Acum chipul lui falnic se odihnește sub strășina Bisericii clădită de el, înconjurat de frumusețea brazilor și lacrimile enorașilor lui. Ce se desprinde din viața plină de vrednicie a preotului *I. Corișescu*?

A înțeles profund misiunea preoțească. Departe de gândul că vre-o demnitate i-ar fi de vre-un folos a ocolit sistematic orice propunere ce i-ar fi micșurat din misiunea lui.

Din popor a fost și poporului s'a dat cu toată ființa. Și-a crescut familia în duhul creștin lăsând în urmă doi vrednici urmași cari să-i perpetueze lucrul apostolic.

Reclama vană, simpton curent al vremurilor noastre, nu s'a sălășluit în sufletul său. Ci numai fapta, fapta bună l-a călăuzit. Drumul vârstei omenеști ori cât de lung ar fi el tot la moarte duce. Și cine înțelege, ce porți se deschid dincolo de momentul fatal al despărțirii de pământ, acela, își îndreaptă pașii numai în căutarea și practicarea binelui. Și preotul *Ioan Corișescu* a priceput îndeajuns vremelnicia humei, deaceia nici nu a căutat s'o slujească.

Fie ca memoria lui să trezească în sufletele celor doritori de bine Bisericii Domnului Hristos, gândurile și făptuirea ce l-au călăuzit pe preotul *Ioan Corișescu* din Tașca Neamțului.

Pr. Const. Nonea

O foarte însemnată carte

A apărut de curând, de supt teascurile tipografiei Neamțului, o vastă lucrare tratând viața și operele marelui stareț al acelei monăstiri Paisie (1722-1794).

Lucrarea în 450 pagini de tipar, este a protoiereului rus Serghie Cetvericov, profesor, emigrant în Paris, și e tradusă în românește de P. S. Episcop Nicodem, actualul stareț al monăstirei Neamțului.

S'a tipărit cu fond pus la îndemână de P. S. Episcop Visarion al Hotinului.

Costă 150 lei exemplarul și se găsește de vânzare la monăstirea Neamțului.

Parohii vacante ¹⁾

1.—Parohia Mastacăn Jud. Neamț compusă din satele Portărești, Balan, Marginea și Nichid. Are biserică parohială construită din zid în stare bună și 2 biserici filiale. Sesia bisericeii 20 Ha.

Casă parohială nu este.

Parohia are 500 familii.

2.—Parohia Buznea, Jud. Iași, vacantă dela 1 Noembrie 1933, prin transferarea Pr. Al. Duca. Se compune din satele Gănești și Dădești. Are o biserică parohială și 2 biserici filiale.

Sesia bisericeii 36 Ha.

Este casă parohială.

Sunt 386 familii cu 1565 suflete.

3.—Parohia Spineni. Jud. Iași, vacantă dela 1 Noembrie 1933, prin transferarea Pr. Th. Nichituș. Se compune din satele Fântânele și Buhăeni. Are o biserică parohială și 2 biserici filiale.

Sesia bisericeii 20 Ha.

Este casă parohială.

Are 290 familii cu 1150 suflete.

4.—Parohia Larga Jud. Iași, vacantă dela 10 Noembrie, 1933 prin decesul preotului titular Gh. Lază. Se compune din satele Larga, Movileni și Potânjeni. Are o biserică parohială și două biserici filiale.

Sesia bisericeii este de 24 Ha.

Este casă parohială.

Sunt 360 familii cu 1650 suflete.

1) Conform dispozițiilor Ministerului de Finanțe și de Culte, două parohii vor rămâne vacante tot anul.